

Latvijas KLP stratēģiskais plāns 2023. – 2027.gadam

Grozījumu priekšlikums 4.pakotne

CCI	2023LV06AFSP001
Nosaukums angļu valodā	CAP Strategic plan
Nosaukums valsts valodā(-ās)	LV - KLP stratēģiskais plāns
Versija	5.0
Statuss	Atvērts
Pirmais gads	2023
Pēdējais gads	2027
Atbalsttiesīgums no	2023. gada 1. janv.
Atbalsttiesīgums līdz	
Komisijas lēmuma numurs	
Komisijas lēmuma datums	
Attiecīgais(-ie) fonds(-i)	ELGF, ELFLA
Ziņojuma ģenerēšanas datums	15/09/2025 12:39

Satura rādītājs

Grozījuma veids.....	10
Vispārīga informācija par grozījuma pieprasījumu.....	10
Grozījuma veids.....	11
Sīka informācija par katras modifikācijas konkrētajiem elementiem.....	12
1 LLVS.....	12
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	12
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	14
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	14
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	14
6 LLVS.....	15
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	15
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	15
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	15
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	15
7 LLVS.....	16
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	16
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	16
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	17
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	17
7.4. un 7.5.nodaļa.....	17
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	17
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	17
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	17
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	18
Grozījumi rezultatīvā rādītāja R.36 un R.37 starpposma un mērķa vērtībā.....	18
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	18
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	18
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	18
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	18
Izmaiņas atbalsta saņemšanas nosacījumos ELFLA intervencēs.....	18
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	18
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	19
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	19
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	19
Izmaiņas intervences LA10.4. atbalsta likmes apmērā.....	19
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	19
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	20
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	20
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	20
Izmaiņas intervences LA10.5 atbilstības nosacījumos.....	20
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	20
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	21
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	21
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	21
Izmaiņas intervences LA4.5 atbilstības nosacījumu definīcijā “Aktivitātes mērķis”.....	21
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	21
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	22
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	22
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	22
Izmaiņas V pielikumā.....	22
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	22
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	22
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	23

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	23
KLP SP grozījumi intervencē LA4.1.5 Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem un apgrozāmajiem līdzekļiem lauku saimniecībās.....	23
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	23
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	24
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	24
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	24
KLP SP grozījumi intervencē LA4.2 Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē.....	24
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	24
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	25
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	25
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	25
KLP SP grozījumi intervencē LA6 Atbalsts gados jauniekiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai.....	25
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	25
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	25
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	25
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	25
KLP SP sadaļas “4.6.1. Finanšu instrumenta apraksts” grozījumi	26
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	26
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	26
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	26
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	26
LA19 “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu” grozījumi intervences aprakstā.....	26
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	26
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	27
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	27
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	27
Precizējumi 7.1.nodaļā.....	27
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	27
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	27
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	27
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	27
Precizējumi intervencē LA20 – atbalsta piešķiršana arī mazlietotu pamatlīdzekļu iegādei	27
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	27
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	28
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	28
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	28
Precizējumi intervencē LA4.4 - Atbalsts ieguldījumiem nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai	28
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	28
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	29
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	29
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	29
Precizējumi valsts atbalsta nosacījumos intervencēs.....	30
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	30
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	30
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	30
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	30
TM 4.2.....	30
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	30
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	31
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	31
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	31

TM 4.6.....	31
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	31
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	31
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	32
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	32
TM4.1 Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi.....	32
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	32
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	32
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	32
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	32
TM4.7 – Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās.....	33
Iemesli, kas pamato izmaiņas.....	33
Sagaidāmā izmaiņu ietekme.....	33
Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem.....	33
Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme.....	33
Apspriešanās ar uzraudzības komiteju (Regulas (ES) 2021/2115 124. panta 4. punkta d) apakšpunkts)	33
Datums.....	33
Uzraudzības komitejas atzinums.....	33
.1.SO7 Piesaistīt un atbalstīt gados jaunus lauksaimniekus un citus jaunus lauksaimniekus, kā arī veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos.....	34
2.1.SO7.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase.....	34
2.1.SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību.....	35
2.1.SO8.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase.....	35
2.3. Mērķu plāns.....	36
2.3.1 Kopsavilkuma tabula.....	36
3.10. Nosacījumu sistēma.....	49
3.10.1. Galvenais jautājums: Klimata pārmaiņas (mazināšana un pielāgošanās tām).....	49
3.10.1.1. LLVS 1: Ilggadīgo zālāju uzturēšana, pamatojoties uz ilggadīgo zālāju platības un lauksaimniecības platības attiecību.....	49
3.10.1.1.1. Saimniecību pienākumu kopsavilkums (piemēram, iepriekšējās atļaujas sistēma un pārveides pienākums).....	49
3.10.1.1.2. Teritoriālā piemērošanas joma (valsts, reģionāls, saimniecības vai saimniecību grupas līmenis).....	49
3.10.1.1.3. Atsauces koeficienta vērtība (ieskaitot aprēķina metodi).....	49
3.10.1.1.4. Attiecīgo lauksaimnieku veids (visi lauksaimnieki, kuriem ir ilggadīgie zālāji).....	49
3.10.1.1.5. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā.....	49
3.10.3. Galvenais jautājums: augsne (aizsardzība un kvalitāte).....	49
3.10.3.2. LLVS 6: Minimāls augšnes pārklājums, lai izvairītos no kailas zemes visjutīgākajā(-os) periodā(-os).....	49
3.10.3.2.1. Saimniecību praksi kopsavilkums (ieskaitot attiecīgo periodu).....	49
3.10.3.2.2. Teritoriālā piemērošanas joma.....	50
3.10.3.2.3. Attiecīgie lauksaimnieku veidi.....	50
3.10.3.2.4. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā.....	50
3.10.3.3. LLVS 7: Augseka aramzemēs, izņemot kultūrām, kas aug zem ūdens.....	51
3.10.3.3.1. Saimniecību prakses kopsavilkums par augseku.....	51
3.10.3.3.2. Saimniecību prakses kopsavilkums attiecībā uz kultūraugu dažādošanu.....	52
3.10.3.3.3. Teritoriālā piemērošanas joma.....	52
3.10.3.3.4. Attiecīgie lauksaimnieku veidi.....	52
3.10.3.3.5. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā (jo īpaši, ja dalībvalsts ir izvēlējusies kultūraugu dažādošanu).....	52
4.6. Finanšu instrumenti.....	54
4.6.1. Finanšu instrumenta apraksts.....	54

4.7. Lauku attīstības intervenču veidu kopīgie elementi	55
4.7.3. Papildu elementi, kas kopīgi nozariskām intervencēm, lauku attīstības intervencēm vai kopīgi gan nozariskām, gan lauku attīstības intervencēm	55
5. Tiešie maksājumi, stratēģijā norādītās nozaru un lauku attīstības intervences	61
5.1. Tiešo maksājumu intervences	61
Eco-scheme(31) - Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	61
TM4.1 - Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi	61
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	61
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi	61
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	61
4 Rezultātu rādītājs(-i)	61
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi	62
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana	64
7 Atbalsta apjoms un summas	64
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu	65
9 Atbilstība PTO kritērijiem	65
11 Plānotās vienības summas — definīcija	66
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem	66
TM4.2 - Ekoloģiski nozīmīgas platības	67
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	67
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi	67
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	67
4 Rezultātu rādītājs(-i)	68
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi	68
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana	71
7 Atbalsta apjoms un summas	72
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu	73
9 Atbilstība PTO kritērijiem	73
11 Plānotās vienības summas — definīcija	74
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem	74
TM4.6 - Zālāju saglabāšanas veicināšana	77
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	77
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi	77
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	77
4 Rezultātu rādītājs(-i)	77
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi	77
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana	78
7 Atbalsta apjoms un summas	79
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu	79
9 Atbilstība PTO kritērijiem	79
11 Plānotās vienības summas — definīcija	80
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem	80
TM4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās	81
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	81
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi	81
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	81
4 Rezultātu rādītājs(-i)	82
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi	82
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana	84
7 Atbalsta apjoms un summas	85
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu	85
9 Atbilstība PTO kritērijiem	85
11 Plānotās vienības summas — definīcija	87
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem	87
5.3. Lauku attīstības intervences	88

ENVCLIM(70) - Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	88
LA10.4 - Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām	88
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	88
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi	88
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	88
4 Rezultātu rādītājs(-i)	88
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi	88
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana	90
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes	91
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu	92
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu	92
10 Atbilstība PTO kritērijiem	92
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)	92
12 Plānotās vienības summas — definīcija	93
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem	93
LA10.5 - Zālāju biotopu apsaimniekošana	96
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	96
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi	96
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	96
4 Rezultātu rādītājs(-i)	96
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi	97
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana	99
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes	100
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu	101
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu	101
10 Atbilstība PTO kritērijiem	101
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)	101
12 Plānotās vienības summas — definīcija	102
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem	103
INVEST(73-74) - Investīcijas, arī apūdeņošanā	108
LA4.1.5 - Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem un apgrozāmajiem līdzekļiem lauku saimniecībās	108
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	108
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi	108
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	108
4 Rezultātu rādītājs(-i)	109
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi	109
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana	111
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes	111
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu	112
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu	112
10 Atbilstība PTO kritērijiem	113
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)	113
12 Plānotās vienības summas — definīcija	114
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem	114
LA4.2 - Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē	117
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	117
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi	117
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	117
4 Rezultātu rādītājs(-i)	118
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi	118
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana	120
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes	120
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu	121
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu	122

10 Atbilstība PTO kritērijiem.....	122
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es).....	122
12 Plānotās vienības summas — definīcija.....	123
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem.....	123
LA4.4 - Atbalsts ieguldījumiem neluksaimniecības aktivitāšu īstenošanai.....	126
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	126
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi.....	126
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	126
4 Rezultātu rādītājs(-i)	126
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	126
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana.....	128
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes	128
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu.....	128
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu.....	129
10 Atbilstība PTO kritērijiem.....	129
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es).....	129
12 Plānotās vienības summas — definīcija.....	130
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem.....	130
LA4.5 - Mākslīgo mitrāju izveide.....	133
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	133
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi.....	133
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	133
4 Rezultātu rādītājs(-i)	133
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	133
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana.....	135
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes	135
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu.....	136
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu.....	136
10 Atbilstība PTO kritērijiem.....	136
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es).....	136
12 Plānotās vienības summas — definīcija.....	137
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem.....	137
INSTAL(75) - Gados jaunu lauksaimnieku un jaunpienācēju, un lauku jaunuzņēmumu darījumdarbības uzsākšana	139
LA6 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai	139
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	139
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi.....	139
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	139
4 Rezultātu rādītājs(-i)	139
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	139
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana.....	141
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes	141
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu.....	143
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu.....	143
10 Atbilstība PTO kritērijiem.....	143
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es).....	143
12 Plānotās vienības summas — definīcija.....	144
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem.....	144
COOP(77) - Sadarbība.....	147
LA19 - Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu	147
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	147
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi.....	147
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	147
4 Rezultātu rādītājs(-i)	148

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	148
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana.....	151
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes	152
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu.....	153
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu.....	153
10 Atbilstība PTO kritērijiem	156
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es).....	156
12 Plānotās vienības summas — definīcija.....	157
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem.....	157
LA20 - Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai	159
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	159
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi	159
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	159
4 Rezultātu rādītājs(-i)	160
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	160
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana.....	162
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes	162
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu.....	163
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu.....	163
10 Atbilstība PTO kritērijiem	163
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es).....	163
12 Plānotās vienības summas — definīcija.....	164
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem.....	164
KNOW(78) - Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	166
LA1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	166
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	166
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi	166
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	166
4 Rezultātu rādītājs(-i)	167
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	167
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana.....	168
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes	168
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu.....	169
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu.....	169
10 Atbilstība PTO kritērijiem	169
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es).....	169
12 Plānotās vienības summas — definīcija.....	170
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem.....	170
LA2.2 - Daudzgažu konsultāciju pakalpojumi ('inkubācija') (Konsultāciju pakalpojumi)	173
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	173
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi	173
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	173
4 Rezultātu rādītājs(-i)	174
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi.....	174
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana.....	176
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes	176
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu.....	176
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu.....	177
10 Atbilstība PTO kritērijiem	177
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es).....	177
12 Plānotās vienības summas — definīcija.....	178
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem.....	178
LA3 - Demonstrējumi.....	181
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija	181

2	Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi	181
3	Ar intervenci nodrošinātās vajadzības	181
4	Rezultātu rādītājs(-i)	181
5	Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi	182
6	Attiecīgo bāzes elementu noteikšana	183
7	Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes	183
8	Informācija par valsts atbalsta novērtējumu	183
9	Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu	184
10	Atbilstība PTO kritērijiem	184
11	Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)	184
12	Plānotās vienības summas — definīcija	185
13	Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem	185
7.	Pārvaldības un koordinācijas sistēma	188
7.1.	Pārvaldības un koordinācijas struktūru, un kontroles struktūru identifikācija	188
7.4.	Nosacījumi	189
7.4.1.2.	Pārbaužu veidi	189
7.4.2.	Sodu sistēma saistībā ar nosacījumu sistēmu	191
7.4.2.1.	Apraksts sodu sistēmai saistībā ar nosacījumu sistēmu	191
7.4.2.2.	“Atkārtotā” definīcija un piemērošana (aprēķins un aptvertais laika posms):	191
7.4.2.3.	“Tīšuma” definīcija un piemērošana	191
7.4.3.	Norāde par vienkāršotas kontroles sistēmas piemērošanu mazajiem lauksaimniekiem	192
7.5.	Sociālā nosacītība	193
7.5.1.	Sociālās nosacītības kontroles sistēmas apraksts	193
7.5.2.	Apraksts sodu sistēmai attiecībā uz sociālo nosacītību	193
V	pielikums — papildu finansējums, ko valsts piešķir KLP stratēģiskā plāna satvarā	195

Grozījuma veids

Grozījums

Vispārīga informācija par grozījuma pieprasījumu

SM1

Grozījumi tiek veikti trīs LLVS nosacījumos (LLVS 1, LLVS 6 un LLVS 7).

Grozījumi ir veikti, ņemot vērā KLP vienkāršošanas paketē apstiprinātās izmaiņas Regulā (ES) 2021/2115 un Regulā (ES) 2022/126, kas paredz lielāku elastību lauksaimnieciskās darbības veikšanā. grozījumu mērķis ir nodrošināt, ka pamatnosacījumi atbilst Latvijas apstākļiem, neveicina lauksaimnieku ienākumu samazināšanos un saglabā lauksaimniecības nozares izturētspēju.

Grozījumi LLVS nosacījumos veicinās SM1 mērķu sasniegšanu.

SM2

Grozījumi Finanšu instrumentu intervencēs (LA4.1.5; LA4.2; LA6) ļaus uzlabot sapratni par finanšu instrumentu piemērošanu un vienkāršos atbalsta saņemšanas nosacījumus, tādējādi sekmējot atbalsta pretendentu piekļuvi aizdevumu resursiem un sekmēs to konkurētspēju.

Svītrojot nepieciešamo kredītiestādes nodrošinājumu avansa saņemšanai, tiks veicināta projektu īstenošana, nodrošinot finanšu resursu pieejamību projekta uzsākšanai.

Veicot papildu valsts finansējuma (*top-up*) pārdali, tiek sekmēta SM2 mērķu sasniegšana, jo tā tiks nodrošināts atbalsts projektiem, kas veicinās lauksaimniecības nozares konkurētspējas celšanu un pievienotās vērtības radīšanu.

SM3

Netiek veikti grozījumi.

SM4/SM5/SM6

Grozījumi sekmēs vides, klimata un biodaudzveidības mērķu sasniegšanu, uzlabojot pieejamību atbalstam. Grozījumi neietekmē kopējo ieguldījumu izvēlētajos programmēšanas perioda rezultatīvajos un izlaides rādītājos un to kopējās vērtībās.

Ar papildu valsts finansējuma (*top-up*) pārdali, tiek sekmēta SEG un amonjaka emisijas samazināšanas pasākumu un klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu īstenošana lauku saimniecībās, kā arī lauksaimniecības resursu efektīvāka izmantošana.

Veicot izmaiņas LLVS 1 un pielāgojot atsauces īpatsvara vērtību aktuālajai kopējās lauksaimniecības zemes (LIZ) un ilggadīgo zālāju (IZ) platībai, kopējais mērķis – klimata pārmaiņas – netiks ietekmēts, bet tiks nodrošināts atsauces īpatsvara atbilstību reālajai zemes izmantošanas struktūrai un samazinās nepamatotu atbilstības prasību risku.

Veicot izmaiņas LLVS 6 un paredzot iespēju dārzenū, kartupeļu un biešu platības, kuras novāktas arī pirms 15.09, neiekļaut šī standarta prasībā par augu segumu, netiks ietekmēts kopējais mērķis – augsnes kvalitātes saglabāšana un aizsardzība – jo šo kultūru platību apjoms ir neliels. Taču šai izmaiņai ir būtiska loma administratīvā sloga mazināšanā.

Veicot izmaiņas LLVS 7 un paredzot iespēju standarta prasību izpildi nodrošināt arī ar kultūraugu dažādošanu, netiks ietekmēts kopējais mērķis, bet tiek sabalansētas prasības, kas ar alternatīviem risinājumiem nodrošina gan augsnes aizsardzību un kvalitātes saglabāšanu, gan lauksaimniekiem lielāku elastību kultūraugu audzēšanas izvēlē.

TM4.2 “Ekoshēmas atbalsts par ekoloģiski nozīmīgu platību” - ir veikti tehniski grozījumi, pārskatot tos nosacījumus, kas ir ierobežojoši, neatbilst mūsdienu agrotehnikajām iespējām un nesniedz papildu ieguvumus nedz vides aizsardzības, nedz lauksaimnieciskās darbības efektivitātes ziņā.

TM4.6 “Ekoshēmas atbalsts par zālāju saglabāšanas veicināšanu” – tiek paredzēta iespēja saistību periodu pagarināt vēl par vienu gadu, tādējādi sniedzot papildus ieguldījums mērķu sasniegšanā.

SM7

Precizējumi intervencē LA6 “Atbalsts gados jaunažiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai” sekmēs SM7 mērķu sasniegšanu, jo tiek novērsta neprecizitātes un papildināta attiecināmo izmaksu daļu.

SM8

Tiek sekmēta SM8 mērķu sasniegšana, jo grozījumi paplašina atbalsta saņēmēju loku un paplašina vienkāršotās izmaksas "Lauku biļete" (LA19) izmantošanas iespēju sīkiem un maziem uzņēmējiem, kā arī ļaus sniegt atbalsts finanšu instrumentu veidā aizdevumu programmas "Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevumi" ietvaros (LA4.4) un apmierināt augsto pieprasījumu pēc aizdevumiem.

SM9

Tiek sekmēta SM9 mērķu sasniegšana, jo grozījumi paplašinās sadarbības iespējas, ļaujot projektos iekļaut arī mazlietotus pamatlīdzekļus (LA20).

Ar papildu valsts finansējuma (*top-up*) pārdali, tiek sekmēta lauksaimniecības resursu efektīvāka izmantošana un lauksaimniecības produktu pārstrādes kapacitātes stiprināšana.

HORIZ

Ar papildu valsts finansējuma (*top-up*) pārdali, tiek sekmēta inovāciju ieviešana un izmantošana lauksaimniecībā un pārstrādē, kā arī lauksaimniecības resursu efektīvāka izmantošana, sekmējot mērķu sasniegšanu.

Grozījuma veids

☐ Regulas (ES) 2021/2115 11. panta 1. un 5. punktā minētās plānotās izlaides pārskatīšana vai samazinājuma koeficientu noteikšana/pārskatīšana

☒ Izmaiņas, kas saistītas ar Regulas (ES) 2021/2115 12. un 13. pantā minēto nosacījumu sistēmu

☐ Regulas (ES) 2021/2115 17. panta 5. punktā minētais pārvietojums saistībā ar samazinājumu un maksimuma noteikšanu

☒ ☐ Izmaiņas intervencēs dažās nozarēs, kas minētas Regulas (ES) 2021/2115 42. pantā

☐ Tādas summas piešķiršana, kas jāiemaksā InvestEU, kā minēts Regulas (ES) 2021/2115 81. pantā

☐ Izmaiņas pēc tam, kad ir pārskatīti Regulas (ES) 2021/2115 88. panta 7. punktā minētie lēmumi izmantot tiešo maksājumu piešķirumus intervencēm dažās nozarēs

☐ Piešķirumu pārvietojumi no ELFLA uz tiešajiem maksājumiem, kā minēts Regulas (ES) 2021/2115 103. pantā

☒ Izmaiņas elementos, kas saistīti ar tiešo maksājumu intervences veidiem, kuri noteikti Regulas (ES) 2021/2115 III sadaļas II nodaļā

☐ Trūkstošo elementu pievienošana apstiprinātajā KLP stratēģiskajā plānā, kā minēts Regulas (ES) 2021/2115 118. panta 5. punktā

☒ Izmaiņas attiecībā uz intervencēm lauku attīstībai, kas noteiktas Regulas (ES) 2021/2115 III sadaļas IV nodaļā un kas nav minētas šīs regulas 119. panta 9. punktā

☒ Izmaiņas attiecībā uz intervencēm lauku attīstībai, kas noteiktas Regulas (ES) 2021/2115 III sadaļas IV nodaļā un kas minētas šīs regulas 119. panta 9. punktā

☐ Izmaiņas saistībā ar Regulas (ES) 2021/2115 120. pantā minēto KLP stratēģisko plānu pārskatīšanu

☐ Citi gadījumi, kas minēti Regulas (ES) 2023/370 4. panta 1. punktā (iespējama viena vai vairākas iespējas)

☐ Izmaiņas tādu ārkārtas pasākumu dēļ, kas nepieciešami, lai risinātu problēmas, kas saistītas ar dabas katastrofām, katastrofāliem notikumiem vai nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem, kurus par tādiem oficiāli atzinusi kompetentā valsts iestāde, vai grozījumi sakarā ar būtiskām un pēkšņām izmaiņām dalībvalsts sociālekonomiskajos apstākļos

☐ Izmaiņas, kas vajadzīgas pēc izmaiņām Savienības tiesību aktos, izņemot tās, kas minētas Regulas (ES) 2021/2115 120. pantā, vai izmaiņas, kas vajadzīgas pēc Eiropas Savienības tiesu nolēmumiem

☐ Izmaiņas pēc ārkārtas pasākumiem, kas pieņemti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 219., 220. vai 221. pantu

☐ Izmaiņas, kas nepieciešamas saistībā ar Regulas (ES) 2021/1060 58. pantā minēto finanšu instrumentu ieviešanu vai to grozījumiem

☐ Izmaiņas saistībā ar Regulas (ES) 2021/2116 34. pantā minēto KLP stratēģisko plānu automatisku atcelšanu

☐ Izmaiņas attiecībā uz intervencēm saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 III sadaļas IV nodaļā izklāstīto, kas minētas šīs regulas 119. panta 9. punktā

☒Grozījums attiecībā uz citiem KLP stratēģisko plānu elementiem, nevis tiem, kas noteikti iepriekšējos punktos

Sīka informācija par katras modifikācijas konkrētajiem elementiem

1 LLVS

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Latvijā pēdējos gados ir konstatēts ievērojams kopējās lauksaimniecības zemes (LIZ) kopplatības pieaugums. Šis pieaugums galvenokārt radies, lauksaimnieciskajā ražošanā atgriežot un izmantojot iepriekš novārtā atstātās, neapsaimniekotās vai aizaugušās zemes.

Rezultātā sākotnēji noteiktais ilggadīgo zālāju (IZ) atsaucēs īpatsvars vairs neatspoguļo reālo situāciju, ievērojami lielākā apjomā samazinot IZ īpatsvaru, salīdzinot ar to faktiskās platības samazinājumu un tas var radīt nepamatotas prasības lauksaimniekiem pārvērst aramzemi par IZ un palielināt nepamatotu administratīvo un finansiālo slogu lauksaimniekiem.

Pamatojoties uz minēto, ir nepieciešams pārskatīt ilggadīgo zālāju atsaucēs īpatsvaru LLVS1 vajadzībām, pielāgojot to aktuālajai LIZ un IZ platībai. Šāds solis nodrošinās atsaucēs īpatsvara atbilstību reālajai zemes izmantošanas struktūrai, samazinās nepamatotu atbilstības prasību risku un veicinās līdzsvaru starp klimata un vides aizsardzības mērķiem un lauksaimniecības nozares ekonomisko dzīvotspēju.

Līdz ar to, lai novērstu šīs sekas, saskaņā ar Regulas 2022/12648. panta 1. punktu nepieciešams pārskatīt atsaucēs īpatsvaru, pielāgojot to aktuālajai LIZ un IZ platībai. Ierosināts samazināt ilggadīgo zālāju references platību uz 404 697 ha un kopējo LIZ uz 1 770 057 ha, nosakot jauno atsaucēs koeficientu 22,86%.

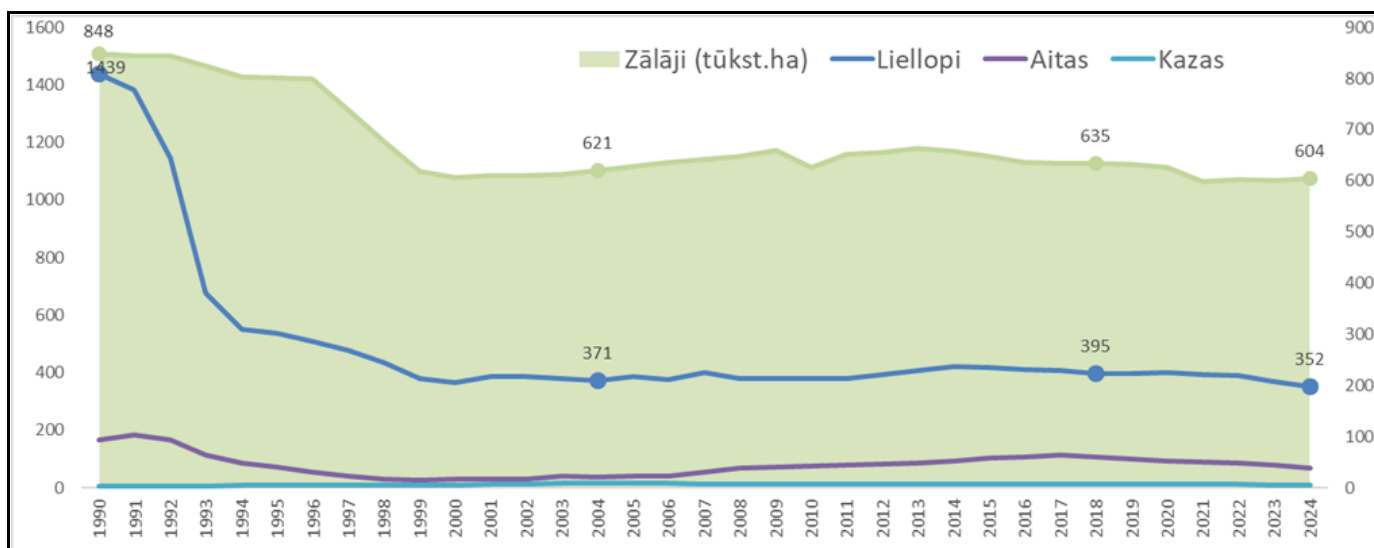
	2018	2024	2018/2024
Kopējā lauksaimniecības zemes platība, ha	1 725 395	1 770 057	2,59%
Ilggadīgie zālāji - platības, kas telpiski pārklājas vairāk nekā 5 gadus pēc kārtas, ha	406 816	404 697	-0,52%
Īpatsvara atsaucēs vērtība, %	23.580	22.864	-3.036%

Tomēr jāņem vērā, ka minētais grozījums ir tikai īstermiņa risinājums, jo strukturālās pārmaiņas Latvijas lauksaimniecības nozarē turpināsies arī turpmāk. Lai lauksaimniecības nozare saglabātu savu dzīvotspēju, tā turpinās attīstīties, un liellopu blīvums pakāpeniski tuvināsies vidējam Eiropas Savienības līmenim.

Izklāsts par strukturālo izmaiņu dinamiku Latvijas lauksaimniecības nozarē:

Kopš 1990. gada, kad notika pāreja uz tirgus ekonomiku, Latvijā ļoti strauji samazinājās ganāmo mājlopu skaits. Arī zālāju (pļavu un ganību) platības samazinājās, taču ne tik strauji kā dzīvnieku skaits. [1.att.]

1.att: Pastāvīgo pļavu un ganību (tūkst. ha) un ganāmo mājlopu izmaiņas dinamikā, Latvijā, kopš 1990.gada

Avots: CSP

Joprojām lauksaimniecībā notiek strukturālās pārmaiņas, saimniecības vairāk specializējas noteiktu produktu ražošanā un galvenokārt lauksaimnieki izvēlas augkopības jomas, kurās saredz tirgus noieta perspektīvas.

Tomēr joprojām Latvijā pastāv ievērojamas zālāju platības, kas netiek izmantotas lauksaimnieciskās produkcijas ražošanā, un **ilggadīgo zālāju saglabāšanas nosacījumi būtiski ierobežo saimniecību attīstības iespējas. Saimnieki baidās, ka, uzsākot ražošanu šajās teritorijās, viņiem vēlāk nāksies tās atkal atjaunot kā zālājus, kas attur no ražošanas paplašināšanas un darbības dažādošanas.**

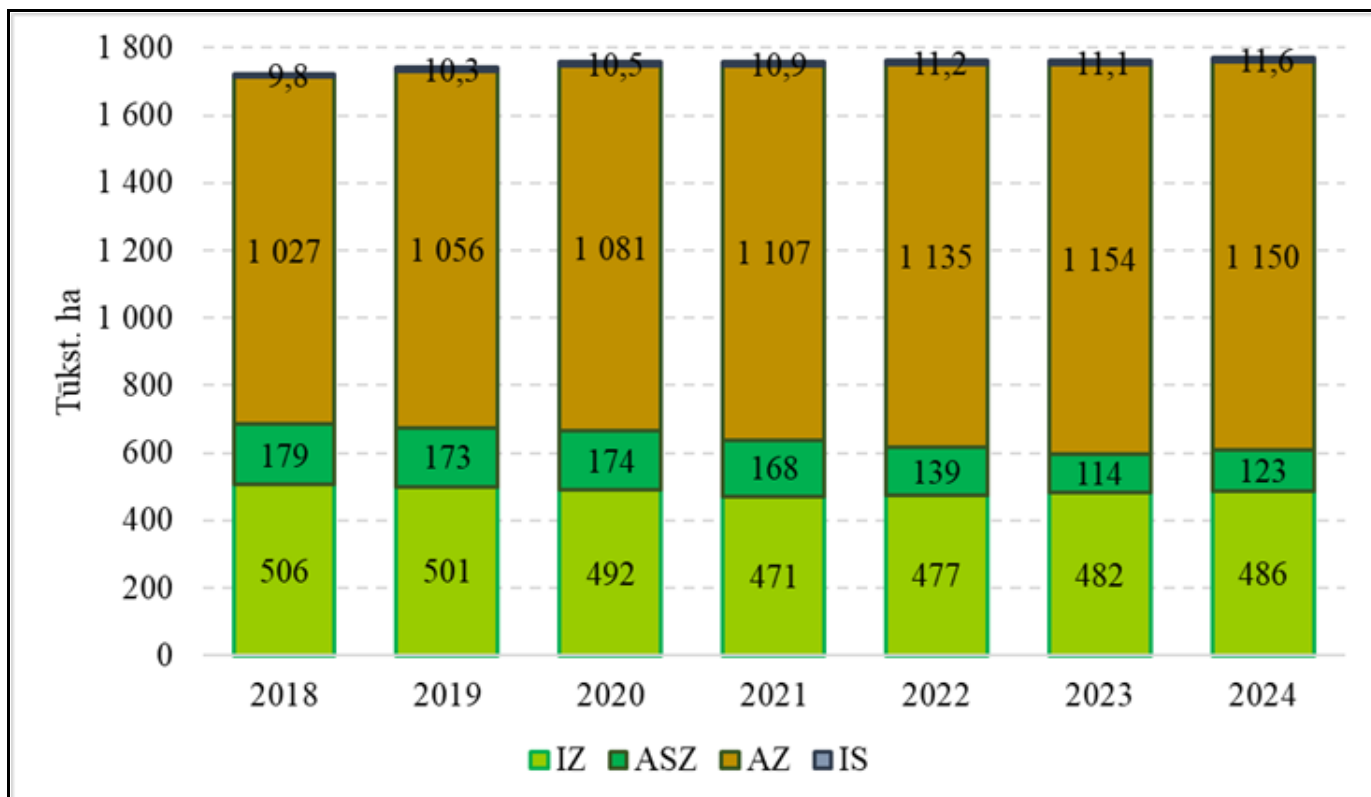
Šie nosacījumi īpaši ietekmē saimniecības ar lielu ilggadīgo zālāju īpatsvaru - tie kavē iespējas dažādot lauksaimniecisko darbību vai attīstīt citus lauksaimniecības virzienus. Tāpat nosacījumi apgrūtina tās saimniecības, kas plāno paplašināt ražošanu, jo bieži vien vienīgā pieejamā platība šādam mērķim ir tieši neproduktīvās zālāju platības.

Pienākums saglabāt šādas platības ne tikai ierobežo rīcības brīvību, bet arī pakļauj saimniecības finansiāliem riskiem, jo zālāju uzturēšana rada izmaksas, bet nenodrošina tirgus ieņēmumus, tādējādi apdraudot to dzīvotspēju un veicinot maksātnespējas risku.

Ilggadīgo zālāju platība:

Saimniecības palielina laukaugu un citu kultūraugu platības, no kuriem var gūt lielākus ienākumus tirgū, un dažkārt ilggadīgie zālāji tiek pārveidoti par platībām ar zālaugiem vai citām lopbarības platībām, lai samazinātu atkarību no iepirktais lopbarības. Kopumā Latvijā lauksaimniecībā izmantojamās zemes platība turpina pieaugt, un arvien lielāku tās daļu aizņem aramzeme, kas notiek galvenokārt uz ilggadīgo zālāju platību samazinājuma rēķina. [3.att.]

3.att.: Lauksaimniecībā izmantojamās zemes struktūra

Avots: ZM pēc LAD datiem

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Zālāju saglabāšanas mērķis Latvijā tiek būtiski veicināts, īstenojot ekoshēmu TM 4.6 “Zālāju saglabāšanas veicināšana”, kuras galvenais uzdevums ir sekmēt aramzemes pārveidošanu par ilggadīgiem zālājiem un saglabāt lopkopībai piemērotas zālāju platības. Turklāt jāatzīmē, ka lauksaimnieku interese par dalību šajā shēmā turpina pieaugt.

Īstenojot ekoshēmu TM 4.6 un veicot izmaiņas 1 LLVS ilggadīgo zālāju references pārskatīšanā, tas kopumā sniegs pozitīvu ietekmi uz lauksaimnieku attīstības iespējām, vienlaikus sekmējot nozares ilgtspēju.

Ilggadīgo zālāju references samazināšana palīdzēs mazināt neizpratni, kas saistītas ar attīstību ierobežojošiem nosacījumiem, un radīs elastīgākas iespējas lauksaimnieciskās darbības dažādošanai. Tas ļaus lauksaimniekiem attīstīt jaunus darbības virzienus vai paplašināt esošo ražošanu, kā arī veicinās spēcīgāku orientāciju uz tirgu. Īpaši būtiski tas būs situācijās, kad vienīgās pieejamās platības ir neproduktīvi ilggadīgie zālāji, kuru izmantošana līdz šim bijusi ierobežota dēļ bažām par iespējamo pienākumu šīs platības vēlāk atjaunot.

Spēkā stāšanās datums: no 2026. gada 1. janvāra

Lauksaimnieki ir savlaicīgi informēti par iesniegtajiem grozījumiem un savlaicīgi tiks informēti par apstiprinātajiem grozījumiem, izmantojot Zemkopības ministrijas, maksājumu aģentūras un Valsts KLP tīkla informācijas kanālus.

Grozījumi un aktuālā stratēģiskā plāna redakcija būs publicēta Zemkopības ministrijas mājaslapā.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Pozitīva ietekme uz vienkāršošanu, reizē tuvinoties redzējumam par lauksaimniecības un pārtikas nozari jaunajā periodā, kurā uzsvars tiek likts lauksaimniecības ilgtspēju, veidojot vidi, kas ļauj lauksaimniekiem darboties kā uzņēmējiem bez lieka birokrātiskā vai regulatīvā sloga, vienlaikus nodrošinot līdzsvaru starp normatīvo regulējumu un stimulu sniegšanu.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Nav ietekmes

6 LLVS

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Tiek noteikts, ka dārzeņu, kartupeļu un biešu platība var tikt neieskaitīta platībā, kurā jāizpilda LLVS6 standarta prasības un tiek svītrots novākšanas datums dārzeņu platībām, lai nodrošinātu prasības pielāgošanu reālajiem klimatiskajiem apstākļiem, kas tieši ietekmē kultūraugu attīstības laiku un novākšanu. Mainīgie klimatiskie apstākļi, īpaši pēdējo gadu laikapstākļi (vēls pavasaris, pārmērīgas lietavas maijā–jūnijā un sausums vasarā), tieši ietekmē lauksaimnieku iespējas savlaicīgi veikt sējas un ražas novākšanas darbus. Dārzeņu kultūras, piemēram, burkāni, kāposti, bietes - bieži tiek sētas vēlāk sezonā, līdz ar to arī ražas novākšana var notikt līdz pat oktobrim. Fiksēts novākšanas datums LLVS6 prasībā rada risku, ka prasības netiek izpildītas objektīvu iemeslu dēļ, nevis saimniecības rīcības dēļ.

Tostarp konkrēta ražas novākšanas datuma kontrole ir sarežģīti administrējama un pārbaudāma, jo nav vienots datums, kurā tiek novākti visi kultūraugi un nav iespējams vienoti noteikt, kad novākšana ir veikta. Lauksaimniekiem līdz ar to rodas arī neproporcionāls administratīvais slogs, jo ir nepieciešama papildu dokumentācija, lauku žurnāls, ģeomarkēti fotoattēli vai citi pierādījumi par ražas novākšanas datumu. Tādējādi šī prasība rada risku uzrēķiniem un sankcijām, ja novākšana notikusi vēlāk laika apstākļu dēļ, kaut arī prasības būtība (minimālam augšnes pārklājums) ir ievērota.

Prasības mērķi var sasniegt arī bez konkrēta dārzeņu novākšanas datuma noteikšanas - LLVS6 mērķis ir izvairīties no zemes pamešanas un nodrošināt minimālu apsaimniekošanu, šo mērķi var sasniegt, novērtējot faktiskās darbības uz lauka – vai kultūra ir sēta, audzēta, novākta – bez nepieciešamības noteikt konkrētu datumu, tā vietā vērtējot zemes apsaimniekošanas faktu.

Šāds grozījums tiek paredzēts ņemot vērā arī to, ka dārzeņu platības Latvijā kopumā ir samazinājušās.

	2022	2023	2024 (deklarētā)
Dārzeņi, bietes, kartupeļi, ha	11 359	10 523	10 293
Dārzeņi, bietes, kartupeļi īpatsvars, %	0,64%	0,60%	0,58%
Lauksaimniecības zemes platība kopā, ha	1 762 484	1 761 112	1 770 139

Avots: Lauku atbalsta dienests

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Izmaiņas neietekmēs kopējo mērķi attiecībā uz augsnes kvalitātes saglabāšanu un aizsardzību, jo ierobežojuma ietekme uz dārzeņu platībām ir neliela. Turklāt jāņem vērā, ka dārzeņu audzēšanas platības Latvijā turpina samazināties.

Izmaiņām būs pozitīva ietekme attiecībā uz administratīvā sloga mazināšanu - lauksaimniekiem nebūs jāsniedz vai jādokumentē konkrēts novākšanas datums, kas samazināklūdu iespējamību un atvieglo platību deklarēšanu. Dārzeņu audzētāji varēs elastīgāk pielāgoties sezonālajām izmaiņām, piemēram, vēlai novākšanai gados, kad kultūraugu augšanas sezonā būs bijuši mitri un vēsi laikapstākļi. Savukārt maksājumu aģentūrai samazināsies vajadzība pārbaudīt un kontrolēt specifiskus datumus, tādējādi efektīvīzējot administrēšanu.

Spēkā stāšanās datums: no 2026. gada 1. janvāra

Lauksaimnieki ir savlaicīgi informēti par iesniegtajiem grozījumiem un savlaicīgi tiks informēti par apstiprinātajiem grozījumiem, izmantojot Zemkopības ministrijas, maksājumu aģentūras un Valsts KLP tīkla informācijas kanālus. .

Grozījumi un aktuālā stratēģiskā plāna redakcija būs publicēta Zemkopības ministrijas mājaslapā.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Izmaiņām nav būtiskas ietekmes uz kopējo mērķi attiecībā uz augsnes kvalitātes saglabāšanu un aizsardzību, taču tām ir būtiska loma administratīvā sloga mazināšanā.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Nav ietekmes

7 LLVS

Iemesli, kas pamato izmaiņas

1) Tiek noteikts, ka starpkultūras vai zālāju pasējs ir uzskatāms par atsevišķu kultūraugu, veicot augu maiņu reizi gadā vismaz 35% no saimniecības aramzemes platības, ņemot vērā Regulas 2021/2115 III pielikuma 4. zemsvītras piezīmē noteikto attiecībā uz LLVS7, ka augmaiņā var ieskaitīt pienācīgi apsaimniekotas sekundārās kultūras.

Šāds grozījums tiek paredzēts, lai veicinātu ilgtspējīgu augsnes apsaimniekošanu un sniegtu lauksaimniekiem lielāku elastību augu maiņas prasību izpildē. Starpkultūras un zālāju pasējs uzlabo augsnes struktūru, palielina organisko vielu saturu, mazina eroziju un nomāc nezāles. Šīs kultūras ievērojami ietekmē augsnes bioloģisko aktivitāti un kopējo auglību, līdz ar to tās pilda līdzvērtīgu funkciju kā citi galvenie kultūraugi augu maiņas ciklā.

Starpkultūras un zālāju pasējs būtiski samazina barības vielu zudumus (īpaši slāpekļa izskalošanos), veicina bioloģisko daudzveidību un palīdz klimata mērķu sasniegšanā. Tās nodrošina augsnes segumu periodos, kad zeme citādi būtu atklāta, tādējādi samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas.

Atzīstot starpkultūras un zālāju pasēju kā pilntiesīgu kultūraugu augu maiņas ciklā, lauksaimniekiem tiek sniegta lielāka elastība augu maiņas plānošanā. Tas arī veicinātu šo ilgtspējīgo praksi plašāku ieviešanu, jo tā dod gan vides, gan ekonomisko ieguvumu. Līdzvērtīgi, starpkultūras un zālāju pasējs, kas dod agrotehnisko un vides labumu, būtu loģiski pielīdzināmi kā atsevišķs elements maiņas ciklā.

2) LLVS7 standarts tiek papildināts ar iespēju lauksaimniekam sasniegt šī standarta prasības īstenojot kultūraugu dažādošanu, ievērojot Regulas 2021/2115 4. pielikuma 4. zemsvītras piezīmē noteiktās minimālās prasības kultūraugu dažādošanai attiecībā uz LLVS7.

Šāds grozījums tiek paredzēts, lai veicinātu ilgtspējīgu augsnes apsaimniekošanu un sniegtu lauksaimniekiem lielāku elastību LLVS7 standarta izpildē, ņemot vērā ka vienīgi augu maiņas prasības ievērošana ne vienmēr nodrošina pietiekamu kultūraugu dažādību vienā lauksaimnieka saimniecībā konkrētajā gadā.

Papildinot LLVS7 ar iespēju standartu prasības izpildīt īstenojot kultūraugu dažādošanu, tiek nodrošinās plašāka kultūraugu spektrs vienā lauksaimniecības gadā, kas samazina monokultūru riskus un atbalsta bioloģisko daudzveidību (piemēram, vairāk putnu un apputeksnētāju barošanās iespējas). Tai pat laikā tiek sniegts tiešs ieguldījums LLVS7 mērķa sasniegšanā - uzlabojas augsnes veselība un struktūra, jo dažādi kultūraugi ar atšķirīgu sakņu sistēmu veicina augsnes aerāciju, organisko vielu uzkrāšanos un labvēlīgu mikroorganismu attīstību. Līdz ar to samazinās arī ķīmisko augu aizsardzības līdzekļu lietošanas nepieciešamība, jo kaitēkļu un slimību cikli tiek traucēti ar kultūraugu dažādošanu.

3) kultūrauga definīcija, kas nodrošina LLVS7 izpildi, līdzās atšķirīgām kultūraugu ģintīm un sugām tiek papildināta ar kultūraugu apakšsugām.

Definīcijas paplašināšana ar apakšsugām ļauj pārskatīt līdzšinējo kultūraugu botānisko iedalījumu dzimtās, ģintīs un sugās, kas mazina neskaidrības un kļūdu iespējamību no lauksaimnieku puses, tādējādi samazinot risku piemērot nesamērīgus sodus un ļauj precīzāk izvērtēt atbilstību LLVS7 prasībām.

Kultūraugu maiņa apakšsugu līmenī pamatā attieksies uz dārzeniņiem, piemēram, kāpostiem, kuriem skatoties apakšsugu līmenī tiek audzēti vairāki populāri atšķirīgi kultūraugi – galviņkāposts, ziedkāposts, kolrābis, brokolis u.c., kas kopumā Latvijā sastāda nelielas platības un līdz ar to radīs nebūtisku ietekmi.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

1) Šis grozījums ir būtisks Latvijai kā ziemeļvalstij, jo Latvijas klimatisko apstākļu dēļ ir iespējams izaudzēt tikai vienu ražu. Tas nodrošina pietiekami ilgu periodu augsnes atpūtināšanai, šis faktors arī jāņem vērā, nosakot, ka starpkultūra un zālāju pasējs pārtrauc kultūraugu secību augu maiņā.

Grozījumiem saglabās pozitīvu vides un agronomiskā ietekme - starpkultūras un zālāju pasējs novērš eroziju, uzlabo organiskās vielas saturu, sekmē barības vielu saglabāšanos, tādējādi uzlabojot augsnes veselību un struktūru, kā arī samazināta augu aizsardzības līdzekļu nepieciešamība, jo starpkultūras var palīdzēt mazināt slimību, kaitēkļu un nezāļu izplatību.

2) LLVS7 standarta papildināšana ar kultūraugu dažādošanu sniegs lauksaimniekiem lielāku elastību saimniekošanas lēmumu pieņemšanā un ļaus izvēlēties kultūras, kas piemērotas konkrētajiem klimatiskajiem un tirgus apstākļiem, saglabājot prasību izpildi, kā arī mazinās ekonomiskos riskus - dažādojot kultūras, samazinās atkarība no viena kultūrauga tirgus cenas un ražas riskiem.

Kultūraugu dažādošanas īstenošana sniegs ieguldījumu LLVS7 mērķa sasniegšanā uzlabojot augsnes veselību, jo dažādi kultūraugi ar atšķirīgu sakņu sistēmu un barības vielu vajadzībām uzlabo augsnes struktūru, aerāciju un organiskās vielas saturu, kā arī sniegs ieguvumu bioloģiskās daudzveidības pieaugumam - plašāks kultūraugu spektrs nodrošina vairāk dzīvotņu un barošanās iespēju apputekšņtājiem, putniem un augsnes organismiem. Tāpat arī sagaidāms devums augu slimību un kaitēkļu risku mazināšanā, jo dažādu kultūraugu audzēšana vienlaikus pārtrauc kaitēkļu un patogēnu dzīves ciklus. Skaidri noteikta prasība par kultūraugu dažādošanu atvieglos arī kontroles procedūras un samazinās interpretācijas neskaidrības, tādējādi mazinot strīdus ar lauksaimniekiem un nodrošinot vienlīdzīgu prasību piemērošanu.

3) Kultūraugu definīcijas papildināšana ar apakšsugām nodrošinās lielāku elastību augu maiņas plānošanā, īpaši mazās un vidējās saimniecībās, kur lauksaimniekiem bieži nav pietiekamu resursu vai tehnikas ļoti dažādu kultūraugu audzēšanai. Samazināsies sankciju risks par formālu neatbilstību gadījumos, kad pēc būtības ir nodrošināta kultūraugu maiņa (piemēram, mainot apakšsugas, kas nodrošina bioloģisku daudzveidību un augsnes uzlabošanu). Šis grozījums nodrošinās administratīvo skaidrību un labāku izpratni par to, kā kultūraugu izvēle ietekmē prasību izpildi.

Šis grozījums var veicināt arī lielāku kultūraugu daudzveidību, jo zemnieki izvēlēsies vairāk variantu pat vienas sugas ietvaros, kas pozitīvi ietekmēs agroekosistēmas stabilitāti.

Spēkā stāšanās datums: no 2026. gada 1. janvāra

Lauksaimnieki ir savlaicīgi informēti par iesniegtajiem grozījumiem un savlaicīgi tiks informēti par apstiprinātajiem grozījumiem, izmantojot Zemkopības ministrijas, maksājumu aģentūras un Valsts KLP tīkla informācijas kanālus.

Grozījumi un aktuālā stratēģiskā plāna redakcija būs publicēta Zemkopības ministrijas mājaslapā.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Sabalansētas prasības, kas ar alternatīviem risinājumiem nodrošina gan augsnes aizsardzību un kvalitātes saglabāšanu, gan lauksaimniekiem lielāku elastību kultūraugu audzēšanas izvēlē, tā veicinot ekonomisko noturību.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Nav ietekmes

7.4. un 7.5.nodaļa

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Veikti tehniski precizējumi, ņemot vērā nacionālā likumdošanā noteikto un nepieciešamos pielāgojumus praktiskai pārbaužu īstenošanai.

1) Precizēts 7.4.1.2.- Pārbaužu veidi, precizējot nosacījumu sistēmas prasību pārbaužu veidus atbilstoši praksē īstenojamajām pārbaudēm.

2) 7.4.2.2. – "Atkārtotā audzēšana" definīcija un piemērošana (aprēķins un aptvertais laika posms), precizējot, ka atkārtotā audzēšanā tiek piemērots procentuālais samazinājums maksimums 10% apmērā.

3) 7.4.3. - Norāde par vienkāršotas kontroles sistēmas piemērošanu mazajiem lauksaimniekiem – tiek piemērotas regulas Nr. 2021/2116 83. panta 2. punktā noteiktais, kas paredz, ka lauksaimnieki, kuru saimniecības platība nepārsniedz 10 hektāru lauksaimniecības zemes, ir atbrīvoti no kontrolēm

4) 7.5.2. - Apraksts sodu sistēmai attiecībā uz sociālo nosacītību, paredzot, ja sociālo nosacījumu prasību jomā ir konstatētas neatbilstības, par kurām piemērota nosacīta daļēja atbrīvošana no soda, atbalsta maksājumu kopsumma tiek samazināta par 1%.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Nav attiecināms

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Grozījums neietekmēs kopējos mērķus un rādītājus

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Nav ietekme uz finanšu plāniem, jo nosacījumu sistēmai un sociālai nosacījumu sistēmai nav paredzēts finansējums

Grozījumi rezultatīvā rādītāja R.36 un R.37 starpposma un mērķa vērtībā

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Grozījumi veikti, ņemot vērā rezultātu rādītāju vadlīniju (Result Indicators Fiches) 22.0 versiju, kas tika izplatīta Eiropas Komisijas KLP ekspertu darba grupas sanāsmē 2025. gada 5. jūnijā. Vadlīnijas paredz, ka rezultātu rādītājos R.36 un R.37 jāiekļauj gados jaunie lauksaimnieki, kuri saņem KLP atbalstu saskaņā ar CIS-YF (30. pantu), arī tad, ja viņi jau ir saņēmuši tiešo maksājumu atbalstu jaunajiem lauksaimniekiem 2014.–2022. gada plānošanas periodā.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi nemaina intervences īstenošanas būtību

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Rosinātie grozījumi paredz palielināt sākotnēji noteiktās rezultatīvo rādītāju R.36 un R.37 vērtības, iekļaujot arī tos gados jaunos lauksaimniekus, kuri saņem KLP atbalstu saskaņā ar CIS-YF (30. pantu), pat ja viņi jau ir saņēmuši tiešo maksājumu atbalstu jaunajiem lauksaimniekiem 2014.–2022. gada plānošanas periodā.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Grozījumi neietekmē finanšu plānu.

Izmaiņas atbalsta saņemšanas nosacījumos ELFLA intervencēs

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Turpmāk minētie grozījumi notificēti Eiropas Komisijai 05.03.2025. saskaņā ar Regulas Nr.2021/2115 119.panta 9.punktu un tiek piemēroti un stājas spēkā ar notifikācijas iesniegšanas datumu 2025. gada 5. martu.

Atbilstoši KLP SP spēkā esošai redakcijai atbalsta saņēmējam, lai pretendētu uz avansu ir nepieciešams nodrošināt kredītiestādes garantiju, kas garantē finansiālo saistību izpildi 100 procentu (%) apmērā no avansa summas, atbilstoši pieejai, kas tika izmantota iepriekšējā plānošanas periodā. KLP SP pirmo gadu īstenošanas pieredze rāda, ka būtiski ir samazinājusies atbalsta pretendentu aktivitāte, kas ir skaidrojams ar nedrošo ekonomisko situāciju, galvenokārt Ukrainas kara dēļ, kas ir būtiski ietekmējis Latvijas ekonomiku, radot inflāciju, energoresursu cenu pieaugumu un ģeopolitisko nenoteiktību. Kā viens no iemesliem projektu īstenošanu skaita samazinājumam ir finanšu resursu pieejamība, jo kredītiestādes kļuvušas piesardzīgākas, īpaši attiecībā uz maziem un vidējiem uzņēmumu finansēšanu.

Atbilstoši spēkā esošai Regulas 2021/2116 [\[1\]](#) 44. panta 3. punkta redakcijai avansa saņemšanai nav nepieciešams nodrošināt kredītiestādes garantiju.

Lai precizētu KLP SP esošās redakcijas tvēruma saistībā uz avansa saņemšanas iespēju, ir jāveic grozījumi, kas paredz svītrot prasību par kredītiestādes garantijas nepieciešamību avansa saņemšanai vienlaikus norādot par iespēju izmantot diferencētu pieeju intervencēs, ņemot vērā intervences veidu, atbalsta pretendentu loku un attiecināmo izmaksu apmēru, lai mazinātu riskus avansā izmaksātā finansējuma atgūšanai, ja nav izpildītas uzņemtas saistības par projektā paredzēto darbību īstenošanu.

Grozījumi neskar avansa piemērošanu nozariskām intervencēm.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/2116 (2021. gada 2. decembris) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1306/2013

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

KLP SP sadaļā veiktas izmaiņas precizē vispārīgu nosacījumu, kas piemērojams ELFLA investīciju intervencēs, attiecīgi precizē īstenošanas nosacījumus maksājuma metodē. Svītrojot nepieciešamo kredītiestādes nodrošinājumu avansa saņemšanai, tiks veicināta projektu īstenošana, nodrošinot finanšu resursu pieejamību projekta uzsākšanai.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Rosinātie grozījumi attiecas uz izmaiņām vispārīgajos nosacījumos par atbalsta saņemšanu, t.i. maksājuma metodē. Attiecīgi neietekmē ELFLA investīciju intervencu ieguldījumu izvēlētajos rezultatīvo rādītāju mērķa un starpposma rādītājos, kas izvēlēti atbilstoši Regulas 2021/2115 109.panta 1.punkta a) apakšpunktam, kā arī un izlaides rādītājos un to vērtībās.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi neietekmē intervencu finanšu plānu.

Izmaiņas intervences LA10.4. atbalsta likmes apmērā

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Turpmāk minētie grozījumi notificēti Eiropas Komisijai 25.06.2025. un 03.07.2025. saskaņā ar Regulas Nr.2021/2115 119.panta 9.punktu un tiek piemēroti un stājas spēkā ar notifikācijas iesniegšanas datumu 2025. gada 25. jūniju.

1. izmaiņas prasībās un atbilstības nosacījumos:

Grozījumi paredz izmaiņas **5.3. nodaļā**, intervences LA10.4. “Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām” **apraksta 7. sadaļā** “Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes” aktualizējot atbalsta likmju apmērus **apakšsadaļā** “Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī”, kur tikai konvencionālajiem biškopjiem tiek palielināta atbalsta likme par 5 EUR, proti, no 30 uz 35 EUR/ha.

Kā redzams **apraksta 7. sadaļā** “Papildu skaidrojums”, atbalsta pretendents arī šobrīd intervences ietvaros tiek piemērotas samazinātas atbalsta likmes un tās nesedz 100 % no aprēķinātajiem zaudējumiem un negūtajiem ienākumiem. Aprēķinātie zaudējumi un negūtie ienākumi konvencionālajiem biškopjiem ir 125 euro/ha, 2019. gada cenās. Atbalsta likme jeb plānotā vienības summa LA U10.4.1. ir 30 euro/ha jeb 24 % no aprēķinātajiem zaudējumiem un negūtajiem ienākumiem, kuru ar šiem grozījumiem ir paredzēts palielināt no 30 uz 35 euro/ha. Šādas izmaiņas ir iespējams veikt tikai esošā pieejamā finansējuma apmērā, tamdēļ joprojām nav iespējams nosegt visus faktiskos zaudējumus un negūtos ienākumus, kas atbalsta pretendentiem rodas, uzņemoties saistības.

Nemot vērā 2024. un 2025. finanšu gada (FY), apguves rādītājus (skat.1.tabulu), finansējums šādām izmaiņām jau ir pieejams pašreizējā intervencei piešķirtā finansējuma ietvaros, sākot no 2026. finanšu gada (FY). Paturot prātā, ka patlaban pieteikumu iesniegšanas termiņš ir atvērts, tiks izvērtēta pieteikumu iesniedzēju aktivitāte un, ja nepieciešams, viņi tiks aicināti atkārtoti pieteikties jaunajai atbalsta likmei, lai gan uzsveram, ka šādi grozījumi ir labvēlīgi atbalsta pretendentiem un nerada nelabvēlīgas sekas vai papildu pienākumus nevienam, par ko būtu jāinformē iepriekš.

1.tabula

Intervencei LA10.4 plānotās un deklarētās O.14 vienības (ha)

LA 10.4	Biškopība		KLP SP, FY2024.	APR, FY2024.	KLP SP, FY2025.	Provizoriski, FY2025.
	U10.4.1.	konvencionālā	30 076	25 168	30 100	28 301
	U10.4.2.	bioloģiskā	6 092	5 100	9 307	5296
	Platība kopā (O.14), ha		36 168	30 268	39 407	33 596
	Finansējums, euro		1 267 800	1 061 050	1 647 602	1 265 851
			Neizmantotais finansējums (2024-2025): 206 750+381 751			

2. izmaiņas plānotajās vienības summās:

Grozījumi paredz izmaiņas arī **apraksta 13. sadaļā** “Plānotās vienības summas - finanšu tabula ar rezultātiem”, kas cieši saistīti ar iepriekš minētajām izmaiņām **apraksta 7. sadaļā**, plānotā vienības summa LA U10.4.1. aizstājot 2026., 2027. un 2028. finanšu gadā (FY) skaitli 30,00 ar skaitli 35,00.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi nemaina intervences īstenošanas būtību.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Rosinātie grozījumi neietekmē kopējo ieguldījumu izvēlētajos programmēšanas perioda rezultatīvajos un izlaides rādītājos un to kopējās vērtībās.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi neietekmē intervences kopējo KLP finanšu piešķirumu.

Izmaiņas intervences LA10.5 atbilstības nosacījumos

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Turpmāk minētie grozījumi notificēti Eiropas Komisijai 25.06.2025. un 03.07.2025. saskaņā ar Regulas Nr.2021/2115 119.panta 9.punktu un tiek piemēroti un stājas spēkā ar notifikācijas iesniegšanas datumu 2025. gada 25. jūniju.

1. izmaiņas atbilstības nosacījumos:

Intervencē LA10.5 “Zālāju biotopu apsaimniekošana” ir 7 veidu **atbalsttiesīgās platības**, kas sadalītas klasēs un katra no tam ir nodalīta ar atsevišķu vienības summu (UA). Viena no zemākajām vienības summām ir piešķirta “0. klases” platībai, kas ir “citi ekoloģiski nozīmīgi zālāji īpaši aizsargājamās dabas teritorijās”.

Uzsākot īstenot neienesīgo intervenci LA4.6 “Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana”, ir konstatēta neatbilstība starp abu papildinošo intervencu atbilstības nosacījumiem, kas ir jānovērš, svītrojot intervences LA10.5 “0. klases” platībai vārdus “īpaši aizsargājamās dabas teritorijās”, tādejādi paplašinot šajā klasē iekļaujamo atbalsttiesīgo platību arī ārpus īpaši aizsargājamās dabas teritorijām esošos “potenciāli bioloģiski vērtīgus zālājus”. Intervences LA4.6 Atjaunojamajai platībai jāatbilst vienai no sekojošām pazīmēm:

- 1) platība ir vērtējama kā esošs bioloģiski vērtīgs zālājs, kas ir zemā kvalitātē un kam nepieciešami kvalitatīvi uzlabojoši pasākumi (kas šobrīd jau ir arī intervences LA10.5. atbalsttiesīgā platība);
- 2) platība ir vērtējama kā **potenciāli bioloģiski vērtīgs zālājs (kas šobrīd nav intervences LA10.5 atbalsttiesīgā platība, bet tādai tai ir jāklūst pēc intervences LA4.6 īstenošanas, jo saskaņā ar intervences LA4.6 “Papildus prasības atbalsta saņēmējiem”, - atjaunotā platība obligāti jāpiesaka atbalstam turpmākai apsaimniekošanai agrovides klimata pārvaldības saistībās jeb intervences LA10.5 saistībām)**.

Pašlaik intervencē LA10.5 “0.klase, ir citi ekoloģiski nozīmīgi zālāji īpaši aizsargājamās dabas teritorijās”, līdz ar to, ja intervencē LA4.6 tiek atjaunots “**potenciāli bioloģiski vērtīgs zālājs**”, kuram nav ierobežojuma atrasties arī ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, tad šeit rodas pretrunas, jo šādu platību nevar pieteikt intervences LA10.5. atbalstam.

Grozījumi paredz izmaiņas **5.3. nodaļā**, intervences LA10.5 **apraksta 5. sadaļā** “Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi”, apakšsadaļā “Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību”, **pie 2.7. punkta**, kur attiecībā uz “0. klasi” jāsvīturo ierobežojošie vārdi “īpaši aizsargājamās dabas teritorijās”, atstājot “atvērtu” šīs klases tvērumu, attiecībā arī uz tiem ekoloģiski nozīmīgajiem zālājiem, kas atrodas ārpus īpaši aizsargājamajām teritorijām. Skaidrojam, ka šīs ekoloģiski nozīmīgo zālāju platības, kas atrodas ārpus Natura 2000 teritorijas, tiek reģistrētas dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” tikai tad, ja par katru no tiem ir saņemts pozitīvs sugu un biotopu aizsardzības jomā sertificēta eksperta atzinums, kas raksturo tā botāniskās daudzveidības pašreizēja stāvokļa novērtējumu, tostarp zālāja struktūras parametrus. Pametot šos zālājus aparšanai un pārveidojot tos par aramzemi, tiktu uz gadu desmitiem zaudēta iespēja šīs platības ļoti īsā laikposmā mērķtiecīgi apsaimniekojot pārvērst par Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopiem. Ir ļoti būtiski tos apsaimniekot atbilstoši, tādejādi veicinot zālāju botāniskās kvalitātes uzlabošanu.

Šādiem ekoloģiski nozīmīgiem zālājiem ir liela nozīme ne tikai botānisko zālāju biotopu un putnu sugu dzīvotņu kvantitātes palielināšanai, bet arī savvaļas apputteksenētāju dzīvotņu saglabāšanā, jo platības, kurās tiek īstenota intervence LA10.5 ir aizliegts izmantot pesticīdus (augu aizsardzības līdzekļus), kā arī sintētiskos mēslošanas līdzekļus. Šajās platībās ir atļauta ekstensīva zālējāņu dzīvnieku ganīšana vai siena ieguve.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi nemaina intervences īstenošanas būtību.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Rosinātie grozījumi neietekmē kopējo ieguldījumu izvēlētajos programmēšanas perioda rezultatīvajos un izlaides rādītājos un to kopējās vērtībās.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi neietekmē intervences kopējo KLP finanšu piešķirumu.

Izmaiņas intervences LA4.5 atbilstības nosacījumu definīcijā “Aktivitātes mērķis”

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Turpmāk minētie grozījumi notificēti Eiropas Komisijai 25.06.2025. un 03.07.2025. saskaņā ar Regulas Nr.2021/2115 119.panta 9.punktu un tiek piemēroti un stājas spēkā ar notifikācijas iesniegšanas datumu 2025. gada 25. jūniju.

1. izmaiņas atbilstības nosacījumu definīcijā “Aktivitātes mērķis”:

Ir divu veidu avoti, kas kopumā rada **piesārņojuma risku ūdenim** no lauksaimnieciskās darbības:

1. Punktveida jeb lokālais (**nepietiekami attīrīti notekūdeņi** no lauksaimniecības dzīvnieku novietnēm, kā arī ar lauksaimniecisko ražošanu saistītie notekūdeņi);
2. Difūzais jeb izkliedētais (**notece no** lauksaimnieciskās darbības ietekmētajām **platībām**).

Tikai trešdaļa no Latvijas ūdensobjektiem (upēm un ezeriem) ir vismaz labā (labā vai augstā) ekoloģiskā stāvoklī. Ūdens stāvokli pasliktina ne tikai notece no lauksaimniecības platībām, bet arī nepietiekami attīrīti lauksaimnieciskās ražošanas notekūdeņi, tostarp no lauksaimniecības dzīvnieku novietnēm, kā rezultātā ūdeņi bagātinās ar augu barības vielām.

Intervencē LA4.5. “Mākslīgo mitrāju izveide” ir definēts aktivitātes mērķis, pasakot, ka mākslīgos mitrājus intervences ietvaros faktiski var ierīkot **tikai** meliorētās lauksaimniecībā izmantojamās zemēs, lai gan vienlaikus turpmākajā tekstā ir teikts, ka ar mākslīgo mitrāju attīrīšanas tehnoloģiju palīdzību iespējams samazināt ne tikai nitrātu, bet arī fosfora savienojumu noplūdi ūdeņos.

Praksē mākslīgie mitrāji ūdens piesārņojuma samazināšanai tiek būvēti **ne tikai uz** lauksaimniecībā izmantojamās zemes, **bet arī** šīm teritorijām piegulošā zemē, piemēram, zem pagalmiem, ēku un būvju uzturēšanai nepieciešamā zemē (piemēram, **pie lauksaimniecības dzīvnieku novietnes**), kurā notiek arī lauksaimniecības ražošanas notekūdeņu vai nokrišņu ūdeņu novadīšanas no ražošanas ēkām, kopējā sistēmā, **ko attīra viens kopējs mākslīgais mitrājs**.

Līdz ar to, šīs intervences ietvaros, atbalsta pretendentiem būtu **kopumā jāminimizē lauksaimniecības radītā piesārņojuma negatīvā ietekme uz ūdens kvalitāti**, neatkarīgi vai tas ir difūzais (izkliedētais), vai punktveida (lokālais) piesārņojuma avots.

Grozījumi paredz izmaiņas **5.3. nodaļā**, intervences LA4.5. **apraksta 5. sadaļā** “Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi”, precizējot definīciju “**Aktivitātes mērķis**”:

- Mākslīgie mitrāji, ar virszemes, pazemes vai kombinētu ūdens plūsmu, ūdens punktveida un difūzā piesārņojuma riska no lauksaimnieciskās darbības samazināšanai.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi nemaina intervences īstenošanas būtību.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Rosinātie grozījumi neietekmē kopējo ieguldījumu izvēlētajos programmēšanas perioda rezultatīvajos un izlaides rādītājos un to kopējās vērtībās.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi neietekmē intervences kopējo KLP finanšu piešķirumu.

Izmaiņas V pielikumā

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Izvērtējot KLP SP ietvaros pieejamo finansējumu un intervencēs saņemto projektu pieprasījumu pirmajās kārtās, ir konstatēts, ka atbalsta pretendentu aktivitāte kopumā ir samazinājusies, tomēr KLP SP noteiktie mērķi un finansējuma izlietojuma termiņi prasa nodrošināt savlaicīgu un efektīvu līdzekļu izmantošanu atbilstoši intervencēm ar augstu pieprasījumu un stratēģisku nozīmi. Lielāks publiskā finansējuma pieprasījums projektu iesniegumu pirmajās kārtās ir intervencēs LA4.1.2 “**Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās**” un LA4.2 “**Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē**”, kur atbalstam kvalificējas vairāki projekti ar pietiekamu punktu skaitu, taču tie šobrīd nav apstiprināti finansējuma trūkuma dēļ.

Intervencē LA4.2 “**Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē**” publiskā finansējuma pieprasījums būtiski pārsniedz sākotnēji plānoto budžetu, vienlaikus iesniegtie projekti demonstrē augstu kvalitāti un atbilstību intervences mērķiem – veicināt pievienotās vērtības radīšanu, inovāciju ieviešanu un lauksaimniecības resursu efektīvāku izmantošanu. Īpaši būtiska ir šīs intervences loma lauksaimniecības produktu pārstrādes kapacitātes stiprināšanā, veidojot konkurētspējīgus, eksportspējīgus produktus ar augstu pievienoto vērtību. Lai nodrošinātu šīs intervences stratēģisko nozīmi KLP SP rādītāju sasniegšanā, tostarp attiecībā eksporta potenciāla attīstīšanu un lauksaimniecības nozares konkurētspējas celšanu, kā arī uz ienākumu dažādošanu laukos, ir nepieciešams novirzīt papildu finansējumu šo projektu īstenošanai.

Analizējot kopējo KLP SP finansējuma izpildi un šobrīd indikatīvi LA12 “**Natura 2000 maksājums mežiem**” iezīmēto, bet vēl neizmantoto papildu valsts finansējumu (*top-up*), tiek veikta papildu valsts finansējuma (*top-up*) pārdale. *V pielikumā - papildu finansējums, ko valsts piešķir KLP stratēģiskā plāna satvarā*, paredzot intervencei LA4.1.2 “**Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās**” papildu valsts finansējumu (*top-up*) 750 000 EUR un intervencei LA4.2 “**Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē**” palielinot valsts papildu finansējumu (*top-up*) par 10 000 000 EUR un attiecīgi samazinot intervences LA12 “**Natura 2000 maksājums mežiem**” paredzēto papildu valsts finansējumu (*top-up*) par 10 750 000 EUR.

Papildu valsts finansējuma pārdale atbilst KLP SP principiem par resursu elastīgu pielāgošanu atbilstoši faktiskajai vajadzībai un tirgus situācijai, kā arī sekmēs finansējuma efektīvu virzību atbilstoši KLP SP izvirzītajiem mērķiem un izpildes grafikam, un nodrošinās atbalstu projektiem ar augstu ietekmi uz lauksaimniecības konkurētspēju un pievienotās vērtības radīšanu.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi nemaina intervenču īstenošanas būtību. Ar papildu valsts finansējuma (*top-up*) pārdali tiks nodrošināta atbalsta saņēmēju iespēja īstenot projektus intervenču LA4.1.2 “Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās” un LA4.2 “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” ietvaros.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Rosinātie grozījumi par papildu valsts finansējuma (*top-up*) pārdali veicinās intervencēm LA4.1.2 “Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās” un LA4.2 “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” KLP SP paredzēto rezultatīvo rādītāju mērķa un starpposma vērtību sasniegšanu.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Grozījums paredz *V pielikumā - papildu finansējums, ko valsts piešķir KLP stratēģiskā plāna satvarā*, intervencei LA4.1.2 “Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās” papildu valsts finansējumu (*top-up*) 750 000 EUR un intervencei LA4.2 “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” palielināt papildu valsts finansējumu (*top-up*) par 10 000 000 EUR un attiecīgi intervencei LA12 “Natura 2000 maksājums mežiem” samazināt paredzēto papildu valsts finansējumu (*top-up*) par 10 750 000 EUR.

KLP SP grozījumi intervencē LA4.1.5 Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem un apgrozāmajiem līdzekļiem lauku saimniecībās

Iemesli, kas pamato izmaiņas

1. Šobrīd intervences apraksta “**5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi**” daļā ir iekļauts daļējs attiecināmo izmaksu uzskaitījums aizdevumu programmās “Aizdevumi ar kapitāla atlaidi lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicējiem” un “Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevumi”. Šobrīd noteikts, ka aizdevumi paredzēti investīciju atbalstam, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, kā arī zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām. Ņemot vērā to, ka šis attiecināmo izdevumu uzskaitījums ir šaurāks, kā tas ir noteikts KLP stratēģiskā plāna regulas 73.panta 2. un 3.punktā, ir nepieciešams aizvietot minēto attiecināmo izmaksu uzskaitījumu ar atsauci uz minētajiem KLP stratēģiskā plāna regulas 73.panta punktiem, tādējādi izvairoties no detalizētas specifisko investīciju nosacījumu uzskaites un līdz ar to nebūtu nepieciešams veikt grozījumus nākotnē, kas varētu palielināt administratīvo slogu, tā arī nodrošinot elastību un iespēju to precīzi pielāgot attiecīgā pasākuma ieviešanas nosacījumiem.

2. Intervences apraksta “**5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi**” daļā, kurā ir definēti atbalsttiesīgie saņēmēji un īpašos atbilstības kritēriji, ir noteikts, ka aizdevumu programmā “Aizdevumi ar kapitāla atlaidi lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicējiem” ir iespējams daļēji dzēst investīciju aizdevuma pamatsummu tādām atbalsta pretendētām, kas ir izpildījis sasniedzamos rezultātus saskaņā ar nacionāliem normatīvajiem aktiem un individuālo darījumdarbības plānu. Administratīvā sloga mazināšanas nolūkā jāveic grozījums, precizējot, ka vērtēšanai, lai daļēji dzēstu aizdevuma pamatsummu, tiks piemēroti tādi sasniedzamie rādītāji, kas ir noteikti nacionālajos normatīvajos aktos.

3. Intervences apraksta “**5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi**” daļā, kurā ir definēts atbilstīgais atbalsta veids (ārpus IAKS) ir atkārtoti noteikts, ka aizdevumu programmā “Aizdevumi ar kapitāla atlaidi lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicējiem” atbalstu kapitāla atlaides veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, ja projekta īstenošanas rezultātā tiks sasniegti plānotie rādītāji. Minētais nosacījums atkārtoti 5. sadaļā “5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi” kritēriju aprakstā noteikto. Grozījums ir tehniska rakstura un paredz atkārtoti minēto nosacījumu svīturošanu, lai izvairītos no iespējamās atšķirīgas interpretācijas un nodrošinātu normu vienveidīgu piemērošanu.

Papildu intervences LA4.1.5. apraksta minētajā daļā ir iekļauts nosacījums, ka aizdevumi apgrozāmo līdzekļu iegādei ir pieejami atbilstoši KLP stratēģiskā plāna regulas 80.panta 3.punktam, ja atbalsta kopējā summa nepārsniedz subsīdijas ekvivalentu 200 000 *euro* jebkurā trīs fiskālo gadu laikposmā. Minētā atsauce uz KLP stratēģiskā plāna regulu tiek precizēta, svītrojot ekvivalenta apjomu, kas ir atrunāts 80.panta

3.punktā, lai tādējādi nākotnē izvairotos no nepieciešamības veikt grozījumus, ja KLP stratēģiskā plāna regulā noteiktais sliekšnis tiktu mainīts.

4. Intervences apraksta **“7 Atbalsta veids un likme”** daļā ir noteikta maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte aizdevumu programmu ietvaros – 65%, kas tikai daļēji atrunā KLP stratēģiskā plāna regulā noteikto maksimāli pieļaujamo atbalsta intensitāti. Ievērojot, ka regulu nosacījumi ir tieši piemērojami, ir jāveic tehniskā rakstura grozījums, nosakot, ka maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte atbilst KLP stratēģiskā plāna regulas 73. panta 4.punkta a. un b. apakšpunktā noteiktajam.

5. Papildu aprakstā ir noteikts, ka atbalstu kapitāla atlaides veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, ja projekta īstenošanas rezultātā tiks sasniegti plānotie rādītāji. Grozījums ir tehnisks, precizējot, ka vērtēšanai, lai daļēji dzēstu aizdevuma pamatsummu, tiks piemēroti tādi sasniedzamie rādītāji, kas ir noteikti nacionālajos normatīvajos aktos.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi nemaina intervences īstenošanas būtību. Tiek precizētas tikai intervences apraksta daļas, lai novērstu neprecizitātes un mazinātu atbalsta intervences nosacījumu detalizācijas pakāpi.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Rosinātie grozījumi neietekmē kopējo ieguldījumu izvēlētajos rezultatīvajos un izlaides rādītājos un to kopējās vērtības.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi neietekmē intervences kopējo KLP finanšu piešķirumu.

KLP SP grozījumi intervencē LA4.2 Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē

Iemesli, kas pamato izmaiņas

1. Šobrīd intervences apraksta **“5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi”** daļā ir daļēji iekļauts attiecināmo izmaksu uzskaitījums aizdevuma ar kapitāla atlaides elementu ietvaros. Šobrīd noteikts, ka aizdevumi paredzēti investīciju atbalstam, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, kā arī zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām. Ņemot vērā to, ka šis attiecināmo izdevumu uzskaitījums ir šaurāks, kā tas ir noteikts KLP stratēģiskā plāna regulas 73.panta 2. un 3.punktā, ir nepieciešams aizvietot minēto attiecināmo izmaksu uzskaitījumu ar atsauci uz minētajiem KLP stratēģiskā plāna regulas 73.panta punktiem, tādējādi izvairoties no detalizētas specifisko investīciju nosacījumu uzskaites un līdz ar to nebūtu nepieciešams veikt grozījumus nākotnē, kas varētu palielināt administratīvo slogu, tā arī nodrošinot elastību un iespēju to precīzi pielāgot attiecīgā pasākuma ieviešanas nosacījumiem.

2. Intervences apraksta **“5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi”** daļā, kurā ir definēti atbalsttiesīgie saņēmēji un īpašos atbilstības kritēriji, ir noteikts, ka aizdevumu programmā ir iespējams daļēji dzēst investīciju aizdevuma pamatsummu tādām atbalsta pretendētām, kas ir izpildījis sasniedzamos rezultātus, saskaņā ar nacionāliem normatīvajiem aktiem un individuālo darījumdarbības plānu. Administratīvā sloga mazināšanas nolūkā jāveic grozījums, precizējot, ka vērtēšanai, lai daļēji dzēstu aizdevuma pamatsummu, tiks piemēroti tādi sasniedzamie rādītāji, kas ir noteikti nacionālajos normatīvajos aktos.

Papildu intervences apraksta **“5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi”** daļā, kurā ir definēti atbalsttiesīgie saņēmēji un īpašos atbilstības kritēriji, ir noteikts, ka atbalsta pretendenta projekta īstenošanas termiņš ir 2 - 4 gadi. Minētais nosacījums ir jāsvīturo, lai projekta īstenošanas termiņš tiktu noteikts nacionālajos normatīvajos aktos, nodrošinot elastību un iespēju to precīzi pielāgot attiecīgā pasākuma ieviešanas nosacījumiem.

3. Intervences apraksta **“5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi”** daļā, kurā ir definēts atbilstīgais atbalsta veids (ārpus IAKS), ir atkārtoti noteikts, ka aizdevumu programmā atbalstu kapitāla atlaides veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, ja projekta īstenošanas rezultātā tiks sasniegti plānotie rādītāji. Minētais nosacījums atkārtoti 5. sadaļā **“5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi”** kritēriju apraksta noteikto. Grozījums ir

tehniska rakstura un paredz atkārtoti minēto nosacījumu svīturošanu, lai izvairītos no iespējamās atšķirīgas interpretācijas un nodrošinātu normu vienveidīgu piemērošanu.

4. Intervences apraksta **“7 Atbalsta veids un likme”** daļā atbalsta diapazona saņēmēju līmenī ir noteikta maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte aizdevumu programmas ietvaros – 65%, kas tikai daļēji atbilst KLP stratēģiskā plāna regulā noteikto maksimāli pieļaujamo atbalsta intensitāti. Ievērojot, ka regulu nosacījumi ir tieši piemērojami, ir jāveic tehniskā rakstura grozījums, nosakot, ka maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte atbilst KLP stratēģiskā plāna regulas 73. panta 4.punkta a. un b. apakšpunktā noteiktajam.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi nemaina intervences īstenošanas būtību. Tiek precizētas tikai intervences apraksta daļas, lai novērstu neprecizitātes, un mazinātu atbalsta intervences nosacījumu detalizācijas pakāpi.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Rosinātie grozījumi neietekmē kopējo ieguldījumu izvēlētajos rezultativajos un izlaides rādītājos un to kopējās vērtības.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi neietekmē intervences kopējo KLP finanšu piešķirumu.

KLP SP grozījumi intervencē LA6 Atbalsts gados jauniekiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai

Iemesli, kas pamato izmaiņas

1. Šobrīd intervences apraksta **“5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi”** daļā, kā arī intervences apraksta **“7 Atbalsta veids un likme”** papildu skaidrojumu daļā ir iekļauts daļējs attiecināmo izmaksu uzskaitījums finanšu instrumentam aizdevumu veidā. Šobrīd noteikts, ka aizdevumi paredzēti investīciju atbalstam, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, saimniecības dibināšanai un iegādei, kā arī zemes iegādei. Ņemot vērā to, ka šis attiecināmo izdevumu uzskaitījums ir šaurāks, kā tas ir noteikts KLP stratēģiskā plāna regulas 73.panta 2. un 3.punktā, ir nepieciešams aizvietot minēto attiecināmo izmaksu uzskaitījumu ar atsauci uz minētajiem KLP stratēģiskā plāna regulas 73.panta punktiem, tādējādi izvairoties no detalizētas specifisko investīciju nosacījumu uzskaites un līdz ar to nebūtu nepieciešams veikt grozījumus nākotnē, kas varētu palielināt administratīvo slogu, tā arī nodrošinot elastību un iespēju to precīzi pielāgot attiecīgā pasākuma ieviešanas nosacījumiem.

2. Intervences apraksta **“7 Atbalsta veids un likme”** daļā ir noteikts, ka atbalstu kapitāla atlaides veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, ja projekta īstenošanas rezultātā tiks sasniegti plānotie rādītāji. Grozījumos ir jāprecizē minētais nosacījums, papildinot, ka sasniedzamie rādītāji ir jānosaka nacionālajos normatīvajos aktos.

3. Intervences apraksta **“7 Atbalsta veids un likme”** papildu skaidrojumu daļā ir kļūdaini atkārtoti aprakstīts aizdevuma maksimālais apmērs, attiecināmi izdevumi un maksimālais kapitāla atlaides apmērs. Ir jāveic tehniskie grozījumi, svīturojot paskaidrojuma pēdējo rindkopu, jo tā atkārtoti iepriekš minētu informāciju.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi nemaina intervences īstenošanas būtību. Tiek precizētas tikai intervences apraksta daļas, lai novērstu neprecizitātes, un mazinātu atbalsta intervences nosacījumu detalizācijas pakāpi.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Rosinātie grozījumi neietekmē kopējo ieguldījumu izvēlētajos rezultativajos un izlaides rādītājos un to kopējās vērtības.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi neietekmē intervences kopējo KLP finanšu piešķirumu.

KLP SP sadaļas “4.6.1. Finanšu instrumenta apraksts” grozījumi

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Šobrīd KLP SP sadaļā “4.6.1. Finanšu instrumenta apraksts” ir iekļauts daļējs attiecināmo izmaksu uzskaitījums aizdevumu programmā “Aizdevumi ar kapitāla atlaidi lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicējiem”. Šobrīd noteikts, ka aizdevumi paredzēti investīciju atbalstam, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, kā arī zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām. Ņemot vērā to, ka šis attiecināmo izdevumu uzskaitījums ir šaurāks, kā tas ir noteikts KLP stratēģiskā plāna regulas 73.panta 2. un 3.punktā, ir nepieciešams aizstāt minēto attiecināmo izmaksu uzskaitījumu ar atsauci uz minētajiem KLP stratēģiskā plāna regulas 73.panta punktiem, tādējādi izvairoties no detalizētas specifisko investīciju nosacījumu uzskaites un līdz ar to nebūtu nepieciešams veikt grozījumus nākotnē, kas varētu palielināt administratīvo slogu, tā arī nodrošinot elastību un iespēju to precīzi pielāgot attiecīgā pasākuma ieviešanas nosacījumiem.

Aprakstā ir noteikta maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte aizdevumu programmu ietvaros – 65% vai 85 % (gados jauniem lauksaimniekiem) no attiecināmām izmaksām, kas tikai daļēji atrunā KLP stratēģiskā plāna regulā noteikto maksimāli pieļaujamo atbalsta intensitāti. Ievērojot, ka regulu nosacījumi ir tieši piemērojami, ir jāveic tehniska rakstura grozījums, nosakot, ka maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte atbilst KLP stratēģiskā plāna regulas 73. panta 4.punktā, a. un b. apakšpunktā noteiktajam.

Administratīvā sloga mazināšanas nolūkā jāveic grozījums, precizējot, ka vērtēšanai, lai daļēji dzēstu aizdevuma pamatsummu, tiks piemēroti tādi sasniedzamie rādītāji, kas ir noteikti nacionālajos normatīvajos aktos.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi samazina stratēģiskā plāna detalizācijas pakāpi.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Rosinātie grozījumi neietekmē kopējo ieguldījumu izvēlētajos rezultatīvajos un izlaides rādītājos un to kopējās vērtībās.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi neietekmē kopējo KLP finanšu piešķirumu.

LA19 “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu” grozījumi intervences aprakstā

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Turpmāk minētie grozījumi notificēti Eiropas Komisijai 05.03.2025. saskaņā ar Regulas Nr.2021/2115 119.panta 9.punktu un tiek piemēroti un stājas spēkā ar notifikācijas iesniegšanas datumu 2025. gada 5. martu.

Grozījumi veikti 3.9. nodaļā – *Vienkāršošana un administratīvā sloga samazināšana* un 5.3. nodaļā LA19 - *Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu* sadaļā “5. *Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi*” apakšsadaļā “*Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību*”. 2024.gadā izsludinātajās projektu pieņemšanas kārtās KLP SP intervencē LA19 ir vērojama izteikti zemāka interese, īpaši par uzņēmējdarbības uzsākšanas un attīstības projektiem. Balstoties uz Lauku atbalsta dienesta datiem (uz 27.01.2025.), kopumā projektiem ir apstiprināts publiskais finansējums 7,4 milj. euro apmērā jeb 14,9% no kopējā LA19 intervencē projektu īstenošanai plānotā publiskā finansējuma. Plānošanas periodā no 2023.-2027.gadam atbalsts grantu veidā nelauksaimniecības uzņēmējdarbībai ir pieejams tikai KLP SP intervencē LA19, t.i. uzņēmējiem ar apgrozījumu līdz 150 000 euro. Līdz ar to neaptver pilnā apmērā atbalsta pretendentes - nelauksaimnieciskās darbības veicējiem, kuri 2014.-2022.gada plānošanas periodā varēja pretendēt uz atbalstu Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.-2020.gadam programmas pasākumā 6.4. “Atbalsts ieguldījumiem ar lauksaimniecību nesaistītu darbību radīšanā un attīstīšanā”.

Izvērtējot esošo situāciju, ir nepieciešams priekšnosacījums KLP SP intervencē LA19, lai vietējās rīcības grupas vietējās attīstības stratēģijās varētu paplašināt atbalsta pretendentu loku un dot iespēju atbalstu saņemt arī teritorijā esošiem uzņēmējiem ar apgrozījumu līdz 350 000 *euro*, līdzvērtīgi kā tas ir noteikts KLP SP intervencē LA4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai". Šādi uzņēmumi ir nostiprinājuši savas pozīcijas tirgū, atraduši savu tirgus nišu, ir potenciāli lielākas iespējas, ka tie radīs jaunas darba vietas, kā arī tie ir atvērti inovācijām, kas ir viens no LEADER pieejas pamatelementiem, un ilgtspējīgu risinājumu ieviešanai.

Vienlaikus, lai paplašinātu vienkāršoto izmaksu izmantošanas iespējas sīkiem (mikro) uzņēmējiem, tādejādi arī veicinot ar uzņēmējdarbību saistīto rādītāju izpildi, nepieciešams paplašināt "Lauku biļetes" atbalsta pretendentu loku, ietverot arī esošus uzņēmumus (šobrīd tikai uzsācēji - nelauksaimnieciskās darbības uzsācēji), kas dos iespēju vienkāršotā veidā atbalstu saņemt arī laukos esošiem sīkiem (mikro) uzņēmējiem, kas atbilst vairāk hobijsuzņēmējiem – mazajiem amatniekiem, mājražotājiem.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

KLP SP sadaļā veiktas izmaiņas precīzē intervencē piemērojamos īstenošanas nosacījumus. Grozījumi paredz palielināt atbalsta saņēmējiem - uzņēmējiem – noteikto apgrozījuma sliekšni no 150 000 līdz 350 000 *euro*. Paplašināt atbalsta saņēmēju loku vienkāršotai izmaksai "Lauku biļete", paredzot atbalstu arī esošiem to darbības attīstībai lauku teritorijā.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Rosinātie grozījumi neietekmē kopējo LA19 ieguldījumu atbilstoši Regulas 2021/2115 109.panta 1.punkta a) apakšpunktam izvēlētajos rezultātīvo rādītāju (R.37; R.38; R.39) mērķa un starpposma rādītājos, kā arī izlaides rādītājos un to vērtībās. Grozījumi veicinās KLP SP paredzēto rezultātīvo rādītāju mērķa un starpposma vērtību sasniegšanu.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi neietekmē intervences finanšu plānu.

Precizējumi 7.1.nodaļā

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Precizēts KLP komunikācijas koordinators amats pamatojoties uz struktūras izmaiņām Zemkopības ministrijā.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Nav ietekmes.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Nav ietekmes.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Nav ietekmes.

Precizējumi intervencē LA20 – atbalsta piešķiršana arī mazlietotu pamatlīdzekļu iegādei

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Turpmāk minētie grozījumi notificēti Eiropas Komisijai 29.07.2025. saskaņā ar Regulas Nr.2021/2115 119.panta 9.punktu un tiek piemēroti un stājas spēkā ar notifikācijas iesniegšanas datumu 2025. gada 29. jūliju.

Atbilstoši pašreizējai KLP stratēģiskā plāna redakcijai intervencē LA20 ir paredzēta atbalsta piešķiršana tikai jaunu pamatlīdzekļu iegādei. Ņemot vērā lauku saimniecību, jo īpaši mazāku lauku saimniecību ierobežotās finanšu iespējas, ir lietderīgi paplašināt attiecināmo izmaksu loku, paredzot iespēju iegādāties arī mazlietotus pamatlīdzekļus, kas atbilst kvalitātes, drošuma un ilgtspējas kritērijiem.

Šāda pieeja ļauj:

- samazināt kopējās investīciju izmaksas bez būtiska kompromisa attiecībā uz kvalitāti;
- veicināt otrreizēju resursu izmantošanu un aprites ekonomikas principu ieviešanu lauksaimniecībā;
- paplašināt intervencē atbalstāmo ieguldījumu sarakstu, padarot to pievilcīgāku mazākām saimniecībām un veicinot to iesaisti sadarbības grupās, lai izmantotu sadarbības sniegtās priekšrocības;
- veicināt lielāku saskaņotību ar citās intervencēs ietvertu attiecināmo izmaksu nosacījumiem, ņemot vērā, ka vairākos atbalsta pasākumos ir pieļaujamās lietotas tehnikas iegādes;- uzlabot atbalsta pieejamību saimniecībām ar mazāku investīciju kapacitāti.

Īpaši aktuāli tas ir attiecībā uz transportlīdzekļiem (piemēram, specializētiem transportlīdzekļiem pārtikas pārvadāšanai), kur mazlietots aprīkojums var pilnvērtīgi nodrošināt projekta mērķu izpildi un efektīvu lauksaimniecības darbību, vienlaikus ievērojami mazinot sākotnējo ieguldījumu slogu. Šādu izmaiņu lietderība iezīmējās intervences aktivitātes "Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana" pirmajā projektā iesniegumu pieņemšanas kārtā, kurā bija novērojama atbalsta pretendenta interese iegādāties mazlietotus transportlīdzekļus kopīgu sadarbības grupas dalībnieku produktu piegāžu veikšanai.

Ja projektā ir plānota mazlietotu pamatlīdzekļu iegāde, atbalsta pretendents iesniedzot projektu ir jāpievieno cenu salīdzinājums. Papildus, iegādājoties mazlietotu specializēto transportlīdzekli, ir jānodrošina tā atbilstība vismaz "Euro 5" vai "Euro V" atgāzu emisijas standartam.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Precizējot attiecināmo izmaksu tvērumu, tiks paplašinātas atbalsta saņēmēju iespējas īstenot investīciju projektus ar zemāku finanšu slogu. Vienlaikus tiks veicināta resursu efektīva izmantošana, atbalstot aprites ekonomikas mērķus un samazinot jaunu resursu patēriņu.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Rosinātie grozījumi neietekmē intervences LA20 ieguldījumu rezultatīvo rādītāju, kas izvēlēti atbilstoši Regulas 2021/2115 109.panta 1.punkta a) apakšpunktam, mērķa un starpposma rādītāju vērtības, kā arī izlaides rādītājus un to vērtības.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Rosinātajiem grozījumiem nav ietekmes uz intervences finanšu plānu.

Precizējumi intervencē LA4.4 - Atbalsts ieguldījumiem nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Turpmāk minētie grozījumi notificēti Eiropas Komisijai 06.08.2025. saskaņā ar Regulas Nr.2021/2115 119.panta 9.punktu un tiek piemēroti un stājas spēkā ar notifikācijas iesniegšanas datumu 2025. gada 6. augustu.

1. Atbilstoši pašreizējai KLP stratēģiskā plāna redakcijai intervencē LA4.4 "Atbalsts ieguldījumiem nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai" ir paredzēts sniegt atbalstu finanšu instrumentu veidā – aizdevumus ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējām jeb ar kapitāla atlaidi. LAP 2014-2020 ietvaros nelauksaimniecisko aktivitāšu īstenošanai ir iespējams saņemt aizdevumus aizdevumu programmā "Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevumi". Ievērojot joprojām aktīvo pieprasījumu arī pēc šāda veida aizdevumiem (līdz 2024.gada 31.decembrim ir apstiprināti 218 projekti ar kopējo publisko finansējumu 7,4 milj. EUR), intervence LA4.4 ir jāpapildina arī ar aizdevumu programmu "Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevumi". Tas nepieciešams tādēļ, lai, noslēdzoties LAP 2014-2020 pasākumiem, varētu turpināt īstenot šo aizdevumu programmu nelauksaimniecības aktivitātēm arī KLP SP ietvaros. Attiecīgi ir jāpapildina un jāprecizē LA 4.4. intervences **apraksta 5. un 7. daļas**.

2. Šobrīd intervences apraksta "**5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi**" daļā ir iekļauts daļējs attiecināmo izmaksu uzskaitījums aizdevumu programmā. Šobrīd noteikts, ka aizdevumi paredzēti investīciju atbalstam un apgrozāmajiem līdzekļiem, apbūvētas un neapbūvētas zemes iegādei līdz

10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām. Ņemot vērā to, ka aizdevuma programma ir paredzēta, lai atbalstītu ieguldījumus un attiecināmās izmaksas attiecībā uz finanšu instrumentiem, kas minētas KLP stratēģiskā plāna regulā 73. panta 2. un 3. punktā, ir nepieciešams aizvietot minēto attiecināmo izmaksu uzskaitījumu ar atsauci uz minētajiem KLP stratēģiskā plāna regulas 73.panta punktiem, tādējādi izvairoties no detalizētas specifisko investīciju nosacījumu uzskaites.

3. Intervences apraksta **“5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi”** daļā, kurā ir definēti atbalsttiesīgie saņēmēji un īpašos atbilstības kritēriji, ir noteikts, ka aizdevumam ar kapitāla atlaidi ir iespējams daļēji dzēst investīciju aizdevuma pamatsummu tādām atbalsta pretendentiem, kas ir izpildījis sasniedzamos rezultātus, saskaņā ar nacionāliem normatīvajiem aktiem un individuālo darījumdarbības plānu. Administratīvā sloga mazināšanas nolūkā jāveic grozījums, precizējot, ka vērtēšanai, lai daļēji dzēstu aizdevuma pamatsummu, tiks piemēroti tādi sasniedzamie rādītāji, kas ir noteikti nacionālajos normatīvajos aktos.

4. Intervences apraksta **“5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi”** daļā, kurā ir definēts atbilstīgais atbalsta veids (ārpus IAKS), ir atkārtoti noteikts, ka aizdevumu ar kapitāla atlaidi atbalstu kapitāla atlaides veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, ja projekta īstenošanas rezultātā tiks sasniegti plānotie rādītāji. Minētais nosacījums atkārtoti 5. sadaļā **“5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi”** kritēriju aprakstā noteikto. Līdzīgi, aprakstā ir atkārtoti noteikts, ka aizdevumi paredzēti investīciju atbalstam un apgrozāmajiem līdzekļiem, apbūvētas un neapbūvētas zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām. Minētais nosacījums atkārtoti 5. sadaļā **“5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi”** apraksta noteikto. Grozījumi ir tehniska rakstura un paredz atkārtoti minēto nosacījumu svīturošanu, lai izvairītos no iespējamās atšķirīgas interpretācijas un nodrošinātu normu vienveidīgu piemērošanu.

5. Intervences apraksta **“7 Atbalsta veids un likme”** daļā ir noteikta maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte – 65%, kas tikai daļēji atrunā KLP stratēģiskā plāna regulā noteikto maksimāli pieļaujamo atbalsta intensitāti, ievērojot, ka regulu nosacījumi ir tieši piemērojami, ir jāveic tehniskā rakstura grozījums, nosakot, ka maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte atbilst KLP stratēģiskā plāna regulas 73. panta 4.punktā, a. un b. apakšpunktā noteiktajam.

Papildu intervences LA4.4 apraksta minētajā daļā ir iekļauts nosacījums, ka aizdevumi apgrozāmo līdzekļu iegādei ir pieejami, ja atbalsta kopējā summa nepārsniedz subsīdijas ekvivalentu 200 000 euro jebkurā trīs fiskālo gadu laikposmā. Minētais nosacījums ir precizēts papildinot to ar atsauci uz KLP stratēģiskā plāna regulu, kā arī svītrojot ekvivalenta apjomu, kas ir atrunāts KLP stratēģiskā plāna regulas 80.panta 3.punktā, lai tādējādi nākotnē izvairītos no nepieciešamības veikt grozījumus, ja Regulā noteiktais sliekšnis tiktu mainīts.

6. Intervences apraksta **“12 Plānotās vienības summas - definīcija”** daļā ir noteikts, ka aizdevumi paredzēti investīciju atbalstam, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, kā arī zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām. Jāveic tehniskie grozījumi, svītrojot minētos nosacījumus, jo tie ir norādīti kļūdaini, un aizdevumu programmās attiecināmi izdevumi ir minēti apraksta 5.daļā.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Rosinātie grozījumi nemaina intervences īstenošanas būtību, bet paplašina atbalsta finanšu instrumentu veidā klāstu – intervencē plāno piešķirt atbalstu lauku saimnieciskās darbības veicējiem gan aizdevumiem ar kapitāla atlaidi, gan aizdevumiem. Kā arī tiek precizētas intervences apraksta daļas, lai novērstu neprecizitātes, un mazinātu atbalsta intervences nosacījumu detalizācijas pakāpi.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Rosinātie grozījumi neietekmē intervences LA4.4 rezultatīvo rādītāju, kas izvēlēti atbilstoši Regulas 2021/2115 109.panta 1.punkta a) apakšpunktam, mērķa un starpposma rādītāju vērtības, kā arī izlaides rādītājus un to vērtības.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Rosinātajiem grozījumiem nav ietekmes uz intervences finanšu plānu.

Precizējumi valsts atbalsta nosacījumos intervencēs

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Tehniski precizējumi - precizēta informācija par attiecīgo intervenču ietvaros piemērojamiem SA lietu numuriem.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Grozījumi nerada sekas.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Grozījumi neietekmē mērķus un rādītājus, jo tiek precizēta tikai informācija par attiecīgo intervenču ietvaros piemērojamiem SA lietu numuriem.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Grozījumi neietekmē finanšu plānu.

TM 4.2

Iemesli, kas pamato izmaiņas

1) Tehniskais grozījums. Nektāraugu gadījumā, īstenojot intervenci TM4.2 nav svarīga to novākšana, nopļauto augu masu var atstāt uz lauka vai sasmalcināt. Augi nektāra iegūšanai netiek audzēti kā pārtikas vai lopbarības kultūra, līdz ar to novākšana pēc nopļaušanas nerada tiešu saimniecisku labumu. Prasība novākt rada papildu izmaksas, bez atgriezeniska ieguvuma lauksaimniekam, nopļautās biomasas novākšanas prasība arī nav mērķtiecīga audzējot tādus kultūraugus, kas jau tiek izmantoti vides un apputeksnētāju atbalstam un labumam.

Ja pēc nopļaušanas biomasu netiek izvesta, bet atstāta uz lauka, tā, sadaloties nodrošina organisko vielu atgriešanos augsnē, uzlabo augsnes struktūru un mitruma saglabāšanu, noļautā biomasu, kas atstāta uz lauka, var kalpot arī kā dzīvotne dažādiem mikroorganismiem, bezmugurkaulniekiem un pat putniem, tādējādi sekmējot bioloģisko daudzveidību.

Eiropas Savienības KLP un Biodaudzveidības stratēģijas mērķis ir atbalstīt apputeksnētājus un veicināt vides saudzējošu lauksaimniecību. Atceļot obligāto novākšanu, tiek veicināta nektāraugu audzēšana un motivācija iesaistīties ekoshēmās vai citos vides pasākumos, kas palīdz īstenot šos mērķus.

Šāds precizējums atbalsta praktiski lietojamu, videi draudzīgu pieeju un samazina administratīvo slogu bez kompromisiem attiecībā uz KLP mērķiem.

2) Tehniskais grozījums. Šobrīd KLP SP noteikts, ka starpkultūras drīkst sēt tikai pēc galvenā kultūrauga ražas novākšanas. Šis nosacījums ir ierobežojošs un neatbilst mūsdienu agrotehnikajām iespējām, kā arī nesniedz papildu ieguvumus no vides vai lauksaimniecības efektivitātes viedokļa.

KLP vides mērķu ietvaros galvenais uzsvars ir uz starpkultūras klātbūtni, tās funkcionālo ietekmi uz augsni, erozijas mazināšanu un novēršanu, organisko vielu saglabāšanu un barības vielu noteces ierobežošanu. Līdz ar to nav pamatota prasība strikti noteikt sējas brīdi pēc ražas novākšanas, jo tas neietekmē rezultātu – starpkultūras esamību un tās funkciju izpildi. Lai sasniegtu KLP mērķus audzējot starpkultūras nav svarīgs sēšanas datums, bet galvenais, ka laukā tiek sēta starpkultūra ir kā tāda.

Turklāt mūsdienu tehnoloģijas pieļauj sēt starpkultūras jau pirms ražas novākšanas (piem., ar izkļiedētāju, dronu utt). Šāda pieeja optimizē laika periodu, kad starpkultūra var attīstīties, īpaši Latvijas klimatiskajos apstākļos ar ļoti īsu rudens veģetācijas periodu un iespējamām agrām rudens salnām vai pat sniegu.

Šādi grozījumi atbilst reālajai lauksaimniecības praksei, uzlabo vides ieguvumus un atvieglo normu piemērošanu, vienlaikus saglabājot KLP mērķu izpildi.

3) Tehniskais grozījums. 5.nodaļā ekoshēmas saistību apraksts ir veikti grozījumi, svītrots nosacījums, kas paredz, ka maisījumā sēj divus zaļmēslojuma augus un vismaz viens ir kāds no tauriņziežiem un tie audzējami maisījumā kārtējā gada veģetācijas periodā, kā arī svītrots šobrīd fiksētais 10 % sliekšnis attiecībā uz zaļmēslojuma papuves aizņemto daļu saimniecības aramzemes platībā tiek aizstāts ar sliekšni, ko nosaka dalībvalsts.

Detalizētas prasības par audzējamiem kultūraugiem un procentuālo daļu tiks noteiktas nacionālajos normatīvajos aktos, kas ļaus izvairīties no pārliekas prasību detalizācijas KLP Stratēģiskajā plānā.

Šie grozījumi nodrošinās lielāku elastību ekoshēmas īstenošanā, ļaujot dalībvalstij labāk pielāgot prasības valsts agronomiskajiem, klimatiskajiem un strukturālajiem apstākļiem. Viena noteikta zaļmēslojuma papuves aizņemtā procentuālā daļa saimniecības aramzemes platībā var neaptvert visu reģionu vai lauksaimniecības nozaru sistēmas daudzveidību.

Turklāt šīs korekcijas ir pamatotas ar vienkāršošanu, palīdzot samazināt administratīvo slogu un sarežģītību gan lauksaimniekiem, gan valstu iestādēm. Tas arī ļautu savlaicīgi pielāgoties mainīgajiem apstākļiem, piemēram, ilgstošam sausumam, novēlotai ražas novākšanai vai citiem ar laikapstākļiem saistītiem notikumiem, kuru dēļ sezonas laikā var rasties nepieciešamība grozīt kultūraugu audzēšanas plānu.

10 % sliksnis jau ir noteikts valsts tiesību aktos, taču pēc grozījumu veikšanas to vajadzības gadījumā var koriģēt līdz vienam mēnesim pirms lauksaimnieka saistību uzņemšanās. Lauksaimnieki tiks informēti savlaicīgi un pārredzami, izmantojot LAD elektronisko pieteikumu sistēmu (EPS) un nosūtot individuālus paziņojumus katram lauksaimniekam. Turklāt par jebkurām izmaiņām tiks paziņots arī izmantojot lauksaimniecības konsultantu pakalpojumu sniedzēju kanālus un, ja nepieciešams, preses starpniecību. Šāda pieeja nodrošina lauksaimniekiem paredzamību un elastīgumu, vienlaikus ļaujot administrācijai reaģēt uz mainīgiem apstākļiem, piemēram, laikapstākļiem, agronomiskajām izmaiņām vai politikas lēmumiem.

Atbilstošas robežvērtības noteikšana veicinātu ekoshēmas praktisko efektivitāti, vienlaikus nodrošinot, ka tiek sasniegti TM4.2. intervences vides mērķi. Tas atbilst arī plašākam ES mērķim stiprināt subsidiaritātes principu un veicināt pielāgotu un uz rezultātiem balstītu pieeju KLP īstenošanā.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Grozījumi sniegtu praktisku ieguvumu lauksaimniekiem, vienlaikus uzlabojot vides mērķu izpildi un samazinot formālo prasību slogu, tādējādi veicinot plašāku un efektīvāku starpkultūru ieviešanu Latvijā. Grozījumi sniegs arī devumu administratīvā sloga samazināšanā, ņemot vērā, ka vairāk nebūs jānodrošina precīzi pierādījumi par sējas laiku, līdz ar to samazinot nepieciešamās dokumentācijas apjomu lauksaimniekiem un pārbaudes un administratīvās procedūras iestādēm. Samazināsies arī pārkāpumu un sankciju riski, kas radušies nevis pēc būtības, bet tikai formālu termiņu dēļ.

Spēkā stāšanās datums: no 2026. gada 1. janvāra

Lauksaimnieki ir savlaicīgi informēti par iesniegtajiem grozījumiem un savlaicīgi tiks informēti par apstiprinātajiem grozījumiem, izmantojot Zemkopības ministrijas, maksājumu aģentūras un Valsts KLP tīkla informācijas kanālus.

Grozījumi un aktuālā stratēģiskā plāna redakcija būs publicēta Zemkopības ministrijas mājaslapā.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Nav ietekmes

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Nav ietekmes – neietekmē intervences finansējumu.

TM 4.6

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Tehnisks grozījums. Ja lauksaimnieks izvēlas turpināt uzņemties ekoshēmas atbalsta par zālāju saglabāšanas veicināšanu saistības, tam arī jāturpina uzturēt zālāju, neveicot tā aparšanu, lobīšanu vai irdināšanu arī turpmāk.

Lai nodrošinātu KLP mērķu sasniegšanu attiecībā uz ilggadīgo zālāju saglabāšanu, oglekļa piesaistēm, kā arī biodaudzveidības aizsardzību, būtiska ir ilgtermiņa zālāju seguma nodrošināšana. Paredzētais grozījums nostiprina šo ilgtspējības aspektu, skaidri norādot, ka lauksaimniekam ir iespēja zālāju saglabāt ilgākā laika posmā, nevis tikai divos konkrētos saistību gados, precīzāk definējot, ka nosacījums attiecas uz minimālo termiņu, bet neierobežo turpmāku ilgtspēju.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Pozitīva ietekme. Šāds grozījums veicinās vides un klimata mērķu sasniegšanu. Pagarinot saistību termiņu par vismaz 1 gadu, tiek sniegts papildu ieguldījums mērķu sasniegšanā.

Spēkā stāšanās datums: no 2026. gada 1. janvāra

Lauksaimnieki ir savlaicīgi informēti par iesniegtajiem grozījumiem un savlaicīgi tiks informēti par apstiprinātajiem grozījumiem, izmantojot Zemkopības ministrijas, maksājumu aģentūras un Valsts KLP tīkla informācijas kanālus. .

Grozījumi un aktuālā stratēģiskā plāna redakcija būs publicēta Zemkopības ministrijas mājaslapā.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Nav ietekmes

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Nav ietekmes – neietekmē intervences finansējumu.

TM4.1 Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi

Iemesli, kas pamato izmaiņas

1) Precizēts 5. punktā ietvertais ekoshēmu saistību perioda apraksts attiecībā uz to, ko uzskata par atšķirīgu kultūraugu, nosakot, ka arī kultūraugi ar zālāju pasēju vai pēc kuriem audzē starpkultūru, tiek uzskatīti par atšķirīgiem, pat ja tie pieder pie vienas ģints, lai nodrošinātu atbilstību un saskaņotību ar LLVS 7 nosacījumiem. Kā arī precizēta kultūrauga definīcija, kas nodrošina kultūraugu dažādošanas izpildi, līdzās atšķirīgām kultūraugu ģintīm un sugām tiek papildināta ar kultūraugu apakšsugām. Definīcijas paplašināšana ar apakšsugām ļauj pārskatīt līdzšinējo kultūraugu botānisko iedalījumu dzimtās, ģintīs un sugās, kas mazina neskaidrības un kļūdu iespējamību no lauksaimnieku puses, tādējādi samazinot risku piemērot nesamērīgus sodus un ļauj precīzāk izvērtēt atbilstību kultūraugu dažādošanas prasībām.

2) Precizēts 6. punkta sadaļa - Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar ekoshēmu (paskaidrojiet, kā ekoshēma pārsniedz bāzes līniju, jo īpaši attiecībā uz SMR un valsts standartiem)

LLVS7 standarts tiek papildināts ar alternatīvu prasību izpildes iespēju — kultūraugu dažādošanu atbilstoši Regulas 2021/2115 III pielikumā noteiktajam.

3) Precizēts 7.punkta sadaļa - Atbalsta apjoms un summas:

Nemot vērā, ka LLVS7 standarts tiek papildināts ar alternatīvu prasību izpildes iespēju — kultūraugu dažādošanu atbilstoši Regulas 2021/2115 III pielikumā noteiktajam, ir nepieciešams pārskatīt un pielāgot ekoshēmas TM4.1. maksājuma likmi, kas daļēji kompensē ar šo ekoshēmu saistītās prasības.

Aprēķina līdzšinējā pieeja likmes aprēķinam netiek mainīta, tomēr, lai novērtētu papildu izdevumus, kas veidojas kā starpība starp LLVS 7 pamatprasībām un ekoshēmas TM4.1. prasību īstenošanu, ir izmantota uz doto brīdi aktuālākā informācija, balstoties uz 2024.gada bruto segumu datiem par ieņēmumiem un izmaksām, kā arī vidējām ražībām valstī. Rezultātā izmaksu starpība starp LLVS 7 prasību īstenošanu un ekoshēmas TM 4.1 praksi ieviešanu veido 52 EUR/ha, kas liecina, ka plānotā TM 4.1 ekoshēmas likme sedz tikai daļu no papildu izmaksām vai ienākumu zuduma.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Lauksaimniekiem labvēlīgs un līdzsvarots risinājums, kas vienlaikus nodrošina gan vienkāršošanu, gan situācijai atbilstošu un taisnīgu kompensāciju.

LLVS7 nodrošinās kultūraugu dažādošanas minimālās pamatprasības un kalpos kā bāzes standarts, savukārt ekoshēma joprojām būs brīvprātīgs, bet būtisks instruments, ar augstākām prasībām, kas veicina augsnes auglību, bioloģisko daudzveidību un pielāgošanos klimata pārmaiņām, tādējādi nodrošinot augstāku vides un klimata snieguma līmeni.

Spēkā stāšanās datums: no 2026.gada 1.janvāra.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Grozījums neietekmē kopējos mērķus un rādītājus.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Konkrētai ekoshēmai netiek mainītas vienības likmes un plānotais finansējums.

TM4.7 – Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās

Iemesli, kas pamato izmaiņas

Precizēts 5. punktā ietvertais ekoshēmu saistību perioda apraksts:

1) attiecībā uz to, ko uzskata par atšķirīgu kultūraugu, nosakot, ka arī kultūraugi ar zālāju pasēju vai pēc kuriem audzē starpkultūru, tiek uzskatīti par atšķirīgiem, pat ja tie pieder pie vienas ģints, lai nodrošinātu atbilstību un saskaņotību ar LLVS 7 nosacījumiem.

2) kultūrauga definīcija, kas nodrošina kultūraugu dažādošanas izpildi, līdzās atšķirīgām kultūraugu ģintīm un sugām tiek papildināta ar kultūraugu apakšsugām. Definīcijas paplašināšana ar apakšsugām ļauj pārskatīt līdzšinējo kultūraugu botānisko iedalījumu dzimtās, ģintīs un sugās, kas mazina neskaidrības un kļūdu iespējamību no lauksaimnieku puses, tādējādi samazinot risku piemērot nesamērīgus sodus un ļauj precīzāk izvērtēt atbilstību kultūraugu dažādošanas prasībām.

Sagaidāmā izmaiņu ietekme

Lauksaimniekiem labvēlīgs un līdzsvarots risinājums, kas vienlaikus nodrošina gan vienkāršošanu, gan situācijai atbilstošu un taisnīgu kompensāciju.

Spēkā stāšanās datums: no 2026.gada 1.janvāra.

Izmaiņu ietekme uz mērķiem un rādītājiem

Grozījums neietekmē kopējos mērķus un rādītājus.

Finansēšanas plāna izmaiņu ietekme

Konkrētai ekoshēmai netiek mainītas vienības likmes un plānotais finansējums.

Apspriešanās ar uzraudzības komiteju (Regulas (ES) 2021/2115 124. panta 4. punkta d) apakšpunkts)

Datums

Uzraudzības komitejas atzinums

--

.1.S07 Piesaistīt un atbalstīt gados jaunus lauksaimniekus un citus jaunus lauksaimniekus, kā arī veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos

2.1.S07.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase

Rezultātu rādītāja(-u) atlase šim konkrētajam mērķim

Rezultātu rādītāji [visi ieteicamie rezultātu rādītāji šim konkrētajam mērķim ir norādīti treknrakstā]	Mērķa vērtība
R.36^{CU PR} - Paaudžu maiņa To gados jauno lauksaimnieku skaits, kas gūst labumu no KLP atbalsta darbības uzsākšanai, tostarp iedalījums pēc dzimuma	1 739 <u>2 184,00</u>
R.37^{CU} - Lauku apvidu izaugsme un darbvietas Jaunas darbvietas, ko atbalsta ar KLP projektiem	1 839 <u>2 394,00</u>

Mērķrādītāju un attiecīgo starposma mērķrādītāju pamatojums

Rezultāta rādītājs - gados jaunu lauksaimnieku skaits, kuri izveidojušies – ir cieši saistīts ar situācijas analīzē noteiktajām vajadzībām. Ieviešot intervenci LA6 “Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai”, tiks sekmēta gados jaunu cilvēku iesaistīšanās lauksaimniecībā, tādejādi KLP LA6 plānots atbalstīt 932 gados jaunus lauksaimniekus, novirzot 37 293 729,53 EUR <u>lielu finansējumu</u> darījumdarbiem. Savukārt, ieviešot intervenci TM3 "Ienākumu papildatbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem (JAL)" tiks sniegts papildu atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem to pirmajos saimniekošanas gados par pirmajiem apsaimniekotajiem 150 ha, KLP TM3 intervences ietvaros plānots no 2023-2027.gadam atbalstīt 1739 lauksaimnieku, novirzot 11 809 551 EUR lielu finansējumu. Finanšu instruments - aizdevums lauku uzņēmējiem līdz 150 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam, palīdzētu gados jauniem lauksaimniekiem sākt lauksaimniecisko darbību, nodrošinot resursus saimniecības darbības uzsākšanai, piem., zemes iegādei, un palielinātu stimulu darboties lauksaimniecības nozarē un veicinātu saimniecības nodošanu jaunajai paaudzei. Plānots atbalstīt 100 gados jaunus lauksaimniekus, novirzot 6 000 000 EUR.

2.1.SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprītes bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību

2.1.SO8.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase

Rezultātu rādītāja(-u) atlase šim konkrētajam mērķim

Rezultātu rādītāji [visi ieteicamie rezultātu rādītāji šim konkrētajam mērķim ir norādīti treknrakstā]	Mērķa vērtība
R.37^{CU} - Lauku apvidu izaugsme un darbvieta Jaunas darbvieta, ko atbalsta ar KLP projektiem	1839 2394,00
R.38^{CU} - LEADER aptvērums Tā lauku iedzīvotāju daļa, ko aptver vietējās attīstības stratēģijas	103,79 %
R.39^{CU} - Lauku ekonomikas attīstība To lauku uzņēmumu (tostarp bioekonomikas jomā) skaits, kas attīstīti ar KLP atbalstu	959,00

Mērķrādītāju un attiecīgo starpposma mērķrādītāju pamatojums

Visām intervencēm plānotie rezultāti un sniedzamie mērķa rādītāji prognozēti balstoties uz šī perioda pieredzi par pretendentu aktivitātēm pasākumu izvēlē un līdz šim sasniegtajām raksturvērtībām pasākumu īstenošanas tendencēm pa gadiem, kā arī pretendentu iespējamo interesi uzņemties saistības konkrētā intervencē un ņemot vērā kopējo intervencei pieejamo finansējumu plānošanas periodā.

LEADER intervence dos ieguldījumu R38. Tā kā vietējo rīcības grupu darbība notiek visā Latvijas lauku teritorijā, tad plānots, ka to vietējās attīstības stratēģiju īstenošana aptvers visus lauku teritorijā dzīvojošos iedzīvotājus – 673 853. Lauku teritorijas iedzīvotāju skaits noteikts atbilstoši KLP stratēģiskā plānā ietvertai lauku teritorijas definīcijai – visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas un novadu teritoriālās vienības – pilsētas ar iedzīvotāju skaitu virs 5000.

Pamatojoties uz apstiprinātajās vietējās attīstības stratēģijās ietvertiem rezultātu rādītājiem, LEADER intervence dos ieguldījumu arī R.37 (radītas 100 jaunas darba vietas lauku teritorijā) un R.39 (atbalsts 550 uzņēmumiem), risinot visas SM8 vajadzības, jo īpaši SM8 V1, SM8 V3 un SM8 V4, tādējādi dodot ieguldījumu vietējās ekonomikas stiprināšanā un kvalitatīvas dzīves vides saglabāšanā un veidošanā.

Intervence (LA20) “Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai”, dos ieguldījumu R39 (atbalsts 206 sadarbības grupā iesaistītiem uzņēmējiem), risinot vajadzību SM8V2 un SM8 V5, veicinās vietējās produkcijas ilgtspējīgu patēriņu, attīstot pārtikas īso piegādes ķēžu darbību un piedāvājumu pārtikas produktu piegāžu un ēdināšanas pakalpojumu nodrošināšanai, izmantojot vietējās teritorijas sniegtās iespējas un potenciālu, kā arī sadarbību starp produktu ražotājiem, lai kopīgi virzītu vietējo produktu piedāvājumu tirgū un veidotu to atpazīstamību.

2.3. Mērķu plāns

2.3.1 Kopsavilkuma tabula

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
R.1 ^{CU PR} Snieguma uzlabošana ar zināšanu un inovācijas palīdzību To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību	XCO	0,00	84,00	2 058,00	7 616,00	14 279,00	19 711,00	23 383,00	23 383,00
R.2 ^{CU} Konsultāciju sniegšanas un zināšanu sistēmu saistīšana To konsultantu skaits, kas saņem atbalstu, kas jāiekļauj lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmā (AKIS)	XCO	0,00	8,00	164,00	248,00	286,00	295,00	304,00	304,00
R.3 ^{CU} Lauksaimniecības digitalizācija To lauku saimniecību daļa, kas saskaņā ar KLP saņem atbalstu digitālajām lauksaimniecības tehnoloģijām	XCO		0,01 %	0,04 %	0,15 %	0,30 %	0,49 %	0,49 %	0,49 %
R.3 Skaitītājs: Attiecīgā finansiālā atbalsta saņēmēju skaits		0,00 farm	5,00 farm	28,00 farm	105,00 farm	211,00 farm	340,00 farm	345,00 farm	345,00 farm
R.3 Saucējs: Kopējais lauku saimniecību skaits		69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm
R.4 Ienākumu atbalsta saistīšana ar standartiem un paraugpraksi Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma	SO1		90,60 %	90,92 %	91,16 %	91,44 %	91,68 %		91,68 %

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
R.4 Skaitītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts		0,00 ha	1 775 287,17 ha	1 781 567,93 ha	1 786 124,01 ha	1 791 740,19 ha	1 796 359,48 ha	0,00 ha	1 796 359,48 ha
R.4 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha
R.5 Riska pārvaldība Ar atbalstīto KLP riska pārvaldības rīku aptvertu lauku saimniecību daļa	SO1	3,29 %	3,29 %	3,29 %	3,29 %	3,29 %			3,29 %
R.5 Skaitītājs: To lauku saimniecību skaits, kas gūst labumu no attiecīgā atbalsta		2 300,00 farm	2 300,00 farm	2 300,00 farm	2 300,00 farm	2 300,00 farm	0,00 farm	0,00 farm	2 300,00 farm
R.5 Saucējs: Kopējais lauku saimniecību skaits		69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm
R.6^{PR} Pārdale mazākām lauku saimniecībām Par hektāru pienākošos papildu tiešo maksājumu procentuālais īpatsvars atbalsttiesīgām lauku saimniecībām, kuru lielums ir (salīdzinoši) mazāks par vidējo	SO1		106,69 %	106,65 %	106,55 %	106,45 %	106,30 %		106,30 %
R.6 Skaitītājs: Vidējais kompensācijas maksājums uz vienu hektāru, kas izmaksāts atbalsta saņēmējiem, kuru lauku saimniecību lielums ir mazāks par vidējo			202,97 EUR/ha	205,24 EUR/ha	207,99 EUR/ha	210,75 EUR/ha	222,04 EUR/ha		222,04 EUR/ha
R.6 Saucējs: Vidējais kompensācijas maksājums uz vienu hektāru visiem atbalsta saņēmējiem			190,25 EUR/ha	192,44 EUR/ha	195,21 EUR/ha	197,98 EUR/ha	208,89 EUR/ha		208,89 EUR/ha
R.7^{PR} Atbalsta palielināšana lauku saimniecībām apgabalos ar īpašām vajadzībām Par hektāru pienākošās papildu atbalsta procentuālais īpatsvars apgabalos, kuru vajadzības ir (salīdzinoši) lielākas par vidējām	SO1		104,08 %	104,05 %	103,99 %	101,81 %	101,48 %		104,08 %
R.7 Skaitītājs: Vidējais ienākumu atbalsts uz vienu hektāru atbalsta saņēmējiem teritorijās ar īpašām vajadzībām			198,05 EUR/ha	200,26 EUR/ha	203,04 EUR/ha	198,66 EUR/ha	208,74 EUR/ha		198,05 EUR/ha

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
R.7 Saucējs: Vidējais ienākumu atbalsts uz vienu hektāru visiem atbalsta saņēmējiem			190,28 EUR/ha	192,47 EUR/ha	195,25 EUR/ha	195,13 EUR/ha	205,69 EUR/ha		190,28 EUR/ha
R.8 Mērķorientēts atbalsts lauku saimniecībām konkrētās nozarēs To lauku saimniecību daļa, kas saņem saistīto ienākumu atbalstu konkurētspējas, ilgtspējas vai kvalitātes uzlabošanai	SO1		21,97 %	21,97 %	21,97 %	21,97 %	21,97 %		21,97 %
R.8 Skaitītājs: Saistītā ienākumu atbalsta saņēmēju skaits			15 364,00 farm	15 364,00 farm	15 364,00 farm	15 364,00 farm	15 364,00 farm	0,00 farm	15 364,00 farm
R.8 Saucējs: Kopējais lauku saimniecību skaits		69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm
R.9 ^{CU PR} Lauku saimniecību modernizācija To lauksaimnieku daļa, kas saņem ieguldījumu atbalstu pārstrukturēšanai un modernizēšanai, tostarp resursefektivitātes uzlabošanai	SO1, SO2		1,78 %	2,81 %	3,53 %	4,07 %	4,24 %	4,39 %	4,39 %
R.9 Skaitītājs: Attiecīgā atbalsta saņēmēju skaits		0,00 farm	1 244,00 farm	1 964,00 farm	2 470,00 farm	2 845,00 farm	2 965,00 farm	3 070,00 farm	3 070,00 farm
R.9 Saucējs: Kopējais lauku saimniecību skaits		69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm
R.10 ^{CU PR} Labākas piegādes ķēdes organizācija Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP	SO3, SO9		2,42 %	2,67 %	2,97 %	3,23 %	3,37 %	3,37 %	3,37 %
R.10 Skaitītājs: Attiecīgā atbalsta saņēmēju skaits			1 689,00 farm	1 866,00 farm	2 079,00 farm	2 260,00 farm	2 355,00 farm	2 355,00 farm	2 355,00 farm
R.10 Saucējs: Kopējais lauku saimniecību skaits		69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
R.11 /Liellopa un teļa gaļa Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs	SO3	0,00 %	1,62 %	1,62 %	1,62 %	1,62 %			1,62 %
R.11 Skaitītājs: Ražotāju organizāciju tirgotās produkcijas kopējā vērtība darbības programmās		0,00 EUR	729 000,00 EUR	729 000,00 EUR	729 000,00 EUR	729 000,00 EUR			729 000,00 EUR
R.11 Saucējs: Ražošanas kopējā vērtība attiecīgajās nozarēs			44 900 000,00 EUR	44 900 000,00 EUR	44 900 000,00 EUR	44 900 000,00 EUR			44 900 000,00 EUR
R.11 /Piens un piena produkti Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs	SO3	0,00 %	1,63 %	1,63 %	1,63 %	1,63 %			1,63 %
R.11 Skaitītājs: Ražotāju organizāciju tirgotās produkcijas kopējā vērtība darbības programmās		0,00 EUR	4 708 000,00 EUR	4 708 000,00 EUR	4 708 000,00 EUR	4 708 000,00 EUR			4 708 000,00 EUR
R.11 Saucējs: Ražošanas kopējā vērtība attiecīgajās nozarēs			288 400 000,00 EUR	288 400 000,00 EUR	288 400 000,00 EUR	288 400 000,00 EUR			288 400 000,00 EUR
R.11 /Cūkgaļa Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs	SO3	0,00 %	1,64 %	1,64 %	1,64 %	1,64 %			1,64 %
R.11 Skaitītājs: Ražotāju organizāciju tirgotās produkcijas kopējā vērtība darbības programmās		0,00 EUR	1 113 000,00 EUR	1 113 000,00 EUR	1 113 000,00 EUR	1 113 000,00 EUR			1 113 000,00 EUR
R.11 Saucējs: Ražošanas kopējā vērtība attiecīgajās nozarēs			67 900 000,00 EUR	67 900 000,00 EUR	67 900 000,00 EUR	67 900 000,00 EUR			67 900 000,00 EUR
R.11 /Pārējie 6.pielikumā minētie sektori Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū	SO3	0,00 %	1,64 %	1,64 %	1,64 %	1,64 %			1,64 %

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs									
R.11 Skaitītājs: Ražotāju organizāciju tirgotās produkcijas kopējā vērtība darbības programmās		0,00 EUR	533 000,00 EUR	533 000,00 EUR	533 000,00 EUR	533 000,00 EUR			533 000,00 EUR
R.11 Saucējs: Ražošanas kopējā vērtība attiecīgajās nozarēs			32 500 000,00 EUR	32 500 000,00 EUR	32 500 000,00 EUR	32 500 000,00 EUR			32 500 000,00 EUR
R.11 /Graudaugu produkti Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs	SO3	0,00 %	1,63 %	1,63 %	1,63 %	1,63 %			1,63 %
R.11 Skaitītājs: Ražotāju organizāciju tirgotās produkcijas kopējā vērtība darbības programmās		0,00 EUR	9 583 000,00 EUR	9 583 000,00 EUR	9 583 000,00 EUR	9 583 000,00 EUR			9 583 000,00 EUR
R.11 Saucējs: Ražošanas kopējā vērtība attiecīgajās nozarēs			587 300 000,00 EUR	587 300 000,00 EUR	587 300 000,00 EUR	587 300 000,00 EUR			587 300 000,00 EUR
R.11 /Augļi un dārzeņi Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs	SO3	0,00 %	1,50 %	1,49 %	37,10 %	38,99 %			38,99 %
R.11 Skaitītājs: Ražotāju organizāciju tirgotās produkcijas kopējā vērtība darbības programmās		0,00 EUR	985 000,00 EUR	980 000,00 EUR	24 340 000,00 EUR	25 580 000,00 EUR			25 580 000,00 EUR
R.11 Saucējs: Ražošanas kopējā vērtība attiecīgajās nozarēs			65 600 000,00 EUR	65 600 000,00 EUR	65 600 000,00 EUR	65 600 000,00 EUR			65 600 000,00 EUR
R.12 Pielāgošanās klimata pārmaiņām Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņām	SO4		36,93 %	39,08 %	41,29 %	42,98 %	43,74 %		43,74 %
R.12 Skaitītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts			723 642,00 ha	765 752,00 ha	809 128,00 ha	842 087,00 ha	857 001,00 ha	0,00 ha	857 001,00 ha

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
R.12 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha
R.13^{PR} Emisiju mazināšana lopkopības nozarē Tādu liellopu vienību (LU) īpatsvars, attiecībā uz kurām pastāv atbalstītas saistības (to vidū kūstmēslu pārvaldība) samazināt siltumnīcefekta gāzu (SEG) un/vai amonjaka emisijas	SO4		29,34 %	29,34 %	29,34 %	29,34 %	29,34 %		29,34 %
R.13 Skaītītājs: To lauksaimniecības dzīvnieku vienību skaits, par kurām veikts saistītais maksājums			146 291,00 LU	146 291,00 LU	146 291,00 LU	146 291,00 LU	146 291,00 LU	0,00 LU	146 291,00 LU
R.13 Saucējs: Kopējais liellopu vienību skaits		498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU
R.14^{PR} Oglekļa uzglabāšana Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)	SO4		37,68 %	38,40 %	38,39 %	38,41 %	38,48 %		38,48 %
R.14 Skaītītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts			738 372,00 ha	752 489,00 ha	752 275,00 ha	752 626,00 ha	753 946,00 ha		753 946,00 ha
R.14 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha
R.15^{CU} Atjaunīgā enerģija no lauksaimniecības un mežsaimniecības un no citiem atjaunīgajiem energoresursiem Atbalstītie ieguldījumi atjaunojamo	SO4	0,00 MW	0,00 MW	2,00 MW	5,00 MW	8,00 MW	11,00 MW	11,00 MW	11,00 MW

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
energoresursu (tai skaitā bioproduktu) ražošanas jaudā (MV)									
R.16^{CU} Ar klimatu saistīti ieguldījumi To lauku saimniecību daļa, kuras saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām un atjaunojamo energoresursu enerģijas vai biomateriālu ražošanu	SO4		0,51 %	0,88 %	0,97 %	1,07 %	1,07 %	1,07 %	1,07 %
R.16 Skaītītājs: To lauku saimniecību skaits, kas saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanu un pielāgošanos tām un atjaunojamo energoresursu enerģijas un biomateriālu ražošanu		0,00 farm	354,00 farm	613,00 farm	680,00 farm	747,00 farm	747,00 farm	747,00 farm	747,00 farm
R.16 Saucējs: Kopējais lauku saimniecību skaits		69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm
R.17^{CU PR} Apmežota zeme Platība, par kuru saņemts atbalsts apmežošanai, agromežsaimniecības atjaunošanai, tostarp darbības pārtraukumiem	SO4		3 427,00 ha	3 427,00 ha	4 891,00 ha	6 771,00 ha	8 551,00 ha	10 281,00 ha	10 281,00 ha
R.18^{CU} Ieguldījumu atbalsts mežsaimniecības nozarei Kopējais ieguldījumu apjoms mežsaimniecības nozares darbības rādītāju uzlabošanai	SO4	0,00 EUR	1 767 240,00 EUR	15 771 828,00 EUR	30 276 416,00 EUR	44 281 004,00 EUR	60 119 749,00 EUR	76 558 494,00 EUR	76 558 494,00 EUR
R.19^{PR} Augsnes uzlabošana un aizsardzība Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības, kas ir labvēlīgas augšnes apsaimniekošanai tādā veidā, kas uzlabo	SO5		60,35 %	63,38 %	65,64 %	68,10 %	69,73 %		69,73 %

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
augšnes kvalitāti un augšnes biotu (piemēram, samazinot augšnes apstrādi, nodrošinot kultūraugu segu, izmantojot augmaiņu, arī ar pākšaugiem)									
R.19 Ska itītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts			1 182 495,00 ha	1 241 907,00 ha	1 286 153,00 ha	1 334 402,00 ha	1 366 347,00 ha		1 366 347,00 ha
R.19 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha
R.20^{PR} Gaisa kvalitātes uzlabošana Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt amonjaka emisijas	SO5		1,01 %	1,01 %	1,04 %	1,06 %	1,09 %		1,09 %
R.20 Ska itītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts			19 832,00 ha	19 832,00 ha	20 328,00 ha	20 836,00 ha	21 357,00 ha	0,00 ha	21 357,00 ha
R.20 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha
R.21^{PR} Ūdens kvalitātes aizsardzība Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par ūdensobjektu kvalitāti	SO5		23,23 %	23,93 %	24,02 %	24,15 %	24,36 %		24,36 %
R.21 Ska itītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts			455 134,00 ha	468 935,00 ha	470 616,00 ha	473 293,00 ha	477 229,00 ha		477 229,00 ha
R.21 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha
R.22^{PR} Ilgtspējīga barības vielu pārvaldība Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par uzlabotu barības vielu pārvaldību	SO5		20,37 %	20,89 %	21,60 %	22,35 %	22,84 %		22,84 %

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
R.22 Skaītītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts			399 050,00 ha	409 350,00 ha	423 215,00 ha	438 008,00 ha	447 573,00 ha		447 573,00 ha
R.22 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha
R.24^{PR} Pesticīdu ilgtspējīga un mazāka lietošana Izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) daļa, uz ko attiecas atbalstītās konkrētās saistības, ar kurām veicina pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, lai samazinātu pesticīdu radītos riskus un ietekmi, piemēram, pesticīdu nonākšanu vidē	SO6, SO9		31,17 %	32,45 %	33,74 %	34,41 %	34,82 %		34,82 %
R.24 Skaītītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts			610 802,00 ha	635 802,00 ha	661 071,00 ha	674 273,00 ha	682 302,00 ha	0,00 ha	682 302,00 ha
R.24 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha
R.26^{CU} Ieguldījumi saistībā ar dabas resursiem To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ienesīgo un neienesīgo ieguldījumu atbalstu saistībā ar dabas resursu aizsardzību	SO5		0,52 %	0,64 %	0,76 %	0,90 %	1,17 %	1,23 %	1,23 %
R.26 Skaītītājs: To lauku saimniecību skaits, kas saņem attiecīgo atbalstu			365,00 farm	445,00 farm	532,00 farm	629,00 farm	817,00 farm	857,00 farm	857,00 farm
R.26 Saucējs: Kopējais lauku saimniecību skaits		69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm
R.28^{CU} Vidiskais vai klimatiskais veikums ar zināšanu un inovācijas palīdzību To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas	XCO	0,00	55,00	748,00	2 380,00	4 414,00	6 038,00	7 133,00	7 133,00

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu									
R.29^{PR} Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, kuru KLP atbalsta bioloģiskās lauksaimniecības jomā, atsevišķi uzrādot bioloģiskās lauksaimniecības turpināšanu un pāreju uz bioloģisko lauksaimniecību	SO5		18,05 %	18,75 %	18,72 %	18,72 %	18,78 %		18,78 %
R.29 Skaītītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts			353 617,00 ha	367 418,00 ha	366 834,00 ha	366 826,00 ha	368 000,00 ha	0,00 ha	368 000,00 ha
R.29 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha
R.30^{PR} Atbalsts ilgtspējīgai mežu apsaimniekošanai To meža zemju daļa, uz kuriem attiecas saistības meža aizsardzības atbalstam un ekosistēmu pakalpojumu pārvaldībai	SO4			0,07 %	0,13 %	0,18 %	0,17 %	0,30 %	0,30 %
R.30 Skaītītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts				2 378,00 ha	4 356,00 ha	6 283,00 ha	5 931,00 ha	10 281,00 ha	10 281,00 ha
R.30 Saucējs: Kopējā meža platība		3 479 508,00 ha	3 479 508,00 ha	3 479 508,00 ha	3 479 508,00 ha	3 479 508,00 ha	3 479 508,00 ha	3 479 508,00 ha	3 479 508,00 ha
R.31^{PR} Dzīvotņu un sugu saglabāšana Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības sekmēt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un atjaunošanu, arī piekopjot dabas ziņā augstvērtīgu lauksaimniecisko praksi	SO6		22,74 %	23,45 %	23,42 %	23,43 %	23,49 %		23,49 %

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
R.31 Ska itītājs: Hektāru ska its, par ko izmaksā ts atbalsts			445 612,00 ha	459 458,00 ha	458 985,00 ha	459 061,00 ha	460 289,00 ha		460 289,00 ha
R.31 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha
R.32^{CU} Ar bioloģisko daudzveidību saistīti ieguldījumi To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina bioloģisko daudzveidību	SO6		0,18 %	0,18 %	0,22 %	0,40 %	0,55 %	0,74 %	0,74 %
R.32 Ska itītājs: To lauku sa imniecību ska its, kas saņem attiecīgo atbalstu		0,00 farm	128,00 farm	128,00 farm	154,00 farm	279,00 farm	388,00 farm	518,00 farm	518,00 farm
R.32 Saucējs: Kopējais lauku sa imniecību ska its		69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm	69 930,00 farm
R.33 Natura 2000 teritoriju apsaimniekošanas uzlabošana Daļa no kopējās Natura 2000 teritoriju platības, uz ko attiecas atbalstītās saistības	SO6		4,10 %	4,10 %	4,10 %	4,10 %	4,10 %		4,10 %
R.33 Ska itītājs: Ha ar attiecīgajām saistībām Natura 2000 teritorijās		0,00 ha	20 000,00 ha	20 000,00 ha	20 000,00 ha	20 000,00 ha	20 000,00 ha	0,00 ha	20 000,00 ha
R.33 Saucējs: Kopējā lauksaimniecības zemes un mežu platība Natura 2000 teritorijās		488 079,00 ha	488 079,00 ha	488 079,00 ha	488 079,00 ha	488 079,00 ha	488 079,00 ha	488 079,00 ha	488 079,00 ha
R.34^{PR} Ainavas elementu saglabāšana Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītās saistības pārvaldīt ainavas iezīmes, arī dzīvžogus un kokus	SO6				0,08 %	0,08 %	0,08 %		0,08 %
R.34 Ska itītājs: Izmantotās lauksaimniecības zemes pla tība (ILZP), uz ko attiecas atbalstītās saistības attiecībā uz ainavas elementu (tostarp dzīvžogu un koku) apsaimniekošanu					1 637,00 ha	1 637,00 ha	1 637,00 ha		1 637,00 ha
R.34 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha	1 959 400,00 ha

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
R.35^{CU} Bišu saimju saglabāšana Ar KLP atbalstīto bišu saimju īpatsvars	SO6	76,28 %	76,28 %	76,28 %	76,28 %	76,28 %	76,28 %	76,28 %	76,28 %
R.35 Skaitītājs: To bišu saimju skaits, par kurām veikts saistītais maksājums		78 860,00 beehives	78 860,00 beehives	78 860,00 beehives	78 860,00 beehives	78 860,00 beehives	78 860,00 beehives	78 860,00 beehives	78 860,00 beehives
R.35 Saucējs: Kopējais stropu skaits, par kuriem paziņots ES Komisijai: plāna izstrādes laikā pieejamo pēdējo trīs gadu vidējais rādītājs.		103 386,00 beehives	103 386,00 beehives	103 386,00 beehives	103 386,00 beehives	103 386,00 beehives	103 386,00 beehives	103 386,00 beehives	103 386,00 beehives
R.36^{CU PR} Paaudžu maiņa To gadus jauno lauksaimnieku skaits, kas gūst labumu no KLP atbalsta darbības uzsākšanai, tostarp iedalījums pēc dzimuma	SO7		326,00	667,00	1 017 914,00	1 373 206,00	1 739 218,00	1 739 218,00	1 739 218,00
R.37^{CU} Lauku apvidu izaugsme un darbvietas Jaunas darbvietas, ko atbalsta ar KLP projektiem	SO7, SO8		326,00	667,00	1 057 969,00	1 451 212,00	1 839 239,00	1 839 239,00	1 839 239,00
R.38^{CU} LEADER aptvērums Tā lauku iedzīvotāju daļa, ko aptver vietējās attīstības stratēģijas	SO8		103,79 %	103,79 %	103,79 %	103,79 %	103,79 %	103,79 %	103,79 %
R.38 Skaitītājs: Lauku iedzīvotāji, uz kuriem plānošanas periodā attiecas LEADER finansētās VRG.			673 853,00 person	673 853,00 person	673 853,00 person	673 853,00 person	673 853,00 person	673 853,00 person	673 853,00 person
R.38 Saucējs: Lauku iedzīvotāju kopskaits — LEADER (R.38)		649 249,00 person	649 249,00 person	649 249,00 person	649 249,00 person	649 249,00 person	649 249,00 person	649 249,00 person	649 249,00 person
R.39^{CU} Lauku ekonomikas attīstība To lauku uzņēmumu (tostarp bioekonomikas jomā) skaits, kas attīstīti ar KLP atbalstu	SO2, SO8, SO9		11,00	267,00	609,00	858,00	945,00	959,00	959,00
R.43^{PR} Pretmikrobu līdzekļu izmantošanas ierobežošana To lauksaimniecības dzīvnieku vienību skaits, ko atbalsta ar rīcībām	SO9		56,44 %	55,91 %	54,86 %	54,86 %	54,86 %		56,44 %

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
pretmikrobu līdzekļu izmantošanas ierobežošanai (profilakse/samazināšana)									
R.43 Skaitītājs: To lauksaimniecības dzīvnieku vienību skaits, par kurām veikts saistītais maksājums			281 410,00 LU	278 786,00 LU	273 538,00 LU	273 538,00 LU	273 538,00 LU	0,00 LU	281 410,00 LU
R.43 Saucējs: Kopējais liellopu vienību skaits		498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU
R.44 ^{PR} Dzīvnieku labturības uzlabošana Lauksaimniecības dzīvnieku vienību daļa, uz ko attiecas atbalstītās rīcības dzīvnieku labturības uzlabošanai	SO9		56,53 %	56,00 %	54,95 %	54,95 %	54,86 %		56,53 %
R.44 Skaitītājs: To lauksaimniecības dzīvnieku vienību skaits, par kurām veikts saistītais maksājums			281 858,00 LU	279 234,00 LU	273 986,00 LU	273 986,00 LU	273 538,00 LU	0,00 LU	281 858,00 LU
R.44 Saucējs: Kopējais liellopu vienību skaits		498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU	498 640,00 LU

3.10. Nosacījumu sistēma

3.10.1. Galvenais jautājums: Klimata pārmaiņas (mazināšana un pielāgošanās tām)

3.10.1.1. LLVS 1: Ilggadīgo zālāju uzturēšana, pamatojoties uz ilggadīgo zālāju platības un lauksaimniecības platības attiecību

3.10.1.1.1. Saimniecību pienākumu kopsavilkums (piemēram, iepriekšējās atļaujas sistēma un pārveides pienākums)

Ja ilggadīgo zālāju platību īpatsvars attiecībā pret deklarēto lauksaimniecības zemes platību valstī samazinās par vairāk nekā 5%, lauksaimnieks daļu no zemes, kuru dalībvalsts noteiktajā laikposmā no ilggadīgajiem zālājiem pārveidoja par cita lietojuma zemi, pārveido atpakaļ par ilggadīgo zālāju platībām (prasība netiek attiecināta uz apmežotām platībām).

3.10.1.1.2. Teritoriālā piemērošanas joma (valsts, reģionāls, saimniecības vai saimniecību grupas līmenis)

valsts līmenī

3.10.1.1.3. Atsauces koeficienta vērtība (ieskaitot aprēķina metodi)

Koeficients ~~23~~22.580

Paskaidrojums

Aprēķins veikts ~~2018~~2024.gada kopējo ilggadīgo zālāju platību (~~406 816~~404 697 ha) attiecinot pret kopējo lauksaimniecības zemes platību (1 ~~725 395~~770 057 ha) saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģētās regulas Nr. 2022/126 48. pantu.

3.10.1.1.4. Attiecīgo lauksaimnieku veids (visi lauksaimnieki, kuriem ir ilggadīgie zālāji)

Visi lauksaimnieki, kuru rīcībā ir ilggadīgo zālāju platības.

3.10.1.1.5. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā

Mērķis ir risināt klimata pārmaiņu problēmas (pielāgošanās un mazināšana), ņemot vērā pastāvīgo zālāju spēju uzglabāt un piesaistīt oglekli no atmosfēras. Oglekļa piesaistīšanas spēja augošajai biomasai zālājos parasti ir augstāka nekā biomasai apstrādātā augsnē (aranzemē). Mainot zemes lietojuma veidu, notiek oglekļa krājumu izmaiņas augsnē. Līdz ar to ilggadīgo zālāju saglabāšanai ir nozīmīga loma oglekļa piesaistīšanā un arī klimata izmaiņu ietekmes mazināšanā.

Ilggadīgo zālāju platību saglabāšana sniedz ieguldījumu arī ūdens aizsardzības, augsnes erozijas novēršanas un augsnes kvalitātes un bioloģiskās daudzveidības aizsardzības mērķu sasniegšanā.

3.10.3. Galvenais jautājums: augsne (aizsardzība un kvalitāte)

3.10.3.2. LLVS 6: Minimāls augsnes pārklājums, lai izvairītos no kailas zemes visjutīgākajā(-os) periodā(-os)

3.10.3.2.1. Saimniecību prakšu kopsavilkums (ieskaitot attiecīgo periodu)

Rudens un ziemas periodā no iepriekšējā gada 15. novembra līdz kārtējā gada 15. februārim nitrātu jutīgās teritorijās vismaz 65%, Vidzemē un Latgalē vismaz 55% un pārējā Latvijas teritorijā vismaz 60% no saimniecības aranzemes un ilggadīgo stādījumu ir jābūt augu segumam, piemēram, sēti vai stādīti kultūraugi, zālaugi vai neapstrādātām platībām pēc kultūraugu novākšanas.

Platībā bez augu seguma ~~neieskaita~~var neieskaitīt dārzeņu, kartupeļu un biešu platību, ~~kurā novākta raža pēc 1.septembra un tās pēc ražas novākšanas ir apstrādātas un atstātas bez augu seguma~~. Šāda atkāpe ir nepieciešama, lai novērstu augu slimību rašanos un izplatīšanos un, ņemot vērā īso veģetācijas periodu, tas neradītu negatīvu ietekmi valsts līmenī, jo attiecīgo kultūraugu platība 2022. gadā attiecas tikai uz 0,7% (11 922 ha) no kopējās atbalstam deklarētās platības (1 773 243 ha) (2022. gadā dārzeņu platība bija 3 637 ha, kartupeļu platība 7 113 ha un biešu platība 1 171 ha). Atkāpes ietekme attiecībā uz dārzeņu,

biešu un kartupeļu platībām tiks uzraudzīta un vajadzības gadījumā tiks veiktas izmaiņas nosacījumos, lai nodrošinātu, ka atkāpi piemēro tikai ierobežotajā platībā.

Nosacījums tiks piemērots sākot no 2023.gada 15.novembra.

3.10.3.2.2. Teritoriālā piemērošanas joma

Visa valsts teritorija

3.10.3.2.3. Attiecīgie lauksaimnieku veidi

Visi lauksaimnieki.

3.10.3.2.4. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā

Šī standarta mērķis ir “augšnes aizsardzība ziemā”. Augšnes potenciāls izriet no vairākiem faktoriem, galvenokārt no augšnes fizikālās struktūras, augšnes organisko vielu satura un barības vielu izskalošanas samazināšanas.

Apstākļi, kas ņemti vērā, nosakot minimālo augšnes pārklājumu Latvijas reģionā (saskaņā ar Regulas 2021/2115 III pielikuma zemsvīrtas piebildi):

- Latvijā ziemas sezona ir gara, bet veģetācijas periods īss un ziemas apstākļi ir skarbi sala un sniega dēļ, kas padara neiespējamu ražas iegūšanu šajā periodā. Ziemas periodā, kas ilgst 70 - 80 dienas un atsevišķos gados pat ilgāk, vidējā gaisa temperatūra ir stabili zem 0 °C, lauksaimniecības zeme ir sasalusi, lielāko daļu Latvijas teritoriju šajā periodā sedz sniega sega, līdz ar to faktiski jau tiek nodrošināts, ka šajā periodā kaila zeme nav novērojama.
- Latvija atrodas Eiropas ziemeļu daļā, klimats ir samērā auksts, ar zemu saules starojumu, kā rezultātā kultūraugiem ir īss augšanas periods. Vasarāju graudaugu kultūras aizņem aptuveni pusi no kultūraugu struktūras gadā, kam ļoti svarīga ir augšnes apstrāde rudenī. Ņemot vērā īso veģetācijas periodu, ja augšnes apstrādi veic tikai pavasarī, tad pavasara darbiem atliek pavisam īss periods. Tas palielina ar lauksaimniecību saistītos riskus, jo sēja var ieilgt un var tikt apdraudēta ražas nogatavināšana īsajā veģetācijas periodā. Latvijas klimatiskajos apstākļos zemes iesilšana pavasarī ir lēna, īpaši platībās, kas rudenī nav apstrādātas, pavasarī ir tikai īss periods, kurā var pienācīgi sagatavot augšni un stādīt kultūraugus. Tāpēc augšnes apstrādes process parasti tiek sadalīts starp rudenī un pavasarī. Ja augšne šajā neilgajā laikā sprīdī pavasarī nav pienācīgi sagatavota, tā būs sausa un grūti apstrādājama. Ziemas periodā augšne sablīvējas, pavasarī tas apgrūtina sēju. Turklāt būtisks ir arī mitruma režīms, īpaši pavasarī, kad aprīlī un maijā ir zems nokrišņu līmenis, nepietiekams mitrums augšnē novērš sēklu dīgšanu un turpmāku augu attīstību sākotnējā augšanas periodā, kā rezultātā arī samazinās ražas apjomu.
- Augšnes apstrāde rudenī ir ļoti svarīgs process gan tradicionālajā, gan bioloģiskajā ražošanā, lai novērstu nezāļu izplatīšanos. Tādējādi iespējas novākt rudens ražu veicina augu aizsardzības līdzekļu izmantošanas samazināšanos un bioloģiskās ražošanas pieaugumu.
- Jāatzīmē, ka ziemas sezona Latvijā ir gara, parasti intervālā no 70 līdz 80 dienām, kad vidējā gaisa temperatūra ir zemāka par 0 °C, piemēram, 2020/2021. gada ziemā vidējā gaisa temperatūra bija - 2,8 °C un ziema ilga 76 dienas. Ziemas laikā, kad lauksaimniecības zeme ir sasalusi, lielāko daļu Latvijas klāj sniegs, tāpēc faktiski tiek nodrošināts, ka šajā laikā netiek novērota kaila zeme. Augšne ir sasalusi, tāpēc šajā periodā faktiski nenotiek barības vielu noplūdes un arī SEG emisijas no augšnes.
- Augšnes ar ļoti augstu mālu saturu ir bieži sastopamas un nenodrošina pietiekamu elastību, lai izpildītu ļoti stingras LLVN6 prasības attiecībā uz augšnes segumu ziemā. Šāda augšne ir bieži sastopama Ziemeļvalstīs un Latvijā, un mālaines augšnes apstrāde ziemeļu klimatiskajos apstākļos ir problemātiska, ja to veic tikai pavasarī dažādu iemeslu dēļ. Mālaina augšne ir grūti apstrādājama pavasarī, aršana un apstrāde tikai pavasarī nozīmētu ievērojamu ražas samazināšanos palēninātas sējas un noturīgā kopējā pavasara sausuma dēļ. Tas vājinātu lauksaimniecības rentabilitāti.
- Absolūta prasība nosegt visu vai lielu augšnes daļu ziemā rada ierobežojumus attiecībā uz augseku un kultūraugu dažādošanu un tādējādi kavē arī LLVN 7 īstenošanu. Ziemeļeiropā skarbie

klimatiskie apstākļi ierobežo to kultūraugu skaitu, kurus var izaudzēt īsajā veģetācijas periodā. Salīdzinot ar labvēlīgākiem reģioniem Eiropā, iespējamo kultūraugu izvēle audzēšanai ziemas periodā ir ierobežota. Galvenokārt tās ir tikai ziemas kultūras – kvieši, rapši, rudzi, ko kopumā ir iespējams veiksmīgi audzēt Latvijas klimatiskajos apstākļos. Tas nozīmē, ka daudzie videi vērtīgie pavasara kultūraugi tiktu radikāli samazināti, lai tikai ievērotu augseku. Tāpēc mūsu prasība saskaņā ar LVN6 ir noteikta tā, lai atbilstoši Latvijas apstākļiem izvairītos no augsnes sablīvēšanās, barības vielu zudumiem un tādējādi paaugstinātu augsnes auglību, ražu un oglekļa piesaisti, kā rezultātā netiktu negatīvi ietekmēta iespēja nodarboties ar lauksaimniecību kopumā.

- Ņemot vērā klimatiskos apstākļus un gaisa temperatūru, tostarp Latvijā noteikto nitrātu jutīgo zonu, ir nepieciešams diferencēt augsnes seguma pārklājumu reģionu līmenī.
- *Augsnes segums nitrātu jutīgajās teritorijās tiks noteikts augstāks - 65% no aramzemes platības;*
- *Augsnes segums Vidzemē un Latgalē tiks noteikts zemāks - 55% no aramzemes platības, jo šajos reģionos ir salīdzinoši mazākas iespējas nodrošināt augsnes segumu ziemā, šīs teritorijas ir mazāk piemērotas ziemāju audzēšanai augsnes un klimatisko apstākļu, kā arī īsāka veģetācijas perioda dēļ. Šie dabiskie ierobežojumi ziemā Vidzemē un Latgalē neļauj nodrošināt augsnes segumu, kas būtu pielīdzināms pārējai Latvijas teritorijai. Gada vidējā gaisa temperatūra 1991 - 2020 Latgalē (6,1-6,6oC) un Vidzemē (5,7-6,5oC) bija līdzīga kā Igaunijā (6,4oC) un būtiski atšķīrās no Zemgales (6,6-7,2oC) un Kurzemes (6,8-7,9oC). Ziemāju īpatsvars aramzemē (ziemas kvieši, rudzi, ziemas mieži, tritikāle, ziemas rapsis) 2021. gadā Latgalē (34%) un Vidzemē (30%) bija līdzīgs vai pat zemāks kā Igaunijā (35%) un ievērojami zemāks nekā Kurzemē (51%) un Zemgalē (61%).*

3.10.3.3. LLVS 7: Augseka aramzemēs, izņemot kultūrām, kas aug zem ūdens

3.10.3.3.1. Saimniecību prakses kopsavilkums par augseku

1. Augu maiņu veic reizi gadā vismaz 35% no saimniecības aramzemes platības.

Šo daļu rēķina pieprasījuma gadā no aramzemes platības, kuru kārtējā un iepriekšējā gadā neaizņēma daudzgadīgie kultūraugi, stiebrzāles un citi lopbarības zālaugi, papuve.

Starpkultūras vai zālāju pasējs ir uzskatāms par atsevišķu kultūraugu augu maiņas secībā.

2023.gadā prasība nav attiecināma uz saimniecības platību, kurā augu maiņu nevar nodrošināt dēļ apstākļa, kad platības apsētas ar ziemāju kultūraugiem pirms KLP SP apstiprināšanas.

Pirmais gads, kas tiek ņemts vērā augu maiņas noteikšanai ir 2022.gads.

Attiecībā uz 2023. pieprasījuma gadu saskaņā ar Regulu 2022/1317 tiks nodrošināta sekojoša atkāpe attiecībā uz LLVS 7 piemērošanu: prasība par augu maiņu 35% apmērā uzskatāma 2023. gadā par izpildītu, ja aramzemes platībā audzē to pašu kultūraugu, kuru audzēja 2022.gadā un kultūraugs ir kvieši, rudzi, auzas, griķi, mieži, dārzeņi vai kartupeļi.

2. Aramzemes platībā galveno kultūraugu vienā laukā nedrīkst audzēt vairāk kā 3 gadus pēc kārtas (izņemot daudzgadīgu kultūru, stiebrzāļu un citu lopbarības zālaugu gadījumos, kā arī papuvē atstātas zemes gadījumā). Kukurūzu var audzēt vairāk nekā trīs gadus pēc kārtas, ja sākot ar 2025. gadu katru gadu kukurūzas laukā tiek sēts zālāju pasējs vai pēc kukurūzas novākšanas laukā audzē starpkultūras. Zālāju pasējam jābūt iesētam ne vēlāk kā jūlijā un tas ir jāsauglabā vismaz līdz nākamā gada 1.martam. Starpkultūras vai zālāju pasējs ir uzskatāms par atsevišķu kultūraugu augu maiņas secībā.

Kultūraugu audzēšanas gadu uzskaitē uzsākama sākot ar 2022.gadu.

Prasība kukurūzas platībai noteikta, ņemot vērā Regulas (ES) 2024/1468 1.panta 2.punktu, kas nosaka, ka dalībvalstis var paredzēt īpašus atbrīvojumus no 7.LLVS standarta prasībām, pamatojoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, tādiem kā kultūraugu veids un konkrētā lauksaimnieciskā sistēma, ja piemērotā atkāpe nemazina standarta devumu galveno mērķu sasniegšanā. Latvijā kukurūzas platība 2023. gadā aizņēma tikai 22,5 tūkst. ha jeb 2% no kopējās deklarētās aramzemes platības (1135,4 tūkst.ha).

“Kultūraugs” ir atšķirīgas ģints kultūraugs, kas definēts kultūraugu botāniskajā klasifikācijā vai atšķirīgas sugas vai apakšsugas augi, kas pieder pie kādas no Krustziežu (Brassicaceae), nakteņu (Solanaceae), ķirbju (Cucurbitaceae), tauriņiežu (Leguminosae) un balandu (Chenopodiaceae) dzimtām. Ziemāju kultūraugus

un pavasara kultūraugus, kā arī kultūraugus, kuros ir iesēts zālāju pasējs vai pēc kuriem audzē starpkultūru, uzskata par atšķirīgiem kultūraugiem, pat ja tie pieder pie vienas ģints.

3.10.3.3.2. Saimniecību prakses kopsavilkums attiecībā uz kultūraugu dažādošanu

~~Netiks piemērots~~ Lauksaimnieks nodrošina kultūraugu dažādošanu:

1) ja aramzemes platība saimniecībā ir 10 - 30 ha, kultūraugu dažādošana aramzemē ir jānodrošina ar vismaz divu dažādu kultūraugu audzēšanu. Galvenā kultūrauga platība nepārsniedz 75 % no saimniecības aramzemes,

2) ja aramzemes platība saimniecībā pārsniedz 30 ha, kultūraugu dažādošana aramzemē ir jānodrošina ar vismaz triju dažādu kultūraugu audzēšanu. Galvenā kultūrauga platība nepārsniedz 75 % no saimniecības aramzemes, un divu galveno kultūraugu platība kopā nepārsniedz 95 % no saimniecības aramzemes.

No šā standarta noteiktajiem pienākumiem tiek atbrīvotas saimniecības:

a) kurās vairāk nekā 75 % no aramzemes izmanto, lai audzētu stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus, atstāj papuvē, tajā audzē pākšaugus vai to vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos;

b) kurās vairāk nekā 75 % no atbalsttiesīgās lauksaimniecības zemes ir ilggadīgie zālāji, to izmanto, lai audzētu stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus, vai kurās minētajā platībā audzē kultūraugus, kas ievērojami ilgu laiku gadā vai ievērojamu šā kultūrauga audzēšanas cikla daļu atrodas zem ūdens, vai kurās zemi minētajā platībā vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos; vai

c) kurās aramzemes platība nav lielāka par 10 hektāriem.

* "Kultūraugs" ir atšķirīgas ģints kultūraugs, kas definēts kultūraugu botāniskajā klasifikācijā vai atšķirīgas sugas vai apakšsugas augi, kas pieder pie kādas no Krustziežu (Brassicaceae), nakteņu (Solanaceae), ķirbju (Cucurbitaceae), tauriņiežu (Leguminosae) un balandu (Chenopodiaceae) dzimtām. Ziemāju kultūraugus un pavasara kultūraugus, kā arī kultūraugus, kuros ir iesēts zālāju pasējs vai pēc kuriem audzē starpkultūru, uzskata par atšķirīgiem kultūraugiem, pat ja tie pieder pie vienas ģints. Papuve un stiebrzāles vai citi lopbarības zālaugi tiek uzskatīti kā atsevišķs kultūraugs.

3.10.3.3.3. Teritoriālā piemērošanas joma

Visa valsts teritorija

3.10.3.3.4. Attiecīgie lauksaimnieku veidi

☐ Visi lauksaimnieki, kuru rīcībā ir aramzeme (atskaitot izņēmumus)

☒ Piemērojamie izņēmumi

Ar aramzemi līdz 10 hektāru platībā (III pielikuma 1. punkta c) apakšpunkta 5. zemsvītras piezīme)

Ja vairāk nekā 75 % atbalsttiesīgās lauksaimniecības zemes ir ilggadīgi zālāji (III pielikuma 1. punkta b) apakšpunkta zemsvītras piezīme)

Ja vairāk nekā 75 % aramzemes izmanto, lai audzētu stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus, zemi atstāj papuvē, tajā audzē pākšaugus vai to vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos (III pielikuma 1. punkta a) apakšpunkta zemsvītras piezīme)

3.10.3.3.5. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā (jo īpaši, ja dalībvalsts ir izvēlējusies kultūraugu dažādošanu)

Šī standarta mērķis ir "augsnas potenciāla saglabāšana". Augsnas potenciālu nosaka vairāki faktori, galvenokārt augsnas fiziskā struktūra, augsnas auglība, augsnas organiskās vielas un mikroflora, augsnas ķīmiskais saturs, tostarp piesārņotāji (pārliets mēslojums vai pesticīdu atliekas utt.), kā arī augsnē esošie kaitēkļi un slimības.

Augu maiņa kā tradicionālu zemes pārvaldības metodi lauksaimnieki izmanto, lai novērstu nezāļu, slimību izplatību un lai saglabātu augsnas organiskās vielas. Arī sējumu struktūra Latvijā ir ļoti dažāda, turklāt vairākums saimniecību jeb 70% no visām saimniecībām ir daudznozaru lauku saimniecības vai ir iesaistītas lopkopībā.

Ziemāji un vasarāji augu maiņas kontekstā būtu uzskatāmi par atšķirīgiem kultūraugiem, jo tiem ir atšķirīga nezāļu un slimību ietekme. Vasarāju sēja pēc ziemājiem vai rušināmaugiem mazina nezāļu izplatīšanos,

līdz ar to mazina vajadzību pēc sintētiskajiem pesticīdiem/herbicīdiem kā arī dziļu augsnes apstrādes metožu izmantošanu, kas saglabā augsnes auglību.

~~Apstākļi, kas ņemti vērā, nosakot augu maiņas prasību (saskaņā ar Regulas 2021/2115 III pielikuma zemsvērtas piebildi):~~

~~Augu maiņa ir uzskatāma par pietiekamu, lai sniegtu ieguldījumu LLVN7 nodrošināšanai, ņemot vērā Latvijas klimatiskos apstākļus un lauksaimniecības praksi. Ziemeļeiropas klimatisko apstākļu dēļ daudzu kultūraugu audzēšana Latvijā nav piemērota un īsā veģetācijas perioda dēļ ir iespējams iegūt tikai vienu ražu sezonā.~~ Lauksaimniekam šī standarta prasības sasniegšanai tiek paredzēta iespēja īstenot kultūraugu dažādošanu, ievērojot Regulas 2021/2115 4. pielikuma 4. zemsvērtas piezīmē noteiktās minimālās prasības kultūraugu dažādošanai attiecībā uz LLVS7.

4. Īstenojot kultūraugu dažādošanu, tiek nodrošināts plašāks kultūraugu spektrs vienā lauksaimniecības gadā, kas samazina monokultūru riskus un atbalsta bioloģisko daudzveidību (piemēram, vairāk putnu un apputeksnētāju barošanās iespējas). Tai pat laikā tiek sniegts tiešs ieguldījums LLVS7 mērķa sasniegšanā - uzlabojas augsnes veselība un struktūra, jo dažādi kultūraugi ar atšķirīgu sakņu sistēmu veicina augsnes aerāciju, organisko vielu uzkrāšanos un labvēlīgu mikroorganismu attīstību. Līdz ar to samazinās arī ķīmisko augu aizsardzības līdzekļu lietošanas nepieciešamība, jo kaitēkļu un slimību cikli tiek traucēti ar kultūraugu dažādošanu.

4.6. Finanšu instrumenti

4.6.1. Finanšu instrumenta apraksts

2020.gada oktobrī tika izstrādāts ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda finanšu instrumentu sākotnējais (tirgus nepilnību) novērtējums (turpmāk – novērtējums) [1]. Novērtējuma izstrādes laiks ir 2019. gada decembris – 2020. gada oktobris. Novērtējumā ir iekļauts modulis “Lauksaimniecība, lauku attīstība un mežsaimniecība” (turpmāk – modulis). Modulī ir novērtēts lauksaimniecībai, lauku attīstības un mežsaimniecības jomām pieejamais finansējums, finanšu tirgus nepilnības, nākotnes finansējuma vajadzības un piedāvātie finanšu produkti. Novērtējums veikts saskaņā ar kopējo ex-ante novērtējuma metodoloģiju. Atbilstoši regulas 2021/1060 40. panta 1. punkta "d" apakšpunktam kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.–2027. gadam uzraudzības komiteja 2024.gada 15.aprīlī informatīvi izskatīja Tirgus nepilnību sākotnēja (ex-ante) novērtējuma Eiropas Savienības fondu 2021.–2027.gada plānošanas perioda atbalstam finanšu instrumentu veidā B moduļa “Lauksaimniecība, lauku attīstība un mežsaimniecība” papildinājumu “Nepieciešamā atbalsta pamatojums saimnieciskās darbības veicējiem, kuri darbojas lauksaimniecības un lauku attīstības jomā”, kurā tiek aprakstītas esošās tirgus nepilnības un indikatīvi minēts šo nepilnību novēršanai nepieciešamais finansējums. Lai nodrošinātu lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevumu programmas un atbalsta programmu apgrozāmo līdzekļu iegādei nepārtrauktību, tika pamatota nepieciešamība KLP stratēģiskā plāna ietvaros ieviest divus jaunus finanšu instrumentus - aizdevumam lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicējiem līdz 250 000 euro un arī apgrozāmo līdzekļu iegādei. Minētais papildina Finanšu pieejamības tirgus nepilnību sākotnējo novērtējumu.

Īpaši tiek izdalītas šādas prioritātes – uzņēmējdarbības uzsākšana un palielināšana.

Novērtējumā ieteikti finanšu instrumenti lauksaimniecības, lauku attīstības un mežsaimniecības jomā:

o investīciju aizdevums mazajiem un vidējiem lauku saimnieciskās darbības veicējiem - uzņēmējdarbības attīstībai, kur maksimālā aizdevuma summa līdz 250 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējām;

o aizdevumi apgrozāmo līdzekļu iegādei vidējām un lielām lauku saimniecībām, kooperatīvām sabiedrībām un ražotāju organizācijām;

o atbalsts uzņēmumu konkurētspējas un produktivitātes uzlabošanai;

o riska kapitāla finanšu instruments.

Kopēja tirgus nepilnība ir novērtēta 200 milj. euro apmērā, t.i. finansējuma apjoms, ko nesaņēma lauku saimnieciskās darbības veicēji no komercbankām vai arī akciju sabiedrības "Attīstības finanšu institūcija "Altum"" (turpmāk – sabiedrība Altum).

Nemot vērā novērtējumā iekļautos priekšlikumus finanšu instrumentu attīstībai, SVID analīzes rezultātā identificētās vajadzības, ka arī izvērtējot jau esošās lauksaimniecības, lauku un zivsaimniecības saimnieciskās darbības veicēju aizdevumu un garantiju programmu īstenošanas rezultātus, ir nepieciešams ieviest ~~jaunu~~ jaunus ELFLA ~~finansēto~~ finansētos finanšu ~~instrumentu~~ instrumentus:

- aizdevums maziem un vidējiem lauku uzņēmējiem ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējām;
- aizdevums lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicējiem līdz 250 000 euro ~~un arī~~;
- aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei.

Atbalsts finanšu instrumentu veidā ir paredzēts, lai nodrošinātu efektīvu lauku attīstības intervencu ieviešanu, nodrošinot tirgus nepilnību daļējo risināšanu un finanšu resursu pieejamību.

Aizdevumu ieviešanas mērķis ir sniegt atbalstu dzīvotspējīgu uzņēmējdarbības projektu īstenošanai, veicinot saimnieciskās darbības attīstību un konkurētspēju.

Aizdevumu programma “Aizdevumi ar kapitāla atlaidi lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicējiem” ir paredzēta ~~investīciju atbalstam, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, kā arī zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām~~ tādām attiecināmām izmaksām, kas minētas regulas 2021/2115 73.panta 2. un 3.punktā. Programma ir paredzēta mazām un vidējām lauku saimniecībām.

Aizdevums ar kapitāla atlaidi ir līdz 250 000 euro, vai līdz 150 000 euro gados jaunu lauksaimnieku darījumdarbības uzsākšanai. Kapitāla atlaide ir līdz 50% no aizdevuma summas par tādām investīcijām.

kas minētas regulas 2021/2115 73. panta 2. un 3. punktā, kuru piešķir aizdevuma pamatsummas daļējai dzēšanai, bet ne vairāk kā 100 000 eur. Atbalstu kapitāla atlaides veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, un pēc saimnieciskās darbības veicēja atbilstības kapitāla atlaides saņemšanai novērtēšanas: projekta īstenošanas rezultātā jāsasniedz ~~plānotie~~ rādītāji, kas noteikti nacionālajos normatīvajos aktos.

Aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei ir attiecināms ievērojot KLP stratēģiskā plāna regulas 80.panta 3.punktu. Aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei ir pieejams, ja atbalsta kopējā summa nepārsniedz subsīdijas ekvivalentu 200 000 euro jebkurā trīs fiskālo gadu laikposmā.

Aizdevumu programma "Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevumi" ir paredzēta ~~investīciju atbalstam, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, kā arī zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām~~ tādām attiecināmām izmaksām, kas minētas regulas 2021/2115 73. panta 2. un 3. punktā. Programma ir paredzēta mazām un vidējām lauku saimniecībām. Investīciju aizdevums maziem un vidējiem lauku uzņēmējiem līdz 250 000 euro.

Aizdevumu programma "Aizdevumi apgrozāmo līdzekļu iegādei" ir paredzēta mazām, vidējām un lielām lauku saimniecībām, kooperatīvām sabiedrībām un ražotāju organizācijām apgrozāmo līdzekļu iegādei. Maksimālo apmēru aizdevumam apgrozāmo līdzekļu iegādei nosaka nacionālos normatīvajos aktos.

Maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte aizdevumu programmu ietvaros, kas sevī iekļauj kapitāla atlaidi kopā ar aizdevumu subsīdijas ekvivalentu ir ~~65 % vai 85 % (gados jauniem lauksaimniekiem) no attiecināmām izmaksām, ievērojot (ja attiecināms), atbilst~~ KLP stratēģiskā plāna regulas 73. ~~pantā noteikto~~ panta 4.punktā, a. un b. apakšpunktā noteiktajam. Atbalstu aizdevumu veidā drīkst kumulēt ar citu investīciju atbalstu attiecībā uz vienām un tām pašām attiecināmām izmaksām, ja netiek pārsniegta par vienām un tām pašām attiecināmām izmaksām maksimālā atbalsta intensitāte. Gados jauniem lauksaimniekiem šī atbalsta maksimālā summa nepārsniedz 100 000 euro, ievērojot KLP stratēģiskā plāna regulas 75.panta 4.punktā noteikto.

Aizdevumi ir pieejami juridiskām vai fiziskām personām, kas nodarbojas ar saimniecisko darbību lauksaimniecības vai lauku attīstības jomās vai tikai plāno to uzsākt. Atbalsts finanšu instrumentu veidā veicina iedzīvotāju iesaistīšanos saimnieciskajā darbībā un palielina finanšu resursu pieejamību saimnieciskās darbības veicējiem lauksaimniecības un ~~lauku attīstības jomā~~ un ir paredzēts kā atbalsta instruments, lai nodrošinātu efektīvu KLP SP mērķu sasniegšanu sekojošās investīciju intervencēs ~~LA4.1.5., LA4.2.~~ "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē", LA4.4. "Atbalsts ieguldījumiem nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai" un LA6. "Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai".

Atbalsts ~~finanšu instrumenta veidā~~ paredzēts saskaņā ar KLP stratēģiskā plāna regulas ~~73., 75. un 80.pantiem~~ un Kopējo nosacījumu regulas 58 pantu. Grants nav izmantojams no finanšu instrumenta saņemtā atbalsta atlīdzināšanai. Finanšu instruments nav izmantojams granta priekšfinansēšanai.

Atbalstu var saņemt projektiem, kas sekmē KLP stratēģiskā plāna SP mērķu sasniegšanu.

Par finanšu instrumenta ieviešanu ir izvēlēta sabiedrība Altum. Sabiedrībai Altum ~~ir~~ daudzgadēja pieredze, ieviešot nacionāli finansētus un arī Eiropas Savienības fondu finansētus finanšu instrumentus, t.sk., arī četrus finanšu instrumentus lauksaimniecības un lauku attīstības jomā.

Finanšu instrumenta īstenošanas teritorija ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas.

4.7. Lauku attīstības intervencu veidu kopīgie elementi

4.7.3. Papildu elementi, kas kopīgi nozariskām intervencēm, lauku attīstības intervencēm vai kopīgi gan nozariskām, gan lauku attīstības intervencēm

Intervencēs, kurās atbalsta intensitāte ir noteikta intervālā, piemērojamā atbalsta intensitāte tiks noteikta nacionālajos normatīvajos aktos pirms projektu iesniegumu kārtas uzsaukšanas saskaņā ar KLP SP noteiktām prioritātēm un intervences loģiku, ņemot vērā noteikto rezultatīvo rādītāju sasniegšanas progresu.

Ieguldījumu atbalsta saņemšanas nosacījumi

Lai pretendētu uz atbalstu atbalsta pretendents ir saistoši šādi vispārīgie kritēriji:

1.

- ar veiktajiem ieguldījumiem uzlabo uzņēmuma vispārējo darbību;
- veiktajiem ieguldījumiem jāatbilst Kopienas standartiem, kurus piemēro attiecīgajai jomai;
- atbalsta pretendents ir jāuzrāda ekonomiskā dzīvotspēja. Ekonomiskās dzīvotspējas rādītājus atkarībā no projekta attiecināmo izmaksu summas nosaka katras intervences ieviešanas normatīvajos aktos;
- īstenojot projektu atbalsta saņēmējs sniedz ieguldījumu KLP SP mērķu un ar konkrēto intervenci tieši saistītu un projektā atbilstoši identificētu sasniegamo rādītāju sasniegšanu. Investīciju projektam jābūt virzītam uz noteikto mērķu un rezultatīvo rādītāju sasniegšanu uzraudzības periodā. Ja projektā izvirzītie mērķi netiek sasniegti, atbalsta saņēmējs proporcionāli nesasniedztajiem mērķiem atmaksā saņemto finansējumu. Mērķu izpildi projektam iespējams pārcelt uz vēlāku laiku, vai pieļaut to atkāpi, ja mērķu neizpilde notikusi nepārvaramas varas dēļ, vispārēju, no atbalsta saņēmēja neatkarīgu, izmaiņu tirgū un vispārēju cenu izmaiņu, kā, piemēram, valsts ekonomiskās krīzes situācija, dēļ.

Ieguldījumu atbalstu nepiešķir atbalsta pretendentiem:

1.

- kuriem projekta iesnieguma apstiprināšanas brīdī ir konstatēts atkārtots vides aizsardzības normatīvo aktu pārkāpums jomā, kurā tiek plānots veikt ieguldījumus;
- ja tā dalībniekiem un to saistītajiem uzņēmumiem, kuri ir reģistrēti valstī vai teritorijā, kas minēta normatīvajos aktos par zemu nodokļu vai beznodokļu valstīm vai teritorijām, pieder vairāk nekā 25 procenti kapitāldaļu atbalsta pretendenta uzņēmumā;
- ja ir konstatēti kādi no grūtībās nonākuša uzņēmuma pazīmēm projekta iesnieguma apstiprināšanas brīdī, atbilstoši nacionālajiem normatīvajiem aktiem;

Attiecībā uz darbībām, uz kurām neattiecas LESD 42. pants, tiks piemēroti valsts atbalsta noteikumi. Nacionālajos tiesību aktos par KLP atbalsta administrēšanu tiks noteikts, ka no atbalsta saņēmēju loka izslēgs uzņēmumus, kas nonākuši grūtībās, vai uzņēmumus, kuriem vēl nav stājies spēkā atcelšanas rīkojums pēc Komisijas lēmuma, ar kuru atbalsts uzņēmumam tika atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu, izņemot gadījumos, kas minēti piemērojamos valsts atbalsta noteikumos.

Jebkuram atbalsta pretendents pieejamo attiecināmo izmaksu kopējā apmērā iekļauj arī šā atbalsta pretendenta saistītajiem uzņēmumiem (tai skaitā vienam vienotam uzņēmumam) piešķirtās attiecināmās izmaksas.

~~Investīciju~~ ELFLA investīciju intervencu ietvaros, ņemot vērā intervences veidu, atbalsta pretendenta loku un attiecināmo izmaksu apmēru, iesniegtajiem projektiem var tikt veikti avansa maksājumi, kas nepārsniedz 50% no projekta attiecināmām izmaksām ~~un ko nodrošina bankas garantija.~~

Investīciju intervencēs ieguldījumus var veikt izmantojot izpirkumnomu. Izpirkumnomas gadījumā citas izmaksas, kas ir saistītas ar izpirkumnomas līgumu, piemēram, iznomātāja peļņa, procentu refinansēšanas izmaksas, pieskaitāmās izmaksas un apdrošināšanas izmaksas, nav attiecināmie izdevumi.

Saistības projekta īstenošanas un uzraudzības perioda laikā

Uzraudzības periods

Visiem produktīvo ieguldījumu (KLP SP regulas 2021/2115 73.pants) projektiem uzraudzības periods ir pieci gadi pēc to īstenošanas. Nacionālajos normatīvajos aktos, var noteikt saīsinātu uzraudzības periodu, bet ne īsāku kā trīs gadi konkrēto lauku attīstības intervencu ietvaros, ņemot vērā ieguldījumu un atbalsta saņēmēja veidu. Projekta uzraudzības periods tiek uzskaitīts, sākot no pirmā noslēgtā gada pēc pēdējā maksājuma pieprasījuma iesniegšanas.

Pamatlīdzekļu neaizvietošanas definīcija

Veicot ieguldījumus, nav pieļaujama atbalsta pretendenta esošo pamatlīdzekļu aizvietošana. Par pamatlīdzekļu aizvietošanu neuzskata:

1) traktortehnikas, piekabju vai lauksaimniecībā izmantojamo tehnoloģisko agregātu (turpmāk – agregāti) iegādi, ja ievērots viens no šādiem nosacījumiem:

a) ja projektā iegādātā traktortehnika, agregāti vai piekabes papildina saimniecībā esošo traktortehnikas, agregātu vai piekabju parku, saglabājot esošās traktortehnikas, agregātu vai piekabju vienības ne mazāk kā piecus gadus (nosacījums neattiecas uz saimniecībā jau esošo traktortehnikas, agregātu un piekabju vienībām, kas ir vecākas par 10 gadiem no to izlaides datuma);

b) ja projektā iegādātā traktortehnikas jauda, agregātu ražība, piekabju celjspēja vai cits pēc būtības līdzīgs rādītājs atbilstoši agregāta specifikai ir vismaz par 25 % lielāks nekā saimniecībā nolietotās traktortehnikas jauda, agregātu ražība vai piekabju celjspēja;

2) iekārtu iegādi, ja ievērots viens no šādiem nosacījumiem:

a) ja projektā iegādātās iekārtas ražošanas jauda vai cits pēc būtības līdzīgs rādītājs atbilstoši iekārtas specifikai ir vismaz par 25% lielāks nekā saimniecībā nolietotās iekārtas ražošanas jauda;

b) ja projektā iegādātā iekārta tiek iegādāta papildus esošajām iekārtām;

c) ja projektā iegādātā iekārta vai agregāts būtiski maina ražošanas vai tehnoloģiju raksturu;

3) jaunbūvi un pārbūvi.

Saistības intervencēs LA10 „Agrovide un klimats” par platībām vai lauksaimniecības dzīvniekiem, bet LA11 „Bioloģiskā lauksaimniecība” par platību:

Atbalsta pretendenti var uzņemties brīvprātīgas saistības, izpildot papildus nosacījumus, salīdzinot ar tradicionālo lauksaimniecības praksi, tādējādi veicinot lauksaimniecībā izmantojamās zemes ilgtspējīgu apsaimniekošanu un ilgtspējīgas ekosistēmas uzturēšanu, saglabājot dabas un kultūras ainavas, veselīgu un harmonisku dzīves vidi sabiedrībai, kā arī šo intervencu ietvaros īstenojot paaugstinātas prasības lauksaimniecības dzīvnieku turēšanā t.sk. bites.

Šādas saistības uzņemas vismaz uz pieciem gadiem, sākot ar pirmo maksājuma apstiprināšanas gadu un katru gadu, saņemot atbalsta maksājumu par radītiem papildus izdevumiem un neiegūtiem ienākumiem.

Saistības intervencēs LA11 „Bioloģiskā lauksaimniecība” un LA10 „Agrovide un klimats” noteiktas par platību, izņemto LA10.3., kur saistības ir par lauksaimniecības dzīvnieku.

Atbalsta pretendenti var uzņemties brīvprātīgas saistības, izpildot papildus nosacījumus, salīdzinot ar tradicionālo lauksaimniecības praksi, tādējādi veicinot lauksaimniecībā izmantojamās zemes ilgtspējīgu apsaimniekošanu un ilgtspējīgas ekosistēmas uzturēšanu, saglabājot dabas un kultūras ainavas, veselīgu un harmonisku dzīves vidi sabiedrībai, kā arī šo intervencu ietvaros īstenojot paaugstinātas prasības lauksaimniecības dzīvnieku turēšanā t.sk. bites.

Šādas saistības uzņemas vismaz uz pieciem gadiem, sākot ar pirmo maksājuma apstiprināšanas gadu un katru gadu, saņemot atbalsta maksājumu par radītiem papildus izdevumiem un neiegūtiem ienākumiem.

Par saistībām kas attiecas uz platību:

Ilgttermiņa saistības (*saistībām kas attiecas uz platību*) uzņemas par **pirmajā saistību gadā apstiprināto kopējo hektāru platību**. Turpmākajos saistību perioda gados, **platībai par kuru uzņemtas saistības**, būtu jāpaliek nemainīgai, izņemot gadījumus, kad saskaņā ar spēkā esošo normatīvo aktu noteikumiem ir paredzētas dažas izmaiņas:

·saistību platība **gadu no gada var mainīties** līdz pat 10 % salīdzinājumā ar aktuālo saistību platību, ar noteikumu, ka izmaiņas netraucē sasniegt sākotnējo saistību mērķus.

·saistības **var pārtraukt**, atmaksājot iepriekš saņemto atbalstu par platību, uz kuru attiecas saistības.

·saistību platību **var paplašināt** par ne vairāk kā 20 % (saistību periods paliek nemainīgs) vai vairāk kā 20 % (sākas jauns saistību periods), ja šāda iespēja ir paredzēta valsts normatīvajos aktos attiecīgajā kalendārajā gadā, ņemot vērā intervencei pieejamo finansējumu, un ja: a) tā kalpo saistību izvirzītajam vides mērķim; b) tā ir pamatota, ņemot vērā saistību būtību, atlikušā perioda ilgums un papildu platības apmēru; c) tas nekavē to pārbaudi efektivitāti, kuru mērķis ir nodrošināt atbilstību atbalsta piešķiršanas nosacījumiem.

·saistības **var nodot** citam saņēmējam: ja visa zeme vai daļa no zemes, uz ko attiecas saistības, vai visa saimniecība tiek nodota citai personai laikā, kurā saistības ir spēkā, šī cita persona var pārņemt saistības vai to daļu, kas atbilst nodotajai zemei uz atlikušo laika posmu, vai pārtraukt to piemērošanu un uz laiku, kurā saistības bija spēkā, vai var beigties, ja citai personai (saistību pārņēmējam) nav iespējams tās turpināt, un atlīdzība netiek prasīta par laikposmu, kurā saistības bija spēkā.

·vienas saistības, kas uzņemtas saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 70.pantu, tās darbības laikā **var pārveidot citā saistībā**, ja ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi:

a)pārveide dod ievērojamu labumu videi;

b) esošās saistības ir būtiski pastiprinātas.

Jaunās saistības uzņemas uz visu attiecīgajā pasākumā norādīto laikposmu neatkarīgi no tā, cik ilgi sākotnējās saistības jau tika īstenotas.

·**saistību pielāgošana:** lauksaimniekiem, kuri uzņemas daudzgadu saistības, būtu jāapstiprina sava piekļuve zemei uz saistību izpildes laiku. Atbalstam pieteiktā platība pēc stāvokļa kārtējā gada 15. jūnijā jāatrodas lauksaimnieka turējumā (īpašumā, nomā). Izņēmuma un pienācīgi pamatotos gadījumos, ko izraisījuši apstākļi, kurus lauksaimnieki nevar ietekmēt, piemēram, nomas līguma izbeigšana, **ir atļauts aizstāt platību (zemes gabalu) ar citu**, par kuru ir tiesības saņemt atbalstu par attiecīgo intervenci. Šis noteikums ir nepieciešams, ņemot vērā nestabilo nomātās zemes situāciju Latvijā (60% no zemniekiem, kas strādā uz nomātas zemes), kas kā rāda pieredze, dažos gadījumos noved pie neparedzētas zemes nomas līguma izbeigšanas, kas ir ārpus saņēmēja kontroles, **un tādējādi ietekmē saistību turpināšanu attiecībā uz attiecīgā zemes gabala.** Saistību korigēšana ir iespējama tikai tad, ja ir aizsargāti vai pastiprināti saistību vides mērķi. Tādējādi tas nesamazina kopējo saistību platību un turpina īstenot paaugstinātās prasības un palīdzēt sasniegt KLP SP noteiktos mērķus.

·**zemes gabala maiņa** saistību periodā esošo saistību ietvarā ir pieļaujama arī citos īpaši pamatotos gadījumos, kas pamatā var rasties izpildot konkrētas augkopības prakses nosacījumus, kā piemēram, augsekas vai augu maiņu plānu: intervencē LA10.1. attiecībā uz 4 m laukmalām, intervencē A10.2. attiecībā uz dārzeņu platībām un intervencē LA10.4.

Pēc sākotnējā saistību perioda beigām ir paredzēta iespēja saistības katru gadu pagarināt par (n+1), līdz brīdim, kad tiks apstiprināts jaunais KLP stratēģiskais plānošanas dokuments pēc 2027.gada, tādējādi nodrošinot, ka jaunais periods tiks uzsākts ar jaunām saistībām atbilstoši jaunajiem nosacījumiem.

Par saistībām kas attiecas uz dzīvniekiem:

Attiecībā uz lauksaimniecības dzīvnieku shēmu intervencēm - saistības par konkrētu lauksaimniecības dzīvnieku netiek uzņemtas. Atbalsta pretendents izsaka apņemšanos brīvprātīgi pildīt konkrētus atbilstības

nosacījumus un intervences prasības, lai nodrošinātu atbalsta mērķa izpildi kopumā, visu ilgtermiņa periodu. Šajā apņemšanās ilgtermiņa periodā var neierobežoti paplašināt apņemšanās apjomu, salīdzinājumā ar pirmā saistību gada apstiprināto apņemšanās apjomu, pie nosacījuma ja šāda iespēja ir paredzēta nacionālajos normatīvajos aktos konkrētā kalendārajā gadā, atbilstoši konkrētās intervences pieejamam nerezervētajam finansējuma apmēram. Apņemšanās apjomu atbalsta pretendents turpmākajos gados var neierobežoti samazināt, nodrošinot, ka kārtējā gadā tas nav zemāks par noteikto minimālo dzīvnieku vienību vai bišu saimju skaitu, kas jānodrošina kā atbilstības nosacījums, atkarībā no atkarībā no intervence aktivitātes veida un to aprakstos noteiktā. Ja apņemšanās laikā kāds vai visi lauksaimniecības dzīvnieki gājuši bojā, ir neārstējami slimi vai likvidējami u.tml., tad pie objektīvi pamatotiem apstākļiem konkrēto apņemšanos var izbeigt bez iepriekš saņemtā atbalsta atmaksas. Ja atbalsta pretendents rīcība ir patvaļīga un bez objektīva iemesla, kura rezultātā tas apņemšanos izbeidz pirms termiņa, tad iepriekšsaņemtais atbalsts par lauksaimniecības dzīvnieku shēmu intervenci ir jāatmaksā.

Pārrēķiniem piemērojamais koeficients atkarībā no dzīvnieku veida, nosacīto liellopu vienību noteikšanai KLP

Nr. p. k.	Dzīvnieks	Koeficients
1.	Buļļi, govys un citi liellopi, kas vecāki par 24 mēn., un zirgu dzimtas dzīvnieki, kas vecāki par 6 mēn.	1,000*
2.	Liellopi vecumā no 6 līdz 24 mēn.	0,600*
3.	Liellopi, kas nav vecāki par 6 mēn.	0,400*
4.	Aitas (t. sk. mufloni) un kazas	0,150*
5.	Vaislas sivēnmātes (> 50 kg)	0,500*
6.	Citas cūkas	0,300*
7.	Dējējvistas	0,014*
8.	Citi mājputni	0,030*
9.	Truši u.c. kažokzvēri	0,030**
10.	Brieži (staltbrieži), kamieli	0,610**
11.	Dambrieži, lamas, alpakas	0,300**
12.	Ziemeļamerikas brieži (baltastes un melnastes brieži)	0,400**
13.	Stirnas	0,130**
14.	Bišu strops	0,2**

1. * Koeficients atbilstoši īstenošanas vai deleģētajos aktos noteiktajam.

2. ** - Koeficients, ņemot vērā zinātniskus datus un konkrētos apstākļus.

“Pārskatīšanas klauzula attiecībā uz 70.panta intervencēm LA10.1.; LA10.2.; LA10.3; LA10.4.; LA10.5; LA11

Saskaņā ar Regulas 2021/2115 70.panta 7. punktu, ja saistību perioda laikā tiek grozīti šī panta 3. -punktā minētie attiecīgie obligātie standarti, prasības vai pienākumi, kuri šīm saistībām jāpārsniedz, vai lai nodrošinātu minētā punkta pirmās daļas d) -punkta noteikumu ievērošanu, ir paredzēta pārskatīšanas klauzula, lai nodrošinātu to pielāgošanu. Ja labuma guvējs (atbalsta saņēmējs) nepiekrīt šādai pielāgošanai, saistību piemērošanu pārtrauc, un par laikposmu, kurā saistības bija spēkā, maksājumi, kas veikti saskaņā ar šo pantu, nav jāatmaksā. Tā pat tiek nodrošināts, ka darbībām, kas īstenotas saskaņā ar tādu intervences

veidu, kurš minēts šajā pantā, un kas pārsniedz KLP stratēģiskā plāna periodu, ir paredzēta pārskatīšanas klauzula, lai ļautu tās pielāgot nākamajā periodā piemērojamajam tiesiskajam regulējumam.”

Citi nosacījumi

Vadošā iestāde nepieciešamības gadījumā, lai nodrošinātu pilnīgu un efektīvu publiskā finansējuma apgušanu, var uzņemties virssaistības līdz 5% apjomā no sākotnēji paredzētā budžeta, ievērojot pasākumu ieviešanas gaitu.

Paziņojums, ar ko apliecina standarta izmaksu, papildu izmaksu un negūto ienākumu aprēķinu atbilstību un precizību

Lai pamatotu un apstiprinātu lauku attīstības intervenču atbalsta maksājumus, kas tiek piešķirti saskaņā ar 70. un 72.pantu, pamatojoties uz standarta izmaksām, papildu izmaksām vai neiegūtajiem ieņēmumiem, SIA „Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs” veica atbalsta maksājumu aprēķinu. Atbilstoši Komisijas Regulas Nr. 2021/2115 82.panta nosacījumiem SIA „Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir iestāde, kura ir funkcionāli neatkarīga no programmas ieviešēja. Sīkāks skaidrojums par aprēķiniem iekļauts attiecīgo pasākumu aprakstā un KLP SP pielikumā.

5. Tiešie maksājumi, stratēģijā norādītās nozaru un lauku attīstības intervences

5.1. Tiešo maksājumu intervences

Eco-scheme(31) - Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas

TM4.1 - Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi

Intervences kods (daļībvalsts)	TM4.1
Intervences nosaukums	Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi
Intervences veids	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas / 31. panta 7. punkta b) apakšpunkts — kompensācijas maksājums
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts	Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā	
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvēstāciju, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku	
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām	

KLP DARBĪBAS JOMAS kods + apraksts
AOA-B pielāgošanās klimata pārmaiņām, tai skaitā pasākumi pārtikas ražošanas sistēmu noturības, kā arī dzīvnieku un augu daudzveidības uzlabošanai, lai palielinātu pretestību pret slimībām un klimata pārmaiņām
AOA-D augsnes degradācijas novēršana, augsnes atjaunošana, augsnes auglības un barības vielu [un augsnes biotas] apsaimniekošanas uzlabošana

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM4 V1	Samazināt SEG emisijas no LIZ apsaimniekošanas, veicinot ilgtspējīgu praksi īstenošanu	Augsta	Jā
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā
SM5 V1	Augsnes kvalitātes uzlabošana, veicinot struktūras uzlabošanu, ilgtspējīgu apsaimniekošanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts	Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
-------------------------------------	---

R.12 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņām
R.14 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)
R.19 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības, kas ir labvēlīgas augsnes apsaimniekošanai tāādā veidā, kas uzlabo augsnes kvalitāti un augsnes biotu (piemēram, samazinot augsnes apstrādi, nodrošinot kultūraugu segu, izmantojot augmaīnu, arī ar pākšaugiem)
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Aktivitātes mērķis ir veicināt ilgtspējīgu lauksaimnieciskās ražošanas metožu izmantošanu lauksaimniecības zemju apsaimniekošanā. Veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, rūpēties par ūdens un augsnes kvalitātes un auglības uzlabošanu. Sekmēt augsnes biotas uzlabošanu un erozijas ierobežošanu. Samazināt slimību un kaitēkļu riskus, lai samazinātu pesticīdu lietošanas vajadzību, riskus un noplūdi.

Intervence ir izstrādāta, lai risinātu ar SVID definēto vajadzību “Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu”. Tā sniegs ieguldījumu KLP stratēģiskā vides mērķa par ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām (SO4) nodrošināšanā. Ar šo intervenci tiks sasniegti rezultāti tādās darbības jomās kā:

- pielāgošanās klimata pārmaiņām, tostarp pasākumi pārtikas ražošanas sistēmu noturības uzlabošanai, kā arī dzīvnieku un augu daudzveidība, lai panāktu lielāku izturību pret slimībām un klimata pārmaiņām;
- augšnes degradācijas novēršana, augsnes atjaunošana, augsnes auglības un barības vielu apsaimniekošanas un augsnes biotas uzlabošana.

Veidojot augsnes segumu rudens, ziemas periodā tiek samazināta augsnes erozija un iespējamais ūdens piesārņojums ar nitrātiem, jo augu rugāji un atliekvielas palēnina nokrišņu un sniega kušanas noteces ātrumu. Augšnes segums dod iespēju arī palielināt oglekļa uzkrāšanos augsnē un pakāpeniski palielina augsnes organisko vielu daudzumu, tādējādi uzlabojot augsnes struktūru, stabilitāti un palielinot mitruma un barības vielu aizturēšanas spēju augu augšanai.

Plānošanas periodā 2014-2020 (2022) lauksaimniekiem bija jānodrošina maksājums par klimatam un videi labvēlīgām lauksaimniecības praksēm jeb zaļināšana. Viena no zaļināšanas praksēm bija kultūraugu dažādošana un tā bija attiecināma uz visu saimniecību. Šāda prakse veicināja lauksaimnieku ieguldījumu vides un klimata mērķos un būtu lietderīgi līdzvērtīgu praksi turpināt arī nākotnē. Bet lai pastiprinātu šādas prakses devumu videi un klimatam būtu jāpastiprina nosacījumi un tā būtu jāattiecinā uz aramzemes platībām.

Kultūru dažādošanas galvenais mērķis ir attīstīt daudzveidīgāku lauksaimniecības zemes struktūru, novēršot monokultūru platību veidošanos lielās teritorijās. Veicot kultūru dažādošanu, lauksaimnieku mājāsaimniecības var sadalīt ražošanas un ekonomisko risku plašākā kultūru klāstā, tādējādi samazinot finansiālos riskus, kas saistīti ar nelabvēlīgiem laika apstākļiem vai tirgus satricinājumiem. Dažādu produktu audzēšana var palīdzēt arī finansiāli, paplašinot tirgus potenciālu. Dažos apgabalos dažādu kultūru iekļaušana var veicināt jaunu uz lauksaimniecību balstītu nozaru attīstību, uzlabojot lauku kopienas ekonomisko potenciālu.

Kultūru dažādošana ir lauksaimniecības prakse, kas paredz audzēt vairāk kā vienu kultūraugu. Tā sniedz vairākas priekšrocības un varētu atrisināt dažas no galvenajām problēmām, ar kurām saskaras mūsdienu lauksaimnieki. Kultūraugu dažādošana:

1) padara kultūraugus izturīgākus un samazina kaitēkļu, tostarp slimību, kukaiņu un nezāļu radītos riskus. Tradicionālais kultūraugu audzēšanas veids ir stādīt vienu šķirni noteiktā platībā, kā rezultātā rodas platības, kas ir uzņēmīgas pret vienu un to pašu apdraudējumu – kaitēkļiem vai slimībām. Kultūraugu dažādošana nozīmē, ka neviens kaitēklis vai slimība nevar iznīcināt visu saimniecības ražu.

2) mazina ietekmi uz vidi un padara saimniecību videi draudzīgāku, jo stādot dažādas kultūras, augsne kļūst veselīgāka, kas savukārt samazina vajadzību izmantot pārmērīgu mēslojuma daudzumu. Turklāt dažādošana nodrošina, ka kultūraugi ir izturīgāki pret slimībām un tāpēc tiem nepieciešams mazāk pesticīdu.

3) uzlabo augsnes kvalitāti, saglabājot dabas resursu kvalitāti (augšņu barības vielas / augsnes auglību un ūdeni) un palielina derīgo apputeksnētāju populāciju.

4) var mazināt ekonomisko nenoteiktību, audzējot vairāk nekā viena veida kultūraugus, un var mazināt riskus, kas saistīti ar cenu svārstībām. Daudzveidīga kultūraugu audzēšana var palielināt ražas un produkcijas kvalitāti un nodrošina noturību pret ļoti maīnīgiem laika apstākļiem, ko rada klimata pārmaiņas.

5) veicina pārtikas pieprasījuma līdzsvarošanu un kvalitatīvas lopbarības ražošanas palielināšanu, tai pat laikā nodrošinot labvēlīgu ietekmi uz dabas resursu saglabāšanu, jo daudzveidīgas audzēšanas sistēmas parasti nodrošina daudzveidīgāku un veselīgāku pārtiku cilvēkiem un mājlopiem.

Mērķa platība ir noteikta prognozējot iespējamo lauksaimnieku interesi iesaistīties konkrētā atbalsta intervencē ņemot vērā potenciālās atbalsttiesīgās platības un esošajā periodā deklarētās platības pa kultūraugu veidiem.

Šīs intervences ietvaros atbalstu var saņemt aktīvs lauksaimnieks, kurš gatavs uzņemties konkrētās saistības, izņemot bioloģiskos lauksaimniekus, jo tiem ir izveidota mērķēta intervence TM4.7 "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās" ar līdzīgām saistībām.

Atbalsta pretendents drīkst pieteikties arī uz citām ekoshēmu intervencēm un agrovides pasākumiem, ja saistības ir savstarpēji salāgojamas.

Ekoshēmas saistību apraksts

Atbalstu piešķirt, ja nodrošina:

1. kultūraugu dažādošanu, ja aramzeme ir:

1.1. no 1 līdz 10 ha, galvenais kultūraugs nepārsniedz 75% no aramzemes;

1.2. no 10,01 ha līdz 30 ha, tad audzē vismaz 3 dažādus kultūraugus, galvenā kultūrauga platība nepārsniedz 65 %, divu galveno kultūraugu platība nepārsniedz 90% no aramzemes;

1.3. vairāk nekā 30,01 ha, tad audzē vismaz 4 dažādus kultūraugus, galvenā kultūrauga platība nepārsniedz 65 %, divu galveno kultūraugu platība nepārsniedz 90%, un pirmie trīs kultūraugi nepārsniedz 99% no aramzemes platības.

2. segumu rudens-ziemas periodā:

2.1. nitrātu jutīgajā teritorijā vismaz 75% no saimniecības aramzemes platības;

2.2. Vidzemē un Latgalē vismaz 65% no saimniecības aramzemes platības;

2.3. pārējā teritorijā vismaz 70% no saimniecības aramzemes platības.

3. visās atbalstam pieteikto ilggadīgo stādījumu (augļi un ogas) platības rindstarpās veido augsnes segumu rudens-ziemas periodā;

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Atbalstu varēs saņemt aktīvais lauksaimnieks, kas pieteicies ISIP un izpilda pamatnosacījumus (atbalsttiesīgas zemes, minimāliem atbalsta saņemšanas nosacījumiem) un nosacījumu sistēmu.

TM4.1 atbalstu var saņemt par platību, kurā audzē graudaugus, šķiedraugus, rapsi, ripsi, dārzeņus, kartupeļus, pākšaugus, zemenes, arbūzus un melones, garšaugus, ārstniecības augus un ilggadīgos stādījumus (augļus, ogas).

Prasība par galvenā kultūrauga īpatsvara nodrošināšanu tiek uzskatīta par izpildītu, ja galvenais kultūraugs ir aramzemē sēts zālājs, papuve vai tauriņzieži (neieskaitot lauka pupas, zirņus, soju un dārza pupiņas) un tiek pārsniegts 65 procentu īpatsvars.

Ja vismaz 80 procentus no aramzemes izmanto, lai audzētu aramzemē sētos zālājus, papuvi vai tauriņziežus (neieskaitot lauku pupas, zirņus, soju un dārza pupiņas), vai to vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos, tad uzskatāms, ka prasība par kultūraugu dažādošanu ir izpildīta.

* “kultūraugs” ir atšķirīgas ģints kultūraugs, kas definēts kultūraugu botāniskajā klasifikācijā vai atšķirīgas sugas [vai apakšsugas](#) augi, kas pieder pie kādas no Krustziežu (Brassicaceae), nakteņu (Solanaceae), ķirbju (Cucurbitaceae), tauriņiežu (Leguminosae) un balandu (Chenopodiaceae) dzimtām.

Ziemāju kultūraugus un pavasara kultūraugus, [kā arī kultūraugus, kuros ir iesēts zālāju pasējs vai pēc kuriem audzē starpkultūru](#), uzskata par atšķirīgiem kultūraugiem, pat ja tie pieder pie vienas ģints. Papuve un stiebrzāles vai citi lopbarības zālaugi tiek uzskatīti kā atsevišķs kultūraugs.

Rudens - ziemas periods ir dalībvalsts noteikts laika periods, kāds noteikts LLVS 6 standartam, t.i. 15.11.-15.02.

Augsnes segums var būt piemēram, sēti vai stādīti kultūraugi, zālaugi vai neapstrādātas platības pēc kultūraugu novākšanas. Nosakot aramzemes platību ar augsnes segumu, tajā neieskaita dārzeni, kartupeļu un biešu platību, kurā novākta raža pēc kārtējā gada 1. septembra un kas pēc ražas novākšanas ir aparta jeb apstrādāta un atstāta bez augu seguma.

Šīs intervences atbalstu nevar saņemt bioloģiskie lauksaimnieki, jo tiem ir izveidota mērķēta intervence TM4.7 “Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās” ar līdzīgām saistībām.

Tauriņzieži nevar saņemt TM4.1. atbalstu, jo tiem ir paredzētas citas atbalsta intervences, piemēram, tauriņzieži saņems TM4.2 “Ekoloģiski nozīmīga platība” atbalstu.

Arī papuve nevar saņemt TM4.1. atbalstu, jo papuves veidošana tiek atbalstīta TM4.2. intervencē.

Kultūraugi un ilggadīgo stādījumu platības var saņemt arī agrovides atbalstu, jo atšķiras intervencēs paredzētās saistības.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
GAEC06	Minimāls augsnes pārklājums, lai izvairītos no kailas zemes visjutīgākajos periodos
GAEC07	Augseka aramzemēs, izņemot kultūrām, kas aug zem ūdens

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

nav

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar ekoshēmu (paskaidrojiet, kā ekoshēma pārsniedz bāzes līniju, jo īpaši attiecībā uz SMR un valsts standartiem)

LLVS 7 ietvaros ir jānodrošina augmaiņa [vai kultūraugu dažādošanas minimālās prasības](#), bet ekoshēmā ir jānodrošina pastiprināta kultūraugu dažādošana jau no pirmā hektāra un lielās saimniecībās jāaudzē pat četrus dažādus kultūraugus, ievērojot konkrētu kultūraugu īpatsvaru.

Saskaņā ar LLVS 6 lauksaimniekam jānodrošina, ka ziemas periodā 55% līdz 65% (NJT) no saimniecības aramzemes un ilggadīgo stādījumu platības ir ar augsnes segumu. Ekoshēmas ietvaros ziemas segumam atvēlētās platības daļa ir palielināta— aramzemei jābūt ar ziemas segumu no 65% līdz 75% (NJT), bet ilggadīgajiem stādījumiem segums jānodrošina visā atbalstam pieteikto rindstarpu platībā.

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

Atbalsts tiks sniegts ikgadēja maksājuma veidā un atbalsts ir paredzēts par atbalsttiesīgajiem hektāriem. Atbalsta likmes netiks diferencētas kādai grupai vai teritorijai.

Kompensējošs maksājums ~~tiks~~ tiek piešķirts ~~ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešot konkrēto praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi. Kultūraugu~~

~~dažādošanas nodrošināšanai ņemt vērā papildus izdevumus~~ un aprēķināts, kas veidojas no izmaksu starpības starp LLVS7 noteiktajām pamatprasībām kultūraugu dažādošanai un augstākām TM4.1 prasībām. Attiecīgi – maksājuma apmērs segs lauksaimnieka negūtos ienākumus, kas rodas nodrošinot prasību izpildi virs LLVS 7 noteiktajām kultūraugu dažādošanas minimālajām prasībām.

Kultūraugu dažādošanas nodrošināšanai ņemti vērā papildus izdevumi, kas nepieciešami vairāku dažādu kultūraugu sēklas iegādei, aramzemes apstrādei un mēslošanai.

Kompensācijas likme veidojas ņemot vērā apstākli, ka LLVS7 noteiktā pamatprasība nosaka, ka galvenais kultūraugs nedrīkst aizņemt vairāk kā 75% no saimniecības aramzemes, bet ekoshēma TM4.1 ietvarā galvenais kultūraugs nedrīkst aizņemt vairāk kā 65% no saimniecības aramzemes, kas nozīmē mazākus ienākumus no galvenā kultūrauga audzēšanas, savukārt citu kultūraugu audzēšana nevar pilnībā aizstāt negūtos ienākumus. Tāpat ekoshēma TM4.1 ietvarā kultūraugu audzēšana ir jāplāno tā, lai ar minimāliem ienākumu zaudējumiem veidotu un nodrošinātu arī segumu rudens, ziemas periodā. Kompensācijas likme ietver arī kompensāciju par augsnes seguma veidošanu ilggadīgajos stādījumos.

Plānotās vienības maksimālā summa ~~daļēji~~ kompensē saistību rezultātā radušās papildus izmaksas vai negūtos ienākumus, savukārt plānotā vienības summa – tikai daļēji.

Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti parastās lauksaimniecības prakses bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izmaksām, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, kas rastos no jauno saistību ievērošanas.

Atbalsta maksājuma aprēķinus apstiprina neatkarīga iestāde - Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu
Neattiecas

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 12. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

TM4.1 ir atdalītais tiešo maksājumu atbalsts, kam nav vai vismaz ir minimāla tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu.

Atbalsts tiks piešķirt tikai, ja atbalsta pretendents apņemsies izpildīt papildus saistības, kas saistītas ar videi un klimatam draudzīgu praksi izpildi. Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešot konkrētu praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi.

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U4.1 - Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi	Vienota		R.12; R.14; R.19

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U4.1 - Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā negūtos ienākumus un papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U4.1 - Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi	Plānotā vienības summa	43,00	43,00	43,00	43,00	43,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	30,10	30,10	30,10	30,10	30,10	
	Plānotās vienības maksimālā summa (EUR)	55,90	55,90	55,90	55,90	55,90	
	O.8 (vienība: Hektāri)	388 103,59	415 214,24	445 411,90	478 151,52	492 840,32	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	16 688 454,37	17 854 212,32	19 152 711,70	20 560 515,36	21 192 133,76	95 448 027,51
KOPĀ	O.8 (vienība: Hektāri)	388 104,00	415 214,00	445 412,00	478 152,00	492 840,00	Summa 2 219 722,00 Maks.: 492 840,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)	16 688 454,00	17 854 212,00	19 152 712,00	20 560 515,00	21 192 134,00	95 448 027,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

TM4.2 - Ekoloģiski nozīmīgas platības

Intervences kods (daļībvalsts)	TM4.2
Intervences nosaukums	Ekoloģiski nozīmīgas platības
Intervences veids	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas / 31. panta 7. punkta b) apakšpunkts — kompensācijas maksājums
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā

SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spēja pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvēstresānu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku

SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām

SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas

SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

KLP DARBĪBAS JOMAS kods + apraksts

AOA-C ūdens kvalitātes aizsardzība vai uzlabošana un ūdens resursu slodzes samazināšana

AOA-D augsnes degradācijas novēršana, augsnes atjaunošana, augsnes auglības un barības vielu [un augsnes biotas] apsaimniekošanas uzlabošana

AOA-E bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, biotopu vai sugu saglabāšana vai atjaunošana, tai skaitā ainavas iezīmju vai ar ražošanu nesaistītu teritoriju uzturēšana un veidošana

AOA-F pasākumi pesticīdu ilgtspējīgai un mazākai lietošanai, jo īpaši tādu pesticīdu, kas apdraud cilvēku veselību vai vidi

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā
SM5 V1	Augsnes kvalitātes uzlabošana, veicinot struktūras uzlabošanu, ilgtspējīgu apsaimniekošanu	Augsta	Jā
SM6 V4	Nodrošināt tipisko lauksaimniecības zemju ainavu un to elementu aizsardzību	Augsta	Jā
SM6 V6	Sekmēt augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu	Vidēja	Jā
SM9 V5	Veicināt izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu	Vidēja	Jā

	un samazinātu pesticīdu lietošanu		
--	-----------------------------------	--	--

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā

R.12 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņām

R.19 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības, kas ir labvēlīgas augsnes apsaimniekošanai tādā veidā, kas uzlabo augsnes kvalitāti un augsnes biotu (piemēram, samazinot augsnes apstrādi, nodrošinot kultūraugu segu, izmantojot augmaīņu, arī ar pākšaugiem)

R.21 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par ūdensobjektu kvalitāti

R.22 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par uzlabotu barības vielu pārvaldību

R.24 Izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) daļa, uz ko attiecas atbalstītās konkrētās saistības, ar kurām veicina pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, lai samazinātu pesticīdu radītos riskus un ietekmi, piemēram, pesticīdu nonākšanu vidē

R.31 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības sekmēt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un atjaunošanu, arī piekopjot dabas ziņā augstvērtīgu lauksaimniecisko praksi

R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Aktivitātes mērķis ir samazināt sintētisko ķīmisko AAL lietošanu un veicināt ūdens kvalitātes, augsnes kvalitātes uzlabošanu, erozijas ierobežošanu, saglabāt bioloģisko daudzveidību, t.sk. apputeksnētājiem labvēlīgu platību veidošanu. Mērķis ir arī mazināt augsnes paskābināšanos un veicināt tauriņziežu audzēšanu. Pasākums atbilst Latvijas Lauksaimniecības universitātes pētnieku izstrādātajiem emisiju mazināšanas pasākumiem un Latvijas "Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāna 2020.-2030.gadam" mērķiem un Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā 2021.-2030.gadam ietvertajiem pasākumiem SEG emisiju mazināšanai lauksaimniecībā rīcības virzienā "7.Resursu efektīva izmantošana un SEG emisiju samazināšana lauksaimniecībā".

Intervence dos ieguldījumu Zaļā kursa mērķu sasniegšanā, īstenojot Biodaudzveidības stratēģijā paredzētos virzienus - samazināt ķīmisko pesticīdu izmantošanu un ar tiem saistītos risku, palielināt platības ar augstvērtīgiem ainavu elementiem un veicināt apputeksnētāju skaita palielināšanos. Starpkultūru un zālāju pasēja veidošana palīdzēs sasniegt ES iniciatīvas par oglekļa lauksaimniecību mērķus.

Intervence ir izstrādāta, lai risinātu ar SVID definēto vajadzību "augšnes kvalitātes uzlabošana, veicinot augsnes struktūras uzlabošanu un ilgtspējīgu augsnes apsaimniekošanu", "nodrošināt tipisko lauksaimniecības zemju ainavu un to elementu aizsardzību", un "veicināt izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu un samazinātu pesticīdu lietošanu".

Tā sniegs ieguldījumu KLP stratēģisko mērķu nodrošināšanā:

-veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām (SO5);

-veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas (SO6); un

-uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu (SO9).

Ar šo intervenci tiks sasniegti rezultāti tādās darbības jomās kā:

-ūdens kvalitātes aizsardzība vai uzlabošana un spiediena samazināšana uz ūdens resursiem;

-augšnes degradācijas novēršana, augsnes atjaunošana, augsnes auglības un barības vielu apsaimniekošanas un augsnes biotas uzlabošana;

-bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, biotopu vai sugu saglabāšana vai atjaunošana, ieskaitot ainavu iezīmju vai neproduktīvu teritoriju saglabāšanu un izveidi;

-darbības pesticīdu, jo īpaši pesticīdu, kas rada risku cilvēku veselībai vai videi, ilgtspējīgai un ierobežotai lietošanai.

Intervence paredz, ka atbalsta pretendents ir jāaudzē vai jāuztur ekoloģiski nozīmīgas platības, kurās ir ierobežota sintētisko ķīmisko AAL lietošana.

Intervencē iekļautās ekoloģiski nozīmīgo platību veidi ir pierādījuši savu devumu klimata un vides mērķu sasniegšanā:

- slāpekli piesaistoši kultūraugi un tauriņzieži – piedalās slāpekļa fiksācijā, aizsargā augsni no erozijas, to pārklājot vai noturot ar spēcīgu sakņu sistēmu, uzlabo augsnes auglību, ja tos izmanto kā zaļo mēslojumu, saglabā augsnes mitrumu un palīdz novērst nezāles, izmantojot kultūraugu atliekas.

- augi nektāra iegūšanai – ir barības vielu un enerģijas avots apputeksnētājiem un palīdz piesaistīt dažāda veida apputeksnētājus, to audzēšana palīdz saglabāt bioloģisko daudzveidību.

- starpkultūras - samazina barības vielu izskalošanos, augsnes eroziju, uzlabo augsnes auglību, palīdz ierobežot nezāles, kaitēkļus un slimības. Kā arī palielina oglekļa piesaisti un pozitīvi ietekmē barības vielu (gan slāpekļa, gan fosfora) izmantošanas efektivitāti t.i., palielinās barības vielu izmantošanas efektivitāte.

- Zaļmēslojuma augu aizņemta papuve – uzlabo augsnes auglību, palielina produktivitāti un kalpo diviem mērķiem augkopības un lopkopības sistēmās, zaļais mēslojums palīdz samazināt minerālmēslu vajadzību un var palīdzēt palielināt nākamo kultūraugu ražību. Daži zaļmēslojuma augi spēja uzkrāt (piesaistīt) slāpekli no gaisa, kas ir vērtīga augu barības viela. Citas zaļmēslojuma priekšrocības ir augsnes virsmas aizsardzība pret lietus radīto sablīvēšanos un derīgo kukaiņu, piemēram, vaboļu, patvērums.

- Zālāji pasējā - palīdz ierobežot nezāles un nodrošināt augsnē labu mitruma režīmu.

Lauksaimniekam arī ir iespēja uzņemties papildus saistības un veikt darbības, kas veicina augsnes kvalitātes un reakcijas optimizāciju. Šādas darbības īpaši ir svarīgas, lai mudināt lauksaimniekus audzēt vairāk tauriņziežus, bet vairums vērtīgo tauriņziežu vislabāk aug, ja augsnes reakcija ir neitrāla.

Vispiemērotākā augsnes reakcija tauriņziežiem ir pH 5.8 – 7.5.

Lai veicinātu lielāku tauriņziežu un citu ekoloģiski nozīmīgu platību veidošanu, ir jāveic papildus darbības, lai panāktu skābu augšņu neitralizāciju jeb augsnes reakcijas optimizēšanu, lai tās būtu piemērotas tauriņziežu audzēšanai. To var panākt izmantojot atbilstošu materiālu kā dolomitmilti vai karbonātkalki, kas ir reģistrēts valsts mēslošanas līdzekļu un substrātu sarakstā.

Tauriņzieži un augstāk minētās ekoloģiski nozīmīgās platības spēj paaugstināt augsnes bioloģisko aktivitāti, tāpēc to audzēšana uzreiz pēc augsnes reakcijas optimizēšanas ilgtermiņā mazinās vajadzību pēc papildu mēslojuma, jo tauriņziežiem ir zemākas slāpekļa mēslošanas prasības nekā citiem kultūraugiem un tie spēj bioloģiski "piesaistīt" slāpekli no gaisa. Tas palīdzēs mazināt arī slāpekļa emisijas, kā arī kavēs fosfora izskalošanos.

Augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija ir nepieciešama, jo augsnei paskābinoties samazinās kultūraugu barības elementu uzņemšanas spēja, līdz ar to samazinās to ražība, kā arī palielinās slāpekļa izskalošanās un iztvaikošanas risks. Ja augsnes reakcija ir skāba, tad augiem, kam tā nav atbilstoša, pasliktinās sakņu augšana, zarošanās, kā arī veidojas biezas, gļotainas sakņu spurgaliņas. Tādējādi sakņu sistēma ir vāji attīstīta un nav spējīga efektīvi darboties, kas ietekmē ūdens un barības vielu uzņemšanu. Tāpēc ir nepieciešami pasākumi, kas mazinātu riskus un draudus videi, kas rodas ar augsnes paskābināšanos. Augsnes paskābināšanās pasliktina augsnes struktūru un vājina ūdens aizturēšanas spēju, kas ir īpaši svarīga, lai augsne saglabātu ūdens aizturēšanas spēju. Paskābināšanās arī palielina dažādu augsnē esošo smago metālu (piem., mangāns, alumīnijs u.c.) mobilitāti, samazina slāpekļa izmantošanas efektivitāti un spēju izmantot slāpekli, tādējādi ietekmējot arī ūdens kvalitātes pasliktināšanos, ko izraisa slāpekļa un fosfora zudumi, ko neizmanto augi, un ietekmē arī gruntsūdeņu kvalitāti (nitrātu slāpekļa infiltrācija). Augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija nodrošinās augu apgādi ar nepieciešamo kalciju un magniju. Uzlabosies augsnes struktūra un citas fizikālās īpašības (aerācija, ūdens caurlaidība). Notiks augsnes mikrofloras izmaiņas augiem labvēlīgākā virzienā. Tiek sekmēta organisko vielu mineralizēšanās, nitrifikācijas process un atmosfēras slāpekļa fiksācija, kas sevišķi svarīga, audzējot tauriņziežus. Neitrāla augsnes reakcija nodrošinās arī augstu mēslojuma atdevi. Skābo augšņu neitralizācija veicinās pilnīgāku ar mēslošanas līdzekļiem iestrādāto augu barības elementu izmantošanos, samazinās slāpekļa izskalošanās un

iztvaikošanas riskus, ierobežos augu slimību izplatību, veidos augiem labvēlīgs mitruma un gaisa režīms, uzlabojot augsnes struktūru un aktivizējot mikroorganismu darbību.

Ņemot vērā sniegto informāciju JRC WIKI datu bāzē par vides un klimata pētījumos konstatētajiem rezultātiem, ir secināts:

- Trīs aplūkotajos sintēzes darbos tika konstatēts, ka augsnes papildināšana gan ar ģipsi, gan kaļķi, salīdzinot ar augsnes nepapildināšanu, pozitīvi ietekmēja augsnes fizikāli ķīmisko kvalitāti.
- Gan kaļķošanas, gan ģipša maisījumi, salīdzinot ar maisījumu neesamību, uzrādīja konsekvētu pozitīvu ietekmi uz kultūraugu ražu. No 5 sintēzes darbiem 4 parādīja pozitīvu ietekmi (ražas palielināšanos), bet 4 no tiem parādīja pozitīvu ietekmi (ražas palielināšanos). Tikai vienā dokumentā ziņots par nenoteiktu ietekmi.

Intervences papildus saistības paredz, ka atbalsta pretendents ir jāpierāda nepieciešamība samazināt augsnes skābumu. To var izdarīt elektroniskā sistēmā sniedzot atzīmi/informāciju par augsnes reakciju (pH). Informācija par augsnes reakciju tiek pamatota ar augšņu agroķīmisko izpēti vai analīzēm, kas veiktas saskaņā ar nacionālo likumdošanu, kā arī ir jābūt rekomendācijai mazināt augsnes skābumu jeb veikt augsnes pamatkaļķošanu. Augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija ir atbalstāma, ja augsnes pH ir zemāks par 5,5. Ņemot vērā Nitrātu direktīvas prasības un, lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret visiem lauksaimniekiem, prasība par augsnes agroķīmisko izpēti tiek noteikta intervences atbilstības kritērijos nevis kā saistības. Galvenās saistības, veicot augsnes kvalitātes un reakcijas optimizāciju, ir nodrošināt, ka optimizācijai izmantotais materiāla daudzums nav mazāks kā daudzums, kas ieteikts saskaņā ar augsnes agroķīmisko izpēti. Tāpat, konkrētā laukā visā tā platībā obligāti ir jāveido ekoloģiski nozīmīga platība vai jāaudzē tauriņzieži, lai paaugstinātu augsnes bioloģisko aktivitāti un ilgtermiņā mazinātu vajadzību pēc papildu mēslojuma. Šajās platībās arī ir ierobežota sintētisko, ķīmisko augu aizsardzības līdzekļu lietošana.

Mērķa platība ir noteikta prognozējot iespējamo lauksaimnieku interesi iesaistīties konkrētā atbalsta intervencē ņemot vērā potenciālās atbalsttiesīgās platības un esošajā periodā deklarētās platības pa kultūraugu veidiem.

Tāpat ir ņemta vērā Valsts augu aizsardzības dienesta sniegtā informācija par platībām valstī, kurās veikta augšņu agroķīmiskā izpēte un to secinājumiem par vajadzību mazināt augsnes skābumu jeb veikt augsnes reakcijas optimizāciju. Augsnes reakcijas optimizācija būtu nepieciešama apmēram 23% no Latvijas aramzemes. Platības, kurās būtu nepieciešams veikt reakcijas optimizāciju ir prognozējamās 200 000 ha apmērā visā plānošanas periodā. Tā kā augsnes reakcija optimizēšana ir jāveic tikai reizi piecos gados, tad mērķa platība tiek sadalīta proporcionāli pa gadiem un ikgadējā mērķa platība noteikta 40 000 ha gadā. Lauku, kurā būs veikta augsnes reakcijas optimizācija atbalstam drīkst pieteikt tikai vienu reizi.

Arī saskaņā ar Latvijas Nacionālā enerģētikas un klimata plānā 2021.-2030.gadam iekļauto pasākumu sarakstu, ir jāveicina slāpekļa piesaistošo kultūraugu, tai skaitā, tauriņziežu audzēšana.

Šīs intervences ietvaros atbalstu var saņemt aktīvs lauksaimnieks, kurš gatavs uzņemties konkrētās saistības.

Atbalsta pretendents drīkst pieteikties arī uz citām ekoshēmu intervencēm un agrovides pasākumiem, ja saistības ir savstarpēji salāgojamas.

Ekoshēmas saistību apraksts

1. Atbalstam pieteiktajās platībās tiek veidotas ekoloģiski nozīmīgas platības un tajās laika periodā, kamēr uz lauka atrodas konkrētās kultūras netiek lietoti ķīmiskie augu aizsardzības līdzekļi (AAL):

- slāpekli piesaistošiem kultūraugiem, tauriņziežiem, kas sēti maisījumā ar aramzemē sētām stiebrzālēm vai graudaugiem, kur tauriņzieži ir vairāk kā 50%, un augiem nektāra iegūšanai netiek lietoti AAL visu kalendāro gadu.
- zaļmēslojuma augu papuvēs netiek lietoti AAL līdz brīdim, kad tiek veikta zaļmēslojuma iestrāde augsnē;
- starpkultūrām netiek lietoti AAL starpkultūru audzēšanas laikā;

- zālāju pasējā netiek lietoti AAL no virsauga novākšanas līdz kalendārā gada beigām;
2. Atbalstu piešķir par aramzemes platību, kurā tiek audzēti vai uzturēti šādi kultūraugi:
- **slāpekli piesaistoši kultūraugi** (izņemot lauka pupas, zirņus), kas kārtējā gada veģetācijas periodā audzējami tīrsējā vai maisījumos.
 - **tauriņzieži sēti maisījumā ar aramzemē sētām stiebrzālēm vai graudaugiem, kur tauriņzieži ir vairāk kā 50%** un tie audzējami kārtējā gada veģetācijas periodā.
 - **augi nektāra iegūšanai** (medusaugi), kas audzējami tīrsējā vai maisījumos kārtējā gada veģetācijas periodā un tos nopļauj ~~un novāc~~ vai sasmalcina pēc ziedēšanas.
 - **zaļmēslojuma augu papuves** - platība, ko aizņem ~~maisījumā sēti vismaz divi~~ dalībvalsts noteikto zaļmēslojuma augi t.sk. vismaz viens ir kāds no tauriņziežiem un tie audzējami maisījumā kārtējā gada veģetācijas periodā. Platību neizmanto ganīšanai, lopbarības ieguvei vai citai ražošanai. Atbalsts tiks piešķirts par zaļmēslojuma augu papuves daļu, kas nepārsniedz ~~10%~~ dalībvalsts noteikto īpatsvaru no saimniecības aramzemes platības.
 - **starpkultūras** - platība, ko aizņem maisījumā sēti vismaz divi starpkultūru augi. Starpkultūras ~~sēj~~ audzē pēc galvenā kultūrauga un sēj ne vēlāk kā līdz kārtējā gada 15. septembrim un to sējumu saglabā vismaz 2 mēnešus.
 - **zālāji pasējā** – zeme kārtējā gada veģetācijas periodā, ko aizņem zem labības vai pākšaugu virsauga tīrsējā vai savstarpējos maisījumos sētas stiebrzāles vai tauriņzieži.

3. Papildus atbalstu (top-up) par platību, kurā plāno veidot ekoloģiski nozīmīgu platību vai audzēt tauriņziežus t.sk. pākšaugus un tiek veikta augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija, piešķir ievērojot šādus nosacījumus:

1. katram laukam, kurā tiek plānota augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija elektroniskā sistēmā ir atzīme par augsnes reakciju (pH līmenis). Informācija par augsnes reakciju tiek pamatota ar augšņu agroķīmisko izpēti vai analīzēm, kas veiktas saskaņā ar nacionālo likumdošanu, kā arī ir jābūt rekomendācijai mazināt augsnes skābumu jeb veikt augsnes pamatkalķošanu.
2. augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija ir atbalstāma, ja augsnes pH smilts augsnēs ir zemāka par 5,5, mālsmilts augsnēs zemāka par 5,8, smilšmāla augsnēs zemāka par 6,3 vai mālainās augsnēs zemāka par 6,5.
3. augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija tiek veikta nodrošinot, ka izmantotais augsnes reakcijas optimizācijas materiāla daudzums nav mazāks nekā daudzums, kas ieteikts saskaņā ar augsnes agroķīmisko izpēti vai analīzēm, un izmantojot atbilstošu materiālu - dolomītmiltus, kalņakmens miltus, dolomīta karbonātkalķi vai citu kalķošanas materiālu, kas ir reģistrēts un publicēts Valsts augu aizsardzības dienesta Mēslošanas līdzekļu un substrātu sarakstā.
4. pēc augsnes optimizēšanas materiāla izmantošanas elektroniskā sistēmā līdz dalībvalsts noteiktam datumam sniedz informāciju par to.
5. Konkrēto platību lauksaimnieks var pieteikt atbalstam vienu reizi periodā (2023-2027).

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Atbalstu varēs saņemt aktīvais lauksaimnieks, kas pieteicies ISIP un izpilda pamatnosacījumus (atbalsttiesīgas zemes, minimāliem atbalsta saņemšanas nosacījumiem) un nosacījumu sistēmu.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
GAEC06	Minimāls augsnes pārklājums, lai izvairītos no kailas zemes visjutīgākajos periodos

GAEC08	Minimālā lauksaimniecības platības daļa, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām iezīmēm vai teritorijām. Vismaz 4 % no aramzemes lauku saimniecības līmenī, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām teritorijām un iezīmēm, tai skaitā atmatā atstātai zemei. Ja lauksaimnieks apņemas vismaz 7 % no savas aramzemes atvēlēt ar ražošanu nesaistītām teritorijām vai iezīmēm, tai skaitā atmatā atstātai zemei, saskaņā ar uzlaboto ekoshēmu atbilstīgi 28. panta 5.a punktam, tā daļa, kas attiecināma uz atbilstību šim LLVS, ir ierobežota līdz 3 %. Minimālā daļa ir vismaz 7 % no aramzemes lauku saimniecības līmenī, ja tā ietver arī secīgās kultūras vai slāpekli piesaistošas kultūras, ko audzē, neizmantojot augu aizsardzības līdzekļus, un 3 % no tās ir atmatā atstāta zeme vai ar ražošanu nesaistītas iezīmes. Daļbvalstīm secīgajām kultūrām jāizmanto svērums koeficients 0,3. Aina vas iezīmju saglabāšana. Aizliegums griezt dzīvžogus un cirst kokus putnu vairošanās un ligzdošanas sezonā. Invazīvu augu sugu izplatības novēršanas pasākumi kā izvēles iespēja
--------	--

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

nav.

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar ekoshēmu (paskaidrojiet, kā ekoshēma pārsniedz bāzes līniju, jo īpaši attiecībā uz SMR un valsts standartiem)

Pieteiktajā platībā nedrīkst izmantot sintētiskos vai ķīmiskos AAL.

LLVS 6 nosacījumi ir attiecināmi uz saimniecību kopumā, kur konkrēts īpatsvars no aramzemes platības ir jāveido ar augsnas segumu rudens - ziemas periodā. TM4.2 kultūras audzē veģetācijas periodā un no tām pārziemo (var veidot segumu) tikai daudzgadīgās kultūras.

Papildus saistības par platību, kurā plāno veidot ekoloģiski nozīmīgu platību vai audzēt tauriņziežus un tiek veikta augsnas kvalitātes un reakcijas optimizācija, uzlabos augsnas struktūru un reakciju, kā arī paaugstinās augsnas bioloģisko aktivitāti un veicinās pilnīgāku mēslojuma izmantošanu, palīdzēs ierobežot augu slimību izplatību. Optimizējot augsnas reakciju un veidojot tajās ekoloģiski nozīmīgas platības t.sk. audzējot tauriņziežus, samazinās slāpekļa emisijas kā arī tiek kavēta fosfora izskalošanās. Ilgtermiņā tas mazinās vajadzība pēc papildu mēslojuma un dos netieši ieguldījumu LLVS un SMR mērķos.

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

Atbalsts tiks sniegts ikgadēja maksājuma veidā un atbalsts ir paredzēts par atbalsttiesīgajiem hektāriem. Atbalsta likmes netiks diferencētas kādai grupai vai teritorijai.

Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešos konkrēto praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi.

Šīs intervences ietvaros tiek piemērotas dažādas atbalsta likmes par dažādu videi un klimatam draudzīgu platību izveidošanu.

Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti parastās prakses bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izmaksām, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un/vai papildus izmaksām, kas rastas no jauno saistību ievērošanas. Negūtie ienākumi un papildu izmaksas tika aprēķinātas, pamatojoties uz salīdzinājumu ar ienesīgāko kultūraugu kā ziemas kvieši audzēšanu, kompensējot starpību, kas rodas audzējot mazāk ienesīgās kultūras kā slāpekli piesaistošas kultūras, zālāju ar lielāku tauriņziežu īpatsvaru vai nektāraugus.

Zaļmēslojuma augu papuves likme ir noteikta, ņemot vērā tikai papildus izmaksas, kas rodas, lai izpildītu ekoshēmas noteiktās saistības - sēt vismaz divus zaļmēslojuma augus t.sk. vismaz viens ir kāds no tauriņziežiem.

Papildus kompensācijas likme (top-up) ir noteikta, ņemot vērā papildus izmaksas, kas rodas par darbībām, kas tiek veiktas augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācijas nodrošināšanai pirms konkrētā platībā tiek veidotas ekoloģiski nozīmīgas platības.

Plānotās vienības maksimālā summa daļēji kompensē saistību rezultātā radušās papildus izmaksas un/vai negūtos ienākumus.

Atbalsta maksājuma aprēķinus apstiprina neatkarīga iestāde - Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 12. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

TM4.2 ir atdalītais tiešo maksājumu atbalsts, kam nav vai vismaz ir minimāla tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu.

Atbalsts tiks piešķirt tikai, ja atbalsta pretendents apņemsies izpildīt papildus saistības, kas saistītas ar videi un klimatam draudzīgu praksi izpildi. Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešot konkrēto praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U4.2.1 - Nektāraugi, slāpekli piesaistoši kultūraugi (izņemot lauka pupas, zirņus) un aramzemē sētu stiebrzāļu vai tauriņziežu maisījums, kur tauriņzieži > 50%	Vienota		R.21; R.22; R.24; R.31
TM U4.2.2 - Zaļmēslojuma papuve	Vienota		R.19; R.21; R.22; R.24
TM U4.2.3 - Starpkultūras	Vienota		R.12; R.19; R.21; R.22; R.24
TM U4.2.4 - Zālāju pasējs	Vienota		R.19; R.21; R.22; R.24
TM U4.2.5 - Augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija	Vienota		R.19

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U4.2.1 - Nektāraugi, slāpekli piesaistoši kultūraugi (izņemot lauka pupas, zirņus) un aramzemē sētu stiebrzāļu vai tauriņziežu maisījums, kur tauriņzieži > 50%

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā negūtos ienākumus un papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus.

TM U4.2.2 - Zaļmēslojuma papuve

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus

TM U4.2.3 - Starpkultūras

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā negūtos ienākumus un papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus

TM U4.2.4 - Zālāju pasējs

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā negūtos ienākumus un papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus

TM U4.2.5 - Augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U4.2.1 - Nektāraugi, slāpekli piesaistoši kultūraugi (izņemot lauka pupas, zirņus)	Plānotā vienības summa	151,00	151,00	151,00	151,00	151,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	105,70	105,70	105,70	105,70	105,70	

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
pupas, zirņus) un aramzemē sētu stiebrzāļu vai tauriņziežu maisījums, kur tauriņzieži > 50%	Plānotās vienības maksimālā summa (EUR)	193,00	193,00	193,00	193,00	193,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	47 592,00	47 592,00	48 781,80	50 245,26	51 752,61	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	7 186 392,00	7 186 392,00	7 366 051,80	7 587 034,26	7 814 644,11	37 140 514,17
TM U4.2.2 - Zaļmēslojuma papuve	Plānotā vienības summa	212,00	212,00	212,00	212,00	212,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	148,40	148,40	148,40	148,40	148,40	
	Plānotās vienības maksimālā summa (EUR)	218,00	218,00	218,00	218,00	218,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	16 678,80	16 678,80	17 095,77	17 608,64	18 136,90	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	3 535 905,60	3 535 905,60	3 624 303,24	3 733 031,68	3 845 022,80	18 274 168,92
TM U4.2.3 - Starpkultūras	Plānotā vienības summa	80,00	80,00	80,00	80,00	80,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	56,00	56,00	56,00	56,00	56,00	
	Plānotās vienības maksimālā summa (EUR)	93,00	93,00	93,00	93,00	93,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	14 586,00	14 586,00	14 950,65	15 399,17	15 861,15	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	1 166 880,00	1 166 880,00	1 196 052,00	1 231 933,60	1 268 892,00	6 030 637,60
TM U4.2.4 - Zālāju pasējs	Plānotā vienības summa	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	35,00	35,00	35,00	35,00	35,00	
	Plānotās vienības maksimālā summa (EUR)	65,00	65,00	65,00	65,00	65,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	23 917,00	23 917,00	24 514,93	25 250,37	26 007,88	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	1 195 850,00	1 195 850,00	1 225 746,50	1 262 518,50	1 300 394,00	6 180 359,00
TM U4.2.5 - Augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija	Plānotā vienības summa	65,00	65,00	65,00	65,00	65,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	45,50	45,50	45,50	45,50	45,50	
	Plānotās vienības maksimālā summa (EUR)	71,00	71,00	71,00	71,00	71,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	2 600 000,00	2 600 000,00	2 600 000,00	2 600 000,00	2 600 000,00	13 000 000,00

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.– 2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.– 2027. gadā
KOPĀ	O.8 (vienība: Hektāri)	142 774,00	142 774,00	145 343,00	148 503,00	151 759,00	Summa 731 153,00 Maks.: 151 759,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)	15 685 028,00	15 685 028,00	16 012 154,00	16 414 519,00	16 828 953,00	80 625 682,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tika i saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

TM4.6 - Zālāju saglabāšanas veicināšana

Intervences kods (daļībvalsts)	TM4.6
Intervences nosaukums	Zālāju saglabāšanas veicināšana
Intervences veids	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas / 31. panta 7. punkta b) apakšpunkts — kompensācijas maksājums
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts	Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šādā veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā	
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvēstresānu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku	

KLP DARBĪBAS JOMAS kods + apraksts

AOA-A klimata pārmaiņu mazināšana, tai skaitā lauksaimniecības prakses radīto SEG emisiju samazināšana, kā arī esošo oglekļa krātuvju saglabāšana un oglekļa sekvēstresānu uzlabošana
AOA-E bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, biotopu vai sugu saglabāšana vai atjaunošana, tai skaitā ainavas iezīmju vai arāžu ražošanu nesaistītu teritoriju uzturēšana un veidošana

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM4 V2	Samazināt emisijas no lopkopības, veicināt emisiju mazinošo praksi īstenošanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTURĀDĪTĀJU kods un apraksts	Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.14 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)	
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma	

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Aktivitātes mērķis ir veicināt aramzemes platību pārvēršanu par ilggadīgiem zālājiem un arī saglabāt lopkopībai piemērotas zālāju platības. Tā pat arī veicināt klimata pārmaiņu mazināšanu, tostarp SEG emisiju samazināšanu no lauksaimniecības prakses un veicināt augsnē esošo oglekļa krājumu uzturēšanu. Intervence zālāju saglabāšanai (neuzaršanai) dos ieguldījumu Zaļā kursa mērķu sasniegšanā, īstenojot Biodaudzveidības stratēģijā un ES iniciatīvas par oglekļa lauksaimniecību paredzētos virzienus, jo tā ļaus risināt klimata pārmaiņu jautājumus (pielāgošanās un mazināšana), ņemot vērā ilggadīgo zālāju spēju uzkrāt un piesaistīt oglekli no atmosfēras.

Intervence ir izstrādāta, lai risinātu ar SVID definēto vajadzību "Samazināt emisijas no lopkopības, veicināt emisiju mazinošo praksi īstenošanu". Tā sniegs ieguldījumu KLP stratēģiskā vides mērķa par ieguldījumu

klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām (SO4) nodrošināšanā. Ar šo intervenci tiks sasniegti rezultāti tādās darbības jomās kā:

- klimata pārmaiņu mazināšana, tostarp SEG emisiju samazināšana no lauksaimniecības prakses, kā arī esošo oglekļa krājumu uzturēšana un oglekļa piesaistes uzlabošana;
- bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, biotopu vai sugu saglabāšana vai atjaunošana, ieskaitot ainavu iezīmju vai neproduktīvu teritoriju saglabāšanu un izveidi.

Zālājiem ir liela nozīme kopējā saimniekošanas sistēmā. Tie var sniegt gan lauksaimnieciskus, gan nelauksaimnieciskus pakalpojumus, dot papildus ieguldījumu augsnes ūdens plūsmas regulēšanā un erozijas kontrolē, sekmēt oglekļa uzkrāšanu un veicināt apputeksnētāju skaita palielināšanos. Zālāju izveidošana, uzturēšana un saglabāšana ir svarīga arī dažādu lopkopības saimniecību dzīvotspējas nodrošināšanai.

Ņemot vērā sniegto informāciju JRC WIKI datu bāzē par vides un klimata pētījumos konstatētajiem rezultātiem, ir secināts:

- 1) Atjaunotajām pļavām ir pozitīva ietekme uz augsnes organisko oglekli salīdzinājumā ar aramzemi.
- 2) Atjaunotām pļavām ir pozitīva ietekme uz SEG emisijām (t.i., SEG emisiju samazinājums) salīdzinājumā ar aramzemi.

Intervence paredz saistības, ka atbalsta pretendents divus gadus pēc kārtas ir jānodrošina zālāju saglabāšana, t.i. tos nedrīkst uzart. Šīs saistības aptver visu lopkopības sektoru ņemot vērā ganīšanas pozitīvo ietekmi zālāju apsaimniekošanā.

Mērķa platība ir noteikta prognozējot iespējamo lauksaimnieku interesi iesaistīties konkrētā atbalsta intervencē ņemot vērā valsts lauksaimniecības zemes struktūru un zālāju īpatsvaru, kā arī dzīvnieku blīvumu zālāju platībās.

Šīs intervences ietvaros atbalstu var saņemt aktīvs lauksaimnieks, kurš gatavs uzņemties konkrētās saistības.

Atbalsta pretendents drīkst pieteikties arī uz citām ekoshēmu intervencēm un agrovides pasākumiem, ja saistības ir savstarpēji salāgojamas.

Ekoshēmas saistību apraksts

1. Atbalstu piešķir par zālāju platību vai stiebrzāļu platību, kuru izmanto sēklas iegūšanai, ja tā nav aparta vai lobīta (diskota) vai irdināta [vismaz](#) divus gadus pēc kārtas. Zālāju platību drīkst piesēt un mēsīt.
2. Zālāju platībā kārtējā gada ganību sezonā (periodā 15.maijs – 15.septembris) nodrošina dzīvnieku vidējo blīvumu vismaz 0,3 LU/ha. Dzīvnieku vidējais blīvums var tik diferencēts, atkarībā no dzīvnieku sugas vai to izmantošanas veida.
3. Stiebrzāļu platība kārtējā gadā ir pieteikta un tajā veikta VAAD lauku apskate un lauks atzīts par atbilstošu sēklaudzēšanas prasībām.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Atbalstu varēs saņemt aktīvais lauksaimnieks, kas pieteicies ISIP un izpilda pamatnosacījumus (atbalsttiesīgas zemes, minimāliem atbalsta saņemšanas nosacījumiem) un nosacījumu sistēmu. Saistību periodā ekoshēmas atbalstam pieteiktās platības (lauka) atrašanās vietu mainīt nedrīkst. Dzīvnieku vidējais blīvums var tik diferencēts, atkarībā no dzīvnieku sugas vai to izmantošanas veida. Nosacījums par dzīvnieku blīvumu neattiecas uz stiebrzāļu platību, kuru izmanto sēklas iegūšanai. Atbalstu nepiešķir par ekoloģiski jutīgiem ilggadīgajiem zālājiem, jo to aizsardzība un aizliegums tos apart ir noteikts LLVS 9.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
GAEC01	Ilggađīgo zālāju uzturēšana, balstoties uz ilggađīgo zālāju attiecību pret lauksaimniecības platību valsts, reģionālā, apakšreģionālā, saimniecību grupas vai saimniecības līmenī, salīdzinot ar 2018. atsaucē gadu. Maksimālais samazinājums par 5 % salīdzinājumā ar atsaucē gadu.
GAEC09	Tādu ilggađīgo zālāju pārvēršanas vai aparšanas aizliegums, kas Natura 2000 teritorijās ir norādītas kā vides ziņā jutīgi ilggađīgie zālāji

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

nav.

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar ekoshēmu (paskaidrojiet, kā ekoshēma pārsniedz bāzes līniju, jo īpaši attiecībā uz SMR un valsts standartiem)

Šīs ekoshēmas saistības pārsniedz LLVS 1 prasības, paredzot, ka saistības ir jāuzņemas par visiem zālājiem nevis tikai ilggađīgajiem zālājiem, kā arī ir jānodrošina, ka zālājs netiek uzarts 2 gadus pēc kārtas.

TM4.6. atbalstu nepiešķir par ekoloģiski jutīgiem ilggađīgajiem zālājiem, jo to aizsardzība un aizliegums tos apart ir noteikts LLVS 9.

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

Atbalsts tiks sniegts ikgadēja maksājuma veidā un atbalsts ir paredzēts par atbalsttiesīgajiem hektāriem. Atbalsta likmes netiks diferencētas kādai grupai vai teritorijai.

Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešot konkrēto praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi.

Kompensācijas likme veidojas no negūtajiem ienākumiem no lopbarības audzēšanas un izdevumiem, kas rodas ierīkojot un uzturot zālāju kopšanu.

Plānotās vienības maksimālā summa daļēji kompensē saistību rezultātā radušās papildus izmaksas vai negūtos ienākumus.

Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti parastās prakses bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izmaksām, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, kas rastas no jauno saistību ievērošanas.

Atbalsta maksājuma aprēķinus apstiprina neatkarīga iestāde - Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 12. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

TM4.6 ir atdalītais tiešo maksājumu atbalsts, kam nav vai vismaz ir minimāla tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu.

Atbalsts tiks piešķirts tikai, ja atbalsta pretendents apņemsies izpildīt papildus saistības, kas saistītas ar videi un klimatom draudzīgu praksi izpildī. Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešot konkrēto praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi.

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U4.6 - Zālāju saglabāšanas veicināšana	Vienota		R.14

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U4.6 - Zālāju saglabāšanas veicināšana

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā negūtos ienākumus un papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U4.6 - Zālāju saglabāšanas veicināšana	Plānotā vienības summa	70,00	70,00	70,00	70,00	70,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	49,00	49,00	49,00	49,00	49,00	
	Plānotās vienības maksimālā summa (EUR)	76,00	76,00	76,00	76,00	76,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	317 599,00	317 599,00	317 599,00	317 599,00	317 599,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	111 159 650,00
KOPĀ	O.8 (vienība: Hektāri)	317 599,00	317 599,00	317 599,00	317 599,00	317 599,00	Summa 1 587 995,00 Maks.: 317 599,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	111 159 650,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tika i saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

TM4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās

Intervences kods (daļībvalsts)	TM4.7
Intervences nosaukums	Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās
Intervences veids	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas / 31. panta 7. punkta b) apakšpunkts — kompensācijas maksājums
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts	Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā	
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spēja pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvēstresānu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku	
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām	
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas	
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgu ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu	

KLP DARBĪBAS JOMAS kods + apraksts
AOA-C ūdens kvalitātes aizsardzība vai uzlabošana un ūdens resursu slodzes samazināšana
AOA-D augsnes degradācijas novēršana, augsnes atjaunošana, augsnes auglības un barības vielu [un augsnes biotas] apsaimniekošanas uzlabošana
AOA-E bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, biotopu vai sugu saglabāšana vai atjaunošana, tai skaitā ainavas iezīmju vai ar ražošanu nesaistītu teritoriju uzturēšana un veidošana
AOA-F pasākumi pesticīdu ilgtspējīgai un mazākai lietošanai, jo īpaši tādu pesticīdu, kas apdraud cilvēku veselību vai vidi

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā
SM5 V1	Augsnes kvalitātes uzlabošana, veicinot struktūras uzlabošanu, ilgtspējīgu apsaimniekošanu	Augsta	Jā
SM5 V5	Palielināt ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoto platību	Augsta	Jā
SM6 V2	Palielināt vides pasākumu, t.sk. bioloģiskās l/s ieguldījumu ekosistēmu pakalpojumu sniegšanā	Vidēja	Jā
SM9 V5	Veicināt izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu	Vidēja	Jā

Kultūru dažādošanas galvenais mērķis ir attīstīt daudzveidīgāku lauksaimniecības zemes struktūru, novēršot monokultūru platību veidošanos lielās teritorijās. Veicot kultūru dažādošanu, lauksaimnieku mājsaimniecības var sadalīt ražošanas un ekonomisko risku plašākā kultūru klāstā, tādējādi samazinot finansiālos riskus, kas saistīti ar nelabvēlīgiem laika apstākļiem vai tirgus satricinājumiem. Dažādu produktu audzēšana var palīdzēt arī finansiāli, paplašinot tirgus potenciālu. Dažos apgabalos dažādu kultūru iekļaušana var veicināt jaunu uz lauksaimniecību balstītu nozaru attīstību, uzlabojot lauku kopienas ekonomisko potenciālu.

Kultūru dažādošana ir lauksaimniecības prakse, kas paredz audzēt vairāk kā vienu kultūraugu. Tā sniedz vairākas priekšrocības un varētu atrisināt dažas no galvenajām problēmām, ar kurām saskaras mūsdienu lauksaimnieki. Kultūraugu dažādošana:

1) padara kultūraugus izturīgākus un samazina kaitēkļu, tostarp slimību, kukaiņu un nezāļu radītos riskus. Tradicionālais kultūraugu audzēšanas veids ir stādīt vienu šķirni noteiktā platībā, kā rezultātā rodas platības, kas ir uzņēmīgas pret vienu un to pašu apdraudējumu - kaitēkļiem vai slimībām. Kultūraugu dažādošana nozīmē, ka neviens kaitēklis vai slimība nevar iznīcināt visu saimniecības ražu.

2) mazīna ietekmi uz vidi un padara saimniecību videi draudzīgāku, jo stādot dažādas kultūras, augsne kļūst veselīgāka, kas savukārt samazina vajadzību izmantot pārmērīgu mēslojuma daudzumu. Turklāt dažādošana nodrošina, ka kultūraugi ir izturīgāki pret slimībām un tāpēc tiem nepieciešams mazāk pesticīdu.

3) uzlabo augsnes kvalitāti, saglabājot dabas resursu kvalitāti (augšnes barības vielas / augsnes auglību un ūdeni) un palielina derīgo apputeksnētāju populāciju.

4) var mazināt ekonomisko nenoteiktību, audzējot vairāk nekā viena veida kultūraugus, un var mazināt riskus, kas saistīti ar cenu svārstībām. Daudzveidīga kultūraugu audzēšana var palielināt ražas un produkcijas kvalitāti un nodrošina noturību pret ļoti mainīgiem laika apstākļiem, ko rada klimata pārmaiņas.

5) veicina pārtikas pieprasījuma līdzsvarojumu un kvalitatīvas lopbarības ražošanas palielināšanu, tai pat laikā nodrošinot labvēlīgu ietekmi uz dabas resursu saglabāšanu, jo daudzveidīgas audzēšanas sistēmas parasti nodrošina daudzveidīgāku un veselīgāku pārtiku cilvēkiem un mājlopiem.

Veidojot augsne segumu rudens, ziemas periodā tiek samazināta augsnes erozija un iespējama ūdens piesārņojums ar nitrātiem, jo augu rugāji un atliekvielas palēnina nokrišņu un sniega kušanas noteces ātrumu. Augšnes segums dod iespēju arī palielināt oglekļa uzkrāšanos augsnē un pakāpeniski palielina augsnes organisko vielu daudzumu, tādējādi uzlabojot augsnes struktūru, stabilitāti un palielinot mitruma un barības vielu aizturēšanas spēju augu augšanai.

Mērķa platība ir noteikta prognozējot iespējamo lauksaimnieku interesi iesaistīties konkrētā atbalsta intervencē ņemot vērā esošajā periodā bioloģiski sertificētās platības un valsts izvirzīto mērķi bioloģiskās platības palielinājumam.

Šīs intervences ietvaros atbalstu var saņemt aktīvs lauksaimnieks, kurš uzņemas nodrošināt papildus saistības esošās bioloģiskās ražošanas prakses veikšanai.

Atbalsta pretendents drīkst pieteikties arī uz citām ekoshēmu intervencēm, izņemot TM4.1. "Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi", kas paredz līdzvērtīgas saistības konvencionālā saimniekošanas sistēmā. Pretendentam nav ierobežojumu pretendēt uz agrovīdes pasākumiem, ja saistības ir savstarpēji salāgojamas. Pretendents drīkst saņemt arī atbalstu LA 11 "Bioloģiskā lauksaimniecība", jo ekoshēmas ietvaros tas uzņemas saistības virs Padomes Regulas (EEK) Nr.848/2018 nosacījumiem un LA 11 paredzētajām saistībām, līdz ar to nepastāv dubultā finansējuma risks.

Ekoshēmas saistību apraksts

Atbalstu var saņemt lauksaimnieks, kurš:

1. nodrošina kultūraugu dažādošanu, ja aramzeme ir:

1.1. no 1 līdz 10 ha, galvenais kultūraugs nepārsniedz 75% no aramzemes;

1.2. no 10,01 ha līdz 30 ha, tad audzē vismaz 3 dažādus kultūraugus, galvenā kultūrauga platība nepārsniedz 65 %, divu galveno kultūraugu platība nepārsniedz 90% no aramzemes;

1.3. vairāk nekā 30,01 ha, tad audzē vismaz 4 dažādus kultūraugus, galvenā kultūrauga platība nepārsniedz 65 %, divu galveno kultūraugu platība nepārsniedz 90%, un pirmie trīs kultūraugi nepārsniedz 99% no aramzemes platības.

2. veido augsnes segumu rudens-ziemas periodā:

2.1. nitrātu jutīgajā teritorijā vismaz 75% no saimniecības aramzemes platības;

2.2. Vidzemē un Latgalē vismaz 65% no saimniecības aramzemes platības;

2.3. pārējā teritorijā vismaz 70% no saimniecības aramzemes platības.

3. visās atbalstam pieteikto ilggadīgo stādījumu (augļi un ogas) platības rindstarpās veido augsnes segumu rudens-ziemas periodā.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Atbalstu varēs saņemt aktīvais lauksaimnieks, kas pieteicies ISIP un izpilda pamatnosacījumus (atbalsttiesīgas zemes, minimāliem atbalsta saņemšanas nosacījumiem) un nosacījumu sistēmu.

Atbalstu saņem par lauksaimniecībā izmantojamo platību, kas visa ir iekļauta bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā saskaņā ar Padomes Regulas (EEK) Nr.848/2018 34.panta 1.punktu.

Savukārt, zālāju platībā kārtējā gada ganību sezonā (periodā 15.maijs – 15.septembris) ir nodrošināts dzīvnieku vidējais blīvums vismaz 0,3 LU/ha. Dzīvnieku vidējais blīvums var tik diferencēts, atkarībā no dzīvnieku sugas vai to izmantošanas veida.

Prasība par blīvuma piemērošanu nav attiecināma uz Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopiem, t.sk. putnu dzīvotnēm ilggadīgajos zālajos, un atbalsta pretendentiem, kas ilggadīgos zālājus izmanto savvaļas ārstniecības augu ievākšanai (līdz 20 ha).

Prasība par galvenā kultūrauga īpatsvara nodrošināšanu tiek uzskatīta par izpildītu, ja galvenais kultūraugs ir aramzemē sēts zālājs, papuve vai tauriņzieži (neieskaitot lauka pupas, zirņus, soju un dārza pupiņas) un tiek pārsniegts 65 procentu īpatsvars.

Ja vismaz 80 procentus no aramzemes izmanto, lai audzētu aramzemē sētos zālājus, papuvi vai tauriņziežus (neieskaitot lauka pupas, zirņus, soju un dārza pupiņas), vai to vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos, tad uzskatāms, ka prasība par kultūraugu dažādošanu ir izpildīta.

* “kultūraugs” ir atšķirīgas ģints kultūraugs, kas definēts kultūraugu botāniskajā klasifikācijā vai atšķirīgas sugas vai apakšsugas augi, kas pieder pie kādas no Krustziežu (Brassicaceae), nakteņu (Solanaceae), ķirbju (Cucurbitaceae), tauriņiežu (Leguminosae) un balandu (Chenopodiaceae) dzimtām.

Ziemāju kultūraugus un pavasara kultūraugus, kā arī kultūraugus, kuros ir iesēts zālāju pasējs vai pēc kuriem audzē starpkultūru, uzskata par atšķirīgiem kultūraugiem, pat ja tie pieder pie vienas ģints. Papuve un stiebrzāles vai citi lopbarības zālaugi tiek uzskatīti kā atsevišķs kultūraugs.

Rudens - ziemas periods ir dalībvalsts noteikts laika periods, kāds noteikts LLVS 6 standartam, t.i. 15.11.-15.02.

Augsnes segums var būt piemēram, sēti vai stādīti kultūraugi, zālaugi vai neapstrādātas platības pēc kultūraugu novākšanas. Nosakot aramzemes platību ar augsnes segumu, tajā neieskaita dārzeņu, kartupeļu un biešu platību, kurā novākta raža pēc kārtējā gada 1. septembra un kas pēc ražas novākšanas ir apstrādāta un atstāta bez augu seguma.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
GAEC06	Minimāls augsnes pārklājums, lai izvairītos no kailas zemes visjutīgākajos periodos

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

Tiesību akti, kas papildinās Padomes Regulu (EEK) Nr.848/2018.

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar ekoshēmu (paskaidrojiet, kā ekoshēma pārsniedz bāzes līniju, jo īpaši attiecībā uz SMR un valsts standartiem)

Bioloģiskās ražošanas saistības pārsniedz parastās lauksaimniecības vispārējos nosacījumus, jo tiek piemērotāki augstāki standarti attiecībā uz augkopību.

Tiek uzskatīts, ka bioloģiskās lauksaimniecības prakses īstenošana sasniedz arī LLVS 7 mērķus (augmaiņa). Tomēr ekoshēmas ietvaros papildus ierastās bioloģiskās ražošanas praksei, pretendents būs jānodrošina arī pastiprināta kultūraugu dažādošana jau no pirmā hektāra un lielās saimniecībās jāaudzē pat četrus dažādus kultūraugus, ievērojot konkrētu kultūraugu īpatsvaru.

Saskaņā ar LLVS 6 lauksaimniekam jānodrošina, ka ziemas periodā 55% līdz 65% (NJT) no saimniecības aramzemes un ilggadīgo stādīju platības ir ar augsnes segumu. Ekoshēmas ietvaros ziemas segumam atvēlētās platības daļa ir palielināta— aramzemei jābūt ar ziemas segumu no 65% līdz 75% (NJT), bet ilggadīgajiem stādījumiem segums jānodrošina visā atbalstam pieteikto rindstarpu platībā.

Atbalsta pretendents ir jānodrošina visu LLVS izpilde, kas uz to ir attiecināmi.

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

Atbalsts tiks sniegts ikgadēja maksājuma veidā par atbalsttiesīgajiem hektāriem. Atbalsta likmes netiks diferencētas kādai grupai vai teritorijai.

Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešot konkrētu praksi un kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi. Kultūraugu dažādošanas nodrošināšanai ņemt vērā papildus izdevumus, kas nepieciešami vairāku dažādu bioloģisko kultūraugu sēklas iegādei, aramzemes apstrādei un mēslošanai. Kompensācijas likme veidojas ņemot vērā apstākli, ka galvenais kultūraugs nedrīkst aizņemt vairāk kā 65% no saimniecības aramzemes, kas nozīmē mazākus ienākumus no galvenā kultūrauga audzēšanas, savukārt citu kultūraugu audzēšana nevar pilnībā aizstāt negūtos ienākumus. Tāpat kultūraugu audzēšana ir jāplāno tā, lai ar minimāliem ienākumu zaudējumiem veidotu un nodrošinātu arī segumu rudens, ziemas periodā. Kompensācijas likme ietver arī kompensāciju par augsnes seguma veidošanu ilggadīgajos stādījumos.

Plānotās vienības maksimālā summa daļēji kompensē saistību rezultātā radušās papildus izmaksas vai negūtos ienākumus.

Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti bioloģiskās lauksaimniecības prakses bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izmaksām, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, kas rastas no jauno saistību ievērošanas.

Atbalsta maksājuma aprēķinus apstiprina neatkarīga iestāde – Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 12. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

TM 4.7. ir atdalīts ienākuma atbalsts, lai saņemtu atbalstu, ražošana nav vajadzīga, bet ir jānodrošina bioloģiskā saimniekošanas prakse, kam nav vai vismaz ir minimāla tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu.

Atbalsts tiks piešķirt tikai, ja atbalsta pretendents apņemsies izpildīt papildus saistības, kas saistītas ar videi un klimatam draudzīgu praksi izpildi. Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešot konkrēto praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi.

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās	Vienota		R.12; R.14; R.19; R.24

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā negūtos ienākumus un papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās	Plānotā vienības summa	56,00	56,00	56,00	56,00	56,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	39,20	39,20	39,20	39,20	39,20	
	Plānotās vienības maksimālā summa (EUR)	72,80	72,80	72,80	72,80	72,80	
	O.8 (vienība: Hektāri)	322 000,00	337 000,00	350 000,00	350 000,00	350 000,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	18 032 000,00	18 872 000,00	19 600 000,00	19 600 000,00	19 600 000,00	95 704 000,00
KOPĀ	O.8 (vienība: Hektāri)	322 000,00	337 000,00	350 000,00	350 000,00	350 000,00	Summa 1 709 000,00 Maks.: 350 000,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)	18 032 000,00	18 872 000,00	19 600 000,00	19 600 000,00	19 600 000,00	95 704 000,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tika i saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

5.3. Lauku attīstības intervences

ENVCLIM(70) - Vides, klimata un citas pārvaldības saistības

LA10.4 - Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām

Intervences kods (daļbvalsts)	LA10.4
Intervences nosaukums	Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām
Intervences veids	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Jā ES atlaīžu sistēma: Nē LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

NUTS 1 Latvija. Īstenošanas vieta ir visa Latvija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM6 V5	Saglabāt izglītošanās iespējas par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un saglabāšanas iespējām	Vidējā	Jā
SM6 V6	Sekmēt augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu	Vidējā	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.3.1 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības sekmēt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un atjaunošanu, arī piekopjot dabas ziņā augstvērtīgu lauksaimniecisko praksi
R.35 Ar KLP atbalstīto bišu saimju īpatsvars

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences mērķis ir mainīt ierasto dravošanas praksi un veicināt apputeksnēšanas apsaimniekošanas praksi (sniegt ekosistēmas pakalpojumu), izvairoties no bišu saimju pārmērīgas intensitātes ganībās, vienlaikus nodrošinot savvaļas apputeksnētājiem ilgtspējīgu dzīvotņu apsaimniekošanu kontekstā, neradot konkurenci par barības bāzi.

Aktivitātes ietvaros ir paredzēts atbalstīt lauksaimniekus vai citus saņēmējus, kuri nodrošina vismaz noteiktajā minimālajā apmērā biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām, - vismaz 20 biškopības vienību apsaimniekošanu bioloģiskajā saimniekošanas sistēmā vai vismaz 30 – citās saimniekošanas sistēmās. Biškopībā medus bites (*Apis mellifera*) ir produktīvie dzīvnieki un bišu saime (Bišu saime ir medus bišu kopa, kuru izmanto medus, citu biškopības produktu vai medus bišu pavairošanas materiāla ražošanai un kas dzīvo vienā stropā. Strops ir vienība, kas aptver medus bišu saimi, kuru izmanto medus, citu biškopības produktu vai medus bišu pavairošanas materiāla ražošanai, un visus saimes izdzīvošanai vajadzīgos elementus) ir ražošanas līdzeklis - biškopības vienība. Bitēm ir liela nozīme augu apputeksnēšanā un dabā tās ir vienas no galvenajām apputeksnētājām.

Lai veicinātu biškopjus mainītu ierasto dravošanas praksi un nodrošinātu kvalitatīvu apputeksnēšanas apsaimniekošanas praksi, kā arī izvairotos no bišu saimju pārmērīgas intensitātes ganībās, šajā intervencē ir paredzēti nosacījumi, kas paredz to, ka bišu stropu skaits vienā pagaidu atrašanās vietā nav mazāks kā divas, ievērojot prasību par bišu saimēm - 2 saimes uz hektāru, bet minimālais bišu stropu pagaidu pārvietošanas attālums ārpus novietnes, ņemot vērā medus bites produktīvā lidojuma attālumu, ir trīs kilometri.

“Bišu stropu pagaidu atrašanās vieta” ir jebkura vide vai zemes platība vai lauks, kur bišu stropi tiek aizvesti uz laiku laikposmā no 1. aprīļa līdz 30. septembrim, augu apputeksnēšanai vai biškopības produkcijas ražošanai.

Nosakot minimālo bišu stropu pagaidu pārvietošanas attālumu no novietnes vismaz 3 km, jāsecina, ka apputeksnēšanas pakalpojuma intensitāte jeb bišu blīvums uz platībām būs vēl mazāks nekā produktīvā lidojuma rādiusā, kas ir 2 km, jo 3 km rādiusā ir daudz vairāk platību apputeksnēšanai, kas ir 2827 ha. Piemēram, ja atbalsta pretendents ir 30 bišu saimes, tad 3 km attālumā jeb bišu lidojuma rādiusā no novietnes vai pagaidu atrašanās vietas būs zema bišu intensitāte uz platībām, kas ir vairāk kā 94 ha uz bišu saimi (t.i. 2827 ha/30 saimes) un bišu saimju blīvums šajās platībās lidojuma attālumā būtu ļoti mazs.

Tā pat ir noteikts, ka lauks, kam tiek sniegta apputeksnēšanas pakalpojums nevar atrasties tālāk par 3 km no pastāvīgās novietnes.

Tāpat šīs intervences nosacījumi paredz tādas apputeksnēšanas prasības (t.i. nosacījums 2 bišu stropi uz ha), kas nodrošina optimālu augu apputeksnēšanu ekstensīvā veidā ņemot vērā Latvijas agroklīmatiskos apstākļus un optimālai apputeksnēšanai nepieciešamo bišu stropu skaitu atkarībā no kultūrauga veida, apputeksnēšanā iesaistīto bišu stropu skaits 2 stropi/ha samazināts salīdzinot ar parasto praksi. Piemēram, baltajam āboliņam ir nepieciešami 2 - 4 bišu stropi uz hektāru. Ja bites izmanto melleņu platību apputeksnēšanā, tad ir nepieciešami vismaz 2 - 4 bišu stropi uz hektāru. Savukārt ābeļziedu apputeksnēšanai ir nepieciešami vidēji 4 bišu stropi uz hektāru.

Šādas prasības nodrošinātu, ka viena bioloģiskajā kontroles sistēmā iekļauta saimniecība uzņemtos paaugstinātās argovides saistības vismaz par 10 ha, bet konvencionālā – vismaz par 15 ha. Būtiski, ka šīs intervences ietvaros, izpildot paaugstinātās agrovīdes prasības, tiks nodrošināta vienmērīgāka bišu stropu izvietošana plašā teritorijā, izslēdzot biškopības koncentrāciju vienā lokālā vietā.

Papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros

Attiecībā par citu agrovīdes intervenci un ekoshēmu savietojamības iespējām un nosacījumiem ir jāņem vērā katras konkrētās intervences atbilstības nosacījumi konkrētai kultūraugu grupai. Skat. KLP SP pielikumu “Atbalsta veidu savietojamība viena kultūrauga un viena lauka ietvaros lauksaimniecības zemē”.

Cita būtiska informācija:

Bišu ganību periodā (no 15. maijam līdz 15. septembrim) atbalsta pretendenta rīcībā būs platība (lauksaimniecībā izmantojamā zeme vai cita platība) apputeksnēšanas pakalpojumu īstenošanai, izpildot nosacījumu 2 bišu stropus uz vienu hektāru. To, ka konkrētajās platībās tiek veikta bišu ganīšana un apputeksnēšanas pakalpojumu sniegšana apstiprinās īpašumtiesības vai cita lauksaimnieka piekrišana, atbilstoši valsts tiesību aktos noteiktajai kārtībai.

Attiecībā uz dubultā finansējuma risku:

Tiešmaksājumu ietvaros netiek ieviestas līdzvērtīgas prakses, līdz ar to nepastāv dubultā finansējuma risks.

Pārskatīšanas klauzula

Saskaņā ar Regulas 2021/2115 70.panta 7. punktu intervencei ir piemērojama pārskatīšanas klauzula, atbilstoši KLP SP 4.nodaļas 4.7.3.apakšpunktā norādītajam.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs:

Lauksaimnieks (fiziska vai juridiska persona), kas veic lauksaimniecisko darbību.

Atbilstības kritēriji, kas atbalsta saņēmējam jāievēro attiecībā uz atbalsttiesīgo platību:

1. minimāls bišu saimju skaits īpašumā, ganību periodā (15.V-15.IX), saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta datiem:

1.1. bioloģiskā saimniekošanas sistēmā ne mazāk kā 20 stropi un kopējā atbalstam pieteiktā platība ir vismaz 10 hektāru;

1.2. konvencionālās saimniekošanas sistēmā ne mazāk kā 30 stropi un kopējā atbalstam pieteiktā platība ir vismaz 15 hektāru.

2. lauks ir iekļauts Lauku atbalsta dienesta lauku bloka identifikācijas sistēmā un tā maksimālais attālums no novietnes vai stropu pagaidu atrašanās vietas ir trīs kilometri.

Atbalsttiesīgā platība:

Lauksaimniecībā izmantojamā zeme un cita platība ārpus tās.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsta pretendenta (IAKS) saistības:

1. 2 bišu stropi uz ha, ganību periodā (15.V-15.IX). Nacionālajos normatīvajos aktos konkrētās situācijās var noteikt minimālo platību līmeni, kas turpmākajos gados jānodrošina vismaz sākotnējai saistībai pakļautajā platībā.

2. Noteikts bišu stropu skaits vienā bišu pagaidu atrašanās vietā, ganību periodā (15.V-15.IX); Detalizētāki nosacījumi bišu stropu skaitam var tikt noteikti nacionālajos normatīvajos aktos;

3. Nodrošina noteiktu bišu stropu skaitu vienā ganāmpulkā (dravā) un minimālo attālumu starp bišu stropu turēšanas vietām (starp pastāvīgo novietni un pagaidu atrašanās vietu) . Detalizētāki nosacījumi noteikti nacionālajos normatīvajos aktos;

4. Saistību periodā ir pabeigts 40 stundu kvalifikācijas celšanas kurss.

O14 Kāda platība ir atbalsttiesīga?

☐ KLP plānam noteiktā lauksaimniecības platība

☒ Lauksaimniecības zeme, ieskaitot lauksaimniecības platību un ārpus tās

Lauksaimniecībā izmantojamā zeme un:

* ārpus lauksaimniecības zemes teritorija ar identificējamām un uzmērāmām robežām, kas tiek izmantota lauksaimniecībā, un kas ir izstrādāts kūdras purvs ar tajā ierīkotu (esošu) augļu koku un ogulāju stādījumu;

* arī tādi ilggadīgie zālāji, kas ir atzīti par ES nozīmes zālāju biotopiem vai ES nozīmes putnu sugu (t.sk. ķikuta) dzīvotnēm, saskaņā ar Biotopu direktīvu 92/43/EEK vai Putnu direktīvu 2009/147/EK, un tā vienlaicīgi ir lauksaimniecības zeme vai ārpus lauksaimniecības zemes teritorija (agrovides bloki) ar identificējamām un uzmērāmām robežām, kas iekļauta atbalsttiesīgajā slānī, saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem;

* citas platības, kas tiek izmantotas lauksaimniecībā, veicot bišu ganīšanu un sniedzot apputeksnēšanas ekosistēmas pakalpojumu ar identificējamām un uzmērāmām robežām, kas iekļauta atbalsttiesīgajā slānī, saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem, piemēram krūmāju vai mežu ganības.

☐ Lauksaimniecībā neizmantojamā zeme

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecinātie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
------	----------

SMR04	Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību: 6. panta 1. un 2. punkts
SMR07	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2009 (2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK: 55. pants, pirmais un otrais teikums
SMR08	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/128/EK (2009. gada 21. oktobris), ar kuru nosaka Kopienas sistēmu pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanai: 5. panta 2. punkts un 8. panta 1.–5. punkts; 12. pants attiecībā uz pesticīdu lietošanas ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās, kas noteiktas, pamatojoties uz Direktīvu 2000/60/EK un Natura 2000 tiesību aktiem; 13. panta 1. un 3. punkts par darbībām ar pesticīdiem un to uzglabāšanu un atlieku apglabāšanu
SMR11	Padomes Direktīva 98/58/EK (1998. gada 20. jūlijs) par lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzību: 4. pants

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

Bioloģiskajā kontroles sistēmā iekļautajām saimniecībām jānodrošina bišu saimju turēšanas apstākļu ievērošana, saskaņā ar normatīvajiem aktiem par bioloģiskās lauksaimniecības uzraudzības un kontroles kārtību.

Visiem biškopjiem jānodrošina prasības par bišu novietņu reģistrēšanu un apzīmēšanu, saskaņā ar normatīvajiem aktiem par lauksaimniecības un akvakultūras dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas un lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanas kārtību

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar intervenci

Paskaidrojums par to, kā attiecīgās saistības pārsniedz obligātās prasības:

Tradicionālajā praksē nav noteikts maksimālais stropu skaits vienā novietnē vai minimālais/maksimālais pieļaujamais stopu skaits dravā (pagaidu novietnē).

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

☒ IAKS

☐ Ārpus IAKS

IAKS iedaļa

Maksājuma veids

☒ vienības izmaksas, pamatojoties uz papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem

☐ iekļautas darījuma izmaksas

☐ vienreizējs maksājums

☐ fiksētas summas maksājums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta likme, EUR/ha:

- Bioloģiskajā kontroles sistēmā iekļautajiem biškopjiem: 80;
- Pārējiem biškopjiem: ~~30~~35.

Aprēķina metode

Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti parastās un bioloģiskās prakses bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izvēlēto piemērojamo paaugstināto agrovides praksi, -izmaksas, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām (t.sk. bišu stropu pārvietošana uz citu dravu), kas saistītas ar saistību ievērošanu, t.sk. ņemot vērā dažādās izmaksas bioloģiskās lauksaimniecības sistēmā.

Aprēķinā nav ietvertas investīciju un darījumu izmaksas. Atbalsta maksājums sedz starpību starp tradicionālo un agrovides praksi.

Saskaņā ar Latvijas Bīskopības biedrības 2019. un 2022. gadā veiktajām aptaujām, kurās atbildēja 50% no visiem valsts aktīvajiem bīskopjiem, aptuveni 1/5 bīskopju bišu saimes pārvieto uz ganībām prom no pastāvīgas saimniecības (no kurām ievērojama daļa respondentu pārvietot bišu saimes uz ganībām vidēji līdz 60 km attālumā no pastāvīgās bišu novietnes).

Maksājumu aprēķināšanas atbilstību un pareizību nodrošina no Vadošās iestādes funkcionāli neatkarīga iestāde "Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs" (LLKC). Atbalsta apmēra aprēķināšanas metožu apraksts, saskaņā ar 2021R2115 82.pantu, pievienots KLP SP pielikumā.

Papildu skaidrojums

Latvija var noteikt ierobežojumus nacionālajos normatīvajos aktos, ja tiek konstatēts, ka, piemēram, tiek būtiski samazināta atbalsta likme, kas nekompensē intervences prasību izpildes rezultātā radušos papildu zaudējumus un negūtos ienākumus. Ierobežojumu piemēri ir, piemēram, atbilstošo vienību skaits, par kurām var piešķirt atbalstu, vai atbalsta procentuālā degresivitāte.

Atbalsta pretendenti intervences ietvaros tiek piemērotas samazinātas atbalsta likmes un tās nesedz 100% no aprēķinātajiem zaudējumiem un negūtajiem ienākumiem.

Aprēķinātie zaudējumi un neiegūtie ienākumi (100 % apmērā), EUR/ha:

- Bioloģiskajā kontroles sistēmā iekļautajiem bīskopjiem: 183;
- Pārējiem bīskopjiem: 125.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☒ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kādi ir saistību modeļi intervencē?

- ☐ balstītas uz rezultātu (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)
- ☒ balstītas uz pārvaldību (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)
- ☐ jauktas (balstītas uz pārvaldību un rezultātu)

Paskaidrojiet labuma guvēju pienākumus/iespējas attiecībā uz saistībām, kas noteiktas intervencē

Intervences ietvaros uzņemas saistības par minimālo atbalsttiesīgo platību, jo bišu stropu skaits saistību periodā ik gadu var mainīties.

Kāds ir līgumu ilgums?

Saistību ilgums 5 gadi.

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 12. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam atbalsts intervencē paredzēts skaidri noteikto nosacījumu izpildei, atbalsta maksājums attiecas tikai uz papildu izmaksām, kas rodas izpildot attiecīgos nosacījumus. Tādejādi intervence ir atbilstoša PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U10.4.1 - Vienota vienības summa summa par platību, konvenciālās, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.31; R.35	Nē
LA U10.4.2 - Vienota vienības summa par platību, bioloģiskās, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.31; R.35	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U10.4.1 - Vienota vienības summa summa par platību, konvenciālās, EUR

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.4.2 - Vienota vienības summa par platību, bioloģiskās, EUR

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U10.4.1 - Vienota vienības summa par platību, konvencijās, EUR (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		30,00	30,00	3035,00	3035,00	3035,00		
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		Summa 0,00 Maks.: 0,00
LA U10.4.2 - Vienota vienības summa par platību, bioloģiskās, EUR (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		60,00	80,00	80,00	80,00	80,00		
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		Summa 0,00 Maks.: 0,00
KOPĀ	O.14 (vienība: Hektāri)		36 168,00	39 407,00	39 430,00	36 330,00	36 308,00		Summa 187 643,00 Maks.: 39 430,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		1 267 800,00	1 647 602,00	1 649 400,00	1 556 400,00	1 554 640,35		7 675 842,35
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)		1 077 630,00	1 400 461,70	1 401 990,00	1 322 940,00	1 321 444,30		6 524 466,00

	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Sa vienības ieguldījums EUR)								

LA10.5 - Zālāju biotopu apsaimniekošana

Intervences kods (daļībvalsts)	LA10.5
Intervences nosaukums	Zālāju biotopu apsaimniekošana
Intervences veids	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Jā ES atlaistu sistēma: Nē LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta visa Latvija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts	Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvēstresānu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku	
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām	
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas	

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM4 V1	Samazināt SEG emisijas no LIZ apsaimniekošanas, veicinot ilgtspējīgu praksi īstenošanu	Augsta	Jā
SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā
SM6 V1	Veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu zālajos un meža zemēs	Augsta	Jā
SM6 V3	Nodrošināt atbilstošas kompensācijas par ierobežojumiem bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai	Vidēja	Daļēji
SM6 V5	Saglabāt izglītošanās iespējas par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un saglabāšanas iespējām	Vidējā	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTURĀDĪTĀJU kods un apraksts	Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.14 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbilstīgas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)	

R.22 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par uzlabotu barības vielu pārvaldību
R.24 Izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) daļa, uz ko attiecas atbalstītās konkrētās saistības, ar kurām veicina pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, lai samazinātu pesticīdu radītos riskus un ietekmi, piemēram, pesticīdu nonākšanu vidē
R.31 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības sekmēt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un atjaunošanu, arī piekopjot dabas ziņā augstvērtīgu lauksaimniecisko praksi
R.33 Daļa no kopējās Natura 2000 teritoriju platības, uz ko attiecas atbalstītās saistības

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences mērķis ir uzturēt no lauksaimnieciskās darbības atkarīgos Eiropas Savienības nozīmes bioloģiski vērtīgos zālājus un putnu dzīvotnes ilggadīgajos zālajos, NATURA 2000 teritorijās un ārpus tām, nodrošinot tiem atbilstošu apsaimniekošanu, veicinot šo īpašo dabas vērtību saglabāšanu.

Intervences nosacījumi veicinās lauksaimniekus un citus zemes īpašniekus ieviest vai turpināt piemērot lauksaimniecības praksi, kas saderīga ar bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu gan botāniski bioloģiski vērtīgos ilggadīgos zālajos, gan putnu dzīvotnēs, kā arī tiks vērtēta uz ainavas apsaimniekošanas uzlabošanu un ekosistēmu pakalpojumu stiprināšanu.

Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai tiek īstenota Dabas aizsardzības pārvaldes apstiprinātos Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopos. Atbalsta maksājumu var saņemt, ja šo zālāju apsaimniekošanā izmanto tādus paņēmienus, kuri saglabā konstatētās dabas vērtības, un, ja prasības pārsniedz savstarpējās atbilstības prasības. Aktivitātes īstenošana nodrošina Eiropas Savienības nozīmes dabīgo un daļēji dabīgo bioloģiski vērtīgo zālāju saglabāšanu un nepamešanu.

Visas aktivitātē paredzētās darbības ir tieši vērstas uz šo īpašo dabas vērtību saglabāšanu, tāpēc ir nozīmīgi, lai tas vienlīdz efektīvi saglabā visus Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopus un putnu dzīvotnes tajos. Pamatot šos zālājus neapsaimniekotus, vai darot to neatbilstoši - pasliktinās biotopa struktūru (sugu sastāvs, veģetācijas struktūra) un funkcijas (ekoloģiskos procesus) laikā un telpā, savukārt, mērķtiecīga apsaimniekošana veicina zālāju botāniskās kvalitātes uzlabošanu, kā arī pastarpināti veicina platību iesaisti lauksaimnieciskajā ražošanā.

Aktivitāte attiecas uz ilggadīgajiem zālājiem, kas noteikti kā Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotops. Atbalstu aktivitātes ietvaros var saņemt par zālāja biotopa uzturēšanu videi draudzīgā veidā, ekstensīvi noganot vai nopļaujot, atbilstoši mainot ierasto saimniekošanas praksi.

Papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros

1. Vienlaicīgi lauku var pieteikt uz intervenci LA11. Attiecībā par ekoshēmu savietojamības iespējām un nosacījumiem ir jāņem vērā katras konkrētās intervences atbilstības nosacījumi konkrētai kultūraugu grupai. Skat. KLP SP pielikumu "Atbalsta veidu savietojamība viena kultūrauga un viena lauka ietvaros lauksaimniecības zemē".

2. Ja platība ir ilggadīgā zālāja biotops ārpus lauksaimniecības zemes ("Kadiķu audzes zālajos un virsajos" (5130); "Meža ganības" (6530*) un "Parkveida pļavas un ganības" (6530*)), kas atrodas Natura2000 meža zemē un tajā ir ierobežota mežsaimnieciskā darbība, tad vienlaicīgi par šo platību var pretendēt arī uz intervences atbalstu LA12 "Kompensācijas maksājums par NATURA2000 mežu teritorijām".

Kompensācijas maksājumam par mežsaimnieciskajiem ierobežojumiem virsmērķis saglabāt mežaudzi un, ja tiek veikta papildus darbība - ES nozīmes zālāja biotopa meža zemē apsaimniekošana, kas atkarīgs no lauksaimnieciskajām darbībām/traucējumiem, proti – zemsedzes mērķtiecīga un regulēta noganīšanu, tad ir uzskatāms, ka agrovides maksājums ir nodalīts veicamo darbību un sasniedzamo mērķu līmenī.

Intervences ietvaros atbalstītās darbības sniedz ieguldījumu bioloģiskās daudzveidības mērķos, kas noteikti šajos un citos normatīvos aktos:

- Sugu un biotopu aizsardzības likums;
- Normatīvie akti par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu.

Cita būtiska informācija:

1. Ja putniem nozīmīgais slānis (5.vai 6.klase) pārklājas (vietām vai pilnībā) ar ES nozīmes zālāju biotopu (1.līdz 4.klase), tad izpilda stingrākā ierobežojuma prasību (putnu dzīvotņu prasības). Ja putniem

nozīmīgais slānis (5. klase) pārklājas (vietām vai pilnībā) ar ģikutam nozīmīgo slāni (6. klase), saņem lielāko iespējamo atbalsta likmi, atbalstu kumulēšana par vairākām klasēm vienlaicīgi nav iespējama. 2. Īpašas atkāpes saimniekošanā šajās teritorijās iespējamas, tās iepriekš saskaņojot ar DAP biotopu ekspertu.

Pārskatīšanas klauzula

Saskaņā ar Regulas 2021/2115 70.panta 7. punktu intervencei ir piemērojama pārskatīšanas klauzula, atbilstoši KLP SP 4.nodaļas 4.7.3.apakšpunktā norādītajam.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbilstības kritēriji, kas atbalsta saņēmējam jāievēro attiecībā uz atbalsttiesīgo platību:

1. Atbalstam piesaka lauku, kas ir vismaz 0,1 ha. Kopējā atbalstam pieteiktā platība ir ne mazāk kā 0,3 ha.
2. ir ES nozīmes zālāju biotops un putnu dzīvotne zālajos, kas iekļauta atbalsttiesīgajā slānī un ietilpst kāda no šīm klasēm:

2.1. 1.klase, - zālāji auglīgās augsnēs;

2.2. 2.klase, - zālāji mēreni auglīgās augsnēs;

2.3. 3.klase, - zālāji nabadzīgās augsnēs;

2.4. 4.klase, - ārpus lauksaimniecības platības esošie zālāju biotopi;

2.5. 5.klase, - putnu dzīvotnes zālajos;

2.6. 6.klase, - ģikuta dzīvotnes zālajos;

2.7. 0.klase, - citi ekoloģiski nozīmīgi zālāji ~~īpaši aizsargājamās dabas teritorijās~~.

Atbalsttiesīgais slānis ir datu kopa, kas pēc stāvokļa iepriekšējā gada 31. decembrī ir kartogrāfiski identificējama Lauku atbalsta dienesta lauku bloku identifikācijas sistēmas lauku bloku kartē, izmantojot Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datus, saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem.

Atbalsttiesīgā platība:

Ilggadīgie zālāji, kas ir atzīti par ES nozīmes zālāju biotopiem vai ES nozīmes putnu sugu (t.sk. ģikuta) dzīvotnēm, saskaņā ar Biotopu direktīvu 92/43/EEK vai Putnu direktīvu 2009/147/EK, kā arī citi ekoloģiski nozīmīgi zālāji īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, kas ģeotelpiski identificēti dabas aizsardzības plānā vai noteikti dabas aizsardzības mērķu sasniegšanai Natura 2000 teritorijās un reģistrēti dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols", un tā vienlaicīgi ir lauksaimniecības zeme vai ārpus lauksaimniecības zemes teritorija (agrovides bloki) ar identificējamām un uzmērāmām robežām, kas iekļauta atbalsttiesīgajā slānī, saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsta pretendenta (IAKS) saistības:

1. uzņemas daudzgadu saistības par apstiprināto saistību apjomu, kas iekļauta atbalsttiesīgajā slānī.

2. apsaimniekojot biotopu izpilda prasības, kas noteiktas saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem:

a. īsteno lauksaimniecisko darbību, kur:

i. platību ekstensīvi nogana, tostarp īstenojot pagarināto vai vissezonas ganīšanu; vai

ii. vismaz vienu reizi (1x) sezonā nopļauj biotopiem no nultās līdz ceturtajai klasei (botāniskajiem biotopiem) ne vēlāk kā līdz kārtējā gada 15. septembrim, bet piektās un sestās klases - periodā no 1. jūlija līdz 15. septembrim, un nopļauto sienu neatstāj uz lauka (to aizved);

b. nepārveido citos zemes lietošanas vai apsaimniekošanas veidos;

pēc vajadzības:

io.pēc 1x nopļaušanas nogana atālā;

i. var uzlabot augu sugu sastāvu no dabiska zālāja sēklām vai dabiska zālāja sēklu saturošu materiālu, bet nav atļauts piesēt komerciālo šķirņu stiebrzāles un tauriņziežus...

ii.lai uzlabotu pļaušanas un kopšanas apstākļus, atļauts: nofrēzēt ciņus, noecēt ar ganību ecēsām, izcirst krūmus zālāja malās vai ieplakās veic kurmju un meža cūku rakumu izlīdzināšanu;

iii. nav pieļaujama pesticīdu (augu aizsardzības līdzekļu) un sintētisko mēslošanas līdzekļu lietošana, bet ir pieļaujama pļavu mēslošana tikai ar pakaišu kūtsmēsliem vai kompostētiem pakaišu kūtsmēsliem, bet ne vairāk kā 25 N kg/ha gada laikā (ganībās papildu mēslošana nav pieļaujama). Mēslošana ar digestātu, šķīdumēsliem vai vircu nav pieļaujama;

3. visas atkāpes (t.sk. pļauju, ciņu saglabāšanas intensitāti u.c.), attiecībā uz piemērotu biotopa apsaimniekošanas darbību, kuras ir iespējamas īpašos gadījumos un nolūkos, īsteno tikai saskaņā ar DAP izdotu atļauju – administratīvs akts, ko iesniedz LAD.

4. daudzgadu saistību periodā apgūst tematisko kvalifikācijas celšanas kursu, par kuru apjomu un saturu prasības sīkāk noteiktas nacionālajos normatīvajos aktos.

O14 Kāda platība ir atbalsttiesīga?

☐ KLP plānam noteiktā lauksaimniecības platība

☒ Lauksaimniecības zeme, ieskaitot lauksaimniecības platību un ārpus tās

Lauksaimniecības zeme, un ārpus lauksaimniecības zemes teritorija ar identificējamām un uzmērāmām robežām, kas ir Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopi un, kas tiek izmantotas lauksaimniecībā, piemēram, “Kadiķu audzes zālājos un virsājos”; “Meža ganības” vai “Parkveida pļavas un ganības”.

☐ Lauksaimniecībā neizmantojamā zeme

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
GAEC09	Tādu ilgga dīgo zālāju pārvēršanas vai aparšanas aizliegums, kas Natura 2000 teritorijās ir norādītas kā vides ziņā jutīgi ilgga dīgie zālāji
SMR03	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību: 3. panta 1. punkts, 3. panta 2. punkta b) apakšpunkts, 4. panta 1., 2. un 4. punkts
SMR04	Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību: 6. panta 1. un 2. punkts

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

Citas pamatprasības:

Lauksaimnieciskās zemes un lauksaimnieciskās darbības kritēriji kā tas noteikts KLP stratēģiskajā plāna 4.1. nodaļā.

Apsaimniekošanā ieteicams ievērot zālāju biotopu apsaimniekošanas vadlīnijas.

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (IADT) dabas aizsardzības plāni.

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar intervenci

Paskaidrojums par to, kā attiecīgās saistības pārsniedz obligātās prasības:

Tradicionālajā praksē, kopš 2024. gada ir atkal atļauta zālāju smalcināšana, turklāt sētajiem zālājiem, kā arī citiem ielabotajiem zālājiem pļaušanas biežums ir vairākas reizes sezonā, jo tie ir bagātīgi un no tiem var iegūt lielu apjomu lopbarības, turklāt, ar neierobežotu pļaušanas sākuma datumu vai paņēmieniem (t.sk. ar atlikto pļaušanas laiku), ar mērķi iegūt maksimālo ražas kvalitāti un kvantitāti, kā arī tiek veikta zālāju ielabošana ražības paaugstināšanai, to mēslojot ar dažādiem mēslošanas līdzekļiem, vai piesējot tauriņziežus, vai arī pilnībā platību aparot un pārsējot ar ražīgu zālaugu maisījumu. Ar šo intervenci tiek pārsniegtas obligātās prasības, jo nevienā no saistošajiem LLVS, SMR vai valsts standartiem šādas ierobežojošas saimnieciskās darbības prasības nav noteiktas kā obligātas:

1) aizliegums smalcināt zāli vai to nopļaut pilnā garumā un atstāt uz lauka, kas veicina augsnes bagātināšanos ar barības vielām (nenotiek barības vielu iznese);

- 2) aizliegums uzlabot augu sugu sastāvu ar pārsēšanu vai komerciālo šķirņu stiebrzāļu un tauriņziežu piesēšanu;
- 3) aizliegums ielabot augsni ar sintētiskajiem mēslošanas līdzekļiem, digestātu, šķīdumēsliem vai vircu;
- 4) aizliegums izmantot pesticīdus (augu aizsardzības līdzekļus), gan zālāja augšanas apturēšanai, gan ekspanīvo vai citu augu sugu iznīdēšanai.

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

☒ **IAKS**

☐ **Ārpus IAKS**

IAKS iedaļa

Maksājuma veids

☒ vienības izmaksas, pamatojoties uz papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem

☐ iekļautas darījuma izmaksas

☐ vienreizējs maksājums

☐ fiksētas summas maksājums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta likme fiksēta, EUR/ha:

- 0.klase - 90;
- 1.klase – 140;
- 2.klase – 180;
- 3.klase – 250;
- 4.klase – 400;
- 5.klase – 130;
- 6.klase – 150;
- gana - 30.

Aprēķina metode

Aprēķina metodes:

Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti parastas prakses bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izvēlēto piemērojamo paaugstināto praksi - izmaksas, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, kas saistītas ar saistību ievērošanu, ņemot vērā zālāja biotopa veidu, kā aprēķina pamatelementu. Aprēķinā nav ietvertas investīciju un darījumu izmaksas. Atbalsta maksājums sedz starpību starp tradicionālo un agrovides praksi.

Intervencē pļaušana un novākšana 1 x vasarā. Pārsvārā biotopi ir saglabājušies grūti piekļūstamās vietās vai ar intensīvai lauksaimniecībai nepiemērotu reljefu, konfigurāciju vai ģeometriju, līdz ar to dārgākas pļaušanas izmaksas, no tehnikas pakalpojumu cenu aprēķiniem. Zālāju parasti nemēslo, vai arī to veic retos gadījumos un ar ierobežotu mēslojuma apjomu. Siena ražība vidēji uz pusi mazāka kā sētos zālājos. No tirgus informācijas - zemāka iegūtā lopbarības (t.sk. kvalitatīvā) vērtība, jo zāli pļauj vēlāk. Aprēķins ir diferencēts katrai kategorijai, atbilstoši zālāju ražībai un proteīna saturam, kā arī pļaušanas un siena novākšanas izmaksām. Iegūto dažādo kompensāciju likmes ir vidējā svērtā likme, katras zālāju biotopu klasēs ietvaros, ņemot vērā radušos zaudējumus un negūtos ienākumus, salīdzinot ES nozīmes zālāju biotopus un putnu dzīvotnes ar kultivētiem zālājiem (zālāju ražību, proteīna saturu, pļaušanas un siena novākšanas izmaksas, ekstensīvo ganīšanu).

Kultivētiem zālājiem dati iegūti no A.Adamoviča u.c. LLU pētnieku publikācijām, kā arī Lietuvā veiktiem pētījumiem, diferencētā atbalsta maksājuma aprēķinam dati iegūti no G.Sabardinas pētījumiem Latvijā, kas precizēti pēc jaunākiem I.Straupes un projekta “Integrēta plānošanas pieeja zālāju dzīvotspējai” (LIFE GRASSSERVICE, Nr. LIFE12 BIO/LV/001130), datiem par zāles ražību ES nozīmes zālāju biotopos, kā arī Lietuvā, Igaunijā u.c. ES valstīs veiktiem pētījumiem.

Maksājumu aprēķināšanas atbilstību un pareizību nodrošina no Vadošās iestādes funkcionāli neatkarīga iestāde "Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs" (LLKC). Atbalsta apmēra aprēķināšanas metožu apraksts, saskaņā ar 2021R2115 82.pantu, pievienots KLP SP pielikumā.

Papildu skaidrojums

Atbalsta likme inventarizētajiem zālājiem kompensē negūtos ienākumus, salīdzinot ekstensīvās apsaimniekošanas metodes ar kultivētu zālāju apsaimniekošanu, tamdēļ aprēķins ir diferencēts katrai kategorijai atbilstoši zālāju ražību un proteīna saturam, kā arī pļaušanas un siena novākšanas izmaksām:

- 1) zālāji auglīgās augsnes;
- 2) zālāji mēreni auglīgās augsnes;
- 3) zālāji nabadzīgās augsnes;
- 4) ārpus lauksaimniecības platības esošie zālāju biotopi;
- 5) putnu dzīvotnes zālājos;
- 6) ķikuta dzīvotnes zālājos.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☒ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kādi ir saistību modeļi intervencē?

- ☐ balstītas uz rezultātu (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)
- ☒ balstītas uz pārvaldību (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)
- ☐ jauktas (balstītas uz pārvaldību un rezultātu)

Paskaidrojiet labuma guvēju pienākumus/iespējas attiecībā uz saistībām, kas noteiktas intervencē

Intervences ietvaros uzņemas saistības par pirmajā saistību gadā apstiprināto kopējo saistību platību. Atbalsta saņēmējs uzņemas piecu gadu saistības ievērot intervences nosacījumus.

Kāds ir līgumu ilgums?

Saistību ilgums 5 gadi.

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 12. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam atbalsts intervencē paredzēts skaidri noteikto nosacījumu izpildei, atbalsta maksājums attiecas tikai uz papildu izmaksām, kas rodas izpildot attiecīgos nosacījumus. Tādējādi intervence ir atbilstoša PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U10.5.0 - Vienota vienības summa, 0.kl.	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.22; R.24; R.31; R.33	Nē
LA U10.5.1 - Vienota vienības summa, 1.kl.	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.22; R.24; R.31; R.33	Nē
LA U10.5.2 - Vienota vienības summa, 2.kl.	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.22; R.24; R.31; R.33	Nē
LA U10.5.3 - Vienota vienības summa, 3.kl.	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.22; R.24; R.31; R.33	Nē
LA U10.5.4 - Vienota vienības summa, 4.kl.	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.22; R.24; R.31; R.33	Nē
LA U10.5.5 - Vienota vienības summa, 4.kl.	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.22; R.24; R.31; R.33	Nē
LA U10.5.6 - Vienota vienības summa, 6.kl.	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.22; R.24; R.31; R.33	Nē
LA U10.5.7 - Vienota vienības summa, Gana.	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.22; R.24; R.31; R.33	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U10.5.0 - Vienota vienības summa, 0.kl.

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.5.1 - Vienota vienības summa, 1.kl.

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.5.2 - Vienota vienības summa, 2.kl.

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.5.3 - Vienota vienības summa, 3.kl.

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.5.4 - Vienota vienības summa, 4.kl.

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.5.5 - Vienota vienības summa, 4.kl.

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.5.6 - Vienota vienības summa, 6.kl.

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.5.7 - Vienota vienības summa, Gana.

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U10.5.0 - Vienota vienības summa, 0.kl. (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)				90,00	90,00	90,00		
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)				0,00	0,00	10 000,00		Summa 10 000,00 Maks.: 10 000,00
LA U10.5.1 - Vienota vienības summa, 1.kl. (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		96,00	140,00	140,00	140,00	140,00		
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		0,00	0,00	0,00	0,00	23 970,00		Summa 23 970,00 Maks.: 23 970,00
LA U10.5.2 - Vienota vienības summa, 2.kl. (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		166,00	180,00	180,00	180,00	180,00		
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		0,00	0,00	0,00	0,00	16 000,00		Summa 16 000,00 Maks.: 16 000,00
LA U10.5.3 - Vienota vienības summa, 3.kl. (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		214,00	250,00	250,00	250,00	250,00		

	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		0,00	0,00	0,00	0,00	8 500,00		Summa 8 500,00 Maks.: 8 500,00
LA U10.5.4 - Vienota vienības summa, 4.kl. (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		338,00	400,00	400,00	400,00	400,00		
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		0,00	0,00	0,00	0,00	1 144,00		Summa 1 144,00 Maks.: 1 144,00
LA U10.5.5 - Vienota vienības summa, 4.kl. (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		96,00	130,00	130,00	130,00	130,00		
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		0,00	0,00	0,00	0,00	5 000,00		Summa 5 000,00 Maks.: 5 000,00
LA U10.5.6 - Vienota vienības summa, 6.kl. (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		115,00	150,00	150,00	150,00	150,00		
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)								

	O.14 (vienība: Hektāri)		0,00	0,00	0,00	0,00	4 500,00		Summa 4 500,00 Maks.: 4 500,00
LA U10.5.7 - Vienota vienības summa, Gana. (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)			30,00	30,00	30,00	30,00		
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)			0,00	0,00	0,00	0,00		Summa 0,00 Maks.: 0,00
KOPĀ	O.14 (vienība: Hektāri)		44 015,00	53 525,00	68 820,00	69 065,00	69 114,00		Summa 304 539,00 Maks.: 69 114,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		2 932 839,00	7 535 821,00	9 095 495,80	8 810 556,00	8 561 228,00		36 935 939,80
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)		2 492 913,15	6 405 447,85	7 731 171,43	7 488 972,60	7 277 043,80		31 395 548,83
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								

	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Savienības ieguldījums EUR)								
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

INVEST(73-74) - Investīcijas, arī apūdeņošanā

LA4.1.5 - Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem un apgrozāmajiem līdzekļiem lauku saimniecībās

Intervences kods (daļība valsts)	LA4.1.5
Intervences nosaukums	Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem un apgrozāmajiem līdzekļiem lauku saimniecībās
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaistu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts		Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā	
SO2	Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairo konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvāri uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju		
SO3	Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē		
SO4	Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvēstresānu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku		
SO5	Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām		
SO8	Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdzsvaru, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprīko bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību		
SO9	Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgu ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu		
XCO	Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu		

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V6	Veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos, kāpinot to efektivitāti un uzlabojot digitalizāciju	Vidēja	Jā
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā
SM2 V1	Sekmēt saimn. konkurētspējas celšanu, tirgus orientāciju, īpaši mazās, vidējās saimn., jaunos lauks.	Augsta	Jā
SM2 V2	Veicināt eksportspējīgu augstas pievienotās vērtības	Augsta	Jā

	produktu ražošanu (arī bioloģisko)		
SM2 V3	Sekmēt pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību	Augsta	Jā
SM2 V4	Risināt finanšu un ražošanas resursu pieejamības problēmu, paredzot mērķētus finanšu instrumentus	Augsta	Jā
SM2 V5	Stiprināt sadarbību investīciju jomā, t.sk., pārstrādes apjomu, loģistikas un uzglabāšanas atbalsts	Zema	Jā
SM2 V8	Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana	Augsta	Jā
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā
SM4 V1	Samazināt SEG emisijas no LIZ apsaimniekošanas, veicinot ilgtspējīgu prakšu īstenošanu	Augsta	Jā
SM4 V2	Samazināt emisijas no lopkopības, veicināt emisiju mazinošo prakšu īstenošanu	Augsta	Jā
SM4 V3	Palielināt produktivitāti, sniedzot atbalstu jaunu un progresīvu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai	Augsta	Jā
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā
SM4 V8	Veicināt energoefektīvus un resursu efektīvas izmantošanas ieguldījumus	Augsta	Jā
SM8 V1	Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai	Augsta	Jā
SM9 V7	Veicināt kvalitatītes shēmu produktu ražošanu un patēriņu	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTURĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā

R.9 To lauksaimnieku daļa, kas saņem ieguldījumu atbalstu pārstrukturēšanai un modernizēšanai, tostarp resursefektivitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Īstenojot finanšu instrumentu tiks risināta vajadzība SM2 V4.
Aizdevumu programmas ir nepieciešamas, lai risinātu finanšu resursu pieejamības problēmu ar ko bieži vien saskaras lauku saimniecības uzsākot vai arī attīstot uzņēmējdarbību. Finanšu instrumentu īstenošana

sekmēs iespēju produktīvi un ilgtspējīgi izmantot vietējos resursus, jaunas un inovatīvas vērtības lauku teritorijās, tādējādi paaugstinot lauku saimniecību konkurētspēju.

1. Aizdevumu programma “Aizdevumi ar kapitāla atlaidi lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicējiem” ir paredzēta ~~investīciju atbalstam, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, kā arī zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām~~ tādām attiecināmām izmaksām, kas minētas regulas 2021/2115 73. panta 2. un 3. punktā. Kapitāla atlaide nodrošinās ātrāko aizdevumu atmaksu, veicinās pozitīvas finanšu plūsmas nodrošināšanu lauku saimniecībās un arī veicinās lauku saimniecību straujāko attīstību, jo tādējādi tiks samazināts atmaksājama aizdevuma apjoms. Programma ir paredzēta mazām un vidējām lauku saimniecībām.

2. Aizdevumu programma “Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevumi” ir paredzēta ~~investīciju atbalstam, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, kā arī zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām~~ tādām attiecināmām izmaksām, kas minētas regulas 2021/2115 73. panta 2. un 3. punktā. Programma ir paredzēta mazām un vidējām lauku saimniecībām.

3. Aizdevumu programma “Aizdevumi apgrozāmo līdzekļu iegādei” ir paredzēta mazām, vidējām un lielām lauku saimniecībām, kooperatīvām sabiedrībām un ražotāju organizācijām apgrozāmo līdzekļu iegādei.

Viens no nozīmīgākiem lauksaimniecības nozares trūkumiem ir zema lauku saimniecību efektivitāte un produktivitāte (2018.gadā tā bija 619 EUR/ha (22% no ES vidējā)). Bez tam, vēl joprojām mazajās un vidējās saimniecībās ir nepietiekams nodrošinājums ar mūsdienīgu tehniku un būvēm ražošanas vajadzībām, un ir zemi ilgtermiņa ieguldījumi, tāpēc jo īpaši ir jāstiprina un jāveicina šo saimniecību konkurētspēja. Tādējādi ir vitāli svarīgi sniegt atbalstu saimniecībām konkurētspējas veicināšanai tādām investīcijām, kas saistītas ar lauku saimniecību pārstrukturēšanu, efektīvas ražošanas attīstību un nozaru dažādošanu (lauksaimniecības produktu ražošanai nepieciešamo pamatlīdzekļu iegāde – traktortehnika, lauksaimniecības agregāti, visa veida tehnika, iekārtas un aprīkojums, kā arī lauksaimniecības produktu ražošanas būvju būvniecība). Turklāt lauksaimniecības nozare ir arī izteikti pakļauta gan ekonomiskajām svārstībām, tirgus svārstībām, gan arī pakļauta klimatisko apstākļu negatīvajai ietekmei, kā rezultātā ienākumi no lauksaimnieciskās ražošanas var būt izteikti svārstīgi. Tādējādi tiks nodrošināta ražošanas produktivitātes paaugstināšanās, samazināti riski, kas saistīti ar atsevišķu vadošo nozaru tirgus svārstību un citu ekonomisko apstākļu negatīvo ietekmi, gan arī, kas saistīti ar klimatisko apstākļu negatīvo ietekmi. Intervences ietvaros uz atbalstu savas saimniecības tālākai attīstībai var pretendēt arī gados jauni lauksaimnieki. Gados jauni lauksaimnieki intervences atbalstu var izmantot, lai nodrošinātu saimniecības atbilstību noteiktiem standartiem.

Šī intervence papildina LA4.1.1, LA4.1.2, LA4.1.3., LA4.1.4. un LA4.1.6. intervences.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

1. -Aizdevumu programmā “Aizdevumi ar kapitāla atlaidi lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicējiem” :-

Atbalsta saņēmējs ir fiziska vai juridiska persona, kas nodarbojas ar lauksaimniecisko darbību un kuras rīcībā ir ražošanas resurss standarta izlaides vērtībā vai apgrozījums pēdējā noslēgtajā gadā nepārsniedz 250 000 euro, neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu.

Lai pretendētu uz atbalstu pretendents ir jā sagatavo saimniecības darbīgas plāns, kurā detalizēti jāapraksta pretendenta saimniecības ekonomiskā, finanšu situācija, plānotas darbības, sasniedzamie ekonomiskie rādītāji un mērķi, u.c.

Atbalsta pretendents, kas ir izpildījis sasniedzamos ~~rezultātus, saskaņā ar nacionāliem normatīvajiem aktiem un individuālo darbīgas plānu~~ rādītājus, kas noteikti nacionālajos normatīvajos aktos, ir iespējams daļēji dzēst ~~investīciju~~ aizdevuma pamatsummu.

2. Aizdevumu programmā “Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevumi” atbalsta saņēmējs ir juridiska vai fiziska persona, kura nodarbojas ar lauksaimniecisko darbību vai plāno to uzsākt un kuras apgrozījums pēdējā noslēgtajā gadā bez saņemtā valsts un Eiropas Savienības atbalsta nepārsniedz 250 000 euro.-

3. — Aizdevumu programmā “Aizdevumi apgrozāmo līdzekļu iegādei”:

Atbalsta saņēmējs ir:-

- fiziska vai juridiska persona, kas ražo Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā minētos produktus;-

- kooperatīvās sabiedrības, kas darbojas lauksaimniecības nozarē un kurām piešķirts atbilstības statuss atbilstoši normatīvajiem aktiem par kooperatīvo sabiedrību atbilstību;-
- ražotāju organizācijas, kas atzītas normatīvajos aktos par ražotāju organizāciju atzīšanu un atbalsta piešķiršanu noteiktajā kārtībā.-

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

1. Aizdevumu programmā “Aizdevumi ar kapitāla atlaidi lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicējiem”

~~Investīciju~~ Tādām investīcijām, kas minētas regulas 2021/2115 73. panta 2. un 3. punktā, aizdevums maziem un vidējiem lauku uzņēmējiem līdz 250 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam. Kapitāla atlaide ir līdz 50% no aizdevuma summas, kur piešķir aizdevuma pamatsummas daļējai dzēšanai, bet ne vairāk kā 100 000 euro. ~~Atbalstu kapitāla atlaides veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, ja projekta īstenošanas rezultātā tiks sasniegti plānotie rādītāji.~~

2.- Aizdevumu programmā “Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevumi”-

Investīciju aizdevums maziem un vidējiem lauku uzņēmējiem līdz 250 000 euro.-

—3.— Aizdevumu programmā “Aizdevumi apgrozāmo līdzekļu iegādei” maksimālo apmēru aizdevumam apgrozāmo līdzekļu iegādei nosaka nacionālos normatīvajos aktos.—

Katra iepriekš minētā aizdevumu programma tiks īstenota no ELFLA un papildu valsts budžeta līdzekļiem.

Finanšu instrumenta atbalstu var apvienot ar apstiprināto projektu investīciju atbalstu, vai atbalstu procentu likmes subsīdiju, nepārsniedzot Regulas Nr. 2021/2115 73.pantā maksimāli noteiktās atbalsta intensitātes.

~~Atbilstoši KLP stratēģiskā plāna regulas 80.panta 3.punktam aizdevumi~~ Aizdevumi apgrozāmo līdzekļu iegādei ir pieejami, ~~ja atbalsta kopējā summa nepārsniedz subsīdijas ekvivalentu 200 000 euro jebkurā trīs fiskālo gadu laikposmā nepārsniedzot KLP stratēģiskā plāna regulas 80.panta 3.punktā noteikto subsīdijas ekvivalenta apmēru.~~

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☐ Dotācija

☒ Finanšu instruments

Maksājuma veids

☒ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

1.Aizdevumu programma “Aizdevumi ar kapitāla atlaidi lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicējiem”

Aizdevums investīcijām lauku uzņēmējiem līdz 250 000 euro, kapitāla atlaide līdz 50% no aizdevuma summas, bet ne vairāk kā 100 000 euro. Atbalstu kapitāla atlaides veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, ja ~~projekta īstenošanas rezultātā tiks sasniegti plānotie rādītāji.~~ izpildīti sasniedzamie rādītāji, kas noteikti nacionālajos normatīvajos aktos. Papildus šīs programmas ietvaros ir pieejams aizdevums apgrozāmiem līdzekļiem līdz 100 000 euro, nepiemērojot kapitāla atlaidi.

Maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte investīciju aizdevumu programmas ietvaros, kas sevī iekļauj kapitāla atlaidi kopā ar aizdevumu subsīdijas ekvivalentu ~~ir 65 %~~, atbilst KLP stratēģiskā plāna regulas 73. panta 4.punkta a. un b. apakšpunktā noteiktajam.

2.- Aizdevumu programmā “Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevumi” -

Investīciju aizdevums maziem un vidējiem lauku uzņēmējiem līdz 250 000 euro. Papildus ir pieejams aizdevums apgrozāmiem līdzekļiem līdz 100 000 euro.

Maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte investīciju aizdevumu programmas ietvaros ~~ir 65 %~~, atbilst KLP stratēģiskā plāna regulas 73. panta 4.punkta a. un b. apakšpunktā noteiktajam.

3.- Aizdevumu programmā “Aizdevumi apgrozāmo līdzekļu iegādei” maksimālo apmēru aizdevumam apgrozāmo līdzekļu iegādei nosaka nacionālos normatīvajos aktos. -

-Atbilstoši KLP stratēģiskā plāna regulas 80.panta 4.punktam KLP SP stratēģiskā plāna regulas ietvaros paredzētās atbalsta likmes nepiemēro atsevišķam apgrozāmā kapitāla finansējumam. -

Papildu skaidrojums

Ieviešot finanšu instrumentu “Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevums”, kur aizdevuma summa ir līdz 100 000 euro, kopš programmas uzsākšanas 2018. gada septembrī līdz 2023. gada 31. decembrim tika izsniegti 1360 aizdevumi 35,2 milj. euro apmērā. Vidējā aizdevuma summa ir 26 000 euro.

Nemot vērā, ka aizdevumu programmas “Aizdevumi ar kapitāla atlaidi lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicējiem” ietvaros atbalsts tiks sniegts, kā aizdevums investīcijām līdz 250 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam līdz 100 000 euro, var prognozēt kā vidēji aizdevuma summa kopā ar kapitāla atlaidi veidos ap 100 000 euro.

Valsts atbalsta programmas apgrozāmo līdzekļu iegādei kopš 2018.gada līdz 2023.gadam izsniegti 876 aizdevumi 61,7 milj.euro apmērā. Vidējā aizdevuma summa ir 70 tūkst. euro. Tomēr jāņem vērā, ka ir audzis pieprasījums pēc apgrozāmo līdzekļu aizdevumiem, pieaugot vidējai aizdevuma summai.

Vidējais izsniegto aizdevumu apmērs ir pieaudzis no 49 tūkst. euro 2018.gadā līdz 96 tūkst.euro 2023.gadā. Nemot vērā minēto vidējā aizdevumu summa arī turpmāk varētu veidot ap 90 000 euro.

Attiecīgi visiem intervences ietvaros sniegtiem atbalsta veidiem noteikta viena vidējā vienības summa jeb vidējā aizdevuma summa noteikta 100 000 euro apmērā.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☒ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Noteikts KLP SP 4.7. sadaļā.

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?

☐ Jā ☒ Nē

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)

Neattiecas

Sīkāka informācija par dažādām ūdens resursu ietaupījuma iespējām atkarībā no iekārtas vai infrastruktūras veida (attiecīgā gadījumā)

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)

Neattiecas

Reģionālais sadalījums

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 11. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam – Strukturālo pielāgojumu palīdzība, ko sniedz, izmantojot ieguldījumu atbalstu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu ieguldījumu atbalsta sniegšana paredz skaidrus kritērijus atbalsta saņemšanai, atbalsts nav saistīts vai nepamatojas uz ražošanas veidu vai apjomu, vai vietējo vai starptautisko cenu par saražoto produkciju, un neparedz atbalsta saņēmējam ražot konkrētu produktu. Attiecībā par finanšu instrumentu aizdevumiem un apgrozāmajiem līdzekļiem mazām un vidējām lauku saimniecībām paredzēts, ka atbalsts sedz tikai projektā paredzētos ieguldījumus, kā arī nepārsniedz projekta ietvaros plānoto atbalsta summu, kas nepieciešama konkrēto ieguldījumu veikšanai, veicot strukturālus uzlabojumus saimniecībā. Attiecībā par atbalstu aizdevumam apgrozāmo līdzekļu iegādei, paredzēts, ka atbalsts sedz tikai tās izmaksas, kas nepieciešamas apgrozāmo līdzekļu iegādei. Tādejādi intervence ir atbilstoša - PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam.

Atbalsts intervences ietvaros netiek sniegts par lauksaimniecības potenciāla atjaunošanu, tādejādi netiek pārkāpti PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 8. punktā minētie nosacījumi.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%
LV - Latvija	91(3)(c) - Darbības, kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu	100,00%	20,00%	100,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U4.1.5 - Vidējās projekta izmaksas atbalstam finanšu instrumentu veidā, EUR	Finanšu instruments	91(2)(a)-LV-85,00% 91(3)(c)-LV-100,00%	Vidēja		R.9	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U4.1.5 - Vidējās projekta izmaksas atbalstam finanšu instrumentu veidā, EUR

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U4.1.5 - Vidējās projekta izmaksas atbalstam finanšu instrumentu veidā, EUR (Finanšu instruments - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)			100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecinīgā gadījumā) (EUR)			150 000,00	150 000,00	150 000,00	150 000,00	150 000,00	
	O.20 (vienība: Darbības)			34,00	34,00	34,00	34,00	34,00	Summa 170,00 Maks.: 34,00
KOPĀ	O.20 (vienība: Darbības)			164,00	239,00	239,00	304,00	304,00	Summa 1 250,00 Maks.: 304,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)			3 400 000,00	3 400 000,00	3 400 000,00	3 400 000,00	3 400 000,00	17 000 000,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)			3 400 000,00	3 400 000,00	3 400 000,00	3 400 000,00	3 397 273,71	16 997 273,71
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)			3 400 000,00	3 400 000,00	3 400 000,00	3 400 000,00	3 400 000,00	17 000 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)			3 400 000,00	3 400 000,00	3 400 000,00	3 400 000,00	3 397 273,71	16 997 273,71

	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Sa vienības ieguldījums EUR)								

LA4.2 - Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē

Intervences kods (daļība)	LA4.2
Intervences nosaukums	Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.24. Atbalstīto ārpussaimniecības ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaizu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija. NUTS 1 Latvija. Īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija.
--

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvāri uz pētniecību, tehnoloģijām un digitālizāciju
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V6	Veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos, kāpinot to efektivitāti un uzlabojot digitālizāciju	Vidēja	Jā
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā
SM2 V2	Veicināt eksportspējīgu augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu (arī bioloģisko)	Augsta	Jā
SM2 V3	Sekmēt pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību	Augsta	Jā
SM2 V4	Risināt finanšu un ražošanas resursu pieejamības problēmu, paredzot mērķētus finanšu instrumentus	Augsta	Jā
SM9 V7	Veicināt kvalitatīvu produktu ražošanu un patēriņu	Vidēja	Jā
SM9 V8	Veicināt videi draudzīga iepakojuma izstrādi, ilgtspējību	Zema	Jā

SM9 V9	Sekmēt bezatlikumu tehnoloģiju attīstību	Zema	Jā
--------	--	------	----

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā

R.39 To lauku uzņēmumu (tostarp bioekonomikas jomā) skaits, kas attīstīti ar KLP atbalstu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Viens no nozīmīgākajiem lauksaimniecības nozares trūkumiem ir tas, ka ražošanas izmaksas kāpj straujāk nekā izlaide un ir salīdzinoši zema pārstrādes efektivitāte uz nodarbināto. Augstas ražošanas izmaksas un zema pārstrādes efektivitāte ir saistīta arī ar citu trūkumu – zemu inovāciju īpatnību: inovatīvo pārtikas uzņēmumu jomā Latvija atpaliek no citām valstīm. Tādējādi ir vitāli svarīgi sniegt atbalstu lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumiem tādos pasākumos, kas ļaus kapināt ražotnes efektivitāti un produktivitāti, tas ir: ieguldījumos, saistītos ar jaunu tehnoloģiju (un ar to saistīto aprīkojuma, tehnikas, ierīču) pielietošanu ražošanā, kas mazinās uzņēmumā izmantoto ražošanas resursu apjomu, ļaus aizstāt trūkstošo darba spēku ar modernām tehnoloģijām un kapinās ražotnes efektivitāti un produktivitāti.

Pasākuma ietvaros var atbalstīt uzņēmumu pamatlīdzekļu iegādi, kas sekmē blakusproduktu, atkritumu, atlieku un citu nepārtikas izejvielu piegādi un izmantošanu bioekonomikas vajadzībām, vienlaikus dodot ieguldījumu arī Latvijas Bioekonomikas stratēģijas 2030 mērķu sasniegšanā.

Projektu atlases kritēriju izvēle ir cieši saistīta ar pasākuma mērķu sasniegšanu. Attiecīgi priekšroka dodama projektiem, kas vērsti uz atbalsta pretendenta iesaistīšanos kvalitātes shēmās, vietējo izejvielu izmantošanu, aprites ekonomiku, bioloģiskajai pārstrādei, projekta gatavību (būvprojekta esamība), kā arī iepriekš saņemtais atbalsts.

Lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumos lieli līdzekļi tiek novirzīti aizdevuma procentu maksājumiem, ko šie uzņēmumi varētu izmantot investīcijām efektivitātes palielināšanai un jaunu darbavietu radīšanai. Tāpēc intervences ietvaros paredzēts papildus atbalsta instruments procentu likmes daļēja dzēšana subsīdijas veidā tiek paredzēts par kredītiestādēs un akciju sabiedrībā "Attīstības finanšu institūcija Altum" ņemtiem aizņēmumiem investīciju iegādei. Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai paredzēts kā papildus atbalsta instruments, lai nodrošinātu efektīvu LA4.2. Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē investīciju projektu īstenošanu, kā arī tādejādi tiktu veicināta uzņēmumu efektivitāte un nodrošināta arī turpmāku investīciju ieplūšana uzņēmumos. Tādējādi tiktu mazināts finansiālais slogs uzņēmumiem, kas maksā kredītprocentus par aizdevumu.

Atbalstam subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai iesniegumi atbalsta saņemšanai, kredītīguma vai finanšu līzings līguma kopijas, kredītiestāžu izziņas par nomaksātajiem procentu likmēm noteiktā laika posmā, īpašuma tiesības apliecinājoši dokumenti, būvniecības gadījumā - būvniecības līgumi un ar tiem saistīto maksājumu dokumenti tiks izvērtēti ik gadu. Ja iesniegumos norādītais izmaksājamā atbalsta apmērs pārsniedz paredzēto finansējumu, aprēķinātajam atbalstam tiks piemērots proporcionālais samazinājums, par ko potenciālie atbalsta saņēmēji tiks informēti pirms pieteikšanās atbalstam.

Īstenojot finanšu instrumentu tiks risināta vajadzība SM2 V4. Aizdevums ar kapitāla atlaides elementu ir nepieciešams, lai risinātu finanšu resursu pieejamības problēmu ar ko bieži vien saskaras lauksaimniecības produkcijas pārstrādes uzņēmēji uzsākot vai arī attīstot uzņēmējdarbību. Finanšu instrumenta īstenošana sekmēs iespēju produktīvi un ilgtspējīgi izmantot vietējos resursus, jaunas un inovatīvas vērtības lauku teritorijās, tādejādi paaugstinot lauksaimniecības produkcijas pārstrādes uzņēmēju konkurētspēju, kā arī tādejādi tiktu veicināta uzņēmumu efektivitāte un nodrošināta arī turpmāku investīciju ieplūšana uzņēmumos. Aizdevums ir paredzēts ~~investīciju atbalstam, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, kā arī zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam~~

~~attiecināmām izmaksām~~ tādām attiecināmām izmaksām, kas minētas regulas 2021/2115 73. panta 2. un 3. punktā. Kapitāla atlaide nodrošinās ātrāko aizdevumu atmaksu, pozitīvo finanšu plūsmu lauku saimniecībās un arī veicinās lauku saimniecību straujāko attīstību, jo tādējādi tiks samazināts atmaksājama aizdevuma apjoms.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta (granta veidā) saņēmējs ir juridiska persona, kas veic vai veiks lauksaimniecības produktu pārstrādi, ražošanā, kā izejvielu izmantojot Līguma par Eiropas Savienības darbību I. pielikumā minētos lauksaimniecības produktus

Atbalsta pretendents atbilst vispārīgiem nosacījumiem, kas noteikti 4.7.sadaļā.

Veicot ieguldījumus, atbalsta saņēmējam ir jānodrošina sasniedzamo rādītāju izpilde. Atbalsta saņēmējam izvēlas tādus izaugsmes rādītājus, kas ir pārbaudāmi un to vērtība auditējama.

Intervences ietvaros uzņēmumiem, kas darbojas valsts pilsētās, ir noteikts nosacījums par vietējās pamatizejvielas izmantošanu pārstrādē. Par vietējo izejvielu uzskata tādu izejvielu, kas iegādāta 300 km rādiusā no pārstrādes uzņēmuma. Nacionālajos normatīvos aktos noteiktā kārtībā tiks piemērots vietējo pamatizejvielu minimālais apjoms atkarībā no pārstrādes sektoriem, ja projekta īstenošanas vieta atrodas valsts nozīmes pilsētās. Pārējā teritorijā nav noteikts ierobežojums par pamatizejvielas iegādi.

Vairākiem atbalsta pretendentiem ir iespēja iesniegt kopprojektus, kopīgi veicot ieguldījumus bez atsevišķa uzņēmuma dibināšanas. Kopprojektā iesaistītajiem uzņēmumiem ir jābūt noslēgtam līgumam par savstarpējo sadarbību projekta īstenošanā.

Papildu atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai tiek paredzēts par kredītiestādēs un akciju sabiedrībā "Attīstības finanšu institūcija Altum" ņemtiem aizņēmumiem investīciju iegādei. Atbalsta saņēmējs ir fiziska vai juridiska persona, kas veic vai veiks lauksaimniecības produktu pārstrādi, ražošanā, kā izejvielu izmantojot Līguma par Eiropas Savienības darbību I. pielikumā minētos lauksaimniecības produktus.

Finanšu instruments

Atbalsta saņēmējs (finanšu instrumenta gadījumā) ir fiziska vai juridiska persona, kas nodarbojas ar saimniecisko darbību vai plāno to uzsākt un kuras rīcībā apgrozījums pēdējā noslēgtajā gadā nepārsniedz 250 000 euro, neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu.

Atbalsta (finanšu instrumenta gadījumā) saņemšanas nosacījumi:

~~1.~~ - ir izstrādājis darījumdarbības plānu, paredzot visus nepieciešamos ieguldījumus, nodrošinot patstāvīgu ienesīgu saimniecisko darbību;

~~2. projekta īstenošanas termiņš ir 2–4 gadi.~~

-
Atbalsta (finanšu instrumenta gadījumā) pretendents darījumdarbības plānā detalizēti apraksta pretendenta saimniecības ekonomisko, finanšu situāciju, plānotas darbības, sasniedzamos ekonomiskos rādītājus un mērķus, u.c.

Atbalsta pretendents (finanšu instrumenta gadījumā), kas ir izpildījis sasniedzamos rezultātus, saskaņā ar nacionāliem normatīviem aktiem ~~un individuālo darījumdarbības plānu~~ ir iespējams daļēji dzēst aizdevuma pamatsummu.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Attiecībā uz grantu

Atbalsts granta veidā tiek paredzēts investīcijām:

- pamatlīdzekļos, kas paredzēti lauksaimniecības produktu pārstrādei, un ar to saistītai iepakojšanai (jaunu iekārtu, tehnikas, tās aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programnodrošinājuma iegādei un uzstādīšanai),
- jaunu būvju būvniecībai un esošo būvju pārbūvei, būvju ierīkošanai),
- kā arī vispārējām izmaksām.

Izmaksas, kas nav attiecināmas ir noteikti KLP Stratēģiskā plāna 4.7. nodaļā.

Papildus **atbalsta subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai** maksimālais apjoms ir nosakāms nacionālos normatīvos aktos. Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai tiek paredzēts par kredītiestādēs un akciju sabiedrībā "Attīstības finanšu institūcija Altum" ņemtiem aizņēmumiem investīciju iegādei.

Attiecībā uz finanšu instrumentu

Finanšu instruments – aizdevums lauku uzņēmējiem līdz 250 000 euro, kapitāla atlaide līdz 50% no aizdevuma summas, bet ne vairāk kā 100 000 euro. Atbalstu kapitāla atlaides veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, ja projekta īstenošanas rezultātā tiks sasniegti plānotie rādītāji. Maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte aizdevumu programmas ietvaros par tādām investīcijām, kas minētas regulas 2021/2115 73. panta 2. un 3. punktā, bet ne vairāk kā 100 000 euro. Atbalsta intensitāte, kas sevī iekļauj kapitāla atlaidi kopā ar aizdevumu subsīdijas ekvivalentu ~~ir 65 %~~, atbilst KLP stratēģiskā plāna regulas 73. panta 4.punkta a. un b. apakšpunktā noteiktajam.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☒ **Dotācija**

☒ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☒ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☒ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts)

Atsevišķām izmaksām tiem piemērota vienkāršoto izmaksu pieeja:

vienotās likmes piemērošana (d) noteikta, saskaņā ar KLP SP regulas Nr. 2021/2115 83.panta 1.punkta d) apakšpunktu un 2.punkta a) apakšpunktu. Vienotas likmes finansējums ir piemērojams divu veidu izmaksām:

- projekta pieteikuma sagatavošanas izmaksām;

- vispārējām izmaksām, tajā skaitā arhitektu, inženieru un konsultantu honorāri, ekspertīzes, būvuzraudzības un autoruzraudzības pakalpojumu, juridisko pakalpojumu, tehniski ekonomisko pamatojumu, energoefektivitātes audita sagatavošanas izmaksas, kā arī izmaksas par nomas līguma reģistrāciju zemesgrāmatā, kuras ir tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Attiecībā uz grantu.

Atbalsta maksimālais apjoms ir nosākams nacionālos normatīvos aktos. Maksimālais apjoms tiks diferencēts atkarībā no atbalsta saņēmēju tirgus orientācijas.

Piemērojamā atbalsta intensitāte tiks noteikta saskaņā ar KLP noteiktām prioritātēm un intervences loģiku, ņemot vērā KLP noteikto īstenošanas mērķu sasniegšanas progresu. Atbalsta saņēmējiem piemērojamā atbalsta intensitāte tiks noteikta nacionālos normatīvos aktos noteiktā kārtībā.

Atbalstāmo aktivitāšu īstenošanai tiks piemērota atbalsta intensitāte no 20% - 50% no projekta attiecināmajiem izdevumiem. Attiecīgos gadījumos var tikt piešķirta papildu atbalsta intensitāte saskaņā ar KLP stratēģiskā plāna regulas 73.pantu, nepārsniedzot noteikto maksimālo atbalsta intensitāti.

Papildu atbalsta intensitāte var tikt piemērota, piemēram, pārstrādes uzņēmumiem, kas ražo pārtikas kvalitātes shēmas produktus, ieguldījumiem inovācijās, bioloģiskajai pārstrādei, vietējās izejvielas pārstrādei, D kategorijas kritiskās infrastruktūras pārtikas uzņēmumi, u.c.

Atbalsta likme tiek diferencēta pēc uzņēmuma lieluma atbilstoši tā apgrozījumam saskaņā ar nacionālos normatīvos aktos noteikto.

Papildus **atbalsta subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai** maksimālais apjoms ir nosakāms nacionālos normatīvos aktos. Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai tiek paredzēts par kredītiestādēs un akciju sabiedrībā "Attīstības finanšu institūcija Altum" ņemtiem aizņēmumiem investīciju iegādei.

Papildus atbalstu subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai var apvienot ar apstiprināto projektu investīciju atbalstu, vai finanšu instrumentu atbalstu, nepārsniedzot Regulas 2021/2115 73.pantā maksimāli noteiktās atbalsta intensitātes.

Attiecībā uz finanšu instrumentu.

Atbalsta intensitāte ~~līdz 65% no projekta attiecināmajiem izdevumiem~~, kas sevī iekļauj kapitāla atlaidi kopā ar aizdevumu subsīdijas ekvivalentu, atbilst KLP stratēģiskā plāna regulas 73. panta 4.punkta a. un b. apakšpunktā noteiktajam.

Papildu skaidrojums

.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☐ Nē ☒ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervences ietvaros īstenojami projekti, kuru pamatizejviela ir lauksaimniecības produkts. Savukārt projekta īstenošanas rezultāta gala produkts var būt tāds, kas iekļauts Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā vai tāds, kas ir ārpus Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikuma, kur attiecīgi piemērojami valsts atbalsta nosacījumi.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☒ VGAR ☐ LGAR ☒ de minimis

Valsts atbalsta lietas numurs

SA.115921

Papildu informācija:

☐ Dalībvalsts vēl nav izvēlējusies instrumentu(-us) un ir norādījusi alternatīvus variantus. Saņēmējiem netiks izmaksāts atbalsts pirms izvēlēta instrumenta atļaujas spēkā stāšanās dienas. ☐ Dalībvalsts ir izvēlējusies norādīto instrumentu, taču vēl nav saņemta atļauja. Saņēmējiem netiks izmaksāti atbalsta maksājumi pirms atļaujas spēkā stāšanās dienas.

☒ Dalībvalsts ir izvēlējusies instrumentu, kā norādīts, ir saņemta atļauja un paziņojumam ir norādīts SA numurs, GBER vai ABER

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Noteikts KLP SP 4.7.sadaļā.

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?

☐ Jā ☒ Nē

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)

Neattiecas

Sīkāka informācija par dažādām ūdens resursu ietaupījuma iespējām atkarībā no iekārtas vai infrastruktūras veida (attiecīgā gadījumā)

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)

Neattiecas

Reģionālais sadalījums

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 11. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam – Strukturālo pielāgojumu palīdzība, ko sniedz, izmantojot ieguldījumu atbalstu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu ieguldījumu atbalsta sniegšana paredz skaidrus kritērijus atbalsta saņemšanai, atbalsts nav saistīts vai nepamatojas uz ražošanas veidu vai apjomu, vai vietējo vai starptautisko cenu par saražoto produkciju, un neparedz atbalsta saņēmējam ražot konkrētu produktu. Atbalsts sedz tikai projektā paredzētos ieguldījumus, kā arī nepārsniedz projekta ietvaros plānoto atbalsta summu, kas nepieciešama konkrēto ieguldījumu veikšanai, veicot strukturālus uzlabojumus saimniecībā. Tādējādi intervence ir atbilstoša - PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%
LV - Latvija	91(3)(c) - Darbības, kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu	100,00%	20,00%	100,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U4.2.1 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem pārstrādē ar grantu atbalstu, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.39	Nē
LA U4.2.2 - Vidējās projekta izmaksas ar finanšu instrumentu atbalstu, EUR	Finanšu instruments	91(3)(c)-LV-100,00%	Vidēja		R.39	Nē
LA U4.2.3 - Vidējās projekta izmaksas ar grantu atbalsta instrumentu procentu likmes daļējai dzēšanai, EUR	Dotācija	91(3)(c)-LV-100,00%	Vidēja		R.39	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U4.2.1 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem pārstrādē ar grantu atbalstu, EUR

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

Ņemot vērā 2024.gada jūlijā izsludinātas pirmās projektu iesniegumu pieņemšanas kārtas rezultātus, vidēji atbalsta summa veidos 500 000 eiro.

LA U4.2.2 - Vidējās projekta izmaksas ar finanšu instrumentu atbalstu, EUR

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

Ieviešot finanšu instrumentu “Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevums” ar atbalsta summu līdz 100 000 euro, kopš programmas uzsākšanas 2018. gada septembrī līdz 2021.gada 1.janvārīm tika izsniegti 436 aizdevumi 9,9 milj. euro apmērā. Vidējā aizdevuma summa ir 23 000 euro.

Ņemot vērā, ka finanšu instruments tiks sniegts aizdevumu veidā līdz 250 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam, atbalstu varēs piesaistīt investīcijām, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, kā arī zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām, var prognozēt kā vidēji aizdevuma veidos ap 100 000 euro, bet kapitāla atlaide veidos 50 000 euro. Var prognozēt, ka tiks piešķirti ap 7 aizdevumi ikgadēji, bet kopumā tiks atbalstīti ap 20 projekti, kas veicinās ieguldījumus pārstrādē.

LA U4.2.3 - Vidējās projekta izmaksas ar grantu atbalsta instrumentu procentu likmes daļējai dzēšanai, EUR

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U4.2.1 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem pārstrādē ar grantu atbalstu, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		0,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)		0,00	550 000,00	550 000,00	550 000,00	550 000,00	550 000,00	
	O.24 (vienība: Darbības)		0,00	5,00	15,00	65,00	0,00	0,00	Summa 85,00 Maks.: 65,00
LA U4.2.2 - Vidējās projekta izmaksas ar finanšu instrumentu atbalstu, EUR (Finanšu instruments - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		0,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	0,00	0,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)		0,00	150 000,00	150 000,00	150 000,00	0,00	0,00	
	O.24 (vienība: Darbības)		0,00	7,00	7,00	6,00	0,00	0,00	Summa 20,00 Maks.: 7,00
LA U4.2.3 - Vidējās projekta izmaksas ar grantu atbalsta instrumentu procentu likmes daļējai dzēšanai, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		0,00	18 750,00	18 750,00	18 750,00	18 750,00	0,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)		0,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	0,00	
	O.24 (vienība: Darbības)		0,00	20,00	20,00	20,00	20,00	0,00	Summa 80,00 Maks.: 20,00
KOPĀ	O.24 (vienība: Darbības)		0,00	67,00	87,00	91,00	20,00	0,00	Summa 265,00 Maks.: 91,00

	Provizorisks gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		0,00	1 575 000,00	3 825 000,00	11 475 000,00	10 375 000,00	3 367 669,41	30 617 669,41
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)		0,00	1 500 000,00	3 412 500,00	9 900 000,00	8 875 000,00	2 862 519,00	26 550 019,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)		0,00	700 000,00	700 000,00	600 000,00	0,00	0,00	2 000 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)		0,00	700 000,00	700 000,00	600 000,00	0,00	0,00	2 000 000,00
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA4.4 - Atbalsts ieguldījumiem neluksaimniecības aktivitāšu īstenošanai

Intervences kods (daļibvalsts)	LA4.4
Intervences nosaukums	Atbalsts ieguldījumiem neluksaimniecības aktivitāšu īstenošanai
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.24. Atbalstīto ārpussaimniecības ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaizu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija. NUTS 1 Latvija. Īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas.
--

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprīti bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM8 V1	Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai	Augsta	Jā
SM8 V4	Finanšu resursu pieejamība uzņēmējdarbībai (īpaši, mazajiem un vidējiem)	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.39 To lauku uzņēmumu (tostarp bioekonomikas jomā) skaits, kas attīstīti ar KLP atbalstu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Finanšu instruments ir paredzēts investīciju atbalstam un apgrozāmajiem līdzekļiem, apbūvētas un neapbūvētas zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām, juridiskām vai fiziskām personām, kuri 1. Aizdevumu programma “Aizdevumi ar kapitāla atlaidi lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicējiem” ir paredzēta, lai atbalstītu ieguldījumus un attiecināmās izmaksas attiecībā uz finanšu instrumentiem, kas minētas KLP stratēģiskā plāna regulas 2021/2115 73. panta 2. un 3. punktā. Aizdevumu programma paredzēta juridiskām vai fiziskām personām, kuras nodarbojas ar uzņēmējdarbību lauku attīstības jomā vai tikai plāno to uzsākt. Atbalsts finanšu instrumentu veidā veicina iedzīvotāju iesaistīšanos saimnieciskajā darbībā un palielina finanšu resursu pieejamību saimnieciskās darbības veicējiem lauku attīstības jomā, radot vai saglabājot darba vietas lauku apvidos.

2. Aizdevumu programma “Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevumi” ir paredzēta tādām attiecināmām izmaksām, kas atbilst regulas 2021/2115 73. panta 2. un 3. punktam, juridiskām vai fiziskām personām. Programma ir paredzēta mazām un vidējām lauku saimniecībām.

Definēt atbalsttiesīgos sanēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar sanēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs ir fiziska vai juridiska persona, kas nodarbojas ar saimniecisko darbību vai plāno to uzsākt un kuras rīcībā apgrozījums pēdējā noslēgtajā gadā nepārsniedz 250 000 euro, neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu.

Lai pretendētu uz atbalstu pretendents ir jā sagatavo saimniecības darbījumsdarbības plāns, kurā detalizēti jāapraksta pretendenta saimniecības ekonomiskā, finanšu situācija, plānotās darbības, sasniedzamie ekonomiskie rādītāji un mērķi, u.c.

Atbalsta pretendētājam, kas ir izpildījis sasniedzamos rezultātus, saskaņā ar nacionāliem normatīviem aktiem ~~un individuālo darījumdarības plānu~~, ir iespējams daļēji dzēst investīciju aizdevuma pamatsummu.

Atbalsta saņēmējs ir juridiska vai fiziska persona, kura nodarbojas ar saimniecisko darbību vai plāno to uzsākt, un kuras apgrozījums pēdējā noslēgtajā gadā, neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu nepārsniedz 250 000 euro.

Finanšu instruments – investīciju aizdevums lauku uzņēmējiem līdz 250 000 euro ar pamatsummas dalējas dzēšanas iespējam un aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei līdz 100 000 euro.

Nemot vērā zemo uzņēmējdarbības aktivitāti lauku teritorijās ir nepieciešams paredzēt atbalstu ieguldījumiem uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai, dažādojot uzņēmējdarbību un attīstot finanšu resursu piedāvājumu reģionos. Finanšu instrumenta ieviešanas mērķis ir samazināt tirgus nepilnības un veicināt jaunu saimnieciskās darbības veicēju izveidi un esošo izaugsmi, nodrošinot pieeju finansējumam perspektīvu un dzīvotspējīgu biznesa projektu īstenošanai tiem lauku saimnieciskās darbības veicējiem, kuri nepietiekama nodrošinājuma, saimnieciskās darbības vēstures, kredītvēstures, neto ieņēmumu plūsmas vai esošo kredītaistību apjoma dēļ nav spējuši piesaistīt finansējumu no finanšu tirgus dalībniekiem (komercbankām, privātajiem investoriem utt.) uzņēmējdarbības projektu īstenošanai nepieciešamajā apmērā.

Istenojot finanšu instrumentu ir iespējams ~~investīcijas saņemt~~ aizdevumu līdz 250 000 euro ~~piesaistīt tādām~~ investīcijām, ~~apbūvētas un neapbūvētas zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta attiecināmām izmaksām~~ kas minētas regulas 2021/2115 73. panta 2. un 3. punktā. Kapitāla atlaide ir līdz 50% no investīciju aizdevuma summas, bet ne vairāk kā 100 000 euro. ~~Atbalstu kapitāla atlaidēs veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, ja projekta īstenošanas rezultātā tiks sasniegti plānotie rādītāji.~~

2. Aizdevumu programma “Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevumi”:

~~Papildus ir pieejams aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei līdz 100 000 euro. Šim aizdevumam netiek piemērota kapitāla atlaide.~~ Investīciju aizdevums maziem un vidējiem lauku uzņēmējiem līdz 250 000 euro. Papildus ir pieejams aizdevums apgrozāmiem līdzekļiem līdz 100 000 euro.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☐ Dotācija

☒ Finanšu instruments

Maksājuma veids

☐ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

1. Aizdevumu programma "Aizdevumi ar kapitāla atlaidi lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicējiem":

Investīciju aizdevums lauku uzņēmējiem līdz 250 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam ~~Atbalsta. Maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte investīciju aizdevumā līdz 65% no projekta attiecināmajiem izdevumiem~~ aizdevumu programmas ietvaros, kas sevī iekļauj kapitāla atlaidi kopā ar aizdevumu subsīdijas ekvivalentu-

, atbilst KLP stratēģiskā plāna regulas 73. panta 4.punktā, a. un b. apakšpunktā noteiktajam. Aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei ir līdz 100 000 euro. Šim aizdevumam netiek piemērota kapitāla atlaide. Aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei ir attiecināms ievērojot KLP stratēģiskā plāna regulas 80.panta 3.punktu.

Aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei ir pieejams, ~~ja atbalsta kopējā summa nepārsniedz~~ nepārsniedzot regulā 80.panta 3.punktā noteikto subsīdijas ekvivalentu ~~200 000 euro jebkurā trīs fiskālo gadu laikposmā.~~

Finanšu instrumenta atbalstu var apvienot ar apstiprināto projektu investīciju atbalstu, nepārsniedzot Regulas Nr. 2021/2115 73.pantā maksimāli noteiktās atbalsta intensitātes.

2. Aizdevumu programma "Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevumi":

Investīciju aizdevums maziem un vidējiem lauku uzņēmējiem līdz 250 000 euro. Papildus ir pieejams aizdevums apgrozāmiem līdzekļiem līdz 100 000 euro.

Maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte investīciju aizdevumu programmas ietvaros atbilst KLP stratēģiskā plāna regulas 73. panta 4.punktā, a. un b. apakšpunktā noteiktajam.

Aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei ir pieejams, nepārsniedzot regulā 80.panta 3.punktā noteikto subsīdijas ekvivalentu.

Papildu skaidrojums

Ieviešot finanšu instrumentu "Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevums" kur atbalsta summa ir līdz 100 000 euro, kopš programmas uzsākšanas 2018. gada septembrī līdz 2021.gada 1.janvārī tika izsniegti 436 aizdevumi 9,9 milj. euro apmērā. Vidējā aizdevuma summa ir 23 000 euro.

Investīciju aizdevums līdz 250 000 euro ar kapitāla atlaidi ir līdz 50% no aizdevuma summas, bet ne vairāk kā 100 000 euro, papildus aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei līdz 100 000 euro. Var prognozēt, kā vidēji aizdevuma summa veidos ap 100 000 euro, iekļaujot kapitāla atlaidi vidēji ap 50 000 euro.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī interence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☒ Jā ☐ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ietver atbalstu darbībām, kas ir ārpus LESD 42.panta tvēruma, t.i. atbalsts intervences ietvaros paredzēts nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☒ de minimis

Papildu informācija:

☐ Dalībvalsts vēl nav izvēlējusies instrumentu(-us) un ir norādījusi alternatīvus variantus. Saņēmējiem netiks izmaksāts atbalsts pirms izvēlēta instrumenta atļaujas spēkā stāšanās dienas. ☐ Dalībvalsts ir izvēlējusies norādīto instrumentu, taču vēl nav saņemta atļauja. Saņēmējiem netiks izmaksāti atbalsta maksājumi pirms atļaujas spēkā stāšanās dienas.

☒ Dalībvalsts ir izvēlējusies instrumentu, kā norādīts, ir saņemta atļauja un paziņojumam ir norādīts SA numurs, GBER vai ABER

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Noteikts KLP SP 4.7.sadaļā.

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?

☐ Jā ☒ Nē

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)

Neattiecas

Sīkāka informācija par dažādām ūdens resursu ietaupījuma iespējām atkarībā no iekārtas vai infrastruktūras veida (attiecīgā gadījumā)

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)

Neattiecas

Reģionālais sadalījums

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 11. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam – Strukturālo pielāgojumu palīdzība, ko sniedz, izmantojot ieguldījumu atbalstu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu ieguldījumu atbalsta sniegšana paredz skaidrus kritērijus atbalsta saņemšanai, atbalsts nav saistīts vai nepamatojas uz ražošanas veidu vai apjomu, vai vietējo vai starptautisko cenu par saražoto produkciju, un neparedz atbalsta saņēmējam ražot konkrētu produktu. Atbalsts sedz tikai projektā paredzētos ieguldījumus, kā arī nepārsniedz projekta ietvaros plānoto atbalsta summu, kas nepieciešama konkrēto ieguldījumu veikšanai, veicot strukturālus uzlabojumus saimniecībā. Tādejādi intervence ir atbilstoša - PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U4.4 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem neluksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, EUR	Finanšu instruments	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.39	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U4.4 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem neluksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, EUR

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

Ieviešot finanšu instrumentu “Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevums” kur atbalsta summa ir līdz 100 000 euro, kopš programmas uzsākšanas 2018. gada septembrī līdz 2021. gada 1. janvārim tika izsniegti 436 aizdevumi 9,9 milj. euro apmērā. Vidējā aizdevuma summa ir 23 000 euro.

Ņemot vērā, ka finanšu instruments tiks sniegts investīciju aizdevumu veidā līdz 250 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam, ~~un ir paredzēts investīciju atbalstam, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, kā arī zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām,~~ kā arī atsevišķi tiks sniegts aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei līdz 100 000 euro, var prognozēt kā vidēji aizdevuma summa veidos ap 100 000 euro. Var prognozēt, ka vidēji ikgadēji tiks piešķirti 20 aizdevumi, bet kopumā tiks atbalstīti ap 60 projekti lauku attīstības jomā.-

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U4.4 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem netauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, EUR (Finanšu instruments - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		0,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	0,00	0,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)		0,00	150 000,00	150 000,00	150 000,00	0,00	0,00	
	O.24 (vienība: Darbības)		0,00	20,00	20,00	20,00	0,00	0,00	Summa 60,00 Maks.: 20,00
KOPĀ	O.24 (vienība: Darbības)		0,00	20,00	20,00	20,00	0,00	0,00	Summa 60,00 Maks.: 20,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		0,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	0,00	0,00	6 000 000,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)		0,00	1 700 000,00	1 700 000,00	1 700 000,00	0,00	0,00	5 100 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)		0,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	0,00	0,00	6 000 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)		0,00	1 700 000,00	1 700 000,00	1 700 000,00	0,00	0,00	5 100 000,00

	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Sa vienības ieguldījums EUR)								

LA4.5 - Mākslīgo mitrāju izveide

Intervences kods (daļībvalsts)	LA4.5
Intervences nosaukums	Mākslīgo mitrāju izveide
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.21. Atbalstīto lauku saimniecību neienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Jā ES atlaīžu sistēma: Nē LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Īstenošanas vieta ir visa Latvija.

NUTS 1 Latvija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts	Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām	
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas	

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā
SM6 V2	Palielināt vides pasākumu, t.sk. bioloģiskās l/s ieguldījumu ekosistēmu pakalpojumu sniegšanā	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts	Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.26 To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ienesīgo un neienesīgo ieguldījumu atbalstu saistībā ar dabas resursu aizsardzību	
R.32 To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina bioloģisko daudzveidību	

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Aktivitātes mērķis: Mākslīgie mitrāji, kas ierīkoti meliorētās lauksaimniecībā izmantojamās zemēs, ir ar virszemes vai pazemes ūdens plūsmu ūdens piesārņojuma samazināšanai <u>ar virszemes, pazemes vai kombinētu ūdens plūsmu, ūdens punktveida un difūzā piesārņojuma riska no lauksaimnieciskās darbības samazināšanai.</u> Nemot vērā upju ūdens kvalitātes lauksaimniecības monitoringa īpaši jutīgo teritoriju upēs rezultātus, ES Nitrātu direktīvā norādītā nitrātu – slāpekļa koncentrācijas robežvērtība tiek pārsniegta epizodiski, - ziemas mēnešos, kas liecina, ka šajos upju baseinos nepieciešams ieviest pasākumus, kas spētu samazināt
--

slāpekļa savienojumu zudumus. Kā viens no ieteicamajiem nitrātu koncentrāciju samazināšanas veidiem ir mākslīgo mitrāju izbūve.

Ar mākslīgi veidotu mitrāju palīdzību iespējams samazināt ne tikai nitrātu, bet arī fosfora noplūdi ūdeņos, tādējādi pasargājot dabīgās ūdenskrātuves no augu barības elementu ieplūdes, kā arī radot neatsveramu un būtisku pienesumu bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai t.sk. veidojas jaunas dzīvotnes dažādām dzīvnieku sugām, tai skaitā zālāju bridējputniem un niedrāju putniem.

Atbalstu nepiešķir mākslīgo mitrāju izbūvei:

1. Natura 2000 teritorijās, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju stingrā režīmā, dabas lieguma un dabas parka režīma zonās (izņemot, ja mākslīgo mitrāju izbūvi paredz Natura 2000 teritorijas vai īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāns) un mikroliegumos vai bioloģiski vērtīgajos zālajos;
2. dabiskās ūdenstecēs.

Attiecībā uz dubultā finansējuma risku:

LIFE projektu ietvaros tiek ieviestas līdzvērtīgas prakses, taču demarkācija tiks nodrošināta projektu līmenī, līdz ar to nepastāv dubultā finansējuma risks.

Plānots valsts papildus atbalsts 3 000 000 EUR apmērā. Skat. KLP SP pielikumu “Annex V – Additional national financing”.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Mākslīgie mitrāji ir veidoti ūdens piesārņojuma piesaistei ar virszemes vai pazemes ūdens plūsmu.

Nosacījumi:

- Ierīkojot mākslīgos mitrājus obligāti jāparedz “putnu dzīvotnes elementu nodrošināšana”, ietverot:

- a) lēzenu krastu izveidi;
- b) 1/3 no robežjoslas starp ūdeni un zālāju uztur bez koku, krūmu un niedrāja apauguma, uzturēšanas darbus veicot no 1.augusta līdz 31.martam

- Izbūves vieta – pēc iespējas tuvāk ietecei regulētā ūdensnotekā un (vai) dabiskā ūdenstecē;

- Virszemes ūdens plūsmas mākslīgajos mitrājos ūdens attīrīšana norisinās seklā ūdens slānī, kurā atrodami dabiski vai stādīti ūdensaugi.

- Pazemes ūdens plūsmas mākslīgajos mitrājos tiek nodrošināta ūdens plūsma caur rupjas smilts, grants filtru, kura virspusē iestādīti augi;

- Mitrājam ar virszemes ūdens plūsmu baseina dziļums no pamatnes – ne vairāk kā 1,5 m;

- Mitrāja izveides vietā tiek ievākti ūdens paraugi nacionālos normatīvos aktos noteiktā kārtībā, kas apliecina mitrāja izveides nepieciešamību- ūdeņu paraugos kopējā slāpekļa vidējā koncentrācija pārsniedz 2.5 mg/l.

- Virszemes un pazemes ūdens plūsmas mitrāja izveides detalizēti nosacījumi tiek noteikti nacionālajos normatīvajos aktos.

- Mākslīgā mitrāja izbūve nedrīkst negatīvi ietekmēt augštecē un lejtecē esošo meliorācijas sistēmu funkcionalitāti.

Virszemes ūdens plūsmas mitrāja izmērāmie kritēriji:

1. spoguļvirsmas laukums ir vismaz 0.5 - 2.0% no sateces baseina platības;
2. mākslīgā mitrāja dziļums visā platībā ir 0.5 - 1.5 m;
3. vismaz 50% no mākslīgā mitrāja spoguļvirsmas laukuma aizņem veģetācija.

Atbalsta saņēmējs: lauksaimnieks vai cits saņēmējs (fiziska vai juridiska persona), t.sk. pašvaldība.

Atlases kritēriju principi (rindošanas kritēji):

Mākslīgie mitrāji prioritāri ierīkojami riska ūdensobjektiem noteiktajos riska ūdensobjektu sateces baseinos, saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem;

Attiecināmās izmaksas:

- Tiešās investīciju izmaksas: projektā paredzēto darbību un pasākumu īstenošanai nepieciešamie materiāli, (t.sk., degvielas izdevumi), infrastruktūras objekta būvniecība, kas detālāk tiek noteikts nacionālajos normatīvajos aktos, kā arī kompensācija par zaudētiem ienākumiem izveidotās mitrzesmes platībā KLP SP darbības laikā;

- Netiešās investīciju izmaksas: projekta izstrāde - plānošanas un konsultāciju pakalpojumi, kas ir skaidri saistīti ar ieguldījumu (t.sk. inženieru un konsultāciju pakalpojumi, konsultācijas par vides un ekonomikas ilgtspējību, ieskaitot priekšizpēti).

Atbalsta maksājuma veids:

Dotācija, lai izpildītu intervences ietvaros paredzēto neproduktīvo investīciju mērķi, un nav klasificējams kā komercdarbības atbalsts.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Intervence ir ārpus IAKS.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☒ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☐ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☒ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☒ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Izmaksām tiek piemērota vienkāršoto izmaksu pieeja (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta b) un d) apakšpunkts un 2.punkta a) un c) apakšpunkts)

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Izmaksām tiek piemērota vienkāršoto izmaksu pieeja (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta b) un d) apakšpunkts un 2.punkta a) un c) apakšpunkts):

a) **vienības izmaksas** par viena hektāra mitrāja izveidošanu, kas ietver arī izmaksas par projekta sagatavošanu, kā arī vispārējās izmaksas, tajā skaitā inženieru un konsultantu honorāri, ekspertīzes, būvuzraudzības un autoruzraudzības pakalpojumu, juridisko pakalpojumu, tehniski ekonomisko pamatojumu, kā arī nomas līguma reģistrāciju zemesgrāmatā, kuras ir tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu, kā arī izmaksas par zaudētiem ienākumiem izveidotās mitrzesmes platībā;

b) **vienotas likmes finansējums**, ko piemēro šādām izmaksām:

- netiešajām izmaksām saskaņā ar regulas 2021/1060 54. panta a) apakšpunktu;

- tiešās personāla izmaksas kā vienotā likme no tiešajām projekta attiecinām izmaksām saskaņā ar regulas 2021/1060 55. panta 1. punktu;

Atbalsta intensitāte – līdz 100%.

Intervences atbalsta mērķis ir neienesīgu investīciju rezultātā veikt ieguldījumus vidrūpē un bioloģiskajā daudzveidībā, izbūvējot mākslīgos mitrājus galvenokārt īpaši jutīgā teritorijā, bet neizslēdzot arī saimniecības riska ūdens objektu sateces baseinu teritorijas.

Intervences atbalsts tiek izmaksāts granta (dotācijas) veidā, sedzot tiešās un netiešās investīciju izmaksas, projektā paredzēto darbību un pasākumu īstenošanai, kas saistīti ar mērķu sasniegšanu attiecībā uz vidrūpi un bioloģisko daudzveidību.

Papildu skaidrojums

Projekta izmaksu noteikšanai ņemtas vērā valstī vidējās darba spēka, tehnikas un būvniecības izmaksas mitrzemju ierīkošanai un projektēšanai, izmantojot ekspertu vērtējumu, kas pielāgotas to saimniecību vidējam lielumam, kurās tiks veikti neienesīgie ieguldījumi.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☒ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Noteikts KLP SP 4.7.nodaļā

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?

☐ Jā ☒ Nē

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)

Neattiecas

Sīkāka informācija par dažādām ūdens resursu ietaupījuma iespējām atkarībā no iekārtas vai infrastruktūras veida (attiecīgā gadījumā)

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)

Neattiecas

Reģionālais sadalījums

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 5. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 5. punkts

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U4.5 - Īstenoto projektu vidējās izmaksas	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.26; R.32	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U4.5 - Īstenoto projektu vidējās izmaksas

Atbalsts tiek sniegts grantu veidā, atlīdzinot atbalsta saņēmējam faktiski radušās attiecināmās izmaksas.

Intervences kopējais plānotais iznākums ir izbūvētas izbūvēti 40 mākslīgo mitrāju, kur vidēji viena mitrāja spoguļvirsmas platība ir 0,3 ha, pie sateces baseina kopējās vidējās platības 74 ha, jo tos izbūvējot ir jānodrošina 0,005% attiecība starp mitrāja spoguļvirsmas platību un sateces baseina platību. Ir plānots, ka visā plānošanas periodā tiks izsludinātas maksimums 5 projektu kārtas, nodrošinot visās kārtās aptuveni vienādu nepieciešamo potenciāli izbūvējamo mitrāju skaitu.

Intervencei tiek izmantota vidējās vienības izmaksas aprēķina pieeja, ņemot vērā, ka nav iespējams precīzi identificēt katras atšķirīgās saimniecības raksturlielumus, kas ietekmē būvniecības darbu plānošanu, īstenošanu - atbilstošu mitrāju platību izveidi ar papildus elementiem piemērotus zālāju bridējputniem vai niedrāju putniem, jo atšķirībā no dažādām situācijām, par vienu un to pašu būvniecības posmu var tikt noteiktas atšķirīgas izmaksas, atkarībā no grunts stāvokļa, virsmas modeļa, meliorācijas sistēmu esamības un citiem parametriem, kas var ietekmēt konkrēto izdevumu pozīciju veidus un apjomus.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U4.5 - Īstenoto projektu vidējās izmaksas (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)			100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)			130 000,00	130 000,00	130 000,00	130 000,00	130 000,00	
	O.21 (vienība: Darbības)			6,00	5,00	4,00	3,00	0,00	Summa 18,00 Maks.: 6,00
KOPĀ	O.21 (vienība: Darbības)			6,00	10,00	13,00	11,00	0,00	Summa 40,00 Maks.: 13,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)			264 000,00	552 000,00	250 000,00	250 000,00	184 000,00	1 500 000,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)			224 400,00	469 200,00	212 500,00	212 500,00	156 400,00	1 275 000,00
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Savienības ieguldījums EUR)								

INSTAL(75) - Gados jaunu lauksaimnieku un jaunpienācēju, un lauku jaunuzņēmumu darbīgas darbības uzsākšana

LA6 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai

Intervences kods (daļvalsts)	LA6
Intervences nosaukums	Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai
Intervences veids	INSTAL(75) – Gados jaunu lauksaimnieku un jaunpienācēju, un lauku jaunuzņēmumu darbīgas darbības uzsākšana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.25. To gados jauno lauksaimnieku skaits, kuri saņem darbīgas darbības sākšanas atbalstu
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Jā Vide: Nē ES atlaistu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija. NUTS 1 Latvija. Īstenošanas vieta ir visa Latvija. Finanšu instrumenta īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas.
--

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts	Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairo konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvāri uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju	
SO7 Piesaistīt un atbalstīt gados jaunus lauksaimniekus un citus jaunus lauksaimniekus, kā arī veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos	

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM2 V1	Sekmēt saimn. konkurētspējas celšanu, tirgus orientāciju, īpaši mazās, vidējās saimn., jaunos lauks.	Augsta	Jā
SM7 V1	Finanšu resursu pieejamība gan darbības uzsākšanai, gan produkcijas ražošanai, t.sk. LIZ iegādei	Augsta	Jā
SM7 V2	Ieguldījumu atbalsts saimniecības tālākai attīstībai un paplašināšanai	Augsta	Jā
SM7 V3	Veicināt lauksaimniecības izglītības apgušanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts	Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.36 To gados jauno lauksaimnieku skaits, kas gūst labumu no KLP atbalsta darbības uzsākšanai, tostarp iedalījums pēc dzimuma	
R.37 Jaunas darbības, ko atbalsta ar KLP projektiem	

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Aktivitātes ietvaros ir paredzēts atbalstīt gados jaunos lauksaimniekus, lai veicinātu paaudžu nomaiņu un gados jaunu lauksaimnieku ienākšanu nozarē.

Atbalsts jauniem lauksaimniekiem saimniecību dibināšanai un darbības uzsākšanai, kas palīdzētu gados jauniem lauksaimniekiem sākt lauksaimniecisko darbību, nodrošinot resursus saimniecības darbības uzsākšanai un palielinātu stimulu darboties lauksaimniecības nozarē. Atbalstam jārada stimuli augstākai izglītības kvalifikācijai un saimniecības stratēģiskai attīstībai, vienlaikus uzlabojot vides, higiēnas un dzīvnieku labturības standartus.

Ar atbalstu, izmantojot dotācijas un finanšu instrumentu un papildu atbalstu 1. pīlārā, tiks veicināta gados jaunu lauksaimnieku iesaiste lauksaimniecības nozarē, paaudžu nomaiņa, vienlaikus radot vai saglabājot darba vietas lauku apvidos.

Īstenojot finanšu instrumentu tiks risināta vajadzība SM7 V1. Investīciju aizdevums ar kapitāla atlaides elementu ir nepieciešams, lai risinātu finanšu resursu pieejamības problēmu ar ko saskaras lauku saimniecības uzsākot uzņēmējdarbību. Finanšu instrumenta īstenošana sekmēs gados jaunu lauksaimnieku ienākšanu nozarē, iespēju produktīvi un ilgtspējīgi izmantot vietējos resursus, jaunas un inovatīvas vērtības lauku teritorijās, tādējādi veicinot paaudžu nomaiņu. Aizdevums uzņēmējdarbības uzsākšanai ir paredzēts ~~investīciju atbalstam, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, saimniecības dibināšanai un iegādei, kā arī zemes iegādei~~ tādām attiecināmām izmaksām, kas minētas regulas 2021/2115/73. panta 2. un 3. punktā. Kapitāla atlaide investīciju aizdevumam nodrošinās ātrāko aizdevumu atmaksu, pozitīvo finanšu plūsmu lauku saimniecībās un arī veicinās lauku saimniecību straujāko attīstību, jo tādējādi tiks samazināts atmaksājama aizdevuma apjoms.

Intervences īstenošanā, izsludinot pieejamo finansējumu atbalstam grantu veidā, tiek piemērots reģionalizācijas princips.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs ir fiziska vai juridiska persona, kura atbilst jaunā lauksaimnieka definīcijai, kas noteikta atbilstoši KLP regulas 4.panta 6.apakšpunktam;

Atbalsta saņemšanas nosacījumi:

- 1) saimniecība dibināta vai pārņemta ne vairāk kā piecus gadus pirms projekta iesniegšanas;
- 2) apgūta vai apņemas apgūt līdz darījumdarbības plāna īstenošanas beigām augstāko vai vidējo profesionālo lauksaimniecības izglītību, kurā apgūti lauksaimniecības priekšmeti 320 stundu apmērā;
- 3) ir izstrādājis darījumdarbības plānu visam saistību periodam, paredzot visus nepieciešamos ieguldījumus, nodrošinot patstāvīgu ienesīgu saimniecisko darbību;
- 4) darījumdarbības īstenošanu uzsāk nacionālajos normatīvajos aktos noteiktajā termiņā;
- 5) jaunā lauksaimnieka apgrozījums pēdējā noslēgtajā gadā, neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu, nepārsniedz 150 000 euro;
- 6) projekta īstenošanas termiņš ir 2- 4 gadi;
- 7) saimniecību pārņemšanas nosacījumi - pārņēmēis vai mantojis visu saimniecību vai tās daļu, ieskaitot ražošanas resursus, nodrošinot pastāvīgu lauksaimniecisko darbību.

Atbalsta pretendents saimniecības darījumdarbības plānā detalizēti apraksta pretendenta saimniecības ekonomisko, finanšu situāciju, plānotās darbības, sasniedzamos ekonomiskos rādītājus un mērķus, u.c.:

Finanšu instruments

Atbalsta saņēmējs ir fiziska vai juridiska persona:

1. nodarbojas ar saimniecisko darbību vai plāno to uzsākt un kuras rīcībā ir ražošanas resurss standarta izlaides vērtībā vai apgrozījums pēdējā noslēgtajā gadā nepārsniedz 250 000 euro, neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu.

2. ir iegūta lauksaimniecības izglītība, kas sīkāk noteikta nacionālajos normatīvajos aktos.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsts tiks sniegts dotācijas un finanšu instrumenta veidā. Atbalsts vienreizēja maksājuma veidā EUR 40 000 apmērā.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecinātie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☒ Dotācija

☒ Finanšu instruments

Maksājuma veids

☐ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☒ fiksētas summas maksājumi

☐ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Intervences ietvaros atbalsts tiek sniegts vienreizēja maksājuma veidā (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta c) apakšpunkts)

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsts vienreizēja maksājuma veidā EUR 40 000 apmērā.

Atbalsta forma dotācijām tiks sniegta kā vienreizējs maksājums divās daļās.

Saskaņā ar darījumdarbības plānā noteiktajām aktivitātēm pieejamais atbalsts ir 40 000 EUR apmērā un maksājums tiek veikts sekojoši:

- pirmais maksājums - 80% pēc darījumdarbības plāna apstiprināšanas;

- gala maksājums – 20% apmērā tiek veikts pēc darījumdarbības plānā paredzēto aktivitāšu pilnīgas īstenošanas.

Finanšu instruments – aizdevums saimnieciskās darbības uzsākšanai līdz 150 000 euro, kapitāla atlaide līdz 50% no tādu investīciju, kas minētas regulas 2021/2115 73. panta 2. un 3. punktā, aizdevuma summas, bet ne vairāk kā 60 000 euro. Atbalstu kapitāla atlaides veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, ja ~~projekta īstenošanas rezultātā tiks sasniegti plānotie rādītāji. ir izpildīti sasniedzamie rādītāji, kas noteikti nacionālajos normatīvajos aktos.~~

Atbalstu aizdevumu veidā drīkst kumulēt ar citu investīciju atbalstu gados jauniem lauksaimniekiem, attiecībā uz vienām un tām pašām attiecināmajām izmaksām, ievērojot KLP stratēģiskā plāna regulas 75. pantā noteikto. Maksimāli pieļaujamā atbalsta summa nepārsniedz 100 000 euro.

Savukārt var prognozēt, kā vidēji aizdevuma summa veidos ap 60 000 euro, kapitāla atlaide 25 000 euro.

Papildu skaidrojums

Ekonomiskais pamatojums noteiktajam atbalsta apjomam.

Tā kā lauku saimnieki noveco, ir būtiski motivēt jaunu cilvēku saimniekošanu laukos. Latvijas lauksaimniecībai raksturīgs augsts gados vecāku cilvēku nodarbinātības īpatsvars. Lauksaimniecībā 82,5% saimniecību vadītāju ir vecumā no 45 – 65 un vairāk gadiem.

Ir nepieciešams atbalstīt jaunu speciālistu piesaistīšanu lauksaimniecības nozarei, jo vitāli svarīgi ir apturēt jaunu cilvēku aizplūšanu no lauku teritorijām uz pilsētām un ārvalstīm, kā arī gados jauni lauksaimnieki ir atvērti jaunām tehnoloģijām un idejām, tā veicinot inovāciju ieviešanu lauksaimniecībā. Atbalstot jaunus lauksaimniekus, tiek radītas jaunas darbavietas, lai pats lauksaimnieks ar savu saimniecisko darbību varētu nodrošināt sev vismaz valsts vidējo mēneša algu (1143 EUR, bruto 2020. gadā). Vidējā alga lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarē šajā gadā bija 1082 EUR mēnesī.

2019.gadā ES-28 IKP uz vienu iedzīvotāju bija 31,9 tūkst. eiro. Latvijā 2019. gadā IKP uz vienu iedzīvotāju bija 15,9 tūkst. eiro, un tas bija sestais zemākais rādītājs no visām Eiropas Savienības dalībvalstīm.

2018. gadā Latvijā nabadzības riskam bija pakļauti 434 tūkstoši jeb 22,9 % iedzīvotāju.

Nabadzības līmeņa indekss lauku teritorijās no 2012. līdz 2018. gadam ir ievērojami samazinājies - no 40,1% līdz 32,3%, tuvojoties ES vidējam līmenim (23,7%).

Kopš 2011. gada bezdarba līmenis pakāpeniski samazinās, un 2019. gadā tas bija 6,3 % . Pēdējos gados tas ir sasniedzis ES dalībvalstu vidējo rādītāju. Sieviešu bezdarba līmenis (5,4%) arvien ir zemāks nekā vīriešiem (7,2%). Latvijā joprojām saglabājas augstākais jauniešu (15–24 gadi) bezdarba līmenis Baltijas valstīs – 2019. gadā tas bija 12,4 %.

Lauku teritorijās iedzīvotāju rīcībā esošie ienākumi uz vienu mājsaimniecības locekli 2018. gadā laukos bija par 16 % zemāki nekā pilsētās.

Patlaban jaunajiem lauksaimniekiem uzsākt lauksaimniecisko ražošanu ir gandrīz neiespējami trūkstošās pieredzes, un finanšu resursu trūkuma dēļ. Komerbankas šādus saimnieciskās darbības veicējus kreditē ierobežoti, lielai daļai no tiem nav izveidojusies pietiekama kredītvēsture, tie ir darbības sākotnējā posmā, kad nav vēsturisko ienākumu un klientu loka, kā arī pietiekama aizdevuma nodrošinājuma. Viena no galvenajām problēmām, ar kurām saskaras jaunie lauksaimnieki uzsākot savu saimniecisko darbību, ir nodrošinājums ar galveno ražošanas līdzekli zemi, jo ir nepieciešami ievērojami līdzekļi tās iegādei īpašumā, bet nomas gadījumā pastāv risks, ka reālais zemes īpašnieks var izlemt priekšlaikus lauzt nomas līgumu.

Lai sekmīgi uzsāktu saimniekošanu un izveidotu konkurētspējīgu uzņēmumu, jaunajam lauksaimniekam, atkarībā no nozares ir nepieciešami vismaz 20 – 100 ha LIZ, kas finansiāli prasa 56 līdz 283 tūkst. EUR un vairāk ieguldījumus.

Nemot vērā visus, iepriekš minētos apsvērumus, un, izvērtējot pašreizējā LAP īstenošanas rezultātā sasniegtos rādītājus, ka noteiktā summa (40-000 EUR) bija pietiekama, lai piesaistītu pietiekami daudz iesnieguma iesniedzēju, ir nepieciešams piemērot atbalsta summu 40 tūkst. EUR.

Savukārt īstenojot finanšu instrumentu ir iespējams atbalstu piesaistīt tādām investīcijām, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, saimniecību dibināšanai un iegādei, kā arī zemes iegādei kas minētas regulas 2021/2115 73. panta 2. un 3. punktā, līdz ar to ir noteikts, ka aizdevuma maksimālais apjoms līdz 150 000 euro ar kapitāla atlaidi līdz 50% no aizdevuma summas, bet ne vairāk kā 60 000 euro.

Ieviešot finanšu instrumentu “Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevums”, kur atbalsta summa ir līdz 100-000 euro, kopš programmas uzsākšanas 2018. gada septembrī līdz 2021.gada 1.janvārīm tika izsniegti 436 aizdevumi 9,9 milj. euro- apmērā. Vidējā aizdevuma summa ir 23 000 euro.

Ņemot vērā, ka finanšu instrumenta ietvaros atbalsts tiks sniegts kā aizdevums saimnieciskās darbības uzsākšanai līdz 150 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam, ~~investīcijām, apbūvētas un neapbūvētas zemes iegādei arī saimniecību dibināšanai un iegādei~~, var prognozēt kā vidēji aizdevuma summa veidos ap 60_000_euro.-

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☒ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Dzeltenā grupa

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Neattiecas

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%
LV - Latvija	91(3)(c) - Darbības, kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu	100,00%	20,00%	100,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Izmaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U6.1.1 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: grants	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.36; R.37	Nē
LA U6.1.2 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: grants	Dotācija	91(3)(c)-LV-100,00%	Vienota		R.36; R.37	Nē
LA U6.2 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: finanšu instruments	Finanšu instruments	91(3)(c)-LV-100,00%	Vidēja		R.36	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U6.1.1 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: grants

Vienības likme noteikta atbilstoši intervencei piemērojamam atbalsta apjomam, līdz ar to vienas vienības izmaksa ir 40 000 EUR. Gada plānotā izlaide plānota ņemot vērā līdz šim pieteikušos pretendentu skaitu katru gadu. Tāpat arī ņemta vērā kopējā atbalsta summa un dotācijas lielums 40 000 EUR.

LA U6.1.2 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: grants

Vienības likme noteikta atbilstoši intervencei piemērojamam atbalsta apjomam, līdz ar to vienas vienības izmaksa ir 40 000 EUR. Gada plānotā izlaide plānota ņemot vērā līdz šim pieteikušos pretendentu skaitu katru gadu. Tāpat arī ņemta vērā kopējā atbalsta summa un dotācijas lielums 40 000 EUR.

LA U6.2 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: finanšu instruments

Ieviešot finanšu instrumentu “Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevums” kur atbalsta summa ir līdz 100 000 euro, atbalsts tika sniegts arī gados jaunajiem lauksaimniekiem, kopš programmas uzsākšanas 2018. gada septembrī līdz 2021. gada 1. janvārim tika izsniegti 436 aizdevumi 9,9 milj. euro apmērā, no tiem 2019. gadā bija 8 aizdevumi piešķirti gados jauniem lauksaimniekiem, savukārt 2020. gadā tikai 5 aizdevumi. Ieviešot aizdevumu ar kapitāla atlaidi var prognozēt ka ikgadēji tiks piešķirti ap 25 aizdevumi, kopumā atbalstot 100 projektus.

Ņemot vērā, ka finanšu instrumenta ietvaros atbalsts tiks sniegts kā aizdevums saimnieciskās darbības uzsākšanai līdz 150 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam, var prognozēt kā vidēji aizdevuma summa veidos ap 60 000 euro.

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksas.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U6.1.1 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: grants (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	0,00	0,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)		40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	0,00	0,00	
	O.25 (vienība: Atbalsta saņēmēji)		196,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Summa 196,00 Maks.: 196,00
LA U6.1.2 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: grants (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)			40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)			40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	
	O.25 (vienība: Atbalsta saņēmēji)			196,00	196,00	176,00	168,00	0,00	Summa 736,00 Maks.: 196,00
LA U6.2 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: finanšu instruments (Finanšu instruments - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)			60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00		
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)			72 000,00	72 000,00	72 000,00	72 000,00		
	O.25 (vienība: Atbalsta saņēmēji)			25,00	25,00	25,00	25,00		Summa 100,00 Maks.: 25,00
KOPĀ	O.25 (vienība: Atbalsta saņēmēji)		196,00	221,00	221,00	201,00	193,00	0,00	Summa 1 032,00 Maks.: 221,00

	Provizorisks gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		6 272 000,00	7 772 000,00	7 772 000,00	11 402 443,53	8 444 000,00	1 631 286,00	43 293 729,53
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)		5 331 200,00	7 772 000,00	7 772 000,00	10 997 077,00	8 444 000,00	1 631 286,00	41 947 563,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)			1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	0,00	6 000 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)			1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	0,00	6 000 000,00
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)		6 272 000,00	7 772 000,00	7 772 000,00	11 402 443,53	8 444 000,00	1 631 286,00	43 293 729,53
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Savienības ieguldījums EUR)		5 331 200,00	7 772 000,00	7 772 000,00	10 997 077,00	8 444 000,00	1 631 286,00	41 947 563,00

COOP(77) - Sadarbība

LA19 - Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu

Intervences kods (daļība)	LA19
Intervences nosaukums	Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu
Intervences veids	COOP(77) – Sadarbība
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.31. Atbalstīto vietējās attīstības stratēģiju (LEADER) vai sagatavošanas darbību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaistu sistēma: LEADER: Jā

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
LEADER pieejas īstenošanas teritorija ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas.

Valstspilsētās ir atbalstāmas šādas darbības, ja tās ir pamatotas vietējās attīstības stratēģijā:

- tirdzniecības vietu izveide un labiekārtošana, ja tiešais labuma guvējs ir vietējās rīcības grupas (VRG) darbības teritorijas lauksaimniecības produktu ražotājs, pārstrādātājs, kooperatīvā sabiedrība,
- mārketinga aktivitātes produktu un pakalpojumu atpazīstamības tēla veidošanai, ja tiešais labuma guvējs ir VRG darbības teritorijas MVU.

Starptautu un starpteritoriālās sadarbības projektu īstenošana ir atbalstāma valstspilsētās, ja labumu gūst VRG sadarbības projekta mērķgrupa un tas pamatots projekta iesniegumā.

Starptautu sadarbības projektu īstenošana ir atbalstāma arī ārpus Latvijas teritorijas sadarbības partneru darbības teritorijā.

Atbalstāmas vietējo rīcības grupu tīklošanās aktivitātes ārpus Latvijas, Eiropas Savienības mērogā.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts	Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprīti bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību	
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu	

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā
HORIZ V6	Veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos,	Vidēja	Jā

	kāpinot to efektivitāti un uzlabojot digitalizāciju		
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā
SM8 V1	Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai	Augsta	Jā
SM8 V2	Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai	Vidēja	Jā
SM8 V3	Kompleksi risināmi lauku teritoriju izaicinājumi kvalitatīvas dzīves vides saglabāšanai	Augsta	Daļēji
SM8 V4	Finanšu resursu pieejamība uzņēmējdarbībai (īpaši, mazajiem un vidējiem)	Augsta	Jā
SM8 V5	Teritorijas identitāte (t.sk., teritoriju zīmoli)	Vidēja	Jā
SM8 V6	Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās	Augsta	Jā
SM8 V8	Bioekonomikas pamatnozaru konkurētspējas veicināšana ar jaunām tehnoloģijām un praksēm	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā

R.37 Jaunas darbvietas, ko atbalsta ar KLP projektiem

R.38 Tā lauku iedzīvotāju daļa, ko aptver vietējās attīstības stratēģijas

R.39 To lauku uzņēmumu (tostarp bioekonomikas jomā) skaits, kas attīstīti ar KLP atbalstu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences īstenošana dos ieguldījumu specifiskajā mērķī SM8 “Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu līdzdalību, sociālo iekļautību un vietējo attīstību lauku apvidos, veicināt arī aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību”, ar mērķi:

- sniegt atbalstu lauku kopienu ilgtspēju veicinošām vietējās attīstības iniciatīvām, kas ir atbilstošas KLP SP un iekļautas VRG izstrādātajās vietējās attīstības stratēģijās, un uzlabo ekonomisko un sociālo situāciju laukos, veido labvēlīgu vidi dzīvošanai, uzņēmējdarbībai un lauku teritoriju attīstībai, kā arī veicina vietējās attīstības potenciāla un resursu ilgtspējīgu izmantošanu;
- sekmēt vietējā līmeņa pārvaldības mehānismu, kas balstīts uz iekļaujošiem vienlīdzīgas partnerības principiem un rada pievienoto vērtību teritorijas un vietējās sabiedrības potenciālam, nodrošinot VRG darbību vietējās attīstības stratēģijas īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā, tādējādi saglabājot vietējās teritorijas attīstības procesa nepārtrauktību.

Intervence sekmēs konkrētās teritorijas unikālo dabas, sociālo, un cilvēkkapitāla resursu apzināšanu un mobilizēšanu inovatīvu risinājumu meklēšanai, lai izstrādātu ilgtspējīgas vietējās attīstības stratēģijas šo teritoriju ekonomiskai, sociālai un vides attīstībai, sociāli mazaizsargāto grupu integrācijai, sociālās

atstumtības risku mazināšanai. LEADER pieeja sabalansē eksogēno un endogēnu pieeju lauku attīstības problēmu risināšanā, sekmē lauku kopienu saliedēšanu un to dzīvotspēju.

Izmantojot LEADER pieeju, vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai atbalstāmas šādas aktivitātes:

1. aktivitāte „Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas” ar mērķi:

- uzlabot uzņēmējdarbības vidi (neietver atbalstu lauksaimniecības produktu primārai ražošanai), radot apstākļus jaunu produktu un pakalpojumu izveidei (t.sk. piedāvājot vienkāršoto izmaksu “Lauku biļete”), esošu produktu un pakalpojumu attīstībai, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšanai, sociālai uzņēmējdarbībai, kā arī darbinieku produktivitātes kāpināšanai.
- radīt un labiekārtot vietējās produkcijas realizēšanai paredzēto vidi (piemēram, tirdzniecības vietas izveide), kā arī ieviest jaunus realizācijas veidus (piemēram, jauna tiešās tirdzniecības pakalpojuma izveide), tādējādi sekmējot jaunas sadarbības formas, vietējās produkcijas atpazīstamību un patēriņu, kā arī īso piegāžu ķēžu veidošanos.

Aktivitātes īstenošana sekmēs jaunu darba vietu radīšanu, produktīvāk un ilgtspējīgi izmantot vietējos resursus, jaunas un inovatīvas vērtības vietējā teritorijā, digitālo risinājumu ieviešanu, sadarbību (kopprojekti), kvalifikācijas celšanu un sociālam atstumtības riskam pakļauto personu iesaisti darba tirgū, tādējādi paaugstinot lauku teritoriju iedzīvotāju dzīves kvalitāti, uzņēmumu konkurētspēju un vietējās teritorijas sociālekonomisko attīstību, vienlaikus dodot ieguldījumu arī Latvijas Bioekonomikas stratēģijas 2030 mērķu sasniegšanā.

2. aktivitāte „Kopienu spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas” ar mērķi atbalstīt sabiedriskā labuma projektus, lai saglabātu un veidotu kvalitatīvu dzīves vidi (t.sk. dabas un kultūras objektu sakārtošanu), nodrošinot pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un sasniedzamību, sabiedrisko aktivitāšu (t.sk. apmācību un interešu klubu, sociālo aprūpes vietu, kultūras, vides aizsardzības, sporta un citu brīvā laikā pavadīšanas aktivitāšu, kā arī vienkāršotā izmaksa “jauniešu iniciatīvas”) dažādošanu, stiprinātu teritorijas identitāti un vietas attīstības potenciāla un resursu ilgtspējīgu izmantošanu (t.sk. viedo ciemu iniciatīvas), kā arī atbalstīt starpvalstu un starpteritoriālo sadarbību vietējai attīstības nozīmīgu jautājumu risināšanai. Tas veicinās sabiedrības iesaisti vietējās dabas, fiziskās, sociālā, kultūras un cilvēkkapitāla stiprināšanā, tādā veidā paaugstinot lauku iedzīvotāju drošumspēju, vietas potenciālu un pievilcību, jaunu un inovatīvu risinājumu ieviešanu (t.sk. sociālās inovācijas), arī digitālu risinājumu ieviešanu, kas var kļūt par priekšnosacījumu jaunu integrētu tūrisma, kultūras, veselības un citu saistītu pakalpojumu un produktu piedāvājuma attīstībai (t.sk. teritorijas zīmolu un klasteru veidošanos).

Vismaz 50% no publiskā finansējuma, kas pieejams vietējās attīstības stratēģijas aktivitāšu īstenošanai, būtu novirzāms darbībām, kas veicina vietējās ekonomikas attīstību, atbalstot uzņēmējdarbības projektus (piemēram, lauku tūrismā, lauku ekonomikas dažādošanā uzņēmumiem un mājražošanā).

Vietējām rīcības grupām īpaša uzmanība būtu jāpievērš sabiedrības aktivizēšanai un kapacitātes veidošanai ar nolūku veicināt informācijas apmaiņu starp iesaistītajām un ieinteresētajām personām, vietējās sabiedrības iesaisti un sadarbību vietējās attīstības procesiem nozīmīgu jautājumu risināšanā, pieredzes apmaiņu, nepieciešamo zināšanu iegūšanu un citus resursus, veiksmīgai vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai, tāpat arī sniegt atbalstu potenciālajiem atbalsta saņēmējiem projektu ideju radīšanā, projektu izstrādāšanā un projektu iesniegumu sagatavošanā.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Vietējās attīstības stratēģijas īstenošana

Aktivitāte „Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas” un aktivitāte „Kopienu spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas”

Atbalstu var saņemt projektiem, kas atbilst vietējās attīstības stratēģijai (konkrētam mērķim un rīcībai) un sekmē KLP SP mērķu sasniegšanu.

Atbalstu var saņemt fiziskas un juridiskas personas, kas dod ieguldījumu VRG sabiedrības virzītās vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijai. Atbalstu starpvalstu un starpteritoriālās sadarbības projektiem var saņemt VRG.

Privāta labuma projektiem ir jāuzrāda ~~ekonomiskā~~ekonomiskās dzīvotspējas rādītāji un atbalsta pretendenta (izņemot lauksaimniecības pakalpojumu un mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības) apgrozījums ir ne vairāk kā 150350 000 EUR ~~noslēgtā gadā pirms projekta iesniegšanas.~~

Vienkāršotās izmaksas (fiksētas summas maksājums) “Lauku biļete” un pašvaldību kopprojektu ar uzņēmējiem īstenošanas teritorija ir lauku teritorija.

Vienkāršotā izmaksa “Lauku biļete” tiek ieviesta saskaņā ar metodiku “Fiksētas summas maksājums - budžeta projekts - “Lauku biļete””. Tas ir budžeta projekts jaunu produktu un pakalpojumu radīšanai un esošu produktu un pakalpojumu attīstībai saskaņā ar sabiedrības virzītās vietējās attīstības stratēģiju.

Atbalsta saņemšanas nosacījums ~~—~~ izstrādāts biznesa plāns jauna produkta vai pakalpojuma radīšanai un esošu produktu vai pakalpojumu attīstībai. Atbalstu var saņemt arī lietotu pamatlīdzekļu iegādei, kas nav vecāka par pieciem gadiem (atbalsta pretendents sniedz cenu salīdzinājumu).

Vienkāršota izmaksa “Jauniešu iniciatīva” tiek ieviesta saskaņā ar metodiku “Fiksētas summas maksājums “Jauniešu iniciatīva””. Tas ir fiksētas summas maksājums jauniešu iniciatīvām saskaņā ar sabiedrības virzītās vietējās attīstības stratēģiju. Atbalsts pieejams, lai nodrošinātu iespēju iegūt dzīvei nepieciešamās prasmes, zināšanas un kompetences neformālās izglītības ceļā.

Atbalsta saņemšanas nosacījumi starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektos:

- sadarbībā ir iesaistīti vismaz divi partneri;
- ir noteiktas kopīgas darbības projekta iesniegumā, kas veicina vietējās attīstības stratēģijas mērķu sasniegšanu;
- ir noteikti katra projekta partnera pienākumi un ir noteikts koordinējošais partneris.

Tehniskais sadarbības projekta sagatavošanās atbalsts tiek piešķirts ar nosacījumu, ka VRG spēj pierādīt, ka tās plāno īstenot konkrētu sadarbības projektu.

Sadarbības projektiem tiek piemērota vienkāršotā izmaksa fiksētas summas maksājums saskaņā ar metodiku “Budžeta projekts - starpvalstu un starpteritoriālai sadarbībai vietējām rīcības grupām”.

Atbalsta apjoms līdz 100 000 EUR vienam budžeta projektam, kopienai spēcinošām un vietas attīstības sekmējošām iniciatīvām saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju.

Vietējo rīcības grupu darbības nodrošināšana, vietējās attīstības stratēģijas iedzīvināšanas pārvaldība, uzraudzība un novērtēšana

Atbalsts vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšanai un vietējās attīstības stratēģijas iedzīvināšanas pārvaldībai, uzraudzībai un novērtēšanai, tostarp apmaiņas veicināšanai starp ieinteresētajām personām, pieejams VRG, kuras vietējās attīstības stratēģijas īsteno tikai ar ELFLA finansējumu. VRG, kuras vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai saņem arī EJZAF atbalstu, minētās darbības nodrošina ar EJZAF finansējumu, ņemot vērā, ka EJZAF tiek noteikts kā galvenais fonds.

Atbalsts minētām darbībām nepārsniedz 17% no ELFLA kopējā vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai piešķirtā finansējuma apjoma.

VRG un vietējās attīstības stratēģiju atlase

Vietējās attīstības stratēģiju atlase plānota 2023.gadā un lēmums par vietējās attīstības stratēģijas apstiprināšanu un atbalsta piešķiršanu tiks izdots ne vēlāk kā 12 mēnešu laikā pēc KLP SP apstiprināšanas. Šajā intervencē pirmie atbalsta maksājumi VRG paredzēti 2023.gadā. Atbalsts vietējās attīstības stratēģijas sagatavošanai tiks nodrošināts atlasītajām VRG atbilstoši Lauku attīstības programmas 2014.-2020.gadam 19.1.apakšpasākumam “Sagatavošanās atbalsts”. VRG, kuras vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai ir pieejams arī Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda (EJZAF) atbalsts, vietējās attīstības stratēģijas sagatavošanai saņems EJZAF atbalstu. Izstrādāto vietējās attīstības stratēģiju atlasei piemēro atlases kritērijus pēc kuriem izvērtē, vai:

-stratēģijas izstrādē ir ievērota pieeja “no apakšas uz augšu”, nodrošinot plašu interešu pārstāvju iesaisti,

- tās vīzija un mērķi ir izvirzīti, pamatojoties uz vietējās teritorijas vajadzību un potenciāla analīzi;
- tās mērķiem un rīcībām ir noteikti konkrēti, izmērāmi un sasniedzami rezultāti un saistītas plānotās rīcības, ievērojot nacionālos atbalsta saņemšanas nosacījumus;
- tā ir saskaņota ar vietējās rīcības grupas darbības teritorijā esošo vietējo pašvaldību attīstības programmām;
- tā paredz nodrošināt vienlīdzīgas iespējas (piemēram, cilvēkiem ar invaliditāti, vecāka gadagājuma cilvēkiem un cilvēkiem ar maziem bērniem) un iesaistīt jauniešus vietējās attīstības stratēģijas īstenošanā;
- tā piedāvā atbalstu inovatīviem risinājumiem (piemēram, jaunu pieeju, produktu vai pakalpojumu) vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā;
- tā veicina nodarbinātību un ienākumu iespēju palielināšanu;
- tā ietver pārvaldības, uzraudzības un izvērtēšanas pasākumus un tie uzskatāmi parāda vietējās rīcības grupas spēju īstenot vietējās attīstības stratēģiju. Ir noteikta caurredzama un nediskriminējoša projektu atlases un lēmumu pieņemšanas procedūra, paredzot arī interešu konflikta novēršanu.
- tai ir pievienots finanšu plāns, ietverot finanšu piešķirumu no katras attiecīgās programmas.

VRG un Lauku atbalsta dienesta uzdevumi

Vietējā rīcības grupa:

1. veido vietējo dalībnieku spējas izstrādāt un īstenot darbības, tostarp sekmējot viņu projektu vadības spējas;
2. -izsludina un organizē projektu iesniegumu pieņemšanu:
 - o- atbilstoši vietējās attīstības stratēģijā noteiktajam rīcības plānam;
 - o- ievērojot atklātu projektu iesniegumu konkursu nosacījumus (atsevišķām iniciatīvām, kuru uzsākšanai ir nepieciešams papildus aktivizējošais darbs, var tikt piemērota nepārtrauktā projektu iesniegumu pieņemšana).
3. -izvērtē projektus un atlasa vietējās attīstības stratēģijai atbilstošos projektus, ievērojot:
 - o- vietējās attīstības stratēģijā noteikto attiecināmo izmaksu atbalsta intensitāti un atbalsta apjomu;
 - o- projektu atlases kritērijus, kas publicēti, izsludinot projektu pieņemšanas kārtu;
 - o- lēmumu pieņemšanas procedūru (vērtēšanas procesā piemēro tādu nediskriminējošu un pārredzamu darbību atlases procedūru un kritērijus, kuros izvairās no interešu konflikta un kuri nodrošina, ka neviena atsevišķa interešu grupa nekontrolē atlases lēmumus, paredzot iespēju pārsūdzēt atlases lēmumus)
4. -veic projektu īstenošanas saturisko uzraudzību, kā arī pārrauga projektu īstenošanas virzību, izvērtē projektu un vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas rezultātus, ievērojot uzraudzības un izvērtēšanas procedūras, kas iekļautas atbilstošajā vietējās attīstības stratēģijā.

Lauku atbalsta dienests (LAD):

1. -veic VRG atlasīto projektu galīgo pārbaudi (verifikāciju)-atbilstoši atbalsta saņemšanas nosacījumiem, kas noteikti ES un nacionālos normatīvos aktos, un pieņem gala lēmumu par atbalsta piešķiršanu projekta īstenošanai;
2. -veic atbalsta maksājumus;
3. -veic projektu finansējuma izlietojuma uzraudzību, kā arī kontroles.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsts tiks sniegts dotācijas veidā. Atbalsta maksimālais apjoms ir nosākams nacionālos normatīvos aktos un vietējā attīstības stratēģijā.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecināmie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☒ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☒ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☒ fiksētas summas maksājumi

☒ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Atbalsts tiek sniegts grantu veidā kā:

- dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts);

- fiksētas summas maksājums "Jauniešu iniciatīvas" un budžeta projekts "Lauku biļete" un starpvalstu un starpteritoriālai sadarbībai vietējām rīcības grupām saskaņā ar sagatavotu metodiku (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta c) apakšpunkts un 2. punkta a) ("Jauniešu iniciatīvas") un b) apakšpunkts;

- vienotās likmes piemērošana noteikta:

- saskaņā ar KLP SP regulas Nr. 2021/2115 83.panta 1.punkta d) apakšpunktu un 2.punkta a) apakšpunktu divu veidu izmaksām - projekta pieteikuma sagatavošanas izmaksām un vispārējām izmaksām, tajā skaitā arhitektu, inženieru un konsultantu honorāri, ekspertīzes, būvuzraudzības un autoruzraudzības pakalpojumu, juridisko pakalpojumu, tehniski ekonomisko pamatojumu, energoefektivitātes audita sagatavošanas izmaksas, kā arī izmaksas par nomas līguma reģistrāciju zemesgrāmatā, kuras ir tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu;
- saskaņā ar regulas 2021/1060 54. panta a) apakšpunktu - vienotas likmes finansējums netiešajām izmaksām;
- saskaņā ar regulas 2021/1060 55. panta 1. punktu - tiešās personāla izmaksu aprēķins kā vienotā likme no tiešajām izmaksām;
- saskaņā ar regulas 2021/2115 83.panta 2.punkta "c" apakšpunktu - vienas vienības izmaksu standarta likme 1 km un iekšzemes komandējuma izmaksām darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" un Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam.

Vietējās rīcības grupu darbības nodrošināšanai, vietējās attīstības stratēģijas iedzīvināšanas pārvaldībai, uzraudzībai un novērtēšanai tiks piemērots vienotas likmes finansējums izmaksām, kas nav personāla izmaksas, saskaņā ar Vispārējās regulas Nr.2021/1060 56.panta 1.punktu – vienota likme 40 % no atbilstīgajām tiešajām personāla izmaksām var izmantot, lai segtu darbības atlikušās atbilstīgās izmaksas.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta maksimālais apjoms ir nosākams nacionālos normatīvos aktos un vietējā attīstības stratēģijā. Atbalsta intensitāte privāta labuma projektiem ir 40% un sabiedriskā labuma projektiem ir 70%. Tā var tikt paaugstināta, pamatojoties uz vietējās attīstības stratēģijā noteiktiem kritērijiem, piemēram, saistītus ar bioekonomiku, inovācijām, energoefektivitāti, kopdarbību, sociālo uzņēmējdarbību, viedo ciemu iniciatīvas u.c.:

1. privāta labuma projektiem līdz 65% vai līdz 75%, ja atbalstu saņem, ievērojot KLP SP regulas Nr.2021/2115 73.pantā noteiktās maksimālās atbalsta intensitātes un prasības:

- investīcijām pamatpakalpojumos lauku apvidos (73.p. 4.p. c) ii)),
- neienesīgām investīcijām (73.p.4.p. c) iv));
- mazo lauku saimniecību investīcijām, (73.panta 4.p. b)),
- gados jauno lauksaimnieku investīcijām (73.panta 4.p. a) ii)),

- investīcijas, kas saistītas ar KLP stratēģiskā plāna regulas 6. panta 1. punkta d) apakšpunktā minēto mērķi „palīdzēt mazināt klimata pārmaiņas un pielāgoties tām, tostarp, samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas un veicinot oglekļa piesaisti, kā arī veicināt ilgtspējīgu enerģētiku” (73.panta 4.p. a) i)).

2. sabiedriskā labuma projektiem līdz 90% vai līdz 100%, ja īsteno vienkāršoto izmaksu “Jauniešu iniciatīvas” (neienesīgām investīcijām (73.p.4. c) iv)).

Atbalsta intensitāte starpterritoriālās un starpvalstu sadarbības projektiem ir 100%, VRG sadarbības projektā atsevišķām darbībām var noteikt zemāku atbalsta intensitāti.

Atbalsta intensitāte vietējo rīcības grupu darbības nodrošināšanai, vietējās attīstības stratēģijas iedzīvotāju pārvērtībai, uzraudzībai un novērtēšanai ir 100%.

Papildu skaidrojums

Kā vienas vienības izmaksa tiek noteikta vietējās attīstības stratēģijas vidējā izmaksu summa. Tā noteikta, izanalizējot datus par iepriekšējiem diviem plānošanas periodiem 2007.-2013.gadam un 2014.-2020.gadam un aprēķinot vidējo vienības izmaksu pa gadiem. Pēc vietējo attīstības stratēģiju apstiprināšanas aprēķinātās vienas vienības izmaksas tiks pārskatītas, ņemot vērā VRG vietējās attīstības stratēģijā noteikto finanšu plānu. Atbalstu vietējās attīstības stratēģiju īstenošanai indikatīvi varētu saņemt 32 VRG.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☒ Jā ☐ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ietver atbalstu darbībām, kas ir ārpus LESD 42.panta tvēruma, t.i. atbalsts intervences ietvaros paredzēts arī nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu. Valsts atbalsta lietas numurs neattiecas, jo atbalstu piešķir saskaņā ar Komisijas 2022. gada 14. decembra Regulas(ES) 2022/2472, ar kuru, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu, dažu kategoriju atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgu ar iekšējo tirgu (Dokuments attiecas uz EEZ) 61. pantu, kuram saskaņā ar šīs regulas 11. panta 4. punktu ir atbrīvojums no kopsavilkuma informācijas iesniegšanas Eiropas Komisijā.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☒ LGAR ☒ de minimis

Valsts atbalsta lietas numurs

Neattiecas

Papildu informācija:

☐ Dalībvalsts vēl nav izvēlējusies instrumentu(-us) un ir norādījusi alternatīvus variantus. Saņēmējiem netiks izmaksāts atbalsts pirms izvēlēta instrumenta atļaujas spēkā stāšanās dienas. ☐ Dalībvalsts ir izvēlējusies norādīto instrumentu, taču vēl nav saņemta atļauja. Saņēmējiem netiks izmaksāti atbalsta maksājumi pirms atļaujas spēkā stāšanās dienas.

☒ Dalībvalsts ir izvēlējusies instrumentu, kā norādīts, ir saņemta atļauja un paziņojumam ir norādīts SA numurs, GBER vai ABER

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kāda ir LEADER pieejas pievienotā vērtība lauku attīstībai?

LEADER pieeja ir ļoti svarīgs nosacījums lauku teritoriju ilgtspējīgai attīstībai, īpaši mazapdzīvotās, attālās lauku teritorijās. LEADER pieejas novērtējums plānošanas periodam no 2014.-2020. gadam liecina, ka lielāka ietekme LEADER pasākumiem Latvijā ir teritorijās, kas atrodas tālu no galvaspilsētas.

Galvenā LEADER intervences pievienotā vērtība ir uzlabots sociālais kapitāls vietējā teritorijā, stiprinot vietējo sadarbību (tīklošanos) starp vietējiem iedzīvotājiem, organizācijām, uzņēmējiem un pašvaldībām,

kopīgas vērtības un teritoriālo identitāti. Tiek veidota un stiprināta tīklošanās starp VRG pārstāvjiem un ārpus VRG, iesaistot plašāku sabiedrību (tostarp VRG projektu tiešos un netiešos labuma guvējus), organizēti VRG aktivizēšanas pasākumi un veidoti formālas un neformālas attiecības starp dažādiem dalībniekiem, t.sk. sadarbības projektos īstenojot kopīgas darbības.

Tāpat sociālais kapitāls ir nozīmīgs attīstības faktors, jo tas mudina cilvēkus riskēt un ieviest jauninājumus (t.sk. ekonomiski), apmainīties ar informāciju, kolektīvi reaģēt uz draudiem, problēmām un sadarboties sabiedrības labumam.

LEADER pieejas īstenošana dod iespēju, sadarbojoties vietējiem iedzīvotājiem, organizācijām, uzņēmējiem un pašvaldībām, pašiem noteikt savas teritorijas attīstības vajadzības, noteikt uz vietējām vajadzībām balstītus mērķus un izteikt tos rīcībās, un rīcībām, kas sekmē KLP SP noteikto mērķu sasniegšanu, saņemot atbalstu.

Atšķirībā no pārējiem KLP SP intervencēm projektu konkurss notiek vietējā līmenī un VRG tiek uzticēts pienākums vērtēt projektu atbilstību vietējās attīstības stratēģijai, pēc VRG noteiktajiem projektu vērtēšanas kritērijiem, un uzraudzīt to saturisko īstenošanu. Tāpat atbalsta intensitāte projektiem tiek noteikta nevis pēc atbalsta saņēmēja, bet pēc projekta veida, tiek dota iespēja īstenot kopprojektus, sabiedriskā labuma projektus un stratēģiskas rīcības, kas ļauj identificēto vajadzību risināt kompleksi ar vairāku papildinošu projektu kopumu, t.sk. viedo ciemu iniciatīvas, sekmēta sinerģija starp nozarēm un ekonomiskiem/vides un sociāliem mērķiem, kā arī inovatīvu un digitālu risinājumu ieviešana, nodarbinātības veicināšana lauku teritorijā.

VRG veic nozīmīgu ieguldījumu vietējās sabiedrības aktivizēšanā, organizējot un nodrošinot dalību tīklošanās pasākumos, lai veicinātu sadarbību un iesaisti vietējās attīstības procesiem nozīmīgu jautājumu risināšanā, veicinātu pieredzes, zināšanu un informācijas apmaiņu starp iesaistītajām un ieinteresētajām personām, arī nodrošina potenciāliem projektu iesniedzējiem mācības par projekta idejas radīšanu, projekta sagatavošanu un projekta iesnieguma aizpildīšanu, tādā veidā uzlabojot projektu kvalitāti, kā arī sniedz atbalstu projekta īstenošanas un uzraudzības laikā.

Aprakstiet, kā ar īstenošanas modeli tiks nodrošinātas ar LEADER pieeju saistītās pamatprasības un principi

Galvenās SVVA sastāvdaļas:

- Teritorija – vietējā rīcības grupa darbojas noteiktā teritorijā ar iedzīvotāju skaitu robežās no 10 līdz 125 tūkstošiem un tā neietver valstspilsētas. Valstspilsētās var tikt īstenotas darbības, ja tās ir pamatotas vietējās attīstības stratēģijā un tiešais labuma guvējs ir vietējā rīcības grupa (VRG) teritorijas uzņēmējs vai VRG sadarbības projekta mērķgrupa. VRG darbības teritorija ir kompakta un tajā cita VRG nevar saņemt atbalstu.

Ja VRG vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai saņem arī Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda (EJZAF) finansējumu, valstspilsētas var tikt iekļautas kā VRG darbības teritorija, kurā īsteno EJZAF finansētās darbības.

- Vietējā rīcības grupa (VRG) ir publisko un privāto partneru apvienība. Tās lēmēj institūciju veido publisko un privāto sociālekonomisko interešu pārstāvji, tostarp ir pārstāvētas lauksaimnieku, lauku sieviešu un jauniešu intereses, un lēmumu pieņemšanas līmenī ne publiskajam sektoram, ne jebkurai atsevišķai interešu grupai nav vairāk kā 49% balsstiesību.

- Vietējās attīstības stratēģija ir VRG izstrādāts daudznozaru stratēģisks attīstības plāns, kas nosaka un pamato vietējās teritorijas attīstības prioritātes un pārmaiņu nepieciešamību, tajā ir noteikti izmērāmi rezultātu mērķkrādītāji un saistītas plānotās rīcības, kā arī pārvaldības, uzraudzības un izvērtēšanas pasākumi, kas parāda VRG spēju īstenot minēto stratēģiju, un finanšu plāns.

Veiksmīgi izstrādāta vietējās attīstības stratēģija ļauj realizēt elastīgu, holistisku, klientorientētu pieeju lauku teritoriju attīstības problēmu risināšanai, identificēt šajos procesos iesaistītās mērķgrupas un to vajadzības, mobilizēt unikālus vietas resursus un atrast optimālos risinājumus.

- Izstrādājot un īstenojot vietējās attīstības stratēģiju, VRG novērš jebkādu diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, ticības vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ un nodrošina vienlīdzīgas iespējas (tostarp cilvēkiem ar invaliditāti, vecāka gadagājuma cilvēkiem un cilvēkiem ar maziem bērniem) un veicina dzimumu līdztiesības principa integrēšanu. Tīklošanās – VRG būs pieejams atbalsts tīklošanās darbībām VRG darbības teritorijā, nacionālā un starptautiskā līmenī, nodrošinot VRG sadarbību un iesaisti vietējās attīstības procesiem nozīmīgu jautājumu risināšanā, pieredzes apmaiņu, nepieciešamās zināšanas, informāciju un citus resursus. Nozīmīgs tīklošanās partneris nacionālā līmenī ir valsts KLP tīkls un Eiropas līmenī – ES KLP tīkls.

- Sadarbība (starpteritoriālā un starpvalstu) – ir veids, kā paplašināt vietējo perspektīvu un attiecīgajā teritorijā ieviest jaunas zināšanas aktuālu jautājumu risināšanā, attīstīt jaunas un inovatīvas sadarbības idejas, starpvalstu līmenī nodot savas darbības pieredzi, zināšanas citiem un iegūt līdzīgu problēmu risinājumu pieredzi citviet, kā arī apvienot dažādas pieredzes kopīgu jautājumu risinājumu meklēšanā. Tas arī stiprina saikni starp projektā iesaistītajām vietējām rīcības grupām, kā arī iesaistītiem mērķgrupas pārstāvjiem – uzņēmējiem, NVO u.c, kas potenciāli var kļūt par jauniem darījumu partneriem, piemēram, arī attīstot teritoriālos zīmolus, klasterus. Sadarbības projekts sekmē vietējās attīstības stratēģiju mērķu sasniegšanu.

- Inovācijas ir viens no LEADER pieejas pamatelementiem. Lai veicinātu vietējā līmeņa inovācijas, vietējām rīcības grupām vietējās attīstības stratēģijās būs jāietver inovatīvu risinājumu apraksts un to ņems vērā vietējās attīstības stratēģiju atlasē (tas ir viens no atlases kritērijiem), tāpat būtiskas ir vietējo rīcības grupu īstenotās tīklošanās aktivitātes, kapacitātes palielināšana, sadarbība ar zinātnes institūciju pārstāvjiem, starpteritoriālo un starpvalstu sadarbības projektu īstenošana, kas rada iespēju inovatīvu ideju pārnesei un attīstībai. Inovācijas ietver produkta, pakalpojuma inovācijas (jauna, līdz šim nebijusi produkta, pakalpojuma radīšanu), procesa inovācijas (jauns, būtiski atšķirīgs tehnoloģiskais process vai metode produkta ražošanā vai pakalpojuma izveidē), resursu inovācijas (darbība būtiski maina resursu izmantošanas veidu), kā arī sociālās inovācijas (jaunas sadarbības formas, jaunu pieeju vai risinājumu radīšana kādai pastāvošajai sociālajai problēmsituācijai), kur nozīmīga loma ir arī viedo ciemu iniciatīvām, īpaši, radot jaunas attiecību formas un sadarbības izpausmes, izmantojot arī digitālos risinājumus, tādējādi sniedzot labumu sabiedrībai un veicinot tās spēju rīkoties.

Vai ir plānots atbalsts no vairāk nekā viena ES fonda?

☒ Jā ☐ Nē

Precizēt fondu

Latvija plāno īstenot sabiedrības virzītu vietējo attīstību piesaistot divu fondu finansējumu, t.i. ELFLA un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu (EJZAF), kur EJZAF ir izvēlēts par galveno fondu. Vietējām rīcības grupām, kuras vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai saņems abu fondu atbalstu, stratēģijas un tās iedzīvināšanas pārvaldību, uzraudzību un izvērtēšanu, tostarp apmaiņas veicināšanu starp ieinteresētajām personām, nodrošinās no EJZAF finansējuma.

Abiem fondiem ir izveidota viena vietējās attīstības stratēģiju atlases komiteja VRG atlasei un VRG sagatavotās vietējās attīstības stratēģijas izvērtēšanai, kā arī nodrošina īstenošanas uzraudzību. Abiem fondiem VRG sagatavo vienu vietējās attīstības stratēģiju, nošķirot rīcības plānus.

Tā kā VRG ir biedrība vai nodibinājums, kas reģistrēta biedrību un nodibinājumu reģistrā, tās organizatoriskajai struktūrai un kompetencēm jāatbilst likumā „Biedrību un nodibinājumu likums” noteiktajiem nosacījumiem. Līdz ar to augstākā lēmēj institūcija ir biedru sapulce, kuras kompetences ir noteiktas iepriekš minētajā likumā. Pārstāvju lēmēj institūcija ir augstākās lēmēj institūcijas ievēlēta

institūcija, kuras pienākumi un struktūra tiek noteikta biedrības statūtos un nolikumā, pārstāvju lēmēj institūcijā nodrošinot proporcionālu pārstāvniecību no ELFLA un EJZAF partnerībām ar vienādām tiesībām un iespējām. Tā ir atbildīga par vietējās attīstības stratēģijas izstrādi un ieviešanu, t.sk., lēmumu pieņemšanu par projektu atbilstību vietējās attīstības stratēģijai. Tai ir jāievēro publisko un privāto sociālekonomisko interešu pārstāvju gan procentuālā attiecība, gan interešu pārstāvniecība, t.i., attiecībā uz ELFLA atbalstu, tostarp nodrošinālauksaimnieku, lauku sieviešu un jauniešu interešu pārstāvniecību. Vietējās attīstības stratēģijā tiek noteikta projektu atlases un vērtēšanas, kā arī uzraudzības procedūra.

1.tabula. SVVA stratēģijas veidošanas shēma nošķirtību gadījumos. Avots: ZM

Stratēģija	
Vajadzību un teritorijas potenciāla analīze, mērķi	
Rīcības plāns ELFLA LEADER	Rīcības plāns EJZAF
stratēģijas ieviešanas un uzraudzības procedūras atbilstoši ELFLA LEADER prasībām	stratēģijas ieviešanas un uzraudzības procedūras atbilstoši EJZAF prasībām
Finanšu plāns	

2.tabula. Vietējo rīcības grupu veidošanas shēma nošķirtību gadījumos. Avots: ZM

Vietējā rīcības grupa	
Augstākā lēmēj institūcija	
Pārstāvju lēmēj institūcija	
ELFLA LEADER partnerība (ievērojot pašvaldību un sociāli ekonomisko partneru procentuālo attiecību)	EJZAF partnerība (ievērojot pašvaldību un sociāli ekonomisko partneru procentuālo attiecību)
ELFLA LEADER projektu vērtēšanas komisija	EJZAF projektu vērtēšanas komisija
Izpildinstitūcija	
administratīvais vadītājs	
finanšu vadītājs	

Vai tiktu izmantota galvenā fonda iespēja?

☒ Jā ☐ Nē

Precizēt galveno fondu

EJZAF ir izvēlēts par vadošo fondu. Vietējām rīcības grupām, kuras vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai saņems abu fondu atbalstu, stratēģijas un tās iedzīvināšanas pārvaldību, uzraudzību un izvērtēšanu, tostarp apmaiņas veicināšanu starp ieinteresētajām personām, nodrošinās no EJZAF finansējuma.

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 2. punktam Vispārējie pakalpojumi ietver pakalpojumus, kas sniedz labumu vietējiem iedzīvotājiem. Intervence tiek īstenota atbilstoši LEADER pieejas nosacījumiem un šis atbalsts neietekmē uzņēmēju saražotās produkcijas cenu.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U19 - Vietējās attīstības stratēģijas vidējā izmaksu summa	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.37; R.38; R.39	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U19 - Vietējās attīstības stratēģijas vidējā izmaksu summa

Intervencei tiek izmantota vidējās vienības izmaksas aprēķina pieeja, ņemot vērā, ka vietējās rīcības grupas ir dažādas gan pēc to teritorijas, gan iedzīvotāju skaita, gan attiecīgi aprēķinātās stratēģijas īstenošanai pieejamā finansējuma. Plānošanas periodā 2014.-2020.gadam (neietverot pārejas periodā pieejamo finansējumu) vidējais vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai pieejamais finansējums bija 2,2milj.EUR, taču tas bija robežās no 0,53milj.EUR (mazākā vērtība) līdz 3,5milj.EUR (lielākā vērtība) uz vietējo rīcības grupu.

Kā plānotais izlaides rādītājs tiek noteikts atbalstīto vietējās attīstības stratēģiju skaits, paredzot, ka to īstenošanu uzsāk 2023.gadā. Ņemot vērā iepriekšējā plānošanas perioda 2014.-2020.gadam pieredzi, pastāv iespēja, ka esošās vietējās rīcības grupas varētu apvienoties vai mainīt darbības teritoriju, ievērojot arī 2021. gadā Latvijā īstenoto administratīvi teritoriālo reformu.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.– 2029. gadā
LA U19 - Vietējās attīstības stratēģijas vidējā izmaksu summa (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)		2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	
	O.31 (vienība: Stratēģijas)		33,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Summa 33,00 Maks.: 33,00
KOPĀ	O.31 (vienība: Stratēģijas)		33,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Summa 33,00 Maks.: 33,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		2 400 000,00	13 430 000,00	13 400 000,00	12 430 000,00	11 430 000,00	5 408 980,00	58 498 980,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)		2 040 000,00	11 415 500,00	11 390 000,00	10 565 500,00	9 715 500,00	4 597 633,00	49 724 133,00
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA20 - Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai

Intervences kods (daļības)	LA20
Intervences nosaukums	Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai
Intervences veids	COOP(77) – Sadarbība
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.32. Citu atbalstīto sadarbības darbību vai vienību skaits (izņemot EIP, par ko ziņots pozīcijā O.1)
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaizu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija. NUTS 1 Latvija. Īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija.
--

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts	Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvāri uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju	
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē	
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdzsvaru, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprīti bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību	
SO9 Uzlabot Sa vienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu	

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM2 V5	Stiprināt sadarbību investīciju jomā, t.sk., pārstrādes apjomu, loģistikas un uzglabāšanas atbalsts	Zema	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā
SM8 V1	Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai	Augsta	Jā
SM8 V2	Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai	Vidēja	Jā
SM9 V1	Veicināt vietējo produktu atpazīstamību, sab. informētību par pārt. kvalit. shēmām un to produktiem	Vidēja	Daļēji
SM9 V2	Sekmēt zaļo publisko iepirkumu, izmantojot tā sniegtās iespējas un potenciālu	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā

R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP

R.39 To lauku uzņēmumu (tostarp bioekonomikas jomā) skaits, kas attīstīti ar KLP atbalstu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences īstenošana dos ieguldījumu specifiskajā mērķī SM8, SM9, SM3 un SM2 ar mērķi sekmēt vietējās produkcijas ilgtspējīgu patēriņu, attīstot pārtikas īso piegādes ķēžu darbību un piedāvājumu pārtikas produktu piegāžu un sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu nodrošināšanai, izmantojot vietējās teritorijas sniegtās iespējas un potenciālu, kā arī sadarbību starp produktu ražotājiem, lai kopīgi virzītu vietējo produktu piedāvājumu tirgū un sekmētu to atpazīstamību.

Sniegtais atbalsts veicinās pārtikas nozares dalībnieku sadarbību, lai ražošanas apjomu koncentrācijas rezultātā nodrošinātu labāku piekļuvi tirgum, tādējādi optimizējot izmaksas un palielinot ienākumus. Sadarbības veicināšana starp lauksaimniekiem, pārstrādātājiem un citiem piegādes ķēdes un tirgus dalībniekiem, lai risinātu problēmas, kas saistītas, piemēram, ar nelieliem produkcijas apjomiem, produktu izplatīšanu un uzglabāšanu. Īsās piegādes ķēdes samazina potenciālo starpnieku skaitu starp ražotāju un galapatērētāju, samazina ražošanas transportēšanas un pārdošanas izmaksas, lokalizē lauksaimniecības un pārtikas produktus un saista tos ar izcelsmes vietu. Tam ir būtiska nozīme mazo un vidējo lauku saimniecību ienākumu izaugsmē, dzīvotspējā un ražotāju ciešākā integrācijā pārtikas piegādes ķēdē. Intervences pasākums veicina vides un sabiedrības veselības aizsardzības mērķu sasniegšanu, jo tas veicina vietējās produkcijas patēriņu, īpašu uzmanību pievēršot bioloģiskajai un pārtikas kvalitātes shēmās ražotajai produkcijai.

Intervence sekmēs horizontālu un vertikālu sadarbību starp īso piegāžu ķēžu dalībniekiem - sadarbību starp lauksaimniecības produkcijas ražotājiem un to pārstāvētām lauksaimniecības kooperatīvām sabiedrībām, tāpat iesaistot arī lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumus, kā arī lauku tūrisma pakalpojuma sniedzējus, sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu sniedzējus u.c.

Aktivitatē “Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana” tiks sniegts atbalsts, lai attīstot īsās piegādes ķēdes, veicinātu vietējās produkcijas ilgtspējīgu patēriņu, kopīgu piedāvājumu veidošanu un tādējādi radot lielāku iespēju nodrošināt arī sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu sniegšanas vietās (kafejnīcās, restorānos, izglītības, sociālās aprūpes, ārstniecības iestādēs u.c.) vietējo ražotāju izaudzētu un pārstrādātu, kvalitatīvu pārtikas produktu pieejamību, vienlaikus veicinot arī vietējo ražotāju iespējas realizēt saražoto produkciju. Šāda veida sadarbība arī sekmēs lielāka apjomu saražotās produkcijas noieta vietējā teritorijā vai plašākā reģionā.

Aktivitatē “Produktu virzība tirgū” tiks atbalstīta sadarbība starp maziem ekonomikas dalībniekiem lauku teritorijā, veicinot vietējo produktu piedāvājumu virzību tirgū un atpazīstamību. Maziem ekonomikas dalībniekiem darbojoties atsevišķi, īpaši lauku tūrisma nozarē, ir sarežģīti nodrošināt tādus lauku tūrisma pakalpojumus, kas nodrošinātu ceļotāju un tūristu interesi par sniegto pakalpojumu. Sniegtais atbalsts palielinās mazo ekonomikas dalībnieku dzīvotspēju, attīstību un konkurētspēju. Latvijas tirgus un vietējo iedzīvotāju pirktpēja ir ierobežota, tāpēc svarīga arī lauku tūrisma pakalpojumu sniedzēju (īpaši saistītu ar kulināro tūrisma) iesaiste un sadarbība, lai nodrošinātu vietējo produktu pieejamību ceļotājiem un tūristiem. Aktivitātes ietvaros atbalsts pieejams arī Eiropas Savienības vai dalībvalsts atzītas pārtikas kvalitātes shēmu produktu veicināšanai un atpazīstamībai.

Principi projektu atlases kritērijiem - iesniegtie projekti tiks izvērtēti pēc objektīviem atbalsta pretendentu un projektu raksturojošiem kritērijiem. Priekšroka saņemt atbalstu būtu dodama, piemēram,

sadarbības grupai, kurai ir lielāks sadarbības dalībnieku skaits, partneru daudzveidība, piedalās uzņēmēji, kuri uz projekta iesniegšanas brīdi ir iesaistījušies zaļo publisko iepirkumu (ZPI) pārtikas piegādēs, projektiem, kuros plānots piegādāt atbilstoši kvalitātes sistēmām audzētu, ražotu un/vai pārstrādātu produkciju, projektiem, kurus koordinē vietējā rīcības grupa (nodrošinot vietējo rīcības grupu funkciju nodalīšanu) un ir lielāks aptvertais labumu guvēju loks.

Aktivitātēm var tikt izsludinātas atsevišķas projektu pieņemšanas kārtas.

Intervencē sniegtais atbalsts par vienām un tām pašām attiecināmajām izmaksām nevar pārklāties ar atbalstu no citiem līdzīgām atbalsta intervencēm. Maksājumu aģentūras veiktās pārbaudes nodrošinās atbalsta nepārklāšanos.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalstu var saņemt sadarbības grupa (jauna vai arī esoša sadarbības grupa par jaunām sadarbības aktivitātēm), kurā ir vismaz pieci dalībnieki.

Sadarbības grupu veido MVU saimnieciskās darbības veicēji (lauksaimniecības produkcijas ražotāji, pārstrādātāji, lauku tūrisma pakalpojuma sniedzēji), kā arī var piedalīties biedrība, nodibinājums, atbilstīga kooperatīvā sabiedrība, konsultanti, vietējā rīcības grupa un citi dalībnieki, lai koordinētu sadarbības grupas aktivitāšu īstenošanu, palīdzētu veidot īsas piegādes ķēdes, popularizētu vietējos produktus un veicinātu to atpazīstamību.

Starp visiem sadarbības grupas dalībniekiem ir noslēgts ilgtermiņa sadarbības līgums (minimālais termiņš ir 2 gadi), kurā ir atrunāti katra sadarbības dalībnieka pienākumi un atbildība, t.sk. par investīciju materiālajos aktīvos kopīgu izmantošanu un uzturēšanu, kā arī vienojas un sadarbības līgumā norāda investīcijas īpašnieku.

Par konsultantiem šīs intervences izpratnē uzskata tādu konsultāciju pakalpojumu sniedzēju, kas pilda valsts kopējās lauksaimniecības politikas tīkla sekretariāta funkcijas un visā Latvijas teritorijā sniedz konsultāciju pakalpojumus lauku attīstības un lauksaimniecības nozarē, kā arī veic aktivitātes vietējās izcelsmes pārtikas produktu ražotāju un pārstrādātāju atpazīstamībai un popularizēšanai.

Maksimālais projekta īstenošanas termiņš ir pieci gadi.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsts tiks sniegts dotācijas veidā.

Intervences ietvaros atbalstāmi šādi ieguldījumi:

- pamatlīdzekļu iegāde, [t.sk. mazlietotu](#), kas nepieciešama vietējās produkcijas piedāvājuma noieta veicināšanai, t.sk. lauksaimniecības produktu pirmapstrādei un iepakojšanai, loģistikai (speciālizēto transportlīdzekli pārtikas pārvadāšanai);
- produktu atpazīstamības veidošana (t.sk. dalība izstādēs, noieta tirgus veicinošu un atpazīstamības pasākumu organizēšana, vienota atpazīstamības zīmes izveide produktu popularizēšanai un atpazīstamībai utml.);
- ar sadarbību saistītu pamatlīdzekļu iegāde kopīgai lietošanai, t.sk. reklāmas un informācijas objektu izgatavošana un izvietošana;
- informācijas tehnoloģiju un programmnodrošinājuma izstrāde, iegāde un uzstādīšana;
- būvniecība vai pārbūve kopīgai lietošanai;
- projekta sagatavošanas izmaksas;
- vispārējās izmaksas būvniecības gadījumā;
- projekta vadība, lai nodrošinātu koordinēšanas aktivitātes (apzināšanu, aktivizēšanu, sadarbības tīkla izveidi, uzraudzību) starp visiem projektā iesaistītajiem sadarbības grupas dalībniekiem. To var

nodrošināt arī vietējā rīcības grupa (nodrošinot funkciju nošķiršanu ar VRG darbu) vai cits sadarbības grupas dalībnieks.

Intervencē atbalstu var sniegt arī ar citām ar sadarbību saistītām izmaksām, tostarp ar projektu saistītā personāla izmaksām.

Intervencē nav atbalstāma tehnikas iegāde un būvniecība primārās lauksaimniecības produkcijas ražošanai.

Sadarbības projektā īstenotajām darbībām, kas ietver investīcijas, tiek ievērotas prasības atbilstoši KLP SP Regulas 2022/2115 73. pantā noteiktajam.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☒ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☒ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☒ vienības izmaksas

☒ fiksētas summas maksājumi

☒ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Atbalsts tiek sniegts grantu veidā kā atbalsta saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana.

Atsevišķām izmaksām tiek piemērota vienkāršoto izmaksu pieeja:

- fiksētas summas maksājums aktivitātē "Produktu virzība tirgū", kas noteikts ar budžeta projekta aprēķina metodi atbilstoši KLP SP regulas 2021/2115 83. panta 1. punkta c) apakšpunktā un 2. punkta b) apakšpunktā noteiktajam;

- vienotas likmes finansējums netiešajām izmaksām saskaņā ar regulas 2021/1060 54. panta a) apakšpunktu;

- tiešās personāla izmaksas kā vienotā likme no tiešajām projekta attiecinām izmaksām saskaņā ar regulas 2021/1060 55. panta 1. punktu;

- vienotās likmes piemērošana noteikta saskaņā ar KLP SP regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta d) apakšpunktu un 2.punkta a) apakšpunktu. Vienotas likmes finansējums ir piemērojams divu veidu izmaksām:

- projekta pieteikuma sagatavošanas izmaksām;
 - vispārējām izmaksām, tajā skaitā arhitektu, inženieru un konsultantu honorāri, ekspertīzes, būvuzraudzības un autoruzraudzības pakalpojumu, juridisko pakalpojumu, tehniski ekonomisko pamatojumu, energoefektivitātes audita sagatavošanas izmaksas, kā arī izmaksas par nomas līguma reģistrāciju zemesgrāmatā, kuras ir tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu.
- saskaņā ar regulas 2021/2115 83.panta 2.punkta "c" apakšpunktu - vienas vienības izmaksu standarta likme 1 km un iekšzemes komandējuma izmaksām darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" un Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Maksimālais attiecināmo izmaksu apjoms aktivitātēm ir nosākams nacionālos normatīvos aktos.

Maksimālā atbalsta intensitāte:

- investīciju gadījumā (pamatlīdzekļi, būvniecība) līdz 65%;
- aktivizēšanas un atpazīstamības veidošanas pasākumiem līdz 80%.
- personāla atlīdzības un netiešajām attiecināmajām izmaksām līdz 100 %.

Papildu skaidrojums

Neattiecas

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☐ Nē ☒ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ietver atbalstu darbībām, kas ir ārpus LESD 42.panta tvēruma, t.i. atbalsts intervences ietvaros paredzēts arī nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☒ LGAR ☒ de minimis

Valsts atbalsta lietas numurs

~~Neattiecas~~ [SA.116742](#)

Papildu informācija:

☐ Dalībvalsts vēl nav izvēlējusies instrumentu(-us) un ir norādījusi alternatīvus variantus. Saņēmējiem netiks izmaksāts atbalsts pirms izvēlēta instrumenta atļaujas spēkā stāšanās dienas. ☒ ☐ Dalībvalsts ir izvēlējusies norādīto instrumentu, taču vēl nav saņemta atļauja. Saņēmējiem netiks izmaksāti atbalsta maksājumi pirms atļaujas spēkā stāšanās dienas.

☒ ☐ Dalībvalsts ir izvēlējusies instrumentu, kā norādīts, ir saņemta atļauja un paziņojumam ir norādīts SA numurs, GBER vai ABER

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 2. punktam Vispārējie pakalpojumi ietver arī tirgvedības un veicināšanas pakalpojumus, tostarp tirgus informācija, konsultācijas un veicināšanu attiecībā uz konkrētiem produktiem, bet izņemot izdevumus nenoteiktiem mērķiem, ko pārdevēji varētu izmantot, lai samazinātu pārdošanas cenu vai piešķirtu tiešu ekonomisku labumu pircējiem. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu pakalpojumu sniegšana neietver tiešus maksājumus ražotājiem vai pārstrādātājiem, ko varētu izmantot pārdošanas cenas samazināšanai vai tieša ekonomiska labuma gūšanai, līdz ar to intervences ietvaros kā atbalsta saņēmēji ir noteikta sadarbības darba grupa, kas apvienojusies konkrēta projekta īstenošanai, kā arī intervences ietvaros nav pieļaujama konkrēta ražotāja produkcijas mārketingš.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U20 - Vidējās projekta izmaksu summa, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.10; R.39	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U20 - Vidējās projekta izmaksu summa, EUR

Ņemot vērā LAP 2014-2020 perioda un pārejas perioda pieredzi, kā arī ievērojot projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa 150 000 euro apmērā.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U20 - Vidējās projekta izmaksu summa, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)			150 000,00	150 000,00	150 000,00	150 000,00	150 000,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecinīgā gadījumā) (EUR)			180 000,00	180 000,00	180 000,00	180 000,00	180 000,00	
	O.32 (vienība: Darbības)			20,00	38,00	37,00	0,00	0,00	Summa 95,00 Maks.: 38,00
KOPĀ	O.32 (vienība: Darbības)			20,00	38,00	37,00		0,00	Summa 95,00 Maks.: 38,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)			2 200 000,00	4 200 000,00	4 200 000,00	4 200 000,00	1 200 000,00	16 000 000,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)			1 870 000,00	3 570 000,00	3 570 000,00	3 570 000,00	1 020 000,00	13 600 000,00
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Savienības ieguldījums EUR)								

KNOW(78) - Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana

LA1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)

Intervences kods (dalībvalsts)	LA1.3
Intervences nosaukums	Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
Intervences veids	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaizu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija. NUTS 1 Latvija. Tiek atbalstītas darbības Latvijas teritorijā.
--

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts	Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā	
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairo konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvāri uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju	
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē	
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spēja pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvēstresānu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku	
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām	
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas	
SO7 Piesaistīt un atbalstīt gados jaunus lauksaimniekus un citus jaunus lauksaimniekus, kā arī veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos	
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdzsvaru, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprīti bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību	
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu	
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu	

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā
HORIZ V2	Stiprināt AKIS un pilnveidot tās darbību	Vidēja	Jā

HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pāriesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā

R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību

R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Atbalsts tiek paredzēts profesionālo zināšanu un prasmju pilnveidei -informatīvajiem pasākumiem. Informāciju par profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pasākumiem pakalpojuma sniedzējs (atbalsta saņēmējs) publisko, jo īpaši izmantojot Lauksaimniecības zināšanu un inovācijas sistēmu (AKIS), tādējādi sekmējot ieguldījumu HORIZ mērķa sasniegšanā.

Intervence sniedz ieguldījumu citu intervenču īstenošanā, jo vairo zināšanas par dažādām tēmām, sekmē izpratni par normatīvo aktu prasību pamatojumu un principiem, kas nosaka attiecīgās prasības.

Intervence ietver profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pasākumus par lauksaimniecības (t.sk. bioloģiskās lauksaimniecības), mežsaimniecības un pārtikas ražošanas (izņemot zivsaimniecības produktus), konkurētspējas uzlabošanas, uzņēmuma izaugsmes, efektivitātes palielināšanas, digitalizācijas, jauno tehnoloģiju, saimniekošanas dažādošanas, kā arī zemes un meža apsaimniekošanas, vides un klimata, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanas, antimikrobiālo rezistenci un dzīvnieku labturību, atjaunojamajiem energoresursiem, darba tiesībām, darba drošību un veselību, zinātnes atziņu un jaunas prakses pielietojamības u.c. jautājumiem.

Paredzot atbalstu profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides darbībām par tēmām, kas:

SM1 – saistītas ar saimniecības dzīvotspēju, ienākumiem, konkurētspējas uzlabošanu, uzņēmuma izaugsmi, efektivitātes palielināšanu, pārtikas nodrošinājumu, tiks veicināts ieguldījums SM1 īstenošanā.

SM2 – saistītas ar ekonomiski pamatotu, konkurētspējīgu un efektīvu produkcijas ražošanu, ar tehnoloģiju izmantošanu nozarē un saimniecībā, zinātnes atziņu un jaunas prakses pielietojamības jautājumiem, kā arī par produktu virzību tirgū, tiks uzlabota saimniecību vadītāju un nodarbināto informētība un izpratne par efektīvu saimniekošanu, digitalizāciju, labāku rezultātu sasniegšanu, uzņēmumu produktivitāti, konkurētspējas paaugstināšanu, kā arī sniegtas zināšanas par saimniekošanas veidu dažādošanu, sekmējot SM2 īstenošanu.

SM3 – saistītas ar pārtikas preču aprites organizēšanu, lauksaimniecības produktu pārstrādi un tirdzniecību, noieta veicināšanu, primāro ražotāju konkurētspējas uzlabošanu, pievienotās vērtības radīšanu lauksaimniecības produktiem, kooperācijas iespējām un ieguvumiem, tiks nodrošināts ieguldījums SM3 sasniegšanā.

SM4 – saistītas ar klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu nozīmi, saturu un veicamajām darbībām, var sekmēt klimatam draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanu, tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, lai sekmētu lauksaimniecības ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un lauksaimnieku spēju tām pielāgoties, kas nodrošinātu SM4 īstenošanu.

SM5 – saistītas ar vides aspektiem, lai sekmētu videi draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanu, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, ūdens resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, ar jautājumiem par gaisa kvalitāti un gaisu piesārņojošo vielu

emisiju samazināšanu, augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, tiks nodrošināts ieguldījums SM5 sasniegšanā.

SM6 – saistītas ar bioloģisko daudzveidību, biotopiem, ainavām, kā arī ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, lai veicinātu atbilstošu lauksaimniecisko darbību un mežu apsaimniekošanu, kas nodrošinātu SM6 īstenošanu.

SM7 – saistītas ar gados jauno lauksaimnieku iespējām, paaudžu maiņu, uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstības sekmēšanu lauku apvidos, tiks nodrošināts ieguldījums SM7 sasniegšanā.

SM8 – saistītas ar lauku apvidu līdzsvarotu attīstību, tostarp bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību, sociālo ekonomiku, mazu uzņēmumu izveidi un attīstīšanu, kā arī darbvietu radīšanu, darba drošību un veselību, kas veicinās nodarbinātību, izaugsmi, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tādējādi nodrošinot SM8 īstenošanu.

SM9 – saistītas ar pārtikas nekaitīgumu un kvalitāti, mikrobioloģijas rādītājiem pārtikas produktu nekaitīguma nodrošināšanā, uzturvērtības aprēķinu, lauksaimniecības produktu ražošanas procesu un tehnoloģiju pilnveidošanu un attīstīšanu, resursu efektīvu izmantošanu pārtikas ražošanas nozarē, dzīvnieku labturību, antimikrobiālo rezistenci, sabiedrības, dzīvnieku un augu veselību, tiks nodrošināts ieguldījums SM9 sasniegšanā.

Tiks pieliktas pūles, lai jaunajā plānošanas periodā nodrošinātu ar stratēģisko AKIS pieeju saistīto intervenču savlaicīgu ieviešanu un izmantošanu, kā arī tiks pārskatīts un palielināts finansējums šīm intervencēm, ciktāl tas nepieciešams un iespējams.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmēji ir:

- lauksaimniecības vai mežsaimniecības nozares nevalstiskā organizācija;
- kooperatīvā sabiedrība, kas darbojas lauksaimniecības vai mežsaimniecības, vai pārtikas, dzērienu un amatniecības (mājražošana) nozarē,

un kas atbilst atbalsta saņemšanas nosacījumiem.

Gala labuma guvēji ir fiziskas un juridiskas personas, t.sk. MVU, jaunie uzņēmēji, lauku teritorijā.

Atbalsta pretendenti ir:

- (a) nepieciešamā kapacitāte personāla kvalifikācijas ziņā un pieredze informatīvo pasākumu īstenošanā (tai skaitā prasības iesaistīto lektoru izglītības līmenim un lektoru pieredzei attiecīgajā jomā);
- (b) informatīvo pasākumu īstenošanai nepieciešamais materiāli tehniskais nodrošinājums.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbilstīgo izmaksu, kas radušās saistībā ar profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pasākumu organizēšanu un īstenošanu, atlīdzināšana atbalsta saņēmējiem.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☒ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☒ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

- ☐ fiksētas summas maksājumi
☒ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Vienotas likmes finansējums netiešajām izmaksām ir noteikts saskaņā ar regulas 2021/2115 83. panta 1. punkta d) apakšpunktu.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta intensitāte ir 100%

Papildu skaidrojums

Neattiecas

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

- ☐ Jā ☐ Nē ☒ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Atbalsts attiecināms uz gala labuma guvējiem, kas nav lauksaimnieki, par darbībām pārtikas ražošanas (Līguma par ES darbību I pielikumā neminētu pārtikas produktu (izņemot zivsaimniecības produktus) ražošanas) nozarē, mežsaimniecības nozarē un darbībām jebkurā citā nelauksaimniecības nozarē.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

- ☐ Paziņojums ☐ VGAR ☒ LGAR ☒ de minimis

Valsts atbalsta lietas numurs

Neattiecas [SA.118029](#)

Papildu informācija:

☐ Dalībvalsts vēl nav izvēlējusies instrumentu(-us) un ir norādījusi alternatīvus variantus. Saņēmējiem netiks izmaksāts atbalsts pirms izvēlēta instrumenta atļaujas spēkā stāšanās dienas. ☒ Dalībvalsts ir izvēlējusies norādīto instrumentu, taču vēl nav saņemta atļauja. Saņēmējiem netiks izmaksāti atbalsta maksājumi pirms atļaujas spēkā stāšanās dienas.

☒ Dalībvalsts ir izvēlējusies instrumentu, kā norādīts, ir saņemta atļauja un paziņojumam ir norādīts SA numurs, GBER vai ABER

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2.pielikuma 2.punktam, Vispārējie pakalpojumi ietver arī mācību pakalpojumu sniegšanu, informācijas pāmesī. Atbilstoši PTO Nolīguma 2.pielikumā noteiktajam, šādu pakalpojumu sniegšana neietver tiešus maksājumus ražotājiem vai pārstrādātājiem, līdz ar to intervences ietvaros kā atbalsta saņēmēji ir noteikti profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pakalpojumu sniedzēji.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U1.3.1 - Informatīvā pasākuma vidējā cena, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1	Nē
LA U1.3.2 - Informatīvā pasākuma vidējā cena, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1; R.28	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U1.3.1 - Informatīvā pasākuma vidējā cena, EUR

Ņemot vērā iespējamo intervences darbību dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu, kā vienas vienības likme tiek noteikta informatīvā pasākuma vidējā cena (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu izmaksām, ņemot vērā iespējamo darbību un norises vietu dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu pieredzi, potenciālo gala labuma guvēju skaitu, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

LA U1.3.2 - Informatīvā pasākuma vidējā cena, EUR

Ņemot vērā iespējamo intervences darbību dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu, kā vienas vienības likme tiek noteikta informatīvā pasākuma vidējā cena (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu izmaksām, ņemot vērā iespējamo darbību un norises vietu dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu pieredzi, potenciālo gala labuma guvēju skaitu, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U1.3.1 - Informatīvā pasākuma vidējā cena, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	0,00	9 400,00	9 400,00	9 400,00	9 400,00	9 400,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)	0,00	0,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	0,00	14,00	28,00	28,00	25,00	17,00	Summa 112,00 Maks.: 28,00
LA U1.3.2 - Informatīvā pasākuma vidējā cena, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	0,00	9 400,00	9 400,00	9 400,00	9 400,00	9 400,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)	0,00	0,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	0,00	6,00	12,00	12,00	10,00	8,00	Summa 48,00 Maks.: 12,00
KOPĀ	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	0,00	20,00	40,00	40,00	35,00	25,00	Summa 160,00 Maks.: 40,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	0,00	187 200,00	375 200,00	375 200,00	328 200,00	234 200,00	1 500 000,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)	0,00	0,00	159 120,00	318 920,00	318 920,00	278 970,00	199 070,00	1 275 000,00

	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Sa vienības ieguldījums EUR)								

LA2.2 - Daudzgaļu konsultāciju pakalpojumi ('inkubācija') (Konsultāciju pakalpojumi)

Intervences kods (daļības)	LA2.2
Intervences nosaukums	Daudzgaļu konsultāciju pakalpojumi ('inkubācija') (Konsultāciju pakalpojumi)
Intervences veids	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaistu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija. NUTS 1 Latvija. Tiek atbalstītas darbības Latvijas teritorijā.
--

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts	Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā	
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju	
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē	
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvēstresānu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku	
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām	
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas	
SO7 Piesaistīt un atbalstīt gados jaunus lauksaimniekus un citus jaunus lauksaimniekus, kā arī veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos	
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdzsvaru, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprīti bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību	
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu	
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu	

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā
HORIZ V2	Stiprināt AKIS un pilnveidot tās darbību	Vidēja	Jā

HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pāriesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā

R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību

R.2 To konsultantu skaits, kas saņem atbalstu, kas jāiekļauj lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmā (AKIS)

R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Atbalsts tiek paredzēts konsultācijām uzņēmuma izaugsmes un konkurētspējas veicināšanai, slēdzot vairāku gadu sadarbības līgumu par konsultāciju pakalpojuma saņemšanu ('inkubācija').

Saimniecībām ar mazu apgrozījumu, kas lielākoties ražo produkciju pašpatēriņam, uzņēmējdarbības uzsācējiem vairāk piemērots ir atsevišķu individuālu konsultāciju atbalsts (LA2.1). Savukārt uzņēmumiem, saimniecībām, kas plāno tālāku izaugsmi, jau ir vairāk uz tirgu orientētas, ir svarīgs komplekss konsultatīvais atbalsts par saimniecības darbības virzienu, ražošanas efektivizāciju, mārketinga, pārdošanas u.tml. jautājumiem, sadarbībā ar konsultantiem izvirzot konkrētus mērķus un uzdevumus uzņēmuma attīstībai. Zinošu speciālistu atbalsts ir būtisks, lai motivētu tālākai izaugsmei un ilgtermiņā sekmētu izvirzīto mērķu sasniegšanu. Tāpat kooperatīvajām sabiedrībām, kas darbojas lauksaimniecības vai mežsaimniecības, vai mājražošanas nozarē, lai spētu iekļauties, noturēties tirgū, potenciāli piesaistīt investīcijas un gudri saimniekot, tiek paredzēts sniegt konsultatīvu atbalstu, nodrošinot iespēju saņemt kompleksu pakalpojumu grozu izaugsmes un konkurētspējas sekmēšanai ('inkubāciju'; LA2.2.).

Konsultāciju pakalpojuma sniedzējs (atbalsta saņēmējs) seko līdzi jaunākajiem pētījumu rezultātiem, zinātnes atziņām, kuru pārnese tiek nodrošināta caur AKIS, integrē tos pakalpojuma sniegšanā, tādējādi nodrošinot HORIZ mērķa īstenošanu.

Papildinoša visām citām intervencēm, ņemot vērā konsultējamo jautājumu daudzveidību un tvērumu. Sniedz ieguldījumu citu intervenču īstenošanā, jo konsultants ne tikai palīdz konsultāciju saņēmējam ieviest prasības, kas paredzētas normatīvajos aktos, bet arī izskaidro šo prasību būtību un mērķi, tādējādi nodrošinot konsultāciju saņēmēja izpratni par pamatojumu un principiem, kas nosaka attiecīgās prasības. Intervence nosedz prasības, kas noteiktas Regulas Nr. 2021/2115 15. panta 2., 3. un 4. punktā.

Pakalpojuma sniedzējiem jānodrošina konsultācijas vismaz par šādām tēmām:

(a) KLP atbalsta saņēmējiem piemērojamām prasībām, nosacījumiem un pārvaldības saistībām, t.sk. par nosacījumu sistēmā paredzētajām prasībām un standartiem un intervenču nosacījumiem, kā arī finanšu instrumentiem un darījumdarbības plāniem, kas izveidoti saskaņā ar KLP Stratēģisko plānu;

(b) normatīvo aktu prasībām par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, par ūdens resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai, par pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanu, par savvaļas putnu aizsardzību, par pārnēsājamām dzīvnieku slimībām un dzīvnieku veselību, par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem, par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu;

(c) lauksaimniecisko praksi, kas novērš antimikrobiālās rezistences veidošanos;

- (d) risku novēršanu un pārvaldību;
- (e) atbalstu inovācijām, jo īpaši EIP darba grupu projektu sagatavošanai un īstenošanai;
- (f) lauksaimniecības un lauku apvidu digitālajām tehnoloģijām;
- (g) ilgtspējīgu barības vielu pārvaldību, tostarp Lauku saimniecību ilgtspējas rīku attiecībā uz barības vielām;
- (h) uzņēmuma ekonomisko rādītāju jautājumiem, uzņēmējdarbību lauku teritorijā, meža apsaimniekošanu, t.sk. nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem, darba veselību un drošību, u.c. jautājumiem.

Paredzot atbalstu konsultāciju pakalpojumiem par tēmām, kas:

SM1 – saistītas ar saimniecības dzīvotspēju, ienākumiem, konkurētspējas uzlabošanu, uzņēmuma izaugsmi, efektivitātes palielināšanu, pārtikas nodrošinājumu, tiks veicināts ieguldījums SM1 īstenošanā.

SM2 – saistītas ar ekonomiski pamatotu, konkurētspējīgu un efektīvu produkcijas ražošanu, digitalizācijas iespējām, ar tehnoloģiju un inovāciju izmantošanu nozarē un saimniecībā, pievienotās vērtības paaugstināšanu un higiēnas prasībām, uzņēmumu produktivitāti, konkurētspējas paaugstināšanu, saimniekošanas veidu dažādošanu, tiks sekmēta SM2 īstenošana.

SM3 – saistītas ar ilgtspējīgu lauksaimniecības produktu ražošanu, efektīvu pārstrādi un tirdzniecību, noieta veicināšanu, primāro ražotāju konkurētspējas uzlabošanu, pievienotās vērtības radīšanu lauksaimniecības produktiem, kooperācijas iespējām un ieguvumiem, darbības jautājumiem, tiks nodrošināts ieguldījums SM3 sasniegšanā.

SM4 – saistītas ar klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu nozīmi, saturu un veicamajām darbībām, klimatam draudzīgu lauksaimniecības praksi, ilgtspējīgu resursu un atjaunojamās enerģijas izmantošanu, piesārņojošo vielu emisiju samazināšanu, tiks nodrošināta SM4 īstenošana.

SM5 – saistītas ar vides aspektiem, lai sekmētu videi draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanu, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, ar klimata aizsardzības jautājumiem, klimata pārmaiņu ietekmi un noturību pret klimata pārmaiņām, ar ūdens resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, ar jautājumiem par gaisa kvalitāti un gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanu, ar augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanu, tiek veicināts ieguldījums SM5 sasniegšanā.

SM6 – saistītas ar bioloģisko daudzveidību, biotopiem, ainavām, kā arī ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, ar dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, savvaļas putnu aizsardzību, aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem, pārnēsājamām dzīvnieku slimībām un dzīvnieku veselību, augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, integrēto augu aizsardzību, tiks nodrošināta SM6 īstenošana.

SM7 – saistītas ar jauno lauksaimnieku iespējām, paaudžu maiņu, uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstības sekmēšanu lauku apvidos, finanšu instrumentiem un darījumdarbības plāniem, tiks nodrošināts ieguldījums SM7 sasniegšanā.

SM8 – saistītas ar lauku apvidu līdzsvarotu attīstību, tostarp bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību, sociālo ekonomiku, mazu uzņēmumu izveidi un attīstīšanu, kā arī darbvietu radīšanu, kas veicinās nodarbinātību, izaugsmi, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tādējādi nodrošinot SM8 īstenošanu.

SM9 – saistītas ar pārtikas nekaitīgumu un kvalitāti, mikrobioloģijas rādītājiem pārtikas produktu nekaitīguma nodrošināšanā, uzturvērtības aprēķinu, antimikrobiālās rezistences jautājumiem, lauksaimniecības produktu ražošanas procesu un tehnoloģiju pilnveidošanu un attīstīšanu, resursu efektīvu un ilgtspējīgu izmantošanu pārtikas ražošanas nozarē, dzīvnieku labturību, sabiedrības, dzīvnieku un augu veselību, tiks nodrošināts ieguldījums SM9 sasniegšanā.

Tiks pieliktas pūles, lai jaunajā plānošanas periodā nodrošinātu ar stratēģisko AKIS pieeju saistīto intervencu savlaicīgu ieviešanu un izmantošanu, kā arī tiks pārskatīts un palielināts finansējums šīm intervencēm, ciktāl tas nepieciešams un iespējams.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmēji ir juridiskas personas, kuras atbilst atbalsta saņemšanas nosacījumiem, izslēdzot kandidātus ar interešu konfliktu.

Gala labuma guvēji ir fiziskas un juridiskas personas, t.sk. MVU, jaunie uzņēmēji, lauku teritorijā, izņemot gadījumus, kad gala labuma guvējs ir kooperatīvā sabiedrība, kas darbojas lauksaimniecības vai mežsaimniecības, vai pārtikas, dzērienu un amatniecības (mājražošanas) nozarē.

Gala labuma guvējs, izņemot gadījumus, kad gala labuma guvējs ir kooperatīvā sabiedrība, kas darbojas lauksaimniecības vai mežsaimniecības, vai pārtikas, dzērienu un amatniecības (mājražošanas) nozarē, piesakoties daudzgažu konsultāciju pakalpojuma saņemšanai ('inkubācijai'), ir ar noteiktu apgrozījumu pēdējā noslēgtajā gadā, kas tiks noteikts nacionālajos normatīvajos aktos.

Atbalsta pretendents:

- apliecina neatkarību jomā, kurā paredzēts sniegt konsultācijas;
- ir ar pieredzi konsultāciju sniegšanā attiecīgajā nozarē;
- nodrošina nepieciešamo kapacitāti personāla kvalifikācijas, t.sk. konsultantu regulāras apmācības, ziņā;
- nodrošina nepieciešamo materiāltehnisko bāzi.

Sniedzot konsultācijas, konsultanti ievēro informācijas neizpaušanas saistības.

Konsultāciju pakalpojuma sniedzēji seko līdzi jaunākajiem pētījumu rezultātiem, zinātnes atziņām, kuru pārnese tiek nodrošināta caur Lauksaimniecības zināšanu un inovācijas sistēmu (AKIS), un integrē tos konsultāciju sniegšanā.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbilstīgo izmaksu, kas radušās saistībā ar konsultāciju pakalpojuma nodrošināšanu, atlīdzināšana atbalsta saņēmējiem.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☒ Dotācija

☐ Finanšu instruments

Maksājuma veids

☒ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta intensitāte ir 100%.

Maksimālais atbalsta apmērs par konsultācijām, kas sniegtas vienam gala labuma guvējam visā plānošanas periodā tiks noteikts nacionālajos normatīvajos aktos.

Papildu skaidrojums

Neattiecas

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☐ Nē ☒ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Atbalsts attiecināms uz gala labuma guvējiem, kas nav lauksaimnieki, par darbībām pārtikas ražošanas (Līguma par ES darbību I pielikumā neminētu pārtikas produktu (izņemot zivsaimniecības produktus) ražošanas) nozarē, mežsaimniecības nozarē un darbībām jebkurā citā nelauksaimniecības nozarē.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☒ LGAR ☒ de minimis

Valsts atbalsta lietas numurs

~~Neattiecas~~ [SA.117840](#)

Papildu informācija:

☐ Dalībvalsts vēl nav izvēlējusies instrumentu(-us) un ir norādījusi alternatīvus variantus. Saņēmējiem netiks izmaksāts atbalsts pirms izvēlēta instrumenta atļaujas spēkā stāšanās dienas. ☒ Dalībvalsts ir izvēlējusies norādīto instrumentu, taču vēl nav saņemta atļauja. Saņēmējiem netiks izmaksāti atbalsta maksājumi pirms atļaujas spēkā stāšanās dienas.

☒ Dalībvalsts ir izvēlējusies instrumentu, kā norādīts, ir saņemta atļauja un paziņojumam ir norādīts SA numurs, GBER vai ABER

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2.pielikuma 2.punktam, Vispārējie pakalpojumi ietver arī konsultāciju pakalpojumus, informācijas pārnesi. Atbilstoši PTO Nolīguma 2.pielikumā noteiktajam, šādu pakalpojumu sniegšana neietver tiešus maksājumus ražotājiem vai pārstrādātājiem, līdz ar to intervences ietvaros kā atbalsta saņēmēji ir noteikti konsultāciju pakalpojumu sniedzēji.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Izmaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U2.2.1 - Vidējā inkubācijas līguma cena, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1; R.2	Nē
LA U2.2.2 - Vidējā inkubācijas līguma cena, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1; R.2; R.28	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U2.2.1 - Vidējā inkubācijas līguma cena, EUR

Ņemot vērā izmaksu atšķirības atkarībā no konsultācijas sniegšanas vietas (pakalpojuma sniedzēja birojā, pie gala labuma guvēja, attālināti), konsultējamo jautājumu daudzveidības un tvēruma, kā vienas vienības likme tiek noteikta inkubācijas līguma vidējā cena (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto konsultāciju pasākumu izmaksām, ņemot vērā izmaksu atšķirības atkarībā no konsultācijas sniegšanas vietas, konsultējamo jautājumu daudzveidības un tvēruma.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto konsultāciju pasākumu pieredzi, potenciālo gala labuma guvēju skaitu, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

LA U2.2.2 - Vidējā inkubācijas līguma cena, EUR

Ņemot vērā izmaksu atšķirības atkarībā no konsultācijas sniegšanas vietas (pakalpojuma sniedzēja birojā, pie gala labuma guvēja, attālināti), konsultējamo jautājumu daudzveidības un tvēruma, kā vienas vienības likme tiek noteikta inkubācijas līguma vidējā cena (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto konsultāciju pasākumu izmaksām, ņemot vērā izmaksu atšķirības atkarībā no konsultācijas sniegšanas vietas, konsultējamo jautājumu daudzveidības un tvēruma.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto konsultāciju pasākumu pieredzi, potenciālo gala labuma guvēju skaitu, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U2.2.1 - Vidējā inkubācijas līguma cena, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	0,00	5 700,00	5 700,00	5 700,00	5 700,00	5 700,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)	0,00	0,00	6 000,00	6 000,00	6 000,00	6 000,00	6 000,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	0,00	105,00	164,00	0,00	0,00	0,00	Summa 269,00 Maks.: 164,00
LA U2.2.2 - Vidējā inkubācijas līguma cena, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	0,00	5 700,00	5 700,00	5 700,00	5 700,00	5 700,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)	0,00	0,00	6 000,00	6 000,00	6 000,00	6 000,00	6 000,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	0,00	45,00	71,00	0,00	0,00	0,00	Summa 116,00 Maks.: 71,00
KOPĀ	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	0,00	150,00	235,00	0,00	0,00	0,00	Summa 385,00 Maks.: 235,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	0,00	171 000,00	507 250,00	507 250,00	507 250,00	507 250,00	2 200 000,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)	0,00	0,00	145 350,00	431 162,50	431 162,50	431 162,50	431 162,50	1 870 000,00

	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Sa vienības ieguldījums EUR)								

LA3 - Demonstrējumi

Intervences kods (daļībvalsts)	LA3
Intervences nosaukums	Demonstrējumi
Intervences veids	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaizu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija. NUTS 1 Latvija. Tiek atbalstītas darbības Latvijas teritorijā.
--

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts	Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā	
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairo konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju	
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvēstresānu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku	
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām	
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas	
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu	
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu	

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā
HORIZ V2	Stiprināt AKIS un pilnveidot tās darbību	Vidēja	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
HORIZ V8	Veicināt demonstrējumu saimniecību izmantošanu	Vidēja	Jā
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.2 To konsultantu skaits, kas saņem atbalstu, kas jāiekļauj lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmā (AKIS)
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu
R.3 To lauku saimniecību daļa, kas saskaņā ar KLP saņem atbalstu digitālajām lauksaimniecības tehnoloģijām

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences mērķis ir nodrošināt tāda demonstrējuma ierīkošanu (izveidi, iekārtošanu, iekārtu uzstādīšanu) un īstenošanu, kurš praktiski demonstrē kāda jauna agrotehniska paņēmiena, tehnoloģiska procesa, kultūrauga vai dzīvnieku šķirnes priekšrocības, kas uzskatāmi parāda saimniekošanas labo praksi vai kas pārbaudītas pētījumos un atspoguļo vismaz divu variantu salīdzinājumu – līdzšinējo standarta paņēmieni un jauno paņēmieni. Uzsvars uz inovācijām, tehnoloģiju potenciālu un ilgtspējīgas saimniekošanas metodēm nozarē. Tiek paredzēts atbalsts informācijas pasākumiem par attiecīgo demonstrējumu, tā norisi, konstatēto un sasniegtajiem rezultātiem. Demonstrējums tiek ierīkots saimniecībā (neatkarīgi no tās juridiskās formas).

Atbalsta pretendents nodrošina demonstrējuma norises un rezultātu informatīvo pārnesi, jo īpaši izmantojot Lauksaimniecības zināšanu un inovācijas sistēmu (AKIS), tādējādi sekmējot HORIZ mērķa sasniegšanu.

Intervence sniedz ieguldījumu citu intervenču īstenošanā, jo vairo zināšanas un izpratni par dažādām tēmām.

Paredzot atbalstu profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pasākumiem par tēmām, kas:

SM1 – saistītas ar saimniecības dzīvotspēju, izturētspēju, lauksaimniecības daudzveidību, ekonomisko ilgtspēju, uzņēmuma izaugsmi, tiks veicināts ieguldījums SM1 īstenošanā;

SM2 – saistītas ar ekonomiski pamatotu, konkurētspējīgu un efektīvu produkcijas ražošanu, ar tehnoloģiju, inovāciju izmantošanu nozarē un saimniecībā, pievienotās vērtības paaugstināšanu, digitalizācijas potenciālu nozarē, tiks uzlabota informētība un izpratne par efektīvu saimniekošanu, labāku rezultātu sasniegšanu, jauna agrotehniska paņēmiena, tehnoloģiska procesa, kultūrauga vai dzīvnieku šķirnes iespējām uzņēmumu produktivitātes celšanā, konkurētspējas paaugstināšanā. Tādējādi tiks sekmēta SM2 īstenošana.

SM4 – saistītas ar klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu nozīmi, saturu un veicamajām darbībām, var sekmēt klimata draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanu, tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, lai sekmētu lauksaimniecības ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un lauksaimnieku spēju tām pielāgoties, kas nodrošinātu SM4 īstenošanu.

SM5 – saistītas ar vides aspektiem, lai sekmētu videi draudzīgu saimniekošanu, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, ūdens resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, ar jautājumiem par gaisa kvalitāti un gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanu, augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, tiek nodrošināts ieguldījums SM5 sasniegšanā.

SM6 – saistītas ar bioloģisko daudzveidību, biotopiem, ainavām, kā arī ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, lai veicinātu atbilstošu lauksaimniecisko darbību un mežu apsaimniekošanu, kas nodrošinātu SM6 īstenošanu.

SM9 – saistītas ar resursu efektīvu un ilgtspējīgu izmantošanu, lauksaimniecības produktu ražošanas procesu un tehnoloģiju pilnveidošanu un attīstīšanu, dzīvnieku labturību, sabiedrības, dzīvnieku un augu veselību, tiks nodrošināts ieguldījums SM9 sasniegšanā

Tiks pieliktas pūles, lai jaunajā plānošanas periodā nodrošinātu ar stratēģisko AKIS pieeju saistīto intervencu savlaicīgu ieviešanu un izmantošanu, kā arī tiks pārskatīts un palielināts finansējums šīm intervencēm, ciktāl tas nepieciešams un iespējams.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmēji ir juridiska persona, kas ir reģistrēta Zinātnisko institūciju reģistrā vai Izglītības un zinātnes ministrijas izglītības iestāžu reģistrā un kas atbilst atbalsta saņemšanas nosacījumiem.

Atbalsta pretendents ir:

atbilstoša kapacitāte un resursi;

pieredze demonstrējumu ierīkošanā, publisku semināru organizēšanā un konsultāciju sniegšanā lauksaimniecības/mežsaimniecības nozarē;

sadarbības partneri demonstrējuma īstenošanā, piemēram, nozares nevalstiskā organizācija, konsultāciju organizācija, nozares uzņēmums.

Atbalsta pretendents nodrošina demonstrējuma norises un rezultātu informatīvo pārnesi, jo īpaši izmantojot Lauksaimniecības zināšanu un inovācijas sistēmu (AKIS).

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbilstīgo izmaksu, kas radušās saistībā ar demonstrējuma ierīkošanu un īstenošanu, atlīdzināšana atbalsta saņēmējiem.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecinātie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☒ Dotācija

☐ Finanšu instruments

Maksājuma veids

☒ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Publiskā finansējuma atbalsta intensitāte ir 100%.

Papildu skaidrojums

Neattiecas

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☐ Nē ☒ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Atbalsts attiecināms uz darbībām mežsaimniecības nozarē.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☒ LGAR ☐ de minimis

Valsts atbalsta lietas numurs

Neattiecas [SA.117841](#)

Papildu informācija:

☐ Dalībvalsts vēl nav izvēlējusies instrumentu(-us) un ir norādījusi alternatīvus variantus. Saņēmējiem netiks izmaksāts atbalsts pirms izvēlēta instrumenta atļaujas spēkā stāšanās dienas. ☒ ☐ Dalībvalsts ir izvēlējusies norādīto instrumentu, taču vēl nav saņemta atļauja. Saņēmējiem netiks izmaksāti atbalsta maksājumi pirms atļaujas spēkā stāšanās dienas.

☒ ☐ Dalībvalsts ir izvēlējusies instrumentu, kā norādīts, ir saņemta atļauja un paziņojumam ir norādīts SA numurs, GBER vai ABER

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 2. punktam, Vispārējie pakalpojumi ietver arī informācijas un pētījumu rezultātu pārneses nodrošināšanu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu pakalpojumu sniegšana neietver tiešus maksājumus ražotājiem vai pārstrādātājiem, līdz ar to intervences ietvaros kā atbalsta saņēmēji ir noteikti profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pakalpojumu sniedzēji

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U3.1 - Vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1; R.2	Nē
LA U3.2 - Vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1; R.2; R.28; R.3	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U3.1 - Vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas, EUR

Ņemot vērā demonstrējumu tēmu daudzveidību un īstenošanas ilguma dažādību, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto demonstrējumu izmaksām, ņemot vērā demonstrējumu tēmu daudzveidību un īstenošanas ilguma dažādību.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto demonstrējumu pieredzi, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

LA U3.2 - Vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas, EUR

Ņemot vērā demonstrējumu tēmu daudzveidību un īstenošanas ilguma dažādību, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto demonstrējumu izmaksām, ņemot vērā demonstrējumu tēmu daudzveidību un īstenošanas ilguma dažādību.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto demonstrējumu pieredzi, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U3.1 - Vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	0,00	115 000,00	115 000,00	115 000,00	115 000,00	115 000,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)	0,00	0,00	130 000,00	130 000,00	130 000,00	130 000,00	130 000,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	0,00	5,00	5,00	0,00	0,00	0,00	Summa 10,00 Maks.: 5,00
LA U3.2 - Vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	0,00	115 000,00	115 000,00	115 000,00	115 000,00	115 000,00	
	Maksimāli plānotā vidējā summa par vienību (attiecīgā gadījumā) (EUR)	0,00	0,00	130 000,00	130 000,00	130 000,00	130 000,00	130 000,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	0,00	3,00	1,00	0,00	0,00	0,00	Summa 4,00 Maks.: 3,00
KOPĀ	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	0,00	8,00	6,00	0,00	0,00	0,00	Summa 14,00 Maks.: 8,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	0,00	200 000,00	350 000,00	350 000,00	350 000,00	250 000,00	1 500 000,00
	Provizorisks gada finanšu piešķirums (Savienības ieguldījums EUR)	0,00	0,00	170 000,00	297 500,00	297 500,00	297 500,00	212 500,00	1 275 000,00

	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķirumu (Sa vienības ieguldījums EUR)								

7. Pārvaldības un koordinācijas sistēma

7.1. Pārvaldības un koordinācijas struktūru, un kontroles struktūru identifikācija

Iestādes veids	Iestādes nosaukums	ELGF	ELFLA	Atbildīgās personas vārds, uzvārds	Adrese	E-pasts
Vadošā iestāde	Zemkopības ministrija	Y	Y	Valsts sekretārs Ģirts Krūmiņš	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@zm.gov.lv
Kompetentā iestāde	Zemkopības ministrija	Y	Y	Valsts sekretāra vietnieks Jānis Šnore	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Janis.Snore@zm.gov.lv
Maksājumu aģentūra	Lauku atbalsta dienests	Y	Y	Direktors Andris Grundulis	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Andris.Grundulis@lad.gov.lv
Sertifikācijas struktūra	SIA "KPMG Baltics"	Y	Y	Valdes priekšsēdētāja Armine Movsisjana	Roberta Hirša iela 1, Rīga, LV-1045	kpmg@kpmg.lv
Uzraudzības komiteja	KLP Stratēģiskā plāna uzraudzības komiteja	Y	Y	Valsts sekretāra vietniece Liene Jansone	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	uk.klp@zm.gov.lv
Citas deleģētās un starpniecības struktūras, kas nav noteiktas regulā, ar to lomas aprakstu	Valsts KLP tīkls	Y	Y	Valsts KLP tīkla Sekretariāta vadītājs Edgars Linde	Rīgas iela 34, Ozolnieki, LV – 3018	laukutikls@llkc.lv
Kontroles struktūra	Lauku atbalsta dienests	Y	N	Direktors Andris Grundulis	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Andris.Grundulis@lad.gov.lv
Kontroles struktūra	Pārtikas un veterinārais dienests	Y	Y	Ģenerāldirektors Māris Balodis	Peldu iela 30, Rīga LV-1050	maris.balodis@pvd.gov.lv
Kontroles struktūra	Valsts augu aizsardzības dienests	Y	Y	Direktore Kristīne Lomakina	Lielvārdes iela 36, Rīga, LV-1006	Kristine.Lomakina@vaad.gov.lv
Kontroles struktūra	Valsts meža dienests	N	Y	Ģenerāldirektors Andis Purs	13. janvāra iela 15, Rīga, LV-1932	Andis.Purs@vmd.gov.lv
AKIS koordinācija, tostarp konsultācijas lauksaimniekiem — attiecīgā koordinējošā struktūra	AKIS kontaktpunkts (Valsts KLP tīkls)	Y	Y	Valsts KLP tīkla Sekretariāta vadītājs Edgars Linde	Rīgas iela 34, Ozolnieki, LV – 3018	akis@llkc.lv
KLP plāna saziņas amatpersona (sk. KNR 48. panta 2. punktu)	KLP komunikācijas koordinators	Y	Y	Zemkopības ministrijas Preses un sabiedrisko attiecību nodaļas Sabiedrisko attiecību speciāliste Rūta Rudzīte	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	ruta.rudzite@zm.gov.lv

7.4. Nosacījumi

7.4.1.2. Pārbaužu veidi

SMR/LLVS	Pārbaužu veidi
GAEC01 - Ilggadīgo zālāju uzturēšana, balstoties uz ilggadīgo zālāju attiecību pret lauksaimniecības platību valsts, reģionālā, apakšreģionālā, saimniecību grupas vai saimniecības līmenī, salīdzinot ar 2018. gada atsauces gadu. Maksimālais samazinājums par 5 % salīdzinājumā ar atsauces gadu.	Platību uzraudzības sistēma
GAEC02 - Mitrāju un kūdrāju aizsardzība	Pārbaude uz vietas, Platību uzraudzības sistēma
GAEC03 - Aizliegums dedzināt aramos rugājus, izņemot augu veselības apsvērumu dēļ	Pārbaude uz vietas , Platību uzraudzības sistēma
GAEC04 - Buferjoslu izveide gar ūdenstecēm	Pārbaude uz vietas
GAEC05 - Augšējās apstrādes apsaimniekošana, samazinot augsnes degradācijas un erozijas risku, tostarp ņemot vērā nogāžu slīpumu	Pārbaude uz vietas, Platību uzraudzības sistēma
GAEC06 - Minimāls augsnes pārklājums, lai izvairītos no kailas zemes visjutīgākajos periodos	Pārbaude uz vietas, Platību uzraudzības sistēma
GAEC07 - Augseka aramzemes, izņemot kultūrām, kas aug zem ūdens	Platību uzraudzības sistēma
GAEC08 - Minimālā lauksaimniecības platības daļa, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām iezīmēm vai teritorijām. Vismaz 4 % no aramzemes lauksaimniecības līmenī, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām teritorijām un iezīmēm, tai skaitā atmatā atstātai zemei. Ja lauksaimnieks apņemas vismaz 7 % no savas aramzemes atvēlēt ar ražošanu nesaistītām teritorijām vai iezīmēm, tai skaitā atmatā atstātai zemei, saņēma ar uzlaboto ekoshēmu atbilstīgi 28. panta 5. a punktam, tā daļa, kas attiecināma uz atbilstību šim LLVS, ir ierobežota līdz 3 %. Minimālā daļa ir vismaz 7 % no aramzemes lauksaimniecības līmenī, ja tā ietver arī secīgās kultūras vai slāpekli piesaistošas kultūras, ko audzē, neizmantojot augu aizsardzības līdzekļus, un 3 % no tās ir atmatā atstāta zeme vai ar ražošanu nesaistītas iezīmes. Daļēvāls tīrīšanas secīgajām kultūrām jāizmanto svēruma koeficients 0,3. Ainavas iezīmju saglabāšana. Aizliegums griezt dzīvžogus un cirst kokus putnu vairošanās un ligzdošanas sezonā. Invasīvu augu sugu izplatības novēršanas pasākumi kā izvēles iespēja	Attālā uzrāde , Pārbaude uz vietas
GAEC09 - Tādu ilggadīgo zālāju pārvēršanas vai aparšanas aizliegums, kas Natura 2000 teritorijās ir norādītas kā vides ziņā jutīgi ilggadīgie zālāji	Attālā uzrāde, Pārbaude uz vietas
SMR01 - Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībā ūdens resursu politikas jomā: 11. panta 3. punkta e) un h) apakšpunkts attiecībā uz obligātajām prasībām par fosfātu piesāņojuma difūzo avotu kontroli	Pārbaude uz vietas, Administratīvās pārbaudes
SMR02 - Padomes Direktīva 91/676/EEK (1991. gada 12. decembris) attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesāņojumu, ko rada lauksaimnieciskās izcelsmes nitrāti: 4. un 5. pants	Platību uzraudzības sistēma Administratīvās pārbaudes , Pārbaude uz vietas, Administratīvās pārbaudes
SMR03 - Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību: 3. panta 1. punkts, 3. panta 2. punkta b) apakšpunkts, 4. panta 1., 2. un 4. punkts	Platību uzraudzības sistēma , Pārbaude uz vietas
SMR04 - Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību: 6. panta 1. un 2. punkts	Pārbaude uz vietas, Platību uzraudzības sistēma
SMR05 - Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu: 14. un 15. pants, 17. panta 1. punkts un 18., 19. un 20. pants	Pārbaude uz vietas, Administratīvās pārbaudes

SMR06 - Padomes Direktīva 96/22/EK (1996. gada 29. aprīlis) par noteiktu hormonālas vai tireostatiskas iedarbības vielu un beta-a gonistu lietošanas aizliegumu lopkopībā un par Direktīvu 81/602/EEK, 88/146/EEK un 88/299/EEK atcelšanu: 3. panta a), b), d) un e) punkts un 4., 5. un 7. pants	Pārbaude uz vietas, Administratīvās pārbaudes
SMR07 - Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2009 (2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK: 55. pants, pirmais un otrais teikums	Pārbaude uz vietas, Administratīvās pārbaudes
SMR08 - Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/128/EK (2009. gada 21. oktobris), ar kuru nosaka Kopienas sistēmu pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanai: 5. panta 2. punkts un 8. panta 1.–5. punkts; 12. pants attiecībā uz pesticīdu lietošanas ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās, kas noteiktas, pamatojoties uz Direktīvu 2000/60/EK un Natura 2000 tiesību aktiem; 13. panta 1. un 3. punkts par darbībām ar pesticīdiem un to uzglabāšanu un atlieku apglabāšanu	Pārbaude uz vietas, Administratīvās pārbaudes
SMR09 - Padomes Direktīva 2008/119/EK (2008. gada 18. decembris), ar ko nosaka obligātos standartus teļu aizsardzībai: 3. un 4. pants	Pārbaude uz vietas
SMR10 - Padomes Direktīva 2008/120/EK (2008. gada 18. decembris), ar kuru nosaka minimālos standartus cūku aizsardzībai: 3. un 4. pants	Pārbaude uz vietas
SMR11 - Padomes Direktīva 98/58/EK (1998. gada 20. jūlijs) par lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzību: 4. pants	Pārbaude uz vietas

7.4.2. Sodū sistēma saistībā ar nosacījumu sistēmu

7.4.2.1. Apraksts sodu sistēmai saistībā ar nosacījumu sistēmu

Tiks izmantota jau izveidotā sankciju sistēma, to pilnveidojot un pielāgojot jaunajiem nosacījumiem.

Lai aprēķinātu administratīvos sodus (atbalsta samazinājumus) un no finansējuma izslēdzamās summas, ņem vērā konstatētās neatbilstības smagumu, apmēru, pastāvīgumu vai atkārtēanos un tīšumu.

Ja kompetentā kontroles iestāde nosacījumu sistēmas noteikumu pārbaudēs konstatē, ka atbalsta pretendents neievēro šos noteikumus, viņam tiek piemērots administratīvais sods (atbalsta samazinājums) procentuāli samazinot maksājumu kopsummu, kas attiecīgajam pretendētājam ir piešķirta vai ir piešķirama saistībā ar atbalsta iesniegumiem, kuru tas iesniedzis vai iesniegs neatbilstības konstatējuma kalendārajā gadā.

Samazinājums netīšas neatbilstības gadījumā

Gadījumos, kad nosacījumu sistēmas prasību vai standartu pārkāpums radies lauksaimnieka nevērības vai nezināšanas dēļ un, tas nav raksturojums kā tīšs pārkāpums, procentuālais samazinājums ir 3% no atbalsta maksājumu kopsummas.

Tomēr, pamatojoties uz neatbilstības nozīmīguma novērtējumu, kuru kompetentā kontroles iestāde sniegusi kontroles ziņojumā iekļautajā novērtējuma daļā, un, ņemot vērā norādītos kritērijus - LAD, netīšas neatbilstības gadījumā, kurai nav smagas ietekmes, var nolemt samazināt procentuālo daļu līdz 1% (piemērojot platību uzraudzības sistēmu – līdz 0,5%) vai palielināt to līdz 10% no norādītās atbalsta maksājumu kopsummas, ja konstatētajai netīšajai neatbilstībai ir smaga ietekme uz attiecīgā standarta vai prasības mērķu sasniegšanu.

Nosacījumi administratīvā soda (atbalsta samazinājuma) piemērošanai saimniecības nodošanas gadījumā

Visas saimniecības nodevēja tiesības un pienākumi, kas izriet no juridiskajām attiecībām starp saimniecības nodevēju un kompetento iestādi, pamatojoties uz attiecīgā kalendāra vienoto iesniegumu, tiek nodoti saimniecības pārņēmējam.

7.4.2.2. “Atkārtotās” definīcija un piemērošana (aprēķins un aptvertais laika posms):

“Atkārtotās” ir 3 secīgu kalendāro gadu periodā atkārtoti konstatēts tās pašas prasības vai standarta netīšs pārkāpums, par kuru lauksaimnieks ir bijis informēts.

Atkārtotās gadījumā tiek piemērots procentuālais samazinājums maksimums 10% apmērā, kā arī LAD informē attiecīgo saņēmēju, ka gadījumā, ja to pašu neatbilstību konstatēs vēlreiz, uzskatīs, ka saņēmējs ir rīkojies tīši un tam tiks piemērots administratīvais sods kā tīšas neatbilstības gadījumā.

7.4.2.3. “Tīšuma” definīcija un piemērošana

Par tīšu pārkāpumu atzīst pārkāpumu, kas rada apdraudējumu sabiedrības vai dzīvnieku veselībai vai neatgriezenisku kaitējumu videi vai klimata mērķu sasniegšanai, vai arī kura dēļ trešajām personām rodas finansiāli zaudējumi vai papildu izmaksas, lai novērstu pārkāpuma sekas.

Tīšas neatbilstības gadījumā procentuālais samazinājums ir 15% no norādītās atbalsta maksājumu kopsummas.

Tomēr, pamatojoties uz neatbilstības nozīmīguma novērtējumu, kuru kompetentā kontroles iestāde sniegusi kontroles ziņojumā iekļautajā novērtējuma daļā, un, ņemot vērā norādītos kritērijus - LAD var palielināt minēto procentuālo daļu līdz ne vairāk kā 100% no norādītās atbalsta maksājumu kopsummas.

7.4.3. Norāde par vienkāršotas kontroles sistēmas piemērošanu mazajiem lauksaimniekiem

~~Šobrīd atrodas izvērtēšanas procesā~~ Saskaņā ar regulas Nr. 2021/2116 83. panta 2. punktu lauksaimnieki, kuru saimniecības platība nepārsniedz 10 hektāru lauksaimniecības zemes, ir atbrīvoti no kontrolēm.

7.5. Sociālā nosacītība

7.5.1. Sociālās nosacītības kontroles sistēmas apraksts

Sociālās nosacījumsistēma uzsāks darboties sākot no 2025. gada 1. janvāra.

Kompetentās kontroles iestādes funkcijas sociālajai nosacījumu sistēmai īsteno Valsts darba inspekcija (VDI) – iestāde, kas veic kontroles darba un nodarbinātības tiesību aktu jomā Latvijā.

Lauku atbalsta dienests (LAD) īstenojot koordinējošās kontroles iestādes funkcijas nodrošinās informācijas apmaiņu ar VDI.

Pamatojoties uz Latvijas normatīvajiem aktiem, kas pieņemti saskaņā ar R2021/2115 IV pielikumā noteiktajām piemērojamiem tiesību aktiem darba tiesību, nodarbinātības, darba aizsardzības utt. jomās, VDI apkopos un vismaz reizi gadā, saskaņā ar R2021/2116 87. panta nosacījumiem iesniegs LAD informāciju par neatbilstības gadījumiem sociālo nosacījumu prasību jomā, par kuriem atbildīgās iestādes ir pieņēmušas izpildāmus lēmumus attiecībā uz atbalsta pretendentiem – ir izdots uz noteiktu darbību (pienākuma izpildi) vērsts rīkojums, uzsākts administratīvais process, piemērots naudas sods vai noteikta nosacīta daļēja atbrīvošana no soda.

LAD pamatojoties uz saņemto informāciju, piemēros atbalsta maksājumu samazinājumus lauksaimniekiem par konstatētajiem pārkāpumiem.

Sociālās nosacījumu sistēmas vajadzībām nepieciešamajā apjomā tiks izmantota IAKS sistēma, lai noteiktu to atbalsta pretendentu loku, uz kuriem ir attiecināmas sociālās nosacījumu sistēmas prasības.

7.5.2. Apraksts sodu sistēmai attiecībā uz sociālo nosacītību

Sociālās nosacījumsistēma uzsāks darboties sākot no 2025. gada 1. janvāra.

Sociālās nosacījumu sistēmas sodu sistēma tiks veidota pēc līdzīgas pieejas, kāda tiek izmantota nosacījumu sistēmas sodiem, ievērojot Regulas (ES) 2021/2116 88. un 89. panta nosacījumus.

Pamatojoties uz VDI iesniegtajiem ziņojumiem un citu informāciju, LAD piemēros atbalsta samazinājumu (sankcijas) lauksaimniekiem gadījumos, kad ir konstatēts, ka atbalsta pretendents neievēro sociālās nosacījumu sistēmas prasības, procentuāli samazinot maksājumu kopsummu vai izslēdzot kopējo summu, kas attiecīgajam pretendenta ir piešķirta vai ir piešķirama saistībā ar atbalsta iesniegumiem, kurus atbalsta saņēmējs būs iesniedzis konstatācijas kalendārā gada laikā.

Lai aprēķinātu atbalsta samazinājumus un no finansējuma izslēdzamās summas, tiks ņemta vērā konstatētās neatbilstības nopietnība, apjoms, pastāvīgums, atkārtotības vai tīšums.

Sociālās nosacījumu sistēmas ietvaros atbalsta samazinājumi tiks piemēroti pēc līdzīgiem principiem, kādi tiek piemēroti nosacījumu sistēmas kontekstā, saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2116 88. pantu:

Samazinājums netīšas neatbilstības gadījumā

Gadījumos, kad sociālās nosacījumu sistēmas prasību vai standartu pārkāpums radies lauksaimnieka nevērības vai nezināšanas dēļ un, tas nav raksturojums kā tīšs pārkāpums, procentuālais samazinājums ir 3% no atbalsta maksājumu kopsummas.

Tomēr, pamatojoties ~~uz neatbilstības nozīmīguma novērtējumu~~ uz informāciju, kuru VDI sniegusi ~~kontroles ziņojumā iekļautajā novērtējuma daļā, un, ņemot vērā norādītos kritērijus – LAD, netīšas neatbilstības gadījumā, kurai nav smagas ietekmes, var nolemt samazināt procentuālo daļu līdz 1% vai palielināt to līdz 5–10% no norādītās atbalsta maksājumu kopsummas, ja konstatētajai netīšajai neatbilstībai ir smaga ietekme uz attiecīgā standarta vai prasības mērķu sasniegšanu.~~ par neatbilstības gadījumiem sociālo nosacījumu prasību jomā, par kuriem ir noteikta nosacīta daļēja atbrīvošana no soda, tiek piemērots procentuālais samazinājums 1% apmērā no atbalsta maksājumu kopsummas

Neatbilstības “atkārtošanās”

Konstatētās neatbilstības “atkārtošanās” definīcija un piemērošana tiek īstenota atbilstoši nosacījumu sistēmas principiem, saskaņā ar KLP Stratēģiskā plāna 7.4.2.2. sadaļu:

“Atkārtotības” ir 3 secīgu kalendāro gadu periodā atkārtoti konstatēts tās pašas prasības netīšs pārkāpums, par kuru lauksaimnieks ir bijis informēts.

Atkārtotā gadījumā tiek piemērots procentuālais samazinājums 10% apmērā, kā arī LAD informē attiecīgo saņēmēju, ka gadījumā, ja to pašu neatbilstību konstatēs vēlreiz, uzskatīs, ka saņēmējs ir rīkojies tīši un tam tiks piemērots administratīvais sods kā tīšas neatbilstības gadījumā.

Neatbilstības “tīšums”

Konstatētās neatbilstības “tīšuma” definīcija un piemērošana tiek īstenota atbilstoši nosacījumu sistēmas principiem, saskaņā ar KLP Stratēģiskā plāna 7.4.2.3. sadaļu:

Par tīšu pārkāpumu atzīst pārkāpumu, kas smagi ietekmē sociālās nosacījumu sistēmas prasību mērķu sasniegšanu un rada nopietnu apdraudējumu sabiedrības vai personas veselībai vai labklājībai, vai arī kura dēļ trešajām personām rodas finansiāli zaudējumi vai papildu izmaksas, lai novērstu pārkāpuma sekas. Tīšas neatbilstības gadījumā procentuālais samazinājums ir 15% no norādītās atbalsta maksājumu kopsummas.

Vairākas konstatētas neatbilstības

~~Ja~~ Ja konstatētas vairākas netīšas neatbilstības, kas neatkārtojas, samazinājumu piemēro katrai neatbilstībai atsevišķi un visus iegūtos procentuālos apmērus saskaita. Tomēr kopējais samazinājums nepārsniedz:

— 5 %, ja nevienai neatbilstībai nav smagas ietekmes uz attiecīgā standarta vai prasības mērķa sasniegšanu un neviena neatbilstība nerada tiešu risku sabiedrības veselībai;

— 10 %, ja vismaz vienai neatbilstībai ir smaga ietekme uz attiecīgā standarta vai prasības mērķa sasniegšanu vai vismaz viena neatbilstība rada tiešu risku sabiedrības veselībai.

Tomēr, pamatojoties uz neatbilstības nozīmīguma novērtējumu, kuru kompetentā kontroles iestāde sniegusi kontroles ziņojumā iekļautajā novērtējuma daļā, un, ņemot vērā norādītos kritērijus - LAD var palielināt minēto procentuālo daļu līdz ne vairāk kā 100% no norādītās atbalsta maksājumu kopsummas.

Atbalsta samazinājuma nepiemērošana

Atbalsta samazinājumu lauksaimniekam nepiemēro, ja atbalsta samazinājuma summa nepārsniedz 100 EUR kalendārajā gadā. Šajā gadījumā lauksaimnieku informē par neatbilstības konstatējumu un pienākumu veikt korektīvus pasākumus nākotnē

V pielikums — papildu finansējums, ko valsts piešķir KLP stratēģiskā plāna satvarā

Pamats	Intervence	Budžets	lielāks labuma guvēju skaits	lielāka atbalsta intensitāte	finansējuma nodrošināšana noteiktām intervencē veiktām darbībām	Papildu informācija
Inform. ziņ. "Par Latvijas KLP SP 2023.-2027.gadam", apstiprināts 18.01.2022. LV Ministru kabineta sēdē, Prot. Nr. 3; 34 §. Ministru kabineta 15.08.2023. sēdes prot. Nr.40, 43 § 36.p; Ministru kabineta 26.09.2023.sēdes prot. Nr.47 43 § 2.p. (1.piel.) Intervence ietilpst LESD 42. p. darbības jomā.	INVEST(73-74) - LA4.1.6 Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai	9 000 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi: R.9 uz 1370 saimniecībām.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	ENVCLIM(70) - LA10.5 Zālāju biotopu apsaimniekošana	14 516 120,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt sasniedzamo mērķa vērtību par 15 794 hektāriem t.i. R.31; R.14.; R.22 palielinot no 53 350 ha uz 69 144 ha.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	INVEST(73-74) - LA4.6 Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana	1 000 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi par 130 projektiem t.i. R.32 no 260 uz 390. Līdz ar to kopumā tiks atjaunoti 2 000 ha bioloģiski vērtīgu zālāju, līdzšinējo 1 300 ha vietā.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence neietilpst LESD	INVEST(73-74) - LA7.1 Ieguldījumi meža iecaudzēšanai, nomaiņai, atjaunošanai un retināšanai	15 499 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās augstāku mērķa rādītāju sasniegšanu - par 30,4 tūkst. ha lielākā platībā veikt retināšanu.

Pamats	Intervence	Budžets	lielāks labuma guvēju skaits	lielāka atbalsta intensitāte	finansējuma nodrošināšana noteiktām intervencē veiktām darbībām	Papildu informācija
42. panta darbības jomā. Valsts atbalsta lietas numurs SA. 109938.						
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvārā LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	INVEST(73-74) - LA4.1.1 Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai	30 734 334,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi par 381 saimniecībām t.i. R.9 no 638 uz 1019.
Inform. ziņ. "Par Latvijas KLP SP 2023.-2027.gadam", apstiprināts 18.01.2022. LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr.3; 34 §. Jaukta tipa darbības, kas ietilpst un neietilpst LESD 42.p. darbības jomā. atbalsta daļai, kas neietilpst LESD 42. pantā, valsts atbalsta lietas Nr. ir SA.115921.	INVEST(73-74) - LA4.2 Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē	1121 000 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi: R.39 no 96 uz 162 atbalsta saņēmējiem
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvārā LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	INVEST(73-74) - LA4.5 Mākslīgo mitrāju izveide	2 500 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi par 25 projektiem t.i. R.26 un R.32 no 15 uz 40.
Informatīvais ziņojums "Par priekšlikumiem valsts budžeta prioritārajiem pasākumiem 2024. gadam un budžeta ietvaram 2024.-2026. gadam", pieņemts 2023.gada 26. septembra Ministru kabineta sēdē, Protokola Nr.47 43 §. Šī	INVEST(73-74) - LA4.1.6 Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai	8 000 000,00			X	Papildus finansējums nodrošinās pietiekamu atbalsta apmēru procentu likmes daļējai dzēšanai vismaz līdz 4% no aizdevuma gada procentu likmes.

Pamats	Intervence	Budžets	lielāks labuma guvēju skaits	lielāka atbalsta intensitāte	finansējuma nodrošināšana noteiktām intervencē veiktām darbībām	Papildu informācija
intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.						
Ikgadēji plānotais valsts budžeta pieprasījums, Valsts budžeta apakšprogramma 65.10.00. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	RISK(76) - LA17 Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija	15 000 000,00			X	Papildu finansējums nodrošinās pietiekamu atbalsta intensitāti.
Ikgadēji plānotais valsts budžeta pieprasījums Valsts budžeta apakšprogramma 65.10.00 "Maksājumu iestādes izdevumi Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošanai (2023-2027)" Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	INVEST(73-74) - LA4.1.6 Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai	15 000 000,00			X	Papildus finansējums nodrošinās pietiekamu atbalsta apmēru procentu likmes daļējai dzēšanai vismaz līdz 4% no aizdevuma gada procentu likmes
Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulas (ES) Nr. 1303/2013 44.pants. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	INVEST(73-74) - LA4.1.5 Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem un apgrozāmajiem līdzekļiem lauku saimniecībās	22 000 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt labuma guvēju skaitu. Valsts budžeta līdzekļi, t.sk. atgrieztā nauda, kas ir noteikta Ministru kabineta 24.07.2018 not. Nr. 446 "Noteikumi par lauksaimniecības, lauku un zivsaimniecības saimnieciskās darbības veicēju aizdevumu programmu"
Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulas (ES) 2021/1060 (Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, 2021. gada 30. jūnija, Nr. L231) 62.pants. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	INVEST(73-74) - LA4.1.5 Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem un apgrozāmajiem līdzekļiem lauku saimniecībās	42 000 000,00	X			Papildus finan. nodrošinās iespēju palielināt labuma guvēju skaitu. Valsts budžeta līdzekļi, t.sk. atgrieztā nauda, kas noteikti MK 3.12.2019. not. Nr.582 "Kārtība, kādā īsteno valsts atbalsta progr. par aizdevumu piešķ. apgr. līdz. iegādei

Pamats	Intervence	Budžets	lielāks labuma guvēju skaits	lielāka atbalsta intensitāte	finansējuma nodrošināšana noteiktām intervencē veiktām darbībām	Papildu informācija
Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulas (ES) 2021/1060 (Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, 2021. gada 30. jūnija, Nr. L231) 62.pants. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	INVEST(73-74) - LA4.1.5 Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem un apgrozāmajiem līdzekļiem lauku saimniecībās	15 000 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt labuma guvēju skaitu. Valsts budžeta līdzekļi, tai skaitā atgrieztā nauda, kas tiks noteikta normatīvajos aktos par aizdevumiem ar kapitāla atlaidi lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicējiem
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvārā LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā. Valsts atbalsta lietas numurs SA. 109939.	ENVCLIM(70) - LA8 Atbalsts meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai uzturēšanai	46 000,00			X	Papildus finansējums nodrošinās sekmīgāku atbalsta piešķiršanu noteiktām intervencē veiktām darbībām, kā arī sekmēs rezultātu rādītāju izpildi.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvārā LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §.Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	ENVCLIM(70) - LA11 Bioloģiskā lauksaimniecība	39 788 062,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt sasniedzamo mērķa vērtību par 93 825 ha t.i. attiecīgi palielinot ieguldījumu R.14 (uz 353 000 ha); R.19.; R.21 un R29 (uz 368 000 ha) un R31 uz 340 570 ha.
Informatīvais ziņojums "Par valsts pamatbudžeta un valsts speciālā budžeta bāzi un izdevumu pārskatīšanas rezultātiem 2024., 2025. un 2026. gadam", pieņemts 2023.gada 15.augusta Ministru kabineta sēdē, Protokola Nr.40 43§. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	RISK(76) - LA17 Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija	5 000 000,00			X	Papildus finansējums nodrošinās pietiekamu atbalsta intensitāti.

Pamats	Intervence	Budžets	lielāks labuma guvēju skaits	lielāka atbalsta intensitāte	finansējuma nodrošināšana noteiktām intervencē veiktām darbībām	Papildu informācija
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvārā LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā. Valsts atbalsta lietas numurs SA. 107542.	ASD(72) - LA12 Natura 2000 maksājums mežiem	21 000 10 250 000,00	X	X	X	Papildus finansējums nodrošinās augstākas atbalsta likmes un atbalsta pieejamību visu plānošanas periodu. Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķa platību par 7 000 ha t.i. no 53 000 ha uz 60 000ha = R.7. Atbalsta apmērs par vienu hektāru ir šāds: 196 EUR – aizliegta mežsaimniecisk
Ziņojums "Par valsts budžeta izdevumu pārskatīšanas rezultātiem un priekšl. par šo rezultātu izmantošanu likumpr. "Par vid. termiņa budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025.g." un likumpr. "Par valsts budžetu 2023.g." izstrādes procesā", 11.10.2022., Prot. Nr.52 5 § Interv. ietilpst LESD 42. p. jomā	RISK(76) - LA17 Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija	6 000 000,00	X			Finansējums ~3,5 milj. EUR (pārejošas saistības) tiks izmaksāts 2022.g. iegādāto apdrošināšanas polišu daļējai kompensēšanai, bet pārējie 2,5 milj. EUR - 2023.g. iegādāto polišu daļējai kompensēšanai, lai katru gadu nodrošinātu atbilstošu finansējuma apjomu un atbalsta saņēmēju skaitu - 2300
Informatīvais ziņojums "Par priekšlikumiem valsts budžeta prioritārajiem pasākumiem 2024. gadam un budžeta ietvaram 2024.-2026. gadam", pieņemts 2023.gada 26. septembra Ministru kabineta sēdē, Protokola Nr.47 43 §. Šī intervence ietilpst LESD 42. panta darbības jomā.	RISK(76) - LA17 Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija	4 000 000,00			X	Papildus finansējums nodrošinās pietiekamu atbalsta intensitāti
<u>Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam", apstiprināts 2022.gada 18.janvārā LV Ministru</u>	<u>INVEST(73-74) - LA4.1.2 Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazināšanai un klimata pārmaiņu pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās</u>	<u>750 000,00</u>			<u>X</u>	<u>Papildus finansējums nodrošinās sekmīgāku atbalsta piešķiršanu noteiktām intervencē veiktām darbībām, kā arī sekmēs rezultātu rādītāju izpildi.</u>

Pamats	Intervence	Budžets	lielāks labuma guvēju skaits	lielāka atbalsta intensitāte	finansējuma nodrošināšana noteiktām intervencē veiktām darbībām	Papildu informācija
kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §. Intervence ietilpst LESD 42. p. darbības jomā.	pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās					